

ille qui remouetur ob doli. sit tñ infamis de facto. sic ⁊ als
quis sit famosus d̄ facto solo vt in conditionib⁹ ex turpi cā
descēditibus. vt. ff. de ac. ⁊ ob. l. cessat. Tres interdictis ex
famosa sili cā veniētib⁹. vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. neq; vñ vi. S; 3
videt q; etiam ex culpa leui quis sit infamis. vt. ff. de his q̄
no. infā. l. liberoꝝ

• §. notat. q̄ est huic
p̄. in eo qd̄ dicit ibi
ignorātiā iuris non
excusare ab infamia
S; certe pōt dici qd̄
iuris ignorantia sit
lata culpa. qd̄ sic p̄
bo. q; oēs dñt scire
iura exceptis paucis
scz mulierib⁹ mino-
rib⁹ ⁊ militibus. vt
ff. d̄ iur. ⁊ fac. igno.
l. regula. ⁊. C. de le.
et cō. l. leges. ⁊. C. d̄
iur. ⁊ fac. igno. l. con-
stitōnes. §. si q̄s igno-
rat ē i culpa lata. cū
clpa lata sit id igno-
rare qd̄ oēs sciūt. vt
ff. d̄ x. sig. l. late cul-
pe. nō ē ḡ mirū si est
infamis. vt. ff. e. l. im-
puperib⁹. §. si. vñ ve-
rius fm̄ 430. lata
culpa nō infamat p̄
fiam dānatū. s; ip̄o
facto sic. si ē tale fa-
ctū. vt in. d. l. libero-
rū. §. notat. ⁊ sic sūt
tres casus vbi lata
culpa non cōpā d̄
lo vnus hic. duo in
glo. sup̄ior. f. leuē
zē. b; Si q̄s aut̄
interdicat. ar. vt do-
nec p̄latus accusat̄

q; non debeat administrare ecclesiastica bona. ⁊ facit ad B
C. de sen. pas. l. fi. ⁊. ff. e. impuberibus. C. e. l. eū quē vt su-
spec. ⁊. ff. de sol. q; si forte. §. j.

c; Quoad. id est donec.

d; Sed si suscepta. id est incepta.

e; Deceperit. accusatione pendente.

f; Extinguit. q; non nisi ab ea remoueat̄ intendit. sed ex q̄
mortuus est vere remot⁹ est. ⁊ qd̄ hic dicit̄ si tutela morte
tutoris finiat̄. idem est si quocunq; alio modo finita tutela
sit. vt. ff. e. l. pe. §. pe.

g; Si q̄s tutor. vt in possessione. s; ⁊ multa indici pote-
rit. vt. ff. de arbi. l. nō distinguem⁹. §. si arbi. ⁊ facit. ff. e.
impuberib⁹. §. si. h; Decernantur. per iudicem.

i; Alius. als est tutoris in textu. als non est s; tñ subaudiē
vt. ff. e. l. impuberib⁹. sed alij dicit̄ eius. f. pupilli vt ita ad-
ministratio tutori auferatur.

k; Mittat̄. cā custodie nō vt ex eis alaf s; vt cautū sit pu-
pillo si male gessit tutor. s; de suo. vt. ff. vbi pu. edu. l. si. fi.
l; Si quis presens. f. tutor.

m; Decerni. puta si negat alimēta posse decerni. i. dari. et
qd̄ sequit̄ si hoc p̄ mendaciū zē. sit d̄ rñsione.

n; Ad daciū. qd̄ si nō dicat p̄ mendaciū imo verū dicat nū
qd̄ de suo alere tenet. Rñ. nō. vt. ff. vbi pue. edu. l. iij. §. si.

o; Remittēdū. s; nō remouēdū. vt. ff. e. l. tutor. §. tutor.

p; Placuit. hoc iō q; maior pena imponet̄ q̄ remotio. vt
ff. de offi. p̄. v. l. j. §. item solent.

lum famosus est si ob culpaz
non eque. Si quis autem
suspectus postulat̄ quoad
cognitio eius finiat̄. interdi-
citur ei administratio vt pa-
pimiano visum est. s; si suspec-
ti cognitio suscepta fuerit.
posteaq; tutor vel curator de-
cesserit extinguit̄ suspecti co-
gnitio. Si q̄s tutor copiaz
sui non faciat vt alimenta pu-
pillo decernantur canetur in
epistola diuozum seueri et an-
tonini vt in possessionem bo-
nozum ei⁹ pupillus mittat̄ ⁊
q̄ mora deteriora futura sūt
dato curatore distrabi iubent̄
ergo vt suspect⁹ remoueri po-
terit qui nō prestat alimenta
Sed si quis presens negat p̄
pter inopiam alimenta posse
decerni si hoc p̄ mendaciū
dicat remittēdū cum esse ad
perfectū vrbis puniendū pla-
cuit sicut ille remittit̄ qui da-
ta pecunia ministerium tute-
le acquisierit vel redemerit
Libertus quoq; si fraudu-

q; Remittit̄. f. puniendū extra ordinē. vt. ff. de tute. l. in
eos. nō. hic ar. s; eos doctores q̄ pecunia data sibi acdrunt
scholares. vt. ff. de of. p̄. v. l. j. §. itē solent. ⁊ in auē. vt ea q̄
dicunt̄ insinuata. §. j. coll. v.

r; Remittunt̄. ob hoc etiā vt mḡat̄ accusari pōt. vt. C.
de liberti. ⁊ eoz lib.
l. liberti. ⁊ facit. C. e.
l. j. ⁊. ij. als. ff. e. l. li-
bertus.

lenter tutelā filioꝝ vñ nepotū
patroni gessisse p̄betur ad p̄-
fectum vrbis remittitur puni-
endus. Nouissime autem
sciendum est eos qui fraudu-
lenter tutelā vel curā admini-
strant. etiā si satis offerant re-
mouendos esse a tutela. q; sa-
tisdatio tutoris p̄posituz ma-
liuolum nō mutat sed diutius
crassandi in re familiari facul-
tatem p̄stat. Suspectum
enim cum putamus qui mori-
bus talis est vt suspectus sit.
Enimvero tutor vel cura-
tor q̄uis pauper sit fidelis tñ
et diligens remonēdus nō ē
quasi suspectus.

Incipit liber secundus De rerum diuisione.

Superiore libro d̄
iure p̄sonaz expo-
sum⁹. mō videā-
mus d̄ rebus q̄ vel
in nostro patrimo-
nio vel extra patrimonium

ceat. l. ij. als. j.

x; Suspectū. nā tutorē suspectū nō facultates parue. sed
fraudulenta vel callida conuersatio in rebus pupillaribus
cōmendat id est p̄bat. heres vero solis facultatibus par-
uis suspectus habetur creditoribus vt hic. ⁊. ff. de priuile.
credi. l. si creditores.

y; Remouendus non est. imo videt̄ q; sic. vt. C. de tu. et
cu. qui sa. nō da. l. ij. que est huic s; So. ibi non repellit̄ p̄-
pter paupertatem. sed quia non satisdabat. hic aut̄ satisdedit
posset tñ iste se excusare qd̄ die vt dixi. s. ti. j. §. s; et p̄pter
paupertatē. Est tñ huic curator adiungendus. vt. s. de cur. §.
interdū. ⁊. C. e. l. pietatis. ⁊. C. de pi. tu. l. j.

z; De rerū diuisione. Ru. Ex quo dicit̄ est de personis
sequitur de rebus vt promisit. s. de iurena. gen. ⁊ ciui. §. de
quibus dicit vsq; ad ti. de ob. Et in hoc medio dicitur qua-
liter acquirūt̄ res iure naturali. vt. §. singulorū vsq; ad ti.
de vltica. Item qualiter iure ciuili vt abinde in antea. Item
qualiter iure singulari vsq; ad ti. de testamentis. Item qua-
liter per vniuersitatem vt ex testamento vel intestato. vel si
mili modo vt a ti. de testa. vsq; ad ti. de obliga. Accur.

Superiore libro de iure personarum. ab illo ti. d̄
iur. perso. vsq; ad hunc.

Adodo sicut p̄missimus. s. de iurena. §. si.
b; Patrimonio. scz ap̄itudne. apte enim sūt esse in patri-

accusari pōt. vt. C.
de liberti. ⁊ eoz lib.
l. liberti. ⁊ facit. C. e.
l. j. ⁊. ij. als. ff. e. l. li-
bertus.

s; Nouissime. i. in
vltia pte hui⁹ it. sic.
ff. de insti. l. nouissime
nā ⁊ ibi i vltia parte
tractatus sui vulpi-
anus ponit nouissi-
me. t; Crassandi
id est aiandi ad de-
liquēdū sic. ff. d̄ pe.
l. capitaliū. §. crassa-
tores. inde crassor-
ris. i. nitoz ad maluz
v; Prestat. fa. ff.
e. l. suspect⁹. ⁊. l. qd̄
satisfatio. ⁊ facit in
ar. ad qd̄nē talem si
emi libzū ⁊ añq; sol-
uā p̄ciū cōpiā alienū
vel vitiosū q; nō te-
near soluere p̄ciū.
q; expedit pon⁹ nō
soluere q; cautōem
de reddendo in cām
euctōnis vñ vitij re-
cipe q̄bus cōsonat.
ff. de cōpēsa. l. ij. als
ij. Preterea. lex dic̄
q; nō d; quis se con-
mittere fragilitati
cautionis. ff. ad tre.
l. cogi. §. idem q̄rit.
et. C. q̄ ca. inter re. l.
fi. ⁊. C. vt vnicuiq; li

monio. vt res p derelicto habita.
¶ Et extra. i. apitudine. qz nō sūt apte vt sint i patrimo-
nio vt sunt res sacre vel religiose. vt. j. c. s. nullus. Interdū
rū dicte res sūt i patrimonio. vt si ab hostib' capte sint. vt
ff. de rel. l. cū loca.

¶ Dabent. talis
diuisio hic sumitur.

¶ Rerū. n. alie sūt in
part. monio. alie ex-
tra q̄ videt̄ insuffici-
ens. nā alij sūt nec in
patrimonio. alie ex-
vt fututes. vt. ff. d.
vlt. le. l. j. s. h. rā.
qđ dicit hic pueris
loquit̄ simplr. nam
qđā p docēdis pue-
ris dicit̄. q̄ al's non
dicent̄. vt. ff. d. ac.
et ob. l. obligatiōnū
in fi. qđ nō ē verisile
q̄ pp̄ pueros ma-
le loquat̄ vñ nō pla-
cet. Alij dicit̄ hic d.
corpulibus reb' tñ
loqui qđ ē falsū. qđ
est falsū. qđ colligit̄
ex cōtinuatiōne hui'
n. ad q̄tuor sequētes
¶ Nos dicimus serui-
tutes esse in bonis.
cum eaz nomie aga-
mus z excipiamus.

¶ ff. de acqui. re. do. l. rem. z. l. statuas. q̄ aut̄ in. d. l. dicit̄
cas nō esse in bonis vel extra. dicit̄ ideo. quia p se non cen-
sentur. vt est possessio tigni in domo positi. quia non intelli-
gitur tignū dū durat domus p se. vt. ff. de vsuca. l. cū qui.

¶ Quedam. hic fit alia diuisio.

¶ Communia sunt. non tamen agitur cōi di. fm. Pla.

¶ Omnū. i. vsu non pprietate. vt dr. j. c. s. z quidem.

¶ Quedā publica. i. quasi populica. i. oim pploz. vt. s. ti.

¶ s. cōsequens. z. j. c. s. flumina. als dr publicū quod ē hui'
ppli vel illius tñ. vt campus maritus. vt. C. de sacrosanc.

¶ ec. l. si. z hic dicit̄ magis vniuersitatis.

¶ vniuersitatis. j. c. s. vniuersitatis.

¶ Nullus. vt. j. c. s. nullus.

¶ Que ex varijs. i. q̄ sūt singuloz. nec. n. ad supiora refert̄.

¶ Ex subiectis. j. c. s. singuloz. vsqz ad fi. ti.

¶ Et quidā naturali iure. i. iuregentiū. qđ est naturali rō

ne inductū. vt. ff. de iust. z iur. l. oēs. s. quod vero. de quo

hic loquit̄ vt. j. c. s. singuloz. z in fi. hui'. s. nam iure natura

li primeo etiā alia essent cōia. non tamen agit̄ cōi. di. fm

Pla. nisi postq̄ facta fuerint occupantiū. Et q̄ dicit̄ omniū

scz vsu nō pprietate. vt p̄dixi.

¶ Profluens. i. de celo cadens.

¶ Et mare. sic. ff. de iniur. l. iniuriarū. s. si q̄s phibeat.

¶ Et p hoc. i. p cōsequēs. cū sit accessio maris. ar. j. c. s. si

m. s. j. ff. ne qđ in lo. pub. l. litora. vbi dr litora esse ppli

romani. Sed aliud est verū quo ad iurisditiōem. vere tñ sūt

cōmunia. vt hic sic. C. de q̄ dri. p̄scrip. l. bñ a zenone. secus i

ripa fluminis que non est publica. lz flumē sit publicū. vt. j.

¶ s. riparū. ibi sed pprietat. z pōt eē rō. qz inundatio flumi-

nis raro venit. et iō esse pōt vtilitas in pprietate ripe. aut

mare assidue inundat. vñ p puula momenta esset vtilitas n̄

ergo pprietat querit̄. vt. C. de bo. q̄ libe. l. si. s. fi.

¶ Illis. ab alio ibi positis. habet duas significatiōes. di-

ct̄ em casa vel insula qđā in q̄ nō habitat. sed vel recia po-

nuat̄ vt. ppter aquā ibi p̄fugit̄. vt fruct' reponunt̄ vt h. z

ff. d. vsufr. arborib' i. p̄i. si vero ibi habitaret eēt p̄dū vt

banū. vt. j. de serui. ruf. p. Itē dr villa cōgregatiō hoim.

¶ Et monumentis. Quid sit monumentū habet. ff. de rel.

¶ gi. l. j. s. monumentū. Accur. s. Edificijs. s. alijs.

¶ Iuregentiū. i. cōia de iure gentiū. sicut z mare imo eoz

q̄ ibi edificauerunt.

¶ vt. ff. e. l. instanti.

¶ Sicut mare h cō

tinua qđ ē. s. stati est

aurzē. x. flumi

na aut̄ oia. i. p̄petua

vt padus z renū. q̄

dam. n. sunt priuata

vt fossata i agris pō

sita q̄ q̄nqz currunt.

¶ q̄nqz nō. vt. ff. d. flu.

¶ et ne qđ in flu. l. j. et

¶ ū. et. ff. e. nemo. in fi.

¶ Accur. y. Dū

¶ nec q̄ fuit p̄mo lon-

go tpe piscat' aliuz

supuenientē repelle

re pōt. vt. ff. de vsu

¶ ca. l. si. nisi forte. xxx

¶ an. vt. ff. de viner. et

¶ tēpo. p̄scrip. si q̄qz

¶ vt fm Jo. intelligo

¶ hanc legē si quisq̄

¶ q̄n erat in possessio-

¶ ne piscandi.

¶ 3. Cōmuni. id est i

¶ cōi oib' patet. nō at̄

¶ est cōe imo publicū.

quatenus hibernus fluctus
maximus excurrit. Ripaz
quoqz vsus publicus z port'
iurigentium est sicut ipi' flu-
minis. Itaqz naues ad eas ri-
pas applicare funes arbori-
bus ibi natis religare. onus
aliquid in his reponere cui-
libet liberum est. sicut p ipsuz
flumen navigare. Sed pprie-
tas earum illoz est quoz pre-
dijs adherēt qua d causa ar-
bores quoqz in eisdem nate-
corundem sunt. Litoz quoqz
vsus publicus iurigentiu'
est sicut z ipsius maris et ob-
id quibuslibet liberum ē cām
ibi iponere in q̄ se recipiāt. si-
cut retia siccare. z ex mari de-
ducere. pprietates autem eo

- a Est aut litus. vt. ff. de v. sig. l. litus.
b Hibernus. i. hyemalis. q. d. quātūcūqz mare aliq̄ tpe
plus extendit̄ in hyeme v' estate tñ est litus ei'. Accur.
c Excurrit. hic cōtinua qđ est. j. c. s. litoz.
d Riparū. id est fluminis.
e Gentiū. id est de iuregentiū. vel id est oibus gentib' pu-
blice patent.
f Earum. id est riparum.
g Illoz. i. hoim quoz zē.
h Adherēt. Sed qđ si via publica ē in modio inter flumē
et agrū. Rñ. idem qđ hic vt. ff. de acq. re. do. l. martius.
i In eisdem. scz riptis.
k Corundē. Sed quid si piscator vult ligare dñs vult in-
cidere videt̄ dñs p̄ferendus. vt. s. de his q̄ sunt sui v' alie.
iur. in fi. ibi nec cuiqz. zē. z. C. d. iudeis. l. nemo. z. ff. so. ma.
l. etiā. s. licet. s. j. credo. vt. ff. de vsu et ha. l. si. z de vsu-
fru. l. si cur'. s. item nerua est Accur.
l Litoz. i. maris. vt sequitur.
m Public'. s. e. s. z ibi. z qđē p h zē. j. So. dixit Pla.
omnia cōmunia esse publica. z econtra. s. rōne quozundam
vsuū. vt ecce tam mare q̄ flumina z litora z ripe in vsu om-
nium animantiū sunt z in bibendo. z in abluendo. z cōmo-
rando. z similia que extigit natura. sed ius piscandi qđ i his
est solū cōpetit hoib'. z retia siccandi. z quedā silia. Por'
tñ dixit eē publicos nō cōes. Sed Jo. dicit nulla cōia esse
publica v' s. ea. n. demū sunt cōia. q̄ cū sūt in vsu oim ani-
mantiū occupanti' cōcedunt. vt lapilli z gēme z litora ma-
ris. vt. j. c. s. itē lapilli. z. ff. e. itē lapilli. s. publica nō solū nō
cōcedunt occupati. imo interdcta pponunt. ne quid in eis
fiat. vt. ff. ne quid in loco pub. z de flu. z de alijs ti. p̄re-
rea quō pōt eē qđ ait Pla. cū in diuisione. s. posita velut
due species opposite ponūt. cōia z publica. vt. s. e. in prin.
et qđ dicit hic public'. i. cōis. v' public' q̄ ad vsū. cōe q̄ ad
n' Iuregentiū. i. de iuregentiū.
o Maris. i. e. p Sic retia. ysterō p̄theron. i. ordo cō

uersus. vt. ff. e. ripaz. **q** **F**oz. f. ltoz. Accur.
a **N**ullus. f. hois singularis. oim aut sunt. 7 sic differt ab
illo. §. nullius infra statim posito.
b **U**niversitatis. q̄ etiā publice q̄ng dicūt. i. vnus ppli.
vt. C. de sacrosanc. ec. l. h. in prin. **S**3 aliter accipit. §. o. §.
flumia. nā loquit sibi
de illo qd̄ est publi-
cū oim populoz.
c **I**n ciuitatib⁹. 7
ciuitatū sūt. Accur.
d **T**heatra. a the-
ozando. i. inspicien-
do vt in arena vero
nenti.
e **S**tadia. stadiuz
est octaua pars mi-
liarij quā herculus
currebat vno anbe-
litu vt legit i histo-
rijs.
f **S**imilia. que sūt
ad delectationē po-
puli vt late vie et pi-
cture in palatio.
g **A**t si qua. alia si
que necessitatis cā
facta. vt curia cōis
palatum nauigiuz.
et sūt supradicta vni-
uersitatis dominio
7 vsu. sed Pla. dixit
vsuz nō esse vniuer-
sitatis. **A**lia sūt que
dominio 7 fructu ef-
fecta sunt vniuersita-
tis nō vsu. vt fundi
ciuitatis 7 serui. vt
ff. de in ius vocā. §. 3.
si hac. §. qui manu-
mittitur. 7 de h. si.
l. inter publicam. et
de contra. emp. l. §. 3.
eius. §. i. Accur.
b **N**ullius sūt at
res. f. hois v' hoim
nec potest esse §. sūt
in bonis dei censu-
ra siue dispositione. 7 sic non obstat quod posset dici de cō-
munitibus et publicis rebus vniuersitatū que vident nulli⁹
esse. quia esse possunt 7 sunt hoim. licet non hois singularis
Item p̄tra. §. c. §. fere. So. vt ibi.
i **P**ontifices. i. papas 7 ep̄os. Sed nūquid impator de-
dicare potest. videtur q̄ sic. vt. ff. e. l. sacra. §. j. vbi dedicat
id est potestatem dedicandi dat. nam olim impatores erāt
sacerdotes. vt i canonib⁹ dicūt. vel dic dedicat alij id ē ep̄o
pmittendo sine requisitione. vel concedit. f. requisitus.
k **E**des sacre. hic locus dicitur sacer vt hic 7 sanctus. vt
C. de sacrosan. ecclē. l. j. Item religiosus. vt in auē. vt reli-
giose domus.
l **E**t donaria. i. thuribula 7 cruces 7 calices.
m **Q**ue etiā. f. donaria. non autem referas ad edes sacras
nam ille nullo modo p̄t alienari. vt in auē. de ali. 7 emphi.
§. et quia cognouimus. colla. ij.
n **C**onstitutionem. vt. C. de sacrosan. ecclē. l. sancimus.
o **E**xcepta. nā hoim aie quibuslibet rebus p̄ponende sūt
vt. C. de sacrosan. ecclē. l. sancimus. in fi. Item p̄pter debitū si
qd̄ habet ecclesia. vt in auē. de ali. 7 emphi. §. 7 hic etiā sup
bis coll. ij. Item p̄pter alimēta pauperū. vt. xij. q. ij. c. auruz

rum ltoz pōt intelligi nulli-
us esse sed eiusdem iuris esse
cuius 7 mare. et que subiacēt
marī vt terra vel arena.
Universitatis autē sunt non
singulorum. veluti que in ci-
uitatibus sūt vt theatra sta-
dia et similia et si qua alia sūt
cōmunia ciuitatum. **N**ul-
lius autem sunt res sacre 7 re-
ligiose et sancte. qd̄ enim diui-
ni iuris est id nullius in bonis
est. **S**acre res sunt que rite
per pontifices deo consecra-
te sūt. veluti edes sacre 7 do-
na que rite ad ministeriuz dei
dedicata sunt que etiam per
nostram constitutionem ali-
enari et obligari prohibum⁹
excepta causa redemptionis
captiuorum. **S**i quis autē
auctoritate sua quasi sacrum
sibi constituerit sacrum nō est
sed prophanum. **L**ocus au-
tem in quo edes sacre sūt edi-
ficata etiam dirupto edificio
locus sacer manet adhuc vt
papinianus scripsit **R**eligi-
osum autem locum vnusq̄sq̄
sua voluntate facit dum mor-
tuum infert in locum suum.
In cōmunem autem locū

habet ecclesia.

p **P**rophanum. i. non sacrum.

q **R**emanet. desinit nō esse sacer si ab hostibus captatur
vt. §. de iuri. stipu. §. j. 7. ff. de religi. cū loca §. sed sacram-
tarius. **I**te locus esse religiosus desinit q̄ ea remouent q̄

puruz inuito socio inferre nō
licet. **I**n commune vero se-
pulcrum etiam inuitis ceteris
licet inferre. **I**tem si alien⁹
vsufructus est. proprietariuz
placet nisi eodem consentien-
te vsufructuario locum reli-
giosum non facere. **I**n alie-
num locum consentiente do-
mino licet inferre. et licet po-
stea ratum non habuerit ante
q̄ illatus est mortuus. tamen
sine consensu eius locus reli-
giosus fit. **S**ancte res quoq̄
veluti muri 7 porte ciuitatis
quodāmodo diuini iuris sūt
et ideo nullius in bonis sunt.

Ideo autem muros san-
ctos dicim⁹. quia pena capi-
tis cōstituta sit in eos qui ali-
quid in muros sanctos deli-
querunt ideo et legum eas
partes quibus penam consti-
tuimus aduersus eos qui cō-
tra legem fecerint sanctōnes
vocamus. **S**ingulorum
autem hominum multis mo-
dis res sunt. **Q**uarandam
enim rerum dominium nau-
ciscimur iure naturali. quod
sicut diximus appellatur ius
gentium. quarundā vero iu-

re. vt. ff. de religi. l. ij. §. si vsufu.

3 **C**onsentiente. **Q**uid si primo cōsensit post penituit ante
illationem. **R**ñ. sufficit semel voluisse. vt. ff. de aqua plu.
ar. l. in die. 7 j. p̄ri. §.

a **S**ancte quoq̄ muri. scilicet ciuitatis romane quid de
ciuitate aliā vel castro. **R**ñ. nec ibi quicq̄ facere licet sine
auctoritate p̄sidis. vt. ff. e. sacra. §. muros. vel forte vni-
uersitati licet non priuato. vt. C. de operibus publi. om-
nes.

b **S**anctos. i. firmos. a sancio. cts. nō calce nec lapidibus
sed. l. firmati vt sequitur.

c **D**eliquerunt. f. transcendendo vel rumpendo. sicut fecit
remus frat. r romuli. vt hic. 7. ff. e. l. fi. vñ **L**ucan⁹. **S**trater-
no p̄mi maduere sanguine muri.

d **C**onstituimus. vt. C. de le. 7 cō. l. non dubiū.
e **S**anctōnes. in stricta significatiōe quōz ponitur largi⁹
p̄ qualibet imperiali lege. vt. C. de no. co. fa. ibi colligētes
vero 7 c. quōz largissime pro collectione totius iuris ciuiliis
vt in p̄be. ff. in prin.

f **S**inguloz dicim⁹ §. vbi. **R**ñ. §. §. iurena. §. j. ibi qd̄ ha
naturali. vt. §. de iu. na. §. sed naturalia. vel melius. §. o. §.

talē cū reddebāt. vt
ff. e. sacra. §. illud. et
de religio. l. anpenl.
in fi. Accur.

r **R**eligiōsū vnus
quisq̄. aliud i sacro
vt. §. co. §. sacre.

s **M**ortuū. f. totū
vel saltē caput cui⁹
imagine cognosci-
mur. vt. ff. de religi.
l. cum in diuersis.
Quid si p̄tialiter ca-
put est i diuersis lo-
cis. **R**ñ. illi ec̄ reli-
giosum vbi ē maior
ps. vt ar. §. de vulg.
sub. §. §. si ex dispa-
rib⁹. si autē eq̄lit neu-
ter fm Jo.

t **I**n cōmune ho-
muitis. h fauore re-
ligionis tā sacre. als
§. vt. §. p̄ri. §. 7. ff.
cōi diui. l. sabinus.

v **I**nfere non lz
extraneos. nā ip̄e so-
cius recte ibi sepeli-
ri pōt etiā sine p̄sen-
su ceteroz maxie cū
non ē alius locus in
quo sepeliret. vt. ff.
de reli. 7 sump. fu. l.
si plures.

x **I**tem vsufruct⁹
f. loci puri. ar. l. ff. de
vsu 7 habi. l. fi.

y **P**roprietarium
nisi cōsentiat fructu-
arius. vel nisi testa-
tores qui vsufructū
legavit velit sepeli-

e: quidem.

Sure vt vsucapione. arrogatiōe. successiōe. de portatiōe. monachatione. de quibus incipiet dicere. ff. de vsuca.

Vetustiore. sic. ff. de iure inu. l. i. semper.

Natura. i. deus.

Prodit. i. statim

Conprocreauit de

Reg. stati fut. ius gē.

Fere. qz a vetusti

Ori incipiēdū ē gē.

Celo. i. aere.

Simul atqz. i. sta

Tim p. rē. Sed nun

Quid sacre res conce

Dunt occupāt. vt. s

E. nullis. Rū. res

Dicit in nulli bonis

Ser vel septē modis.

Natura. vt hic facto

Vt. ff. de acq. re. do.

L. nūqz. ff. de iur. iur.

In his tribus locum

Hec regula. no. q

In thesauro de eqra

Te dimidiuz dno solt

Restituit. vt. ff. de the

Sauros. ff. de iur. iur.

In casu. vt in heredita

Te facite. q vice dnt

Repntat. vt. ff. de stip.

Ser. in prin. ff. de culpa

Hois vt si eēt seruūm

Egrotantē. vt. C. de la

T. lib. rol. l. i. ff. sancti

Mus citā in hoc. ff. de

Iure naturalis pōde

Vt liber bō. vt. ff. de

Dbo. ob. inter stipu.

S. sacramenta.

Nec iterest. quo

Ad acqrendū dñium

re ciuili. Comodi est itaqz a vetustiore iure incipere. palā ē aut vetusti cē ius naturale qd cū ipō genere hūano rerū natura pdidit. Ciuilia autez iura ceperūt eē cum ciuitates cōdi r magistratō creati et leges scribi ceperūt. Fere igit bestie volucres pisces r omnia aialia q in mari. celo in terra nascunt simul atqz ab aliquo capta fuerit. iure gētiū statim illius esse incipiunt. Quod eni ante in nullius bonis est. id naturali rōne occupātū con cedit. Nec iterest scras be stias r volucres vtrū suo fun do qd capiat. an aliēo. Plane ne q alienū fundum ingredi tur venādī aut aucupādī gra tis pōt a dño si id pūiderit p biberi ne ingrediat. Quic qd aut eoz ceperis consqz tu um esse intelligitur donec tua custodiā coherceat. Cū ve ro tuā euaserit custodiā. r in naturalē libertatem se receperit tuū esse desinit. r rursus oc cupantis fit. Naturalē autez libertatē recipere intelligitur cū v̄ oculos tuos effugerint. v̄ ita fit in cōspectu tuo vt dif ficilis sit ei psecutio. Illud q̄ situm est an si fera bestia ita vulnerata sit vt capi possit.

Plane. venandi alud si causa reqrē- vsugitū meū. vt. C. de ser. fugi. l. ij. v̄ glādis colligēde cā. vt. ff. de glā. le. l. i. v̄ vt recipiā pecuniā quā ibi absēdī. vt. ff. ad ex. thesaur. v̄ si vindemā quā emi tollere me vendi- tori prohibeat. vt. ff. de ac. emp. qui pendentem.

Quicquid. libertatē. i. laxitatē. vt statim sequitur. vt. ff. de acqui. re. do. naturale. r. l. pompo. accur.

Naturalē. difficilis. i. impossibilis. sic. ff. p soc. l. de illo. Contra. ff. de his qui desec. vel effude. l. ij.

Persecutio. sic. ff. de acqui. pos. l. ij. ff. de iur. iur. l. ij.

Illud. sic. ff. de acqui. re. do. naturalem. ff. illud.

Capi. cōsiderata natura hominis r animalis non diuina possib. tate sed nec omnino facultatem considero.

Possit. sic. ff. de acqui. re. do. naturalem. ff. illud.

Sed posteriorem. sic. ff. e. in laqueum.

Accidere. licet eni pbeē vñū. i. cū vulneratū nō tamen se quitur vt capi possit. vt. C. de pba. l. neqz naturales.

Capias. nota qz ibi inspicitur qd euenire pōt. sic. ff. loca. si quis domū. ff. de iur. iur. l. i. semper.

stati tua eē intelligat r quibus dā placuit stati eē tuā. et eouf qz tuā videri donec eā pseqrē. Qd si desieris psequi desinet eē tuā. r rursus fieri occupan tis. alij vero putauerūt nō ali ter tuā eē. qz si eā ceperis sed posteriorē sniam nos pfirmamus. qz multa accidere solēt vt eā nō capias. Apium quō qz natura fera ē. Itaqz quei arboze tua pcederint anteqz a te alueo pcludat nō magis tue intelligunt eē qz volucres que in arboze tua nidum fecerunt. Itaqz si alius eas incluse rit is eaz dñs erit fauos quo qz si quos effecerint erimere quelibet pōt. Plane inte gra re priusqz eximant si pui derit aliquē ingredientē fūdū tuum poteris eum iure prohi bere ne ingrediat. Exame quoqz quod ex alueo tuo euo lauerit: eousqz intelligitur es se tuum: donec in conspectu tuo nec est difficilis persecu tio eius est: alioquin occupan tis fit. Fauonum quoqz r columbarum fera natura est: nec ad rem pertinet qz ex cō suetudine aduolare et reuola re solent. Nam et apes idem faciunt: quarum con stat feram esse naturam

ff. de ac. re. do. l. naturale. ff. apium. ff. de iur. iur. l. i. semper. ff. de ac. re. do. l. i. ff. de iur. iur. l. i. semper. ff. de ac. re. do. l. i. ff. de iur. iur. l. i. semper.

Apiū. p cor. ff. de ac. re. do. l. naturale

S. apium.

Sera. i. non man

Sucta.

Aluco. vas ē vbi

Apes manent qñqz p

Loco vbi flumen cur

Rit ponitur. vt. ff. de

Insula.

Incluserit. qd bul. facere voluit i his r silib' dicēs magis timeo scādālū qz futuz iudiciū vt no. ff. de acq. re. do. l. i. laqz

Dominus erit. nec furti teneē. vt. ff. de fur. si apes.

Integra. i. anteqz intret

Preuidetis. Quid si fuerit ingressus. an poterit retinere eum vt det quod acceperit. cum homo quilibet possit probi bere nequis intret fundum suum. Rū. cum dominus factus sit per occupationem nō video quare desinat eē domū. ar. buius. ff. qui tantum preuidenti consultit.

Examen. i. vntueritas aptum. als pro probatione capie als p iudicio. vt. C. de aduo. diuer. iu. l. neminē. r forte ser uatur aliud de consuetudine in hoc. ff. r in supiorib' duob'.

Fauonum fera. i. nō p̄sus domestica vel māsueta. Acc. m. Nec ad rem. id est non obstat his que diximus

Quarum. scilicet apium.

O Ceruos. quorum. s. ceruorum in genere.

P Psozum. s. singulorum in specie.

Q Talis regula. hic no. tria genera animalium mansueta. vt gal
line in quibus h3 locū hec regula vt vbiq; sunt dñi eē intel
ligunt. vt j. p. xxi. §. Itē fera. p. sus. z in his h3 locum alia re
gula qz occupati cō
cedunt vt. s. e. §. fere
z. §. illud. z. §. apium
z. §. examen Itē fera
nō naturalit sed acci
dentaltiter mansueta
z in his obtinet hec
pñs regula. z fac ad
hoc. ff. c. naturalem.
p totuz vsq; ad. §. fi.
a Desierint. no. ex
teriora indicant ani
mi secreta interiora.
z fa. ff. de edil. edi. l.
si tamen. §. j.

B Gallinaz. s. oim
vt statim innuit l. dic
singulorum i specie.

Seras. vt falsia
nos.

Anseres. scilicet
domestici.

Galline. scilicet
domestice

Turbati vt p vul
pem vel per miluum

Lucranda. scz vt
habeat pñas l'oua.
als enī nō cōmittit
furtū nisi lucrādī ani
mus interueniat. vt
ff. de fur. l. i. §. si. h. nū
quid volus sit i vno
ouo. Rñ. sic. sed de
dolo nō agit i remi
nori duobus aureis
vt. ff. de dolo si oleū
§. si. z. l. se. §. quare
nō agit de dolo cum
agatur furti vt bic.

Rñ. furtū sit plerūq; z iō frequētius puniendū fm Jo. vt. ff.
de pe. aut facta. §. si. z. no. ex hoc. §. q. quelibet actio etiā pro
vno vno dō. vt. ff. de dam. infec. si p. p. rictari? in si. rñ. z. ff.
de cōiungē. cū emā. l. i. l. §. illud. sed fallit in casibus. ecce enī
cōmodo tibi seruū z tu eū als. nō reperis a me expensas mo
dicas. vt. ff. cōmo. in rebus. §. possunt. z. ff. de lpen. in re. do.
fac. l. z. ante oia. z. excepta actione doli vt dictū ē. Itē excipe
quō ē. ff. de dō. infec. ex damni in pñm. Accur.

Item ab hostibus. vt quibus populus romanus bellū
indixit vel ipsi populo romano. vt. ff. de cap. hostes. z. ff. de
X. si hostes. z. l. quos non hostes.

Si euaserint. z animo z corpore. vt. ff. de cap. l. nihil. in
princi.

Recipiunt. iure postliminij. vt. s. qui. mod. ius. pa. pos.
sol. §. si ab hostibus.

Item lapilli. scilicet preciosi. z que sit inter eos lapillos z
gemmas differentia z margaritas. dic vt. ff. de auro z argē.
leg. l. i. z. l. si non sint. §. si.

Inuentiunt. que tamē non sunt alicuius als p vt. §. e. §. fi.

Naturali. i. gentium. vt. s. e. §. singulorum.

Inuestoris. ita demū si occupat siue apprehendat. nō als
fm Jo. nam in supiori §. z in alijs pcedētib; de his que

p occupationē qruēt tractat q idē psequit hic vicinitas scri
pture innuit. vt. ff. de testa. l. heredes. §. sed z si notā. z. ff. de
le. i. si seru? plurium. §. si. z. aduerbiū similitudinis. quō ē i pñ. §.
aperte. dat intelligere aliud eē in thesauro cui? tractatus est
valde ab h? sepat? vt. §. e. §. thesauros. z iō primū vident z in
uenienti z non occu
panti queritur.

Item ea. nunc mu
tat stilū z materiam.
z dicit de his que ac
quirunt p accessioez
discretā. z in sequē.
§. preterea dicit de
accessione concreta.
q Et animalib;. se
mini generis. siue
rōnabilib;. vt ex an
cillis. vt. s. de iure p
§. serui. siue irrōna
bilibus. vt. ff. de rei
uen. l. si fru. §. idem. z
C. de reuen. §. idem
scribit.

Preterea quō p alluionē
agro tuo flumen adiecit iure
gentium tibi acqrit. Est autez
alluio incremētū latēs. per
alluionē aut id videt adijci
quō ita paulatim adijctur: vt
intelligi nō possit quantum
quoquo in momento tps adijci
atur. Quō si vis fluminis d
tuo predio aliquā ptem fundi
tui extraxerit. z vicino predio
appulerit palam est eam tuā
pmanere. Plane si longiori
tpe fundo vicini tui helerit ar
boresq; quas secum traxerit i
eum fundum radices egerint
ex eo tempore videntur vicini
fundo acquisite esse. Insu
la? que in mari nata est: quod
raro accidit occupātis sit: nul
lius enim esse creditur. Et

uenienti z non occu
panti queritur.

Item ea. nunc mu
tat stilū z materiam.
z dicit de his que ac
quirunt p accessioez
discretā. z in sequē.
§. preterea dicit de
accessione concreta.
q Et animalib;. se
mini generis. siue
rōnabilib;. vt ex an
cillis. vt. s. de iure p
§. serui. siue irrōna
bilibus. vt. ff. de rei
uen. l. si fru. §. idem. z
C. de reuen. §. idem
scribit.

Dñio tuo. vt qñ
vt si bona fide possi
des animal irratio
nale. vt. ff. de acqui
re. do. l. boneti. §. si.
nō ita in rōnali. vt. §.
e. §. in pecudū. z ē rō
vt ibi. Accursius.

Eodē. s. gētium.

Adiecit. ponēdo
iuxta tuuz predium.

Incremētum. i.
augmentum.

Intelligere. licet
tota die ibi figas in
stitutum. z hoc prop
imbecillitatem natu
ralis visus qui tam
subtilia ppendere nō
pōt. vt in cucurbita.
patz que cito crecit

tamen percipi non potest quantum crecit quoquo in momento
temporis sed in quodam genere agrorum cessat ius alluio
nis. vt in agris militibus assignatis a principe qui limitati vi
cunt. vt. ff. e. l. in agris. que sit ratio diuersitatis. dic vt. c. l.
in si.

Applicauerit. vel appulerit. i. apposerit vt subijct. pu
ta crustam terre forte vineate z inarborate.

Longiori. i. longo. s. tanto vt faciant radices vt sequitur.
vel etiam ipsa terra apposta vnitatem alteri terre fecerit cui
apponitur. vt. ff. de dam. infec. l. hoc amplius. §. ita deusum.
Sed quomodo scitur quando hec vnitio vel immixtio erit fa
cta. Rñ. per rusticos qui talia sciunt. vt in auē. de nō ali. aut
permu §. quod autem dictum est. coll. ij.

Acquisite. vt ilis tamen reuen. priori domino datur fm
Jo. vt. ff. de reuen. si frumentum. §. de arbore. sed nos con
tra. sed in factum ad extirpationem damni. vt. ff. de reuen. l.
in rem. §. item. sed reuen. non datur. vt. ff. de dam. infec. hoc
amplius. §. alpheus.

Insula. s. loc? vndiq; circūdatus aqua. vt bic. z. ff. c. l.
adeo §. insula. z. l. insula. als qñq; p domo in mari posita q
in salo. i. in salso posita est. fm Jo. Itē qñq; pro qualibet
domo. vt. ff. de eo quod certo lo. da. l. ij. §. si quis insulam.

ne no. diligent. vi. rñ. vsq. ad. §. alta sane. rē.

¶ Credit. antea. d. In flumie. i. i medio fluminis.
¶ Ad frequēter. s. opponit. nā ad ea q̄ frequēti⁹ accidunt.
pōt iura adaptant. vt. ff. de le. 7. se. cō. naz ad ea rñ. q̄ illud
verbū pōt solutiōne includit. nā bñ inferi pōt q̄ ad alia.

¶ Mediā ptem. scz
q̄ poterit lart accē
pta corda. 7 puncto
posito i medio inter
vtrūq. agrū. 7 tūc si
est ex vna pte tñ alij
cedat. als fm q̄ pun
ctū extendit. vt coll.
ff. e. inter cos. 7. l. se.
ex his p3 q̄ p diuiso
possident insulam. 7
bñ dñum circūdan
tes flumen. vt. ff. eo.
pro regione.

¶ Latitudinis. exi
stentis ab vna parte
cū plures sint ex vna
pte 7 vnus fundus.
l. mo. e. q̄ fundus al
teri⁹ 7 in h tñ frontē
agri p̄sidero. vt. ff. e.
l. insula. in prin.

¶ Part. i. l. supior.
¶ Infra. i. i inferiorē
parte.

¶ Unitū. i. i flumi
ne coadunati 7 h fit
p̄ctū. vel dic vnitū
agrū. rē. 7 tunc pun
cta ibi infra. e. rē.

¶ Alueus. a quo sic
vltio recessit flumē.

insula in flumie nata qd̄ fre
quēter accidit si qd̄ mediā p̄
tē fluminis teneat. cōis ē coz
q̄ ab vtrāq. pte flumis ppe ri
pā p̄dia possidēt. scz p mō la
titudis cuiusq. fundi q̄ latitu
do ppe ripā sit. Qd̄ si alteri
p̄tū p̄rimior sit. coz ē tñ q̄ ab
ea pte ppe ripā p̄dia possidēt
¶ Qd̄ si i aliqua pte diuisū flu
mē sit. deinde itra vnitū agz
alicui⁹ i formā isule redegerit
eiusdē p̄maneat is ager cuius
7 fuerat. ¶ Qd̄ si naturali al
ueo in vniuersū de relicto ad
aliā pte fluere cepit. prior qui
dē alueus coz ē q̄ ppe ei⁹ ri
pā p̄dia possidēt. p mō scz la
titudis cuiusq. agri q̄ latitudo
ppe ripā ē. ¶ Nou⁹ aut alue
us ei⁹ iur. ce incipit cuius et
ipsū flumē. id ē publicū Qd̄
si p̄ aliqd̄ tps ad priorē alue
um reuersū fuerit flumen. rur
sus nou⁹ alue⁹ coz ē incipit.
q̄ ppe ripā ei⁹ p̄dia possident
¶ Alia sane cā ē. si cuius totus
ager inundatus fuerit: neq. in
undatio agri vlt fundi species

¶ Incipit. quātū ad strictā rōem. nā de eq̄tate vix obtinet
i. no obtinet. vt. ff. e. l. adeo. §. insula. in fi. Et nota hic q̄ flumī
na vicem iudicium tenent 7 dant 7 auferunt dominia vt hic. 7
ff. e. ergo. §. alluuiso.

¶ Alia. sane speciem. i. faciē fundi. Sed p̄. ff. de flu. 7 ne qd̄
in flu. pu. §. si fossa. in fi. §. So. ibi totuz occupauit. hic partes
vel hic eodem impetu recessit quo venit. ibi non. sed diu co
opertum tenuit.

¶ Danere. fuit q̄ dñs etiā nūc tps qñ aqua inundabat. s.
p̄. ff. q̄. mo. vsufr. amit. l. si ager. So. ibi iproprie dic̄ amitri. s.
quātū ad cōmodū fruendi. vel dic̄ inundauit. ppter ipetū aq̄
rū vt ibi faceret alueū. vt. p̄batur p̄dicto ti. l. qd̄ tñ. §. ager. 7
hec vera sūt q̄tū ad p̄prietatē s. possessio indubitanē tpe in
undationis amittitur. vt. ff. de acquirē. posses. l. iij. §. labeo. 7
l. q̄ vniuersas. la. ij. 7. l. p̄po. l. rñ. tñ aq̄ recedēte etiā pos
sessio restituenda ē. vt. ff. de iti. actuz p̄. l. i. §. s. 7 si quis.

¶ Cū facta. facta autē intelligit etiā cepta s. nō perfecta. rō
but⁹ ē. q̄ q̄ in ope insunt inesse videntur. ff. si cer. pe. i. l. lecia
7. ff. de auro 7 ar. le. 7 si nō fuit. §. quid ergo. Accur.

¶ Ab aliquo. scz bona fide. vt. ff. ad exbi. de eo. §. si quis ex
vni⁹ 7 suo nomine. vt. ff. de acquirē. re. domi. adeo. §. cum
quis in prin. 7. l. quicquid. Item 7 tertium scilicet q̄ non pos
sit redire ad priorē materiam fm. 30. vt in fine huius. §.

Quid si duo specificauerit vnus bona fide alius mala fide.
¶ Rñ. cōmunis est dñi 7 specificantis bona fide. non autē ma
la fide. vt. ff. quibus ad li. procla. non licet. si duo. 30. eodes
modo quero 7 soluo ea que sequunt. Quid si ex diuersorum
materijs spēs fecit 7 i vna habuit bonā fidē 7 in alia malam.

cōmutat. 7 ob id si recesserit a
qua palā ē eū sūdū ei⁹ mane
re⁹ cui⁹ 7 fuit. ¶ Cū ex aliēa
materia spēs aliq̄ facta sit ab
aliquo q̄ri solet. q̄s cozū natu
rali⁹ rōne dñs sit vtz is q̄ fece
rit. an pōt⁹ ille q̄ materie dñs
fuerit. vt ecce si q̄s ex alienis
vuis aut oliuis aut spicis vi
nū aut oleū aut frumētū fece
rit aut ex alieno auro vlt argē
to vlt ere vas aliqd̄ fecerit. vel
ex alieno vino vlt melle miscu
erit multū. ¶ Ex medicamē
tis alienis ēplastrū aut colliri
um p̄posuerit vlt ex aliēa lana
vestimētū fecerit. ¶ alienis ta
bulnauē vlt armariū ¶ subelli
um fabricauerit. 7 p̄ mltā sa
bimianoz 7 pculianoz ābigu
itatē placuit mediā snia exi
stimātiū si ea spēs ad rudē ma
teriā r̄duci possit eū vidri dñz
cē q̄ materie dñs fuerit si si pos
sit rednci eū pōt⁹ itelligi dñz
q̄ fecerit vt ecce vas p̄fiatum
p̄t ad rudē massā ere ¶ argēti
¶ auri reduci. vinū at 7 oleum
aut frumētuz ad vnas ¶ oliuas

¶ Itē quid si in mare
ria vnus prim bonā
prim malā fidē habu
erit. Itē quid si p̄tz
suo nomine p̄tri no
mine dñi specifican
tis.
¶ Naturali. i. iure
gentium.

¶ Secerit. i. detex
erit. quo ad spicas.
vt. ff. e. l. adeo. §. cuz
quis in fi. sic. s. de li
berti. §. i.

¶ Dulcū. i. i nectar
siue stalladias.

¶ Collirium. i. vn
gentum ad oculos.

¶ Et post sabinoz.
i. sabini 7 suoz fau
torum qui dixerunt
speciē cedere domio
materie. sed pculus
cum suis sequacibus
econtra. s. vt specifi
canti tantū cedat. vt
ff. e. l. adeo. §. cū q̄s.

¶ Placuit. scz nobis.

¶ Medta. que nec vni in totum nec alteri cōcordat vel dis
cordat sed distinguit vt sequit. 7 no. mediū seruandū. sic. s. q̄
manu. nō pos. §. pe. ar. cōtra. ff. de neg. ges. l. nescenius

¶ Secerit. sed 7 alia duo interuenerunt que in prin. huius
§. diximus.

¶ Et spicas. 7 ita apparet q̄ frumentum cedit specificanti.
¶ Sed contra. ff. e. l. adeo §. cum quis in fi. §. Solu. hec posuit
gratia exempli pro pueris scdm. p. Quedaz enim gratia do
cendi dicuntur que als non dicerentur. vt. ff. de act. 7 obli. l.
obligationum substantia. §. si. ¶ Vel dic fm 30. illā p̄ istā coz
r̄igi. ¶ Itē dic fm 30. ad hec oia exēpla in quib⁹ is dicit spe
ciem specificanti cedere ē p̄tra regulā que dicit qd̄ ex re mea
est vel nascitur. meum est. vt. ff. ad exbi. de eo. §. si quis in fi.
7 de re ven. solū §. meū. So. illa regula locum hz in quinq. ca
sibus. scilicet vbi dominus specificauit. ¶ Item vbi alius ei⁹
mādato. ¶ Itē vbi sine mādato. s. ratū hz. ¶ Itē vbi ali⁹ mala fi
de 7 suo noie. ¶ Itē si bona fide s. res pōt ad priorē materiā re
duci quoz null⁹ ē hic. ¶ Itē si hec dā sūt q̄ specificanti cedant
¶ Cōtra ē regula q̄ dicit. neminē cum alterius iactura fieri lo

cupletior. vt. ff. de condi. insti. nā natura. Rñ. l. 3. fiat sua spes quo ad dominium. tamē actione in factū tenetur ad estimati- onem. vt. ff. de rei vē. l. i. rem. §. itē si quecunq. z. ff. de dona. inter virum z vxorem. l. si mulier §. i. z. l. scilicet.

a Ex aliena. i. materia.

b Et alieno. s. lana

c Aliena. hic incipit

dicere de excessione que fit humana natu- ra operante.

d Dñm. l. 3. si possit reduci ad priorē ma- teriam fit cōis habi- ta rōne materialium. z nō cedit specificatiōi vt. ff. ea. l. quicquid. §. si. in fi. Idē forte erit z qñ mala fide fecit. l. 3. reduci non possit. vt. ff. ad exhiben. l. d. eo §. si quis.

e Si tñ purpuram vt manicas vel giro- nē. si autē ipius fili- puta in tela. tūc alia rōne ē dñs fact⁹ pur- pure. s. iure specifica- tionis. vt. s. pri. §. z pcedenti. hic autē §. aliquid vult adūcere supradictis. s. de acq- sitione iure accessio- nis. ne qñ nihil opere- tur adiungit hoc qd nūc dixi. vt. ff. de le. l. si qñ. in prin.

f Preciosior. nō. p- ciosius accedere vñi- on. sic. ff. de pñe. em- pt. si in emptiōe. Lō- tra. ff. de ed. edic. l. iustissime. l. 3. b. spāle in homine. Sed §. j. d. fideius. §. fideiusso- res. So. vt. ibi. Itēz loquitur hic §. qñ dī- cta purpura grā or- dinādi vestimēti fuit apposta. sin autē cōtra vt vestimēti ser- uiret purpure vt forte eā seruaret. tūc cedit vestimēti pur- pure vt in duab⁹ legib⁹ pñis. vt. ff. de vsuca. l. rez mixtura. §. qd §. z. ff. de au. z arg. le. l. z si nō sint. §. puentam⁹. si autē neutri cā alteri⁹ apponat. tunc neutri alteri cedit. z vtrūq⁹ possidet. vt. ff. de vsuca. l. rez mixtura. §. quid ergo.

g Surripuit. si subripuit. als istis actiōib⁹ famo⁹ nō tenet.

h Et conditionem. s. furtiā. vñ sine causa. vt. ff. de condi. si- ne causa per totum.

i Sine spē. s. fur. nam forte erat sartor.

k Extincte. qñ ad dñm qd pādit dñs ei⁹. z iō qñuz ad eū extincte ē qñ dñi ē interta z purpura extincta. nec pōt ven- dicari sed agi pōt ad exbi. vt exhibeat⁹ z post vendicet. vt. ff. ad ex. l. gēma. z. ff. de rei vē. l. in rem actio.

l Possessoribus. veluti a predonibus z a malefidei pos. vt iste fuit vt. ff. de acti. §. sic itaq. z. ff. de vsufu. quēadmo- dum ca. l. si. in fi.

m Si duoz. acquiri dñm nō solū specificatiōe. vt. s. e. §.

cum ex aliena. z. §. q. si. sed accessione vt. s. e. §. si tamen. sed etiam confusione vt. hic. Item in mixtionē. vt. j. p. p. §. qd si frumentum.

n Dñoz. bñ dicit dñoz volūate. nā si vnus dñs fecit inde speciem. i. mulsū vel vas ex argento meo z tuo. sua est iure

specificatiōis nō cō- munis. vt. s. e. §. cūz ex aliena. z. ff. de rei ven. l. si frumētū §. i.

o Confuse. i. simul fusc.

p Electrū. gen⁹ est vasis vel species me- talli. z ad h. e. ff. d. au- ro z argē. le. l. pedi- cultis. §. neracius.

q Idē iuris. vt sit cōmune. vt subicit.

r Placuit. s. vt sit cōe nsi separari pos- sit. velut ex ere meo.

vel plūbo vel argen- to tuo species facta sit. qd casib⁹ separi pōt z quilibet vendi- cat suū vt. ff. de rei ven. si frumētū. §. sed si plumbum. z. ff. de acquir. re. do. l. latē z. l. stagna. §. si.

s Quod si frumen- tum. dixim⁹ quando confundū ita vt se- parari non possint. nunc videndū ē quā- do singula corpa in sua substantia durās quo casu dicunt in- misceri.

t Communicata. z to locum hz cōi diui- dum. actio. vt. ff. de rei ven. l. si frumentum. §. rñ.

uerint Sed si diuerse materie sint. z ob id ppria species scā sit forte ex vino z melle mulsū aut ex auro z argēto electru⁹ idē iuris ē. nā z. hoc casu cō- munē eē spē nō dubitatur. Qd si fortuito casu z nō volū- tate dñoz cōfuse fuerint vñ di- uerse materie vel que eiusdez generis sunt: idē iuris eē pla- cuit. Qd si frumentuz tūc frumento tuo mixtuz fuerit: si quidē fuerit ex voluntate no- stra cōe est. qz singula eorum corpora id ē singula grana q̄ cuiusq⁹ ppria fuerint. ex p̄sen- su nostro cōicata sunt. Qd si casu id mixtum fuerit vel tit⁹ id miscuerit sine tua volunta- te non videtur commune esse: quia singula corpora i sua sub- stantia durant. Sed nec ma- gis istis casibus commune sit frumentuz q̄ grex intelligitur cōis sit pecora tūc tuis peco- ribus mixta fuerit. Sed si ab alterutro vestrum: totum id frumentum retineatur: i rem quidem actio p̄ modo frumē- ti cuiusq⁹ cōpetit arbitrio aut iudicis continetur vt ipse esti- met quale cuiusq⁹ frumētum.

v Substant z durant. sed numquid idē si de nostra volunta- te fuissent immixta. videt eni q sic. nostra eni cōtemplatio vñ voluntas non potest mutare substantiam granorum qñ sem- per discreta z diuisa sint a se inuicē qd videtur eē contra §- pcedentem. sed rñ. non est mirum als enim simile reperimus nōne tempus cōtinuum est sui natura cum tempus sit mensu- ra motus primi mobilis qui motus est vniformis z cōtinu⁹. vt dicit Arist. viij. phis. z tamē partes in ipsa cōtēplatione di- stinguimus z assignamus. dicētes q quoddā pñs qdādam p̄teritum quoddā futurum. sic in granis frumēti q l3 coruz corpora sint discreta in suis terminis cōsa ea possum⁹ facere ita q aliqua non sit picula in tuo grano quā tu nō cōices mi- bi nulla in meo quā ego non cōmunicē quod non esset defici- ente nostra voluntate. sicut nec mihi tempore distincto gene- rantur. he diuersitates nostra significatione vel respectu deficiente.

x Mixta. qd fit p errore quo casu dñuz nō transit. vt. ff. e.

l. si pcurator. vt vt meli⁹ pascat. 7 fa. j. e. ad. l. aq. in pn. vbi dicit gregari pascat. Sed ff. de sol. si alieni. so. ibi spale est i pecunia nuerata. vt ibi dicit. vt. ff. si cer. pe. singlaria.

7 Pro mo. i. mensura.

3 Arbitrio. i. q. cuilibet tm frumetu restitua^r qtu fuit suu

qm n appet qd fuerit suu. 7 b. ppt ipossibi hē discretione vt. ff. d. usufru. l. usufructuarius. s. si in uinarijs si aut apparet qd cui usq fuerit. h. iudex extimer. vt subyicit fm Azone 7 scdm b dicit. qle. l. qd. 7 sic cuilibz sua grana restituant. vt dicit p. mo. rñ. arbitrio 7 c. esse de eo de quo est istud. l. qm no apparet qd suu fuerit 7 b. inuuit xbum qle. no em die qd s. qle. vt in qitate offm xtraf 7 qntitate no corpe cu illd sit impossibile discernere. 7 sic p. babit q dicit suu fuisse meli⁹. Et no triplice ee draz int huc s. 7 supiore. spēs. n. dicit miseri vt hic materia pfudi vt. s. sed. p. s. Itē hic remanet i eade substā

ria. ibi no. Itē pfusa fuit cōia etiā sine dnoz voluntate. vt p. xi. s. hic non.

a Frumetu. nodū bona fide psumptū. tūc em in factū actō daret. vt. ff. ad. l. aq. q. occidit. s. l. qd alienū vinū.

b Cū in suo. fuit est etiā si ali⁹ habeat ibi usufru. vt. j. de bere. in si. s. j. vbi p. p. seruo dicit in quo p. p. uetatē nudaz habet testator.

c Edificauerit. s. bona fide. als no. imo tignū suū vendicaret. vt. ff. d. reuē. l. in rē. s. tignū. si. ar. a p. rario sensu. vt ex ea excepōe q ibi ponit. 7 iurabit in litē vt ibi nota.

d Edificat. i. in ipa terra pfigit. qd ergo de domo no afixa solo. Rñ no cedit solo. vt. ff. e. l. si tin⁹. 7 fac ad hanc regulā. C. de ed. p. l. j. idē i satz 7 plātatō qd h in edificatis di. vt. j. e. s. si tū. 7. s. q. rōne. vñ xsus. Quicqd plantat feritur vt edificat. De solo cedit radices si tñ egit. S3 p hanc regulā est. ff. de rez. di. l. intātū. So. illud spale est.

e Nec desinit. s. ex cā edificatōis. s3 alia cā pōt desinere vt ff. d. usufru. l. rez. mixtura. s. labeo q huic regle signat ptra.

f Sed tantisper. i. interim.

g Ad exhibendū. s. vt eximat nisi mala fide fecerit. vt. ff. de reuē. l. in rē. s. tignū. 7 ff. de tigno inuēto. l. si. s3 tūc n ex tūc s3 i litē iurāt. vt. ff. d. sol. q. res. s. si. qz arbitrarie sūt iste act. vt. ff. de in litē iurā. l. in actōib⁹. 7 j. de act. s. p. ierea.

h Tabular. lex qdā fuit de qua dicit vt. s. de iure na. s. 7 no in elegant.

i De tigno. q actōe tenet 7 q inuēctū h3 lz no inuēxerit. 7 q inuēxerit s3 possideat. s3 altero soluēte alter libera^r. vt. ff. de elec. 7 effu. si x. s. p. s. i. 7 de flu. l. j. in fi. 7 qd vi aut clam. l. cōpetit. s. si. S3 qd si velit magi rem reddere 7 eximere qz duplū p̄tare. rñ. no audir. qz ppter publicā utilitatē h fuit statutu. vt. j. e. qd iō. 7 c. 7 ff. de no. op. nun. l. p. rōz. 7 ff. d. le. j. l. cetera. s. si duob⁹. Itē nūqd hec actio cōpetit etiā p euz q bona fide inuēxit. rñ. sic vt h. lz p̄ dixerunt qdā. S3 p. male

fidei iungētē alia pter hec auxiliā cōpetit vt reuē. itē ad ex bi. itē furti. itē furtiua p̄di. itē hec actio d tigno inuēto. vt. j. de actio. s. sic itaqz. 7 ff. de tigno inuēto. l. j. in fi. 7 l. si.

k Appellatōne. facit ad b. ff. d. x. sig. l. tigni. 7 ff. ad ext. l. gēma. s. tigni. ff. e. adeo. j. cū i suo. Itē qd in domib⁹ dicit dicit cāpis vt subyē q iō. 7 c. ad b. ff. d. x. sig. l. vrbana p̄dia q dam tñ p̄. Itē idē in vinea vt. ff. de tigno inuēto. l. j.

l Materia. vt cetera 7 lapides.

Et ex⁹ diuerso. si quis in alieno solo ex sua materia domū edifica/uerit. illius sit dom⁹ cuius solūm est. S3 hoc casu materie dominus proprietatem eius amittit. qz voluntate ei⁹ intelligitur esse alienata. vtiqz si nō ignorabat se i alieno solo edifi/care. 7 ideo licet dirupta sit dom⁹ materiaz tñ vendicare nō potest.

Certe illud constat. si in possessione constituto edificatore. soli domin⁹ pe/tat domum suam esse. nec sol/uat precium materie. et mer/cedes fabrorum. posse euz cōstat per exceptionem deli mali repelli. vtiqz si bone fidei possessor fuerit qui edificauit

Nam scienti alienum solū esse potest obijci culpa qz edi/

m Cōsecur⁹. hic ē ff. de tigno inuēto. l. si. als in fi. sed ibi nō cū effectu fuit

psecut⁹ duplū qz lz exegit nō tñ pcepit ad huc duplū. vt. ar. ff. de elec. 7 effu. l. pceptū.

n Vendicare nlla tptō pceptōe obstatē i reuē. vt. ff. d. reuē. l. in rē. s. si. qz nec pu⁹ agere potuit. vt. C. d. an. ex. l. j. s. si. aliud s3 si mala fide inuēxit. qz tunc agere potuit. vñ. xxx. an. re pellit a reuēdi. vt. C. de rescrip. xxx. an. sicut.

o Ex diuerso intelligit. sic. C. de ed. p. l. si is qz que. p. nō pōt. qz alienata est nō pōt vendicari. S3 p. C. de reuē. l. iij. in fi. s3 ibi ex aliena materia in alieno edificauit. hic d sua i alieno. qre dicit. aut d mea materia 7 i meo edificio et tūc planū est. aut d alieno i meo vt. s. p. i. s. aut d mea i alie no. vt h aut d aliena i alieno. vt i dicta. l. p̄na p̄tinet.

q Certe. fabroz. s. mgroz de ligamine muroz. sic. ff. d. eo qd cer. lo. l. ij. s. iulia.

r Per exceptionē. q locū h3 vbiqz equū sit excep. locuz habere siue alia cōpetat. siue nō. vt. ff. de excep. do. l. ij. s. generaliter. 7 ar. j. e. s. littere.

s Bonafidei. s. ab initio. 7 ex postfacto cū edificauit nō s3 anteqz edificet sit bone fidei. 7 cū edificat malefi. sit. eligit q daz media via. ita vt nec malefidei puniatur. neqz vt bone fidei expēsas pseruet. qz pmittit abasio. vt. ff. de reuē. l. i. in lia. s. si in aliena. q est huic p̄na. 7 facit ad b. ff. de mior. l. in tra. s. videntib⁹.

t Edificauit. cū d nouo edificat. 7 vt plene hec sciant. dicit cū impēdo in rē alienam. aut suo. aut meo noie. Primo casu loquit. si ille de neg. ge. 7 ff. e. 7. si meo. tūc aut fructuū gra tia. 7 tūc ex fructib⁹ deducit. 7 als nlls fruct⁹ intelligit. vt ff. so. ma. l. fructus. 7 ff. fam. l. her. fundus aut qui causa rei seruande. 7 tunc aut de nouo faciendo. aut non. primo casu si bonafid. habeo exceptionē non actio fm Jo. vt. s. p. i. s. 7 ff. de p̄di. inde. si in arca. 7 ff. de excep. do. paulus. s3. Ad certam actionem dabat. 7 est pro eo. ff. de pet. here. l. hereditas. s. j. sed ibi ipō gestu nego cium fuit hereditarium quod

necesse habuit facere unde habuit act. vt. ff. si ps. here. pe. l. fi. 2. C. de reu. l. ij. 2. l. domū. **S**3 Jo. pira vt dictū ē. 2. facit etī p. eo. ff. de reu. sumptus. 2. ff. de act. emp. idemq. et ff. de pe. here. l. plane. si vero mala fide. tūc excipiendo nec a gendo cōseruo. vt hic. nam neminem mihi volui obligare. vt. ff. cōi. di. in h. in dicitū. **S**3 Jo. s. 2. D. etiaz hic dabat neg. gest. act. vt. ff. de ne. go. ges. si pupill. §. sed 2. si q. s. s. 3. ibi no. mine alieno gerebat **I**te 2. p. eo. C. de reu. uen. l. ij. s. 3. ibi loquit qū ex alia materia 2. in alio impedi vt ibi ple. no. si vero in reficiēdo. aut bona fide. 2. tūc necessarias 2. vtilēs p. doli ex cep. voluntarias p. abrasionē seruamus nisi dñs vellzā dā re q̄trum posset h̄re bis ablati 2. corra. sis. vt. ff. de reu. l. in fundo. si dō mala fide impendat neces sarias p. officii iudicis cu 3. tū possideo. vt. les p. abrasioz cō seruo. voluntarias nō lo mō. vt. C. de reu. uen. domū hinc ē q̄ dicit Bul. h. q̄ expē sas repetā quq. per a. l. p. actōnē. vt. ff. de neg. ges. l. si pupill. §. sed 2. si q. s. Item 2. p. e. l. p. exceptōez vt hic. **I**te 2. p. o. id est p. officii iud. vt p. l. ff. de reu. l. do mū. 2. mō dixim. et hec in reu. locum h̄nt. in peti. vero he reditatis. bo. si. po. s.

f. ruat omnes. ar. ma. si. pos. necessarias 2. vtilēs p. officii iud. als p. exceptōez doli re existente meliori in qua facte sunt. voluntarias vero abradit. vt. ff. de peti. here. plane.

Si ticius cōmutat s. videt nō cōmutari cu 3. primo dño vtilis reu. detur. vt. ff. de reu. si frumētū. §. de arboze que est pira. **S**o. licet ibi dicat varijs 2. varia dam. non tū nos damus vel dam. de extirpatione sed nō d. planta. vt di ximus. §. e. plane si longiore tempore.

Radices. oēs vt differat a sequenti.

Dicim. imo videt ei. in cui. fundo originē duxit. vt. ff. ar. fu. ce. si plures. §. si. so. hic corrigi illā. vel dic ibi poterat viuere arbor ex fundo primo. hic non. vel efficit tici. p. par. et. scz vt hic. non in totū vt ibi.

Ratio. facit. ff. e. l. adeo. in fi. 2. l. fi. 2. l. qua ratione.

Qua ratione solo cedunt. vt. s. p. r. §.

Diximus. §. e. §. certa. s. quid si aliquis ex semine meo in alieno fundo seminavit. contra quē agam. **R**ū. pira seminā rem. non quia possidet nec dolo fecit. quominus possideret Item nec pira possident. quia eius facto nil actū est. sed nū vic cum teneri ad instar tigni iniuncti qui tenet. etiam si pos situm ab alio habeat vel teneat vt diximus. §. e. §. cū in suo

per. l. ff. de elec. 2. effu. si vero. §. positū. 2. eadē qd sit in plan tan. 2. eodē mō soluit cū sit rō silis. vt. ff. mā. lucr. in fi. j. rñ. **C**onseruit. id est plantavit vel seminavit. **L**ife. harris vt de bambace que de pissis veniunt **M**embranis. que te mēbris aialitū eripiunt.

Si solo. vt. §. e. §. in suo.

Carmē. metricē.

ita eiusdem exceptionis auxi lio tutus esse potest. qui in a/ lienum fundum sua impensa bona fide conseruit. **L**itte re quoq. licet auree sint per/ inde chartis mēbranisue ce/ duut. ac si solo cedere solent ea q̄ in edificant aut inserunt. **I**deoz si charti mēbranisue tuis carmen vel hystoriam vel orationem ticius scripse rit. huius corporis nō ticius sed tu dñs esse videris. **S**ed si a ticio petas tuos libros tuasue mēbranas esse nec im pensas scripture soluere pa/ ratus sis. poterit se tici. dese dere per exceptōez doli malī vtiq. si eaz chartaz mēbrana rñue possessionē bona fide na ct. est. **S**i q. s. in aliena tabu la pinxerit. quidaz putant ta bulā picture cedere alijs vi/ det picturā qualiscuq. sit ta bule cedere. **S**3 nobis videt meli. esse tabulaz picture ce/ dere. ridiculū enī est picturā appellis vel parasis in acces sione vilissime tabule cedere vñ si a domino tabule imagi nē possidete is qui pinxit eā petat. nec soluat precium ta/

Hystoria. veteri 2. noui testam. idem dicit in fabula vPro mantia vel q̄libz li bro p. satco.

Proez. ad deuz vel ad pplm vel ad principem.

Corporis. i. libri.

Non tici. i. scriptor bone fi. q. Petas directa i rez. **S**i bona. si aut mala labore donasse videt. vt. §. e. §. cer te. s. nūqd act. scriptor hz reddito libzo. **R**ū. sic si bona fide habuit act. dico. i. in factū. vt. ff. de reu. l. in rē. §. **I**te si q. eūq. si malā habuit nō hz excep. qz nec exceptōez hz vt h. s. cū hodie p. ciosior sit scriptura q̄ charta nūqd mutat h. **R**espondet qdā vt Azo. q. sic. nos q. nō. ar. C. de testa. sancim. 2. C. de ap. precipimus in fi.

Si quis pinxerit. siue bo. si. siue ma. si. fm. p. nos con tra quia bona fide. vt. §. e. §. ibi vtq. 2. e.

Tabulā. quid si in marmore. **R**ū. cōtra seruari forte. ar. tamen pira. §. de testa. §. pennl.

Cedere. ff. de reu. l. in rē. §. s. id qd in charta §. so. hic corrigi illā. vel distingue aut preciosior sit illa scriptura q̄ tabula fm. p. q. ait locū h̄re qd h. bicif. si pictus est bō non vsus bono colore non arramento.

Appellis. ppria noia pictoz.

Eam petat. i. directa reu. vt. ff. de rerum do. l. q. rōne §. sed non vt littere fm. Azo.

Ut vtilis actio. in rem non directa. quia desit domi nus esse. 2. sic est mirabile q. nō dominus a dño vendicat. si.

ptingit als in public. in quibusdā casibus vt no. 7. de act. §. alie.

Amposuerit. h mirabile ptingit q dditio possidentis est deterior q̄ percentis. als ptra. vt. 7. de interdic. §. comodum. sic 7 als. ff. de noxa. si quis a multal. 7. ff. si ex noxa. cā. a. l. j. in fi. 7. l. ij. 7. ff. de pe

ti. here. cū idē. s3 ad hoc. Rñ. qz i causa norali esse poterit q sedo agēs non pba bit. Itē in peti. def. si bona iura habuit in vinc. do. hec eadē habuit in defenden. do. 7 sic nō est coruz p dditio deterior. Itē cū h habeat act. p̄tor si nō possideat. multomaḡ excepti. onē d3 habere solu. to p̄cio vt. ff. de sup. ficieb. l. j. §. qd̄ aut. 7. ff. de reg. iur. cui dam. s3 nunqd̄ dño quodā tabule idē cō cedit si possideat si p̄ cium picture soluat Rñ. q sic. cum sibi act. def. ego ptra vt sit dña inter dñm et p̄torē. Itē q̄s p̄fer tur. si ambo p̄ extra neū possidentē agāt Rñ. is q̄ directā ha bet act. l. p̄tor fm 3o. s3 nūqd̄ si tabu. la fuerit abraza re. manet pictorj. Rñ. sic. vt. ff. de reiuē. i

bule poterit p̄ exceptōez doli mali submoueri. **E**t si is q̄ pinxit possideat. p̄sequēs est vt̄ vtilis actio dño tabule ad uersus eū detur. Quo casu si nō soluat impensaz picture poterit p̄ exceptionē doli mali repelli vt̄q̄ si bona fide pos sessor fuerit ille qui picturem imposuerit. **A**llud em̄ palā est. q̄ siue is q̄ pinxit surripu. it tabulas siue alius. cōpēt dño tabular̄ furti actio. **S**i quis aut̄ a nō dño quez dñm esse crediderit. bona fide fun. dū emerit. vt̄ ex donatōe alia ve qualibet iusta cā eque bo. na fide acceperit naturali ra. tione placuit fructus quos p̄ ceperit eius esse pro cultura 7 cura. 7 ideo si postea dñs su puenerit. 7 fundū vendicet. d̄ fructibus ab eo consumptis agere non potest. **S**i vero quis alienum fundum sciens

rem. §. 7 qd̄ semel. sed q̄re aliud in picturis q̄ in scripturis. Rñ. qz pictura p̄ciosior est q̄ scriptura. fm 3o.

Surripuit. ante q̄ pingeret aliud post picturā.

Tabular̄. 7 subaudi. nā 7 pictorj p̄ eñcū furem dat̄ fm 23o. vt̄ meli. vt̄ mihi videf. hic loq̄t̄ qñ fuit surrepta añq̄ esset picta. s3 etiā p̄ dñm tabule sibi surripientez posset dari pictorj furti actio facto furto tabula tā picta. vt̄. 7. d̄ ob. que ex delict. nas. §. aliqñ.

Si q̄s bona fide. q̄ initio exigit. s. vt̄ credat sibi dantes h̄re ius distrabēdi. vt̄. ff. de vsu. q̄s sit. §. si. nec obstat qd̄ est ff. de acq. re. do. l. in bonofidei. §. in p̄uū. qz ibi opponēdo lo quit nō ponēdo.

Iusta. cū mlte sūt cause siue tituli acq̄rendi. vt̄ in. ff. col. ligi. in varijs titul̄ sub titul̄ d̄ vsuca. vsq̄ ad ti. de re iudi. idē p̄ 7 si titulū nō h̄cat. vt̄. ar. ff. si. regū. l. iij. §. sed añ.

Naturali. i. iure gentiū. de quo loquit̄ hic. ti. cui natura. lis ratio insita est.

Fructus. s. industriales. aliō in naturalib. vt̄. ff. d̄ vsur. l. fructus. nec ob. ff. de acq. re. do. l. bo. fi. in p̄n. qd̄ em̄ ibi dicit oēs. c̄ponit̄ siue facto possessoris siue alteri p̄cepti idustri ales in. vt̄. ff. de vsur. q̄ sit. §. p̄terea. s3 naturalib. fructibus p̄sumptis. an teneat possessor Rñ. nō tenet possessor reiuē. qz nō possidet. nec dolo desijt possidere s3 p̄di. sine causa te. net in q̄tū locupletior est. ar. ff. si cer. pe. si 7 me.

Pro cultura. vt̄ segetes.

Pro cura. vt̄ lac 7 pilus 7 lana.

Nō. p̄ nec ad p̄ciū. vt̄. 7. d̄ offi. iudi. §. si. 7o. 7. ff. si. regū. l. iij. §. sed añ. si tñ extent. nō reiuē. qz p̄cipietis sūt. s3 officio iudi. tenef addere. vt̄. C. de reiuē. certū. §. bona fide.

Nō idē. vt̄ faciāt fructus suos. **L**ogit. distinguē tñ qz si h3 ti. male si. pos. de p̄sumptis p̄di. sine cā de extatib. reiuē. de p̄cipietis p̄pter ti. exculat. vt̄. C. de reiuē. si fundū. nisi in. iij. casib. qñ em̄ ab eo que scit vendere in fraudē creditoz. vel qñ vēdit q̄ metu cōpul. sus est. 7 cū em̄it cō. tra in dicitū. deinde corūpi fructus patia tur. vt̄. ff. q̄ in frau. cre. l. ait p̄tor. §. per h̄c. 7. ff. q̄ met. cau sa sed 7 pius. 7. C. d̄ ag. 7 cen. quēadmo. dū. idē in q̄rto. vt̄. C. de fidei. nstru. 7 iure h̄ste. f. l. j. si non h3 ti. de p̄sumptis p̄di. si. ne cā. de extatib. rei uen. vt̄. C. de p̄di. ex l. l. pe. 7. C. de reiuē. si fundū. d̄ p̄cipietis offi. iudi. vt̄. ff. de rei uen. si nauis. §. si.

possiderit. non idem conces. sum est. itaq̄ cum fundo etiā fructus licet consumpti sūt. cogitur restituere. **I**s ve. ro ad quem vsufructus fundi pertinet non aliter fructuum dominus efficitur q̄ si ipse eos perceperit. 7 ideo licet matu. ris fructibus nondum tamen perceptis decesserit. ad here. des eius non pertinent. s3 do. mino proprietatis acquirun. tur. Eadem fere 7 de colono debent. **I**n pecudum fru. ctu etiā fetus est sicuti lac pi. l. 7 lana. itaq̄ agni hedi 7 vi. tuli 7 equuli 7 succuli. statim naturali iure domini fructua. rij sūt. **M**artus vero an. cille in fructu non est. itaq̄ ad dominuz proprietatis perti. net. absurdum eūm videba. tur hominem in fructu esse cū omnes fructus reꝝ natura gra. tia hoim cōpauerit. **S**ed

Is. nō ad quez ip̄e alio. n. p̄cipiente nō sūt sui. s3 si bo. fi. pos. fuerit etiā si cof.

ali p̄cipiat. vt̄. ff. de vsur. q̄ sit. §. p̄terea. vel aliter si ip̄e p̄ce pit. nō etiā heres ei. nec em̄ ad heredē trāsmittit.

Perceptis. vt̄ si in horreo positi sūt facit suos fructua. rios sed bo. fi. pos. statim vt̄ a solo separati sūt. vt̄. ff. quibus. mo. vsufu. amit. l. si vsufructuari. est 7 alia d̄tia. qz fructu. arius facit suos naturales fructus bo. fi. nō pos. non vt̄. ff. de vsufu. l. vsufu. legato. 7 de vsuris. l. fructus.

Dño. sed p̄ quā act. Rñ. p̄ reiuē. cū dñs sit vel cū dicit ex hac lege.

De colono. q̄ nūmis colit. nā oēs fructus facit suos vt̄ vsu. fru. sed differūt qz colonus talis facit fructus suos vt̄ a solo d̄i. scripti sūt. vt̄. ff. de fur. l. si apes. §. si. secus de vsufu. vt̄ hic d̄r. vel dicas d̄ p̄tarijs. vt̄. ff. loca. 7 cō. cū in p̄ca. §. m̄s̄es fm 23o. Itē dicit fere p̄pter aliud qz colonus trāsmittit ad heredē. vt̄. 7. loca. §. si. s3 fructuari. nō vt̄ hic.

In pecudū. fetus. q. d. ita fetus sicuti 7c.

Pil. bouis vt̄ etiā capraz ad bozā sellaz.

Et succuli. i. parui sues.

Naturali. i. gētū de q̄ loq̄tur. s. e. §. singloz.

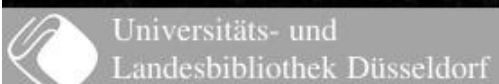
Martus. p̄tinet q̄ntū ad plenā p̄prietatē nisi etiā 7 in p̄u. fit vsufruct. legat. vt̄. ff. fetus.

Absurdū est. sic. ff. d̄ vsufu. in pecudū.

In fructu. s. vt̄ ip̄e sit fructus. sed tñ in eo relinquit.

Natura. i. de sic. s. de iure na. in p̄n. Cū d̄r apud Ouf. Pronaq̄ cū spectāt aialia cetera fram. Os hoī sublime de. dit celūq̄ videre. Jussit 7 erectos ad sidera tollere vultus. sic. ff. de edil. e. l. iustissime. 7. ff. de fur. q̄ vas. §. ex furti. 7. ff. de pe. here. l. ancillaz.

S3 si gregi. grex est nūer. x. ouis vt̄. v. porcoꝝ sil. 7 cō.



assentiu. vt. ff. d. abigeis. l. oues. z. fa. ff. de vsuca. l. rez. mixtura. §. teritium.

a Ex fetu. aliude em n submitit fm quosda. vel forte submitter etia aliude. ar. ff. de vsufu. quid ergo. §. l3 qd d. i. fi.

b Submittere. que submissio no fit si in singulis capitib9 fit vsufu. vt. ff. e. qd ergo. §. l3 qd dicit.

c Thesaurus. est aut thesaur9 pecunia ab ignotis dñis vestitione tpe abscondita. vt. C. de thesaur. l. j. li. xij. in prin. vel depositio pecunie cuius memoria n extat. vt. ff. de acq. re. do. l. nūq. §. thesauros. qñq proprie vocat vt. ff. d. acq. pos. l. p. egre. i. pn. z. ff. ad ex. bi. l. thesaurus.

d In suo. iure d recto vel vtili vt seu dariari9 vel emphiteotecari9 vel similib9. p. la. aliud dicitur hif. Quid si mercenari9 dñ laborat in alieno vel creditoz in pignore inuenit thesaur9. Rñ. d. midiu ei9 est in cui9 fundo inuenit. z ita dimidiu sibi acqrut ff. d. acquir. rez. do. l. si quis. §. qd si creditoz.

e Loco. als solo. f Religioso. vt. ff. de iure fil. l. iij. §. pe. ptra So. hoc corrigi fm. §. vel h fm naturalē rōne vt patet ex lra ibi fm ciuile rōnez q pualer. sic in vsuca. ptingit h3

g Somnatio casu. z est casus inopinare rei. So. Accu. euentus ex diuersis causis. puenies ob aliud z aliud incepti.

h No data opa. als totu reddid dño. in suo loco n potest opam dare nō in magica arte. als esset filci. vt. C. de thesaur. l. vnica. i. Dño. sed p quā act. Rñ. p reuē. cū dñs sit. vel condit. ex hac. l.

k In cesaris locu. f. pfmontialem.

l In publico. i. publice deputato.

m Fiscalis. nō in publice deputato.

n Fiscalis. sed si filci parte suppresserit altero tantu reddit. ff. de iu. fil. l. iij. §. fi.

o Vel ciuitatis. que loco priuatoz sunt. vt. ff. de d. sig. si cum qui nec.

p Per traditōez. quoz nō solēni inuētōe. vt. §. §. pxi.

q Naturali. i. gentiu. vt. §. §. pxi.

r Acquirunt. cā pcedere vera vel putatiua. als nō. vt. ff. e. l. nūq. z. §. hoc. §. ibi. sed siquidem.

s Nihil. imo deo seruire. h3 hypbolice loqu. f. sic. ff. d. patris. l. j. in prin. z. ff. de act. emp. l. exempto i. prin. z. C. d. trāf. act. nō minorē. r. Volūtate. dñ nō legitimā nā cū bonis in dicitu est. nō alienat. vt. ff. d. u. su. l. j. in prin.

y Cuiuscūq. i. siue mobilis siue soli.

x Corpalis. incorpales cū tradi non pnt. vt. ff. de acq. re. do. seruus. §. incorpales.

si gregis vsufructuz q9 hēat. in locū de mortuoz aialiu capitā ex fetu fructuari9 sumit tere d3 vt z uiliāo visū ē. z in vineaz demortuaz vī arboz locū als d3 substituere. r ecte em colere d3. z quasi bon9 pf familias vti d3. Thesaurus quos i loco suo inuenit. di u hadrian9 naturalē eqtatez secut9. ei9 cessit q eos inuenit h3 q statuit si q9 in sacro aut religio9 loco sortuito casu i uenerit. ac si q9 i aliēo loco n data ad hoc opa sed sortuito casu inuenit. dimidiu dño soli concessit z dimidium in uentoz. Et pueniēter si quis in cesaris loco inuenit. dimidium inuentozis z dimidiuz esse cesaris statuit. cui cōueniens est. vt si quis in fiscalis loco vel publico vel ciuitati in uenerit. dimidiu ipsi9 esse debet. z dimidiu filci vel ciuitatis. Per traditōez quoz iure naturali res nobis acquiruntur. Nihil em tam conueniens naturali equitati. q9

y dño. hoc qñq fallit. z ei9 cōtrariu inuenit vey vt. §. q. ali. l3 vel nō. sed hoc est regulare. vt hic. z. ff. e. traditio.

z Alienat. i. dominium transferit.

a Stpendiaria. i. q militibus p stipendijs dant. vt. ff. de reuē. Itē si dberatū. §. j. z de iur. l. l. uci. z de acq. re. do.

in agris.

b Tributaria. q tributa rome redduntur.

c Alienat. p traditionem.

d In puincijs. q. d. talia pdia nō sunt in italia.

e Inter que. f. puici alia.

f Cōstitutione. vt C. de vsuc. trasfor. l. vnica.

voluntates domini volentis rem suam in alium transferre ratā haberi z ideo cuiuscunq9 generis sit corporalis res tradi posset. z a domino tradita alienat. Itaqz stpendiaria quoz z tributaria pdia eodmō alienat. vocat at stpendiaria z tributaria pdia q i puicijs sūt. iter q necnon z italica pdia ex nra cōstitutioe nulla est differentia sed si quidē ex cā donatōnis aut dotis aut qualibz alia ex causa tradant. sine dubio trāferuntur. Vendite vero res z tradite nō aliter emptoz acquirunt. q9 si is venditoz p eum soluerit. vel alio mō ei satisfecerit. veluti ex pmissione aut pignore dato. qd quidē cauetur ex lege. xij. tabulaz tñ recte d3 z iure gentiu. id ē iure naturali id effici h3 si is qui vendidit fidem emptozis secutus fuerit. dicendū est statim emptozis fieri. Nihil at interest. vtrū ipse domin9 tradat alicui rez. an volūtate

g Differentia ē. f. q9 ad dominij trālationē. vt. C. de vsuca. trasfor. l. vnica. h3 vnica. sed q9 ad tributa est differentia. C. de epi. z cle. d. bis.

h Sed si qdē de ulla est differentia

h3 z si zē. i. Tradant. f. stpendiaria pdia z tributa.

k Transferit. f. puincialia pdia sicut italica. z est verū in oib9. nisi scriptura necessaria sit fm So. vt. C. de vsuca. trasfor. l. vnica. §. q si pcedia. Itē sūt vera si accipies inducat in vacuā pos. fm qsdā. vt. C. de pba. cū res. So. §. vt. ff. de vsu. do. do. si fundū. z de acq. re. do. hō liber. §. quicqd. sufficit em induci in pos. l3 nō vacuaz. Qd aut in. d. l. de pba. dicit demonstratiue q sic euenerit nō causatiue dicit.

l Vendite. vero. pro sed.

m Res. que loco pignozis a venditore teneri pnt. vt. ff. de actio. empr. iul. §. offerri.

n Pignore. qd sic intelligo si placeat venditoz aliud q p eum accipere. als nō. vt. ff. si cer. p. e. l. §. j.

o Dato. poterit ergo vendicare venditoz rem si nō fuerit de precio satisfactū. vt. ff. e. tribu. l. procu. §. sed si dedi mercē. nisi emptoz preciu tunc offerat. vt. ff. man. diligenter §. j. in fi. z. ff. de preca. l. ea que

p Ex lege. xij. ta. que est ius ciuile. vt. ff. de iust. z iu. l. ius §. hec igit nō solū gentiu.

q Iure naturali. sic dicitu ē qd rōne naturali fuit inductuz vt. §. de iure na. §. q vero. z. §. q naturalia.

r Vendidit. z tradidit.

f Emptozis. qd si dedit die ad soluendum. Rñ. nō scā solutione vdicat fm So. vt. C. de pac. inter emp. z ven. l. cō. m. sfor. pōt in tradit. qd aliud ē. impliciter die solom sta

nuere aliud pactu. l. commissio. l. ponere. Item qd si simpliciter tradat. Rñ. videt seq fidem. nisi p. b. ut qz forte dicebat emptor pnt hñ pecuniã. vt ar. ff. de pig. act. l. iij. r. ar. 3. ff. de tribu. pcuratoris. s. s. si dedi.

§ Sieri nisi in casib. vt. ff. de iure fisci. l. si pcurator. s. si. r. ff. de re iudi. a. diuo. s. r. si emptor.

§ Subil. qd em qd p aliis fac ipe facere vid. vt. ff. de vi r. vi ar. l. j. s. deiecit. r. j. s. iniur. s. no solu r. ff. de iniur. Item apud. s. fecisse.

§ Permissa vt ab ipo dño vel ab alio dñi voluntate.

§ Libera. scus in generali pcur. qd no bz libera. vt. ff. d. p. cura. l. pcurator cui r. l. pcurator totor s. d. distixit int. p. cu. totor bonor vt ibi. r. vniuersor vt h.

§ Interduz. nuda scz a traditoe. sic. C. de pactis. l. traditio ubi. Item in alijs casib. dñiuz sine traditoe dat qd pnt bis le gib. norari. vt. ff. de acq. poss. l. j. s. si iusseri. r. s. iocq. r. l. qd i eo. s. si veditore. et l. quarudã. Item. C. d. acq. pos. min. r. C. d. dona. l. j. r. l. qd qd Item si volēs tibi tradere dñiuz noie tuo me pstitua possidere vt pducas a te. vt ff. de acq. pos. quod meo. r. de re iuen. q. dam mulier.

§ Tuã rē cē. si res pñs est. vt. ff. de re iue. ei. r. l. hec si. vt h i vera veditoe ibi in ficta. vt. ff. p emp. l. ij. Item h est vez si p cũ sit solutu vel satisfactu. vt. s. e. s. vendite.

§ Item si qd. r. est casus vbi i possessioe tradita acquiri do miniu r. alios habes notatos. ff. de re iue. l. si ager.

§ Positas. i. repositas.

§ Clauces. aliter d. p. s. uetudie datie in qd cũ aliqz vult legare vt dare fundu ecclie. sumit paz terre in pñiculo r. ponit sup altare r. ita trãffert dñiuz. vt extra. de p. sue. ca. j. est in casus mirabil i quo sine oi voluntate trãffert dñiuz neqz ipso iure. vt. C. de dona. l. qd qd. C. de sa. fan. ec. vt interdũ.

§ Trãffert p. p. r. tate r. possessione. r. qd dixi d. p. p. r. tate vez est si dñs e tradēs als cam vsucapiēdi. si hec fiat coras boreo. r. h. p. p. r. tate visionē rei. vt. ff. d. p. hen. emp. clau b. r. de acq. pos. l. j. s. si iusseri. r. s. h. ec i ar. vt si vendam equu que tradã p frenu vt capistrũ vt dñiuz trãfcat.

§ Hoc. l. est quã. s. in aliq casu. qz. s. semp in psonã certã bic in incertaz.

§ Incertã. ar. cõtra. j. de le. s. tutor.

§ Missilia. sic dicta. qz in pplim mittãt siue pñctunt vt si luc currēte mltitudine possint ptozes vel psules p. rãf. vt in coronatõ dñi pape vidt. vt. ff. p derelicto. l. si id qd. s. id qd. r. i au. d. psulib. col. iij. s. hec itaqz ibi argētũ dõ.

§ Noller. vere vt legi s. r. p. r. tate. vt i auc. d. sup. s. r. mltro poti. r. C. d. infantib. l. si. r. C. d. lat. lib. tol. l. j. s. scimus. i. d. est si abiecit vt hñ desit rē imobilē alioqñ possessio ne p. d. ere pōt. nō dñm vt. ff. de acq. pos. l. si qd in. s. differen tia. r. ff. p derelicto. l. j. r. ij.

§ Alia cã. als sane s. p. p. r. tate. r. iõ alid ius statuet. l. s. uctib. i. vndis

§ Corp accepit ei. eē. statĩ euz dñm efficiūt. Qua rōe veri eē vidz. vt si rē p derelicto a dño hitaz occupauerit qd sta tim eū dñm effia. Item d. d. ere l. l. cto at hñ qd dñs ea mēte ab iecerit vt id i nūero rez suarũ eē nolit iõ qz statiz dñs ei. rei eē de ije. § Alia sane cã est eaz rez q in tēpestate marĩ le uisã de nauis cã eijciunt. Hec em dñoz pmanēt. qz palã est eas nō eo aio eijci. qz qd eas hñe nō velit. s. qz magĩ cũ ipa nauĩ maris piculuz effugiat. qua d cã si qd eas fluctibus expulsas vel etiaz in ipo mari nact. lucrandi aio abstulerit furtũ cõmittit. nec longe vi dent discedere ab his que a reda currēte nō intelligētib. dñs cadūt.

De rebus corporalibus r incorporalibus.

§ Quedam p. p. r. eea res corporales sūt et quedaz incorporales. Corporales sunt q sui natura tãgi pos

m furtũ. ff. d. fur. l. fal. s. si tactuz. p. r. a sol. distingue aim pñcti. qd p. r. vt si libz aptũ pñctã fm Jo. vt ex hac. l. r. il la colligat. r. ar. ff. de dã. infec. si finita. s. si qd metu. Item qd dñs stat h furtuz ab illo.

ff. de incē. ru. nau. Rñ. h locũ hz qñ nō in ipo naufragio ali qd qd fura. l. ibi in ipo naufragio. vt. ff. de in ru. nau. l. j. i. fi. r. l. ij. r. iij. r. ff. p derelic. l. j. r. ij. r. iij.

§ N. d. ge. nã in aliquo distat. qz h sciente illd ignorate dño fit. vt. ff. de acq. pos. l. interdũ.

§ De reda. i. de curru ducto ab equis. p. nō intelligētib. i. nō vidētib.

De reb. corp. lib. r incorp. lib.

§ Quedã p. r. eea. i. p. p. r. tate dñiuz. s. ti. j. in prin. est r. alia qz qdã cõmunia. qdã publica. qdã vniuersitat. qdã nulli. qdã corpales. r. quedaz incorpales vt subijct.

§ Corpales. sic. ff. de re. di. l. j. s. quedã.

§ Quedã incorpales. qd de hac dñiuz nos iuriscõsul. egem. Rñ. qz mltã in corp. lib. locũ hñt. q non seruauit in incorp. lib. incorp. lib. em nō tradit. nō vsucapiunt regu lariter. vt. ff. de acq. ren. rez domi. l. seruus. s. incorpales. r. de vsucapio. l. vsucapionem. nō vendicant vt. ff. de re iue. l. veditatõ. ac nō trãffertũ penit. vt. ff. p socio. l. ij. r. iij. nō possident. vt. ff. de acq. pos. l. iij. in pñ.

§ Sui natura. nã sec. si p. p. r. tate vt res in pñ. dum maris vel celo affixa. Accur.

§ Inuicibilis. i. nō abiles ad nũcrandũ Jo.

Incorporea q̄ in iure. i. sub hoc p̄dicabili ius continen-
tur. in quaz diffin- tionib⁹ ponit̄ hec dicitio ius in p̄dicato q̄
lia sūt oīa iura. i. in corporalia. vt. ff. de rez. di. l. j. §. q̄dā.
c. **H**ereditas. vt. ff. de ver. sig. l. nihil.

Ususfructus. i. de vsufu. in prin.

Et obligatōnes
i. de ob. in prin.

Quoquo mō. i. siue ex tractu v̄ q̄ si. vel maleficio vel q̄si. vt. j. d. ob. §. fi.

Nec ad rē. Rū dett acite obiectōni q. d. quō hereditas est incorpaleis cū i ea sint res corpales.

Ex fundo. in q̄ vsufu. hēm⁹.

Plerūq̄. p̄pter scriuiturē q̄ p̄ actiōz vel obligatōz debe- tur. vt. j. de act. §. ij.

Ppter actōis cessi- onē. vt. ff. mā. l. si p̄ curatorem. §. fi. z de reiuen. l. si hoiez. §. vsq̄ adeo.

Nā. p̄ sed. **I**us hereditatis i. ipsa hereditas. et sic intransitiue hec tria legunt̄.

Fruendi. i. vsu- fruc.

Obligatōnis. i. obligatio ipsa.

Eodē numero. i. inter incorpalia.

Eadē iura. i. ser- uitutes.

Clocant̄. §. qui- b⁹ j. ti. p̄xi. dicit̄ sta- tim de quibusdā q̄- rit̄ l. z ad nos nō p̄tincant. vt. de acre. fumo. z de statu alalis.

Rū. fm̄ phōs hec esse corpalia. Itē q̄d de angelis bonis z malis z aia hoīs. Rū. hec incorpalia esse.

sūt veluti fūd⁹ hō vestis au- rī argētū. z deniq̄ alie res i- numerabiles. **I**ncorpales aut̄ sūt q̄ tāgi nō possūt. qua- lia sūt ea q̄ in iure cōsistūt. si- cut hereditas vsufuctus.

vsus et obligatōes quoquo mō p̄tracte. **N**ec ad rez p̄ti- net. q̄ i hereditate res corpa- les p̄tinent. nā z fruct⁹ q̄ ex- fundo p̄cipiunt corpales sūt. z id q̄d ex aliqua obligatōne nobis debet̄ plerūq̄ corpale est veluti fundus hō pecunia.

Nā z ipsū ius hereditatis z ipsū ius vtendi z fruendi et ipm ius obligationis in- corpale est. **E**odē numero sunt iura p̄diorz vrbanoz et rusticoz que etiā seruitutes vocantur.

De seruitutibus rusticorū prediorum vrbanoz.

Rusticoz p̄diorū iura sunt hec. iter actus viā aqueductus. **I**ter est ius eundi ambulandi hōis non etiā iumentū agendi vel ve- hiculū. **A**ctus est ius eun- di ambulandi hoīs agendi iu-

us libertatis. z hanc negatiuā referas ad oīa exempla p̄ri- me dicta. vel dic̄ sicut recipere talia est seruitus. ita econtra si desinat recipere est mihi quondā recipienti seruit⁹ z omis z sicut in p̄scribenda seruitute indigebā aliquo facto sic eō tra in p̄scribēda sua libertate indiget facto. s. vt foramina obturet vel similia faciat. que nō sūt necessaria in p̄scriptiōe libertatis p̄tra rusticā seruitutē. z ideo tantū in affirmatiua lex dicit de eis. i. ius eundi agendi. zc. vt. ff. de seruitu. v. z. pre. l. v. z. s. e. circa prin.

Iter. q̄d p̄t p̄desse mihi ad lumina refulgenda. **U**si dicit̄ in li. regū. refulsit sol in clipeos aureos z resplenderūt montes ab eis. z. ff. e. si arborē §. interdū. vel dic̄ q̄ tollat vt sit seruitus vt modo in alijs diximus.

Iter rusticorū haustum. i. ius hauriēdi aquā necessari- am agro meo vel laborantibus in eodē ex fonte vicini.

Iter pecoris. i. constituti ad stercozandum agrum meū. z sic bibent vel pascent in tuo vicino agro z sic sunt reales serui- tutes. **S**ed contra. ff. de ali. z ci. le. l. mela. §. fi. **R**ū. ibi p̄so- nales dicunt qz cū persona durant. z ar. ff. de seruitu. rusti. pre. pecoris. vel si habeam p̄dium cui expediant non erit seruitus. sed magis aliud ius. i. p̄actionis vel conuentionis vt. ff. de serui. vt pomum.

Iter coquende. necessarie ad domunculā in agro meo faciē- dam propter fructus recipiēdos. idē de arena fodienda.

viām. **R**ū. q̄ hz viā p̄t trahere trabē z lapides z rectā ser- re bastā q̄ nō p̄m̄ trunt̄ habētī actū. vt. ff. de seruitu. ru. pre. l. q̄ sella. §. j. **I**ter certa viā latitudo est. viij. in directū. in an- gulis. xvj. nisi maior vel minor placuerit facere. p̄struētib⁹ q̄d nō ē in actu. vt. ff. de seruitu. rus. pre. l. vie. z. l. certe. §. la- titudo. z. l. via cōsti- tuti.

Aque ducende siue iuēte siue iuēni ēde. vt. ff. e. l. labeo.

Prediorz. in vil- la nō em̄ loc⁹ s. ma- teria facit vrbanoz p̄dium. q̄d dic̄ vt. ff. de v. sig. l. vrbana p̄ dia.

Aque ducende p̄ fūdū alienū. **P**rediorū v̄rba/ nozū sunt seruitutes que edi- ficijs inherēt. ideo vrbano/ rū dicte sunt. qm̄ edificia oīa vrbana p̄dia appellant̄ z si i villa edificata sunt. **I**ter p̄- dioz vrbanoz seruitutes sūt he. vt vicin⁹ onera vicini su- stineat. vt in p̄rietē eius li- ceat vicino tignū imittere. vt stillicidium vel flumen reci- piat quis in edes suas. vel in areā vel in cloacā vel nō reci- piat. et ne altius quis tollat edes suas ne luminib⁹ vicini sui officiat. **I**ter rusticorū p̄diorum seruitutes qui- dam computari recte putant aq̄ haustum pecoris ad aquā apulum ius pasendi calcis/ coquende arene fodiente.

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Aque ducende siue iuēte siue iuēni ēde. vt. ff. e. l. labeo.

Prediorz. in vil- la nō em̄ loc⁹ s. ma- teria facit vrbanoz p̄dium. q̄d dic̄ vt. ff. de v. sig. l. vrbana p̄ dia.

Aque ducende p̄ fūdū alienū. **P**rediorū v̄rba/ nozū sunt seruitutes que edi- ficijs inherēt. ideo vrbano/ rū dicte sunt. qm̄ edificia oīa vrbana p̄dia appellant̄ z si i villa edificata sunt. **I**ter p̄- dioz vrbanoz seruitutes sūt he. vt vicin⁹ onera vicini su- stineat. vt in p̄rietē eius li- ceat vicino tignū imittere. vt stillicidium vel flumen reci- piat quis in edes suas. vel in areā vel in cloacā vel nō reci- piat. et ne altius quis tollat edes suas ne luminib⁹ vicini sui officiat. **I**ter rusticorū p̄diorum seruitutes qui- dam computari recte putant aq̄ haustum pecoris ad aquā apulum ius pasendi calcis/ coquende arene fodiente.

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Iter autem de seruitutes

Nec q̄sq̄. f. ut fusi sit. obligatio n̄ esse pot̄. vt. ff. d. cul. fundū. §. j. r. ff. fam. her. heredes. §. 3. si pmissor vie rē.

Si q̄s ius. i. aliquā fuiturē de supiorib⁹
Pactōib⁹. i. pactōnalib⁹ stipulatōib⁹. s. i. s. exposito ē. ff. d. acq. pos. l. si rē. i. si vt pactōib⁹. i. scrib⁹ alijs vt veditōc. et donatōe. r. qd̄ subjē stipulaōib⁹. i. obligatōib⁹. h. boz n̄. q. Edes suas. q̄b⁹ fuiturib⁹ nō impositis cuilibet vsq̄ ad celū. bez est edificare vt. ff. quod vt aut clā. l. si. §. pe. r. de serui. l. si.

pdioꝝ appellat̄. qm̄ sine pdi/is constitui nō p̄nt. Nemo eniz seruitutē pot̄ acq̄rere vrbani vlrustici pdij. nisi q̄ hz pdiuz nec q̄sq̄ debere nisi q̄ pdiū hz
Si q̄s velit vicino aliq̄d ius constituere. pactōib⁹ atq̄ stipulatōib⁹ id efficere d̄z. pot̄ aut̄ in testamēto q̄s herede suum dānare. ne altius tollat edes suas. ne lumib⁹ vicini edij officiat. vlr vt pariat eū tignū i pietē mittere vlr stillicidiū h̄re vel vt pariat eū p̄ fundū ire. agere aquāue ex eo ducere

De usufructu.

Usufruct⁹ est ius alienis vtrēdi fru/edi reb⁹ salua rez substantia. Est autē ius i corpe quo sublato r ipz tolli necesse est. Usufructus a proprietate separatōez recepit. idq̄ plib⁹ modis accidit. vt ecce si quis vsufructū alicui legauerit. nā heres nudā habet proprietatē. legatari⁹ vero vsu

Ducere. his de ficiatib⁹ cuilibet res sua libera ē. r. potest alij pbibere volentē ingredi i suum agrū. vi. §. d. rez di. §. fere. r. §. plane. Accursius.

De usufructu. Ru.

Usufructus. ff. e. l. j. r. ij.
Est ius. i. seruit⁹ r p̄ ptz q̄ nō loquit̄ de ip̄s fructib⁹ fundi q̄ sūt corpales imo de iure vtendi vt. §. de reb⁹ cor. r. incor. §. j. sicq̄ p̄ b̄ verbum. l. qd̄ expono ius. i. seruit⁹. remouet vasall⁹ supficiari⁹ r q̄ als vtile dñū hz. Itē b̄ ius ē etiā psonale. qz cū psona extinguit̄ vt. §. e. §. finit. Itē est forma qdā a proprietate separata. cū apd̄ vñū pot̄ sit esse proprietatis. apd̄ alijs vsufu. vt. ff. de acq. pos. l. pmissor. ius aut̄ qd̄ dñs fundi hz i fructib⁹ p̄cipiēdis ē cū causa. i. cū proprietate. vt. ff. de excep. rei iud. l. si cū argētū. §. pe.

Alienis. nā sua res nemī fuiturē d̄z. vt. ff. d. seruf. v. p. l. in re cōi. r. ff. si vsufu. pe. l. vti frui in pn. Itēz qd̄ subjicit reb⁹ dic. f. q̄bustibet nisi vsu psumat̄. vt. §. e. §. constituit. r. ff. si cer. pe. l. j. in. fi.

Utrēdi ad dñiam creditoris q̄ vti nō d̄z pignoz. vt. §. de obl. q̄ ex deli. nal. §. furitū.

Fruēdi. ad dñiaz nudī vsus in q̄ n̄ vti r frui pmittit̄. vt. §. ti. j. in pn.

Salua rez substantia. i. p̄sita cautōne vlr satisfatōe d̄ salua substantia. qm̄ qdā. r. sic dicit̄ cautōez esse d̄ substantia vsufu. ar. p. cis. C. e. l. j. r. ff. d̄ vsufu. l. vxozi. nos. §. d̄icim⁹ et. q̄ bec cautio nō est de substantia vsufu. nā sine ea vsufu. est. p̄ dico qz in casib⁹ nullo mō p̄stat̄. vt. ff. vt. l. vel fide. cō. no. ei. l. j. §. ad fiscū. r. C. d. bo. q̄ li. l. fi. r. ff. vsufu. quēadmo dñi ca. l. vsufu. §. illd̄. r. §. plane. dic̄ q̄ salua rez substantia. i. ne peat rez substantia. q. d. rādū durat vsufu. q̄dū durat substantia. r. hoc statim. p̄bat̄. est aut̄ rē. r. sic verba sunt de

diffinitione. sed non cautio.
Est autē. f. vsufu. ius. i. seruitus vel forma corpori inberens.

Quo. i. corpi p̄p̄to. vt domo destructa. vlr fūdo casinate p̄empto. vlr iumento mortuo in q̄ vsufu. h̄. vt. ff. p. socio.

Vez. §. penul. l. v. §. p̄m. f. ius vten di fructū.

Usufu. §. oppo no an̄ sepatōez non est vsufu. §. nec p̄ sepatōez recepit sepatōez. Rū. vsufu. l. q̄ postea d̄r vsufu. e. Nudā. sic. C. de mulie. q̄ fuit. p̄p̄is l. j. §. si qd̄ sic. r. C. cōmunia. de ma. l. j.

Et ecōtra si funduz legauerit deducto vsufu. legatari⁹ nudā hz proprietatē heres vero vsufu. Itē alij vsufructū alij deducto eo fundū legare p̄t. Si q̄s vero sine testamento velit vsufructū alij constitutare pactōib⁹ r stipulatōib⁹ id efficere d̄z. Rē tū in vnūuersū iugles eēt proprietates sp̄ abscēde vsufu. placuit certis modis extingui vsufructū. r. ad proprietatem reuertī.

Cōstituit̄ aut̄ vsufruct⁹ nō tā iū in sūdo r edib⁹ vtz etiā in suis r iumentis r ceteri reb⁹. ex cept̄ his q̄ ip̄o vsu psumunt. Nā heres neq̄ naturali rōne neq̄ auxili recipiunt vsufructū quo i nūero sūt. vintū oleum frumtū vestimēta q̄b⁹ p̄ria ē pecūia nūerata. Nā q̄ ip̄o vsu assidua pmutatōe quodā mō extinguit̄. §. vtilitatis cā senat⁹ cēsuit posse etiaz rez eaz vsufructū cōstitui vt tū cōnomie heredi vtiliter ca-

Deducto. no. de ducto. si em̄ vni simplicē fūduz. alij vsufu. legauerit ambo

Scurrūt in vsufu. vt. ff. d̄ vsufu. ac. l. inde neract⁹. §. non solū. r. de vsufu. e. rerū q̄ vsu p̄su. l. si tibi.

Legare. Itē alijs modis vt. ff. e. ti. vsufu. plurib⁹ autē val cū inducat in possessionez fructuari⁹ r proprietari⁹ parit̄ eū vti frui. vt. ff. e. l. ij. in pn.

Cōstituere. inter v̄iuos.

Pactōib⁹. vt. §. ti. §. dixim⁹. §. fi. **N**ec tū abscēde. i. separato cruce. r. erit p̄ q̄stioe illa. q̄ liber hō n̄ pot̄ locare opas suas i p̄petuū ne libtas sit iurit̄ qd̄ Ir. p̄cessit. ar. ff. de pdi. r. de t̄t̄io. §. titio. de li. ho. ex h̄. l. j. §. 3o. §. cū possit p̄ substitut. scriuire. vt. C. de op. r. cle. l. qd̄sq̄. r. l. ad similitudinē. cum b̄ nō agat̄ vt p̄ se tantū opef. vt. C. de cadu. tol. l. vna. §. vera. r. ff. de duob⁹ reis. l. nemo est. vlr etiā possit int̄sc p̄stare. vt. ff. de re iudi. si q̄s ab alio. §. fina. Accursius.

Certis modis. vt. §. e. §. finit̄.

Cōstituit̄. aut̄ in fundo etiā sterili. vt. ff. e. statue. §. j. **N**aturali. qz nō pot̄ esse salua substantia. qd̄ esse d̄z. vt. §. e. in pn.

Civili. qz trāsit in dñium legatari⁹. vñ sibi scriuire nō pot̄. vt. ff. si vsufu. pe. l. vti frui in pn.

Vestimēta. ff. e. l. §. r. qd̄. §. r. si vestim̄toz. §. So. ibi loq̄ tur d̄ q̄busdā vestimētis q̄ p̄petuo durabāt. h̄ de r̄psb⁹.

Permutatōe. nā q̄ hodie est mea cras erit tua. sic distinguit̄ q̄ ad dñū meū qd̄ desinit. sic. §. d̄ rez diuisione. §. si t̄. Itē si cū alia misceat̄ extinguit̄. vt. ff. de sol. si alieni.

Sed vtilitatis causa senat⁹. cuius nomen non habemus

Marginal notes on the left edge of the page, including some from the adjacent page.

Satisfat. s3 none hec satisfatio vl illa q satisfat legata-
ri vel usufructuari se vsuz arbitrio boni viri pt remitti a
testore. Rñ. nō. vt. ff. vt in pos. le. si pecūte. z. C. d vsufu. l.
j. z. C. vt. le. no. ca. l. pe. Illa ar satisfatio quā pstat heres d
legato soluēdo bñ pt remitti. vt. ff. vt. le. no. ca. l. l3. z. l. si. et
est rō qz hec satisfat-
tio cōtēplatōe here-
dis interponit. illa
aut de legato pstan-
do gra testatoris vt
sua voluntas adim-
pleatur. vt. C. vt. le.
no. ca. l. ij. nō ē g mī-
rū si illd qd sua gra
introducū est. testa-
tor pōt remittere.
aliud aut nō. vt. C. d
pac. si qd in pscrībē
do. z. ff. de pac. l. pa-
ctū. z. de op. li. l. cer-
donē. z. ad. l. fal. qd
de bonis. §. fi.
Capite. his em
duob' modis tātuz
amittit vsufu. vt
ff. de vsufu. caruz
rez que vsu consu.
l. in su. z. l. quoniam.

Satisfat. a le-
gataro.
Estimate. l. eo
tpe qñ dant legata-
rio. sic ff. de vsufu.
caz rerū q vsu. con.
l. si tibi.

Poterat. l. cū substāta in bis nō soluet. z dñuz mutef
vt. s. dictū est.
Cautōez. etiā pprie. nā satisfare debet. vt. C. de d. sig.
l. sanctm. z. ff. de vsufu. e. rez que vsu con. l. tribus. in fi. q
cautio loco pprietatis erit apud heredē.
Sint aut vsufu. l. natural. s3 cōtra. ff. de nouac.
si vsufu. So. nō ptradit. ibi em añqz effez fructuari' de-
legant. vñ ex eius psona cui delegant finit. qz in ei' psona in-
cipit. si aut postea delegasset ex mea psona finiret. vt. ff. de
picu. z. com. reuē. l. necessario. §. fi.
Capitis. s. de capt. di. §. j. z. ij. z. iij.
Maxima. q mores ciuiles sunt. vt. ff. p so. vez. §. socie-
tas. nō aut minima ca. di. vt. j. de acq. p arro. in prin.
Per modū. l. vt bon' paterfa. vel melius p modū z tē-
pus. i. p moderatū tps. l. x. an. iter pñtes. xx. inter. absentes
vt. C. de vsufu. corruptōez. s3 relicū ciuitati durat. c. an. vt
ff. e. an. vsufu. actio dō cōpētēs. p vsufu. nō ipso iure tolli-
tur. cū tempus nō sit mod' tollende ob. s3 p exceptōez di-
cto tpe tollit s3 in alijs modis q fruendi ipso iure etiā actō
tollat. vt. ff. de act. z obli. obligatōnū fere. §. placet. Accu.
Constitutio. C. de vsufu. corruptōez.
Sint finit cedēdo. j. ti. j. in fi. pmi casus. §. So. hic dicit d
iure vtendi qd cedi nō pōt. imo tūc ad pprietatē redit. vt b

z ff. de iure do. si vsufu. sibi de ipsa fructuū pceptōe. ar. ff.
de pi. z cō. reuē. l. necessario. §. fi.
Acquisitio. l. finit vsufu.
Que res. i. talis acquisitio.
Consumptē fuerit. l. in totū. vt. ff. e. si cui.

motu vel suo vitio corruerint
extingui vsufu. necesse
est. z nec aere quidem vsufu-
fructū deberi. Cū aut fini-
tur totus vsufu. reuertit
se ad pprietatē. z ex co tpe
nude pprietatis dñs incipit
plenā in re hēc potestatem.

De usu et habitatione.

Hisdeqz illis modis finit qd
z vsufu. desinit. Adm'
at se3 iuris ē in vsu qz in vsu/
fructu. Nā is qui sūdi nu-
dū h3 vsū. nihil vltēius hēc
intelligit qz vt olerib' pomis
florib' fenō stramētis lignis
ad vsū quotidianū vtatur.
In eod' quoqz sūdo hacten'
licz ei morari vt neqz domino
fundi molestus sit. neqz his
per quos opera rustica sūt i
pedimento sit. nec vlli aliq
ius quod habz aut locare aut
vendere aut gratis cōcedere
potest cum is qui vsufu/
ctuz habet potest hec omnia

pres sūt. qz occasione magis qz rōe cōtingit. vt. ff. d riuus. l.
n. Modis. qz. s. ti. j. §. finit habuimus. labeo
Adm' inris. s3 in casib' equales sunt fructuari' z vsu-
rari'. z in vsu pecunie. vt. ff. de vsufu. e. rerū. l. hec. senatus
§. j. Itē de fundo de quo tantū sēns tollit qstū soli sibi suffi-
cit. vt. ff. e. fundi. Itē si i silua remota ex qua vterqz ligna vē-
dere potuit. vt. ff. e. diuus.
Geno. i. de herba.
Stramētis. i. de melega gen' est bladi.
Quotidianū. qd si hodie vsus q mibi sufficit cōstituat. z
cras ab alio in alio fundo cōstituat. Rñ. locus erit electōi
vel gratificatiōi in toto vl in pre. ar. j. de le. §. si generaliter
z. ff. de religi. l. fina.
Utat. nūqd i vino vel frumento z oslo. Rñ. qdā nullo
mō. aliq ptra. quoz ē verior sūa. vt. ff. e. plenū. §. pter. Item
qz colit agrū. Rñ. pprietarius si vult. als vsuari'. vt. ff. e.
si domus vsus. z. ff. de vsufu. l. hactenus.
Impedimento. als. i. si alia de cā inueniat dñm z ei' fa-
miliam poterit pibere. vt. ff. e. l. si habitio. §. fi.
Alij. q. d. nū in proprietario.
Cum. i. qzuis.
Nec oia. s. ti. j. finit. ptra. So. vt ibi sic. ff. loca. l. locare
ptra. So. ibi in predialib' seruitu. loquit' hic in psonalibus

Nec aere. sic. ff.
q mō. vsufu. a iure
repeti. z. l. pe. ar. j.
ff. d pig. act. l. domo
l. Au tot'. no. tot' si
em p pte n redit ad
pprietatē. vt. ff. qui
mō. vsufu. a. l. exce-
pta. Itē si sunt duo
fructuarij. vno pdē
te alti accrescit. vt.
ff. de vsufu. acres. l.
j. §. pe.
De vsu z habitatōe
Sed pstitui
tur. l. in te-
stamto z in
ter vivos. vt. s. ti. j.
§. j.

Solz. nisi q vs'
p pte pstitui nō pōt.
vt. ff. e. l. vl' ps. sed
aliud in vsufu. vt
ff. de vsufu. l. vsu-
fru. ab initio. z ē rō
qz diuidū ē qd non
est in alijs seruituti-
b'. vt. ff. ad. l. fal. l. j.
§. j. vsufu. nec ob-
stat si duobus vsus
cōstituit q cōcurfu

Vertical text in the right margin, likely bleed-through or a separate column of text.

3 **I**te is. vt ipe. ff. e. l. ij. §. j. So. sibi ponit solū p solūmō vt. ff. de vul. substi. l. q̄ liber. in prin.

3 **I**te marito. p̄nti z futuro. vt. ff. e. l. ceter. §. mulieri. z generalit̄ oēs recipiet q̄s z masculus. dūmō honeste. vt. ff. e. l. nō solū. z. l. nō aliter.

3 **I**te ipe tm̄. non aut̄ locare p̄t. si tm̄ aliqd̄ p̄ducatur facien dum i co poterit vri opa vsurarij serui. Ite ipe eidē suo sua opa possit locare. ac q̄rit aut̄ ex re non ex opa vsuarij. vt. ff. e. plenū. §. si. z. l. sc.

facere. **I**te is q̄ edū vsūm hz hacten⁹ ius h̄re intelligit̄. vt ipse tm̄ inhabitet. nec hoc ius ad aliū trāsferre p̄t. z vix receptū eē vidz. vt hospitē ei recipe liceat z cū vxore liberis q̄ suis. ut̄ liberis necnō p̄sonis alijs liberis q̄b⁹ nō min⁹ q̄ suis ut̄. habitādū ius hz. Et puenienter. si ad mulierē viul edū ptineat. cū marito ei habitare liceat. **I**te is ad quē sui vsus ptinet. ipe tātm̄ ope atq̄ misterio vri p̄t. ad aliū vero nullo mō ius suū trāsferre ei p̄cessuz est. Idē sez iuris est z in iumēto. **S**z si pecoris vl̄ ouū vsus legat⁹ sit. neq̄ lacte neq̄ agnis neq̄ lana vtent̄ vsuari⁹. qz ea in fructū sūt. **H**anc ad stercozādū agrū suū pecorib⁹ vri potest. **S**z si cui habitatio legata siue aliquo mō p̄stituta sit. neq̄ vsus videt̄ neq̄ vsufruct⁹ sz quasi p̄p̄riū aliqd̄ ius. quā habitatōez h̄ntib⁹ p̄pter rez vtilitatē fm̄ marcelli sn̄iaz nostra decisiōe p̄m̄lgata p̄m̄si/mus. nō solū i ea degere sz etiam alijs locare. **H**ec d̄ seruitutibus z vsufructu z vsu z

b **E**t in iumēto fa. ff. e. plenū. §. sz si bo. n̄. z. §. quicūq̄.

c **S**z si. neq̄ lacte nisi modico. vt. ff. e. plenū. §. sz si pecor.

alijs nullo mō fm̄. **P**. **J**. **O**. **J**. dicit em̄ oibus his ad suū vsūm z suoz posse vri. vt in fundo. s̄. dixim⁹.

d **I**n fructu. sic. s̄. d̄ re. di. §. in pecude.

e **S**i cui habitatio. siue dicat̄ habitatio siue vsufu. habitatōis idem est vt. C. cū antiquitas.

f **A**liquo. s̄. inter viuos. pactōib⁹ z stipulatōib⁹. sic. s̄. de serui. §. si. z de vsufu. §. j.

g **V**sus. qz locat vt. C. e. cū antiquitas sed vsuari⁹ nō. vt s̄. e. circa pun. Accur.

h **N**eq̄ vsufu. qz h̄ nō finit̄ nisi morte. vt. ff. e. si habitatio circa pu. sed vsufu. m̄l̄i modis vt. s̄. d̄ vsufu. §. finit̄.

i **D**ecisiōe. vt. C. e. cū antiq̄tas h̄ excusat se q̄re d̄ here. et ob. nō dicat cū vidz. h̄ dicere debere. vt. s̄. d̄ reb⁹ cor. §. j.

k **P**roponem⁹. s̄. de here. insti. vsq̄ ad ii. §. d̄ ob. z exinde vsq̄ ad ti. de act. Accur.

l **E**xposuim⁹. hec p̄nuatio refer̄. s̄. d̄ re. di. §. singloz.

m **E**t pro idest. o **D**e vsuca. s̄. mobiliū. vt p̄z. §. e. in pn̄. z. C. q̄b⁹ ca. ces. lō. tē. p̄scrip. l. ij. §. i. ff. e. vsuc. largē sumit̄ p̄ totū ti. marime in. l. quare.

n **I**ure ciuili. i. l. xij. ta. vl̄ romanoz p̄ excellētā. vt. s̄. d̄ iure na. §. sz ius. z cetera.

q **Q**ui bona. qd̄ p̄sumit̄ si a d̄no credat se emere. vt. ff. d̄ h̄. emp. l. q̄ a ql̄iber. vel q̄ putat vendēre h̄re ius vendēd̄ vt. ff. d̄ h̄. sig. l. bōe fidei emptor. q̄ bona fides p̄sumit̄ semp vt. ff. de p̄ba. veri⁹. inspicit̄ aut̄ in vēditōe duo t̄pa. l. t̄p̄us p̄ci⁹ z t̄ps traditōis in alijs aut̄ p̄ctib⁹ t̄ps traditōis sufficit

habitatione dixisse sufficiat. **D**e hereditatib⁹ aut̄ z obligationib⁹ suis locis p̄ponem⁹.

Exposuim⁹ sumatiz q̄bus modis iuregentiū res nobis acq̄rit̄ mō videam⁹ quib⁹ mō dis legitior̄ ciuili iur̄ acq̄rit̄

De vsucapionibus et longi temporis p̄scriptiōibus.

Ite ciuili p̄stitutū fuerat. vt q̄ bona fide ab eo q̄ d̄ns nō erat cum crediderit eū d̄nm̄ eē rē emerit̄ vl̄ ex dōatōe aliaue q̄ ius iusta cā accepit. is caz rē si mobilerat āno vbiq̄ vno si imobil̄ biēnio tm̄ in italico soloyu capiebat. ne rez d̄nia i incerto eēnt. Et cū hoc placitū erat putātib⁹ antiq̄orib⁹ d̄nis sufficere ad acq̄rendas res suas p̄fata t̄pa nobis melior sn̄ia refedit̄. ne d̄ni maturi⁹ suis reb⁹ defraudent̄ neq̄ certo loco hoc b̄ficiū p̄cludat̄. z id̄ p̄stitutōz sup hoc p̄mulgauim⁹ quā cautū est vt rez qd̄e mobiles p̄ triennium vsucapiant̄. imobiles vero p̄ longi t̄pis possessionem id̄ est inter p̄ntes decēnio. inter absentes. xx. annis vsucapiant̄

nec nocet posterior sciētia. s̄. i per. h̄e. re. vt. ff. p̄ soluto. l. penl. z p̄ empio. l. ij. z. C. d̄ vsuca. trāffoz. §. sz tātmō. z. ff. d̄ per. here. sz z si. §. q̄ si ab initio.

r **N**ō erat. si enim erat d̄ns z accipit̄ sit d̄ns p̄ traditionē. vñ non vsuc. vt. ff. e. seq̄. §. lana. z d̄ cap. l. i bello. §. si q̄s suū. z. s̄. de rez. di. §. per traditionē.

s **A**lia. cū sint m̄te cae iuste sine ti. vt ff. d̄ pu. l. j. §. sz cur. vsq̄ ad. l. eū q̄.

t **I**n italico. i. italia nō ḡ etiā in puincia. l. i. vt. C. d̄ vsuca. trāffoz. l. vna.

v **N**e rez d̄nia. hec est rō q̄re vsuca. sit i ducta. z alia. s̄. vt alii q̄s sit litium suis. vt ff. p̄ suo. l. si.

x **E**t cū h̄ placitū erat. l. cū istd̄ placebat.

y **P**utātib⁹. i. iur̄ consultis.

z **A**cq̄rēdas. vel amittendas.

a **P**refata t̄pa. s̄. anni vel biennij.

b **R**efedit̄. s̄. in animo.

c **M**aturius id̄ est mature.

d **D**efraudent̄ qd̄ iura nolūt. vt. C. de vsufu. corruptōez z de p̄scri. xxx. an. l. si.

e **C**erto loco. i. solo italico. vt oli. vt. s̄. e.

f **C**onstitutione. C. de vsuca. trāffoz. l. j.

g **Q**ua. s̄. constitutione.

h **Q**uidē mobiles. z se mouētes. vt. ff. d̄ h̄. sig. mouētū.

i **P**er triennij. q̄ t̄pa tā p̄sc̄p̄. q̄ vsuca. p̄tinua sunt. vt. ff. e. nūq̄. §. j. z in vsuca. sufficit tetigisse vltimū diē. in p̄scrip̄tōe vero querit̄ de memēto ad momētū. vt. ff. e. l. i vsuca. z. ff. d̄ act. z obli. l. in omnib⁹. z est rō qz in vsuca. fauorabilis est. p̄ sc̄p̄tio x̄o odiosa. vt. C. de edic. di. hadri. tol. l. si. in fi. z. ff. d̄ liber. z possu. l. cū quidā.

k **A**d est. q̄nq̄ lōgū t̄ps aliter ponit̄. vt. ff. de dā. infec. si si nita. §. nō aut̄. Ite aliud in p̄sonalib⁹ act. vt. C. q̄ nō ob. lon. rem. pre. neq̄. z de p̄sti. pec. l. ij.

l **P**ntes. s̄. in eadē puincia degētes. sz abntes in alia. vt. C. d̄ p̄scrip. lō. tē. l. si. in vsucapant̄. p̄p̄rie p̄ mobilibus

babitatione. ff. de vul. substi. l. q̄ liber. in prin. ff. de p̄ba. veri⁹. inspicit̄ aut̄ in vēditōe duo t̄pa. l. t̄p̄us p̄ci⁹ z t̄ps traditōis in alijs aut̄ p̄ctib⁹ t̄ps traditōis sufficit

accipit impropre p immobilib⁹ q⁹ ad hunc ti. sic. ff. de
offi. procon. l. ij.
a Non solū ex differentia em locoꝝ rē. vt. C. de tem. iter.
re. superuacua.

b Dominiū rez. ex hac lra voluit dicere. ad. q. p̄scrip. r.

vel. xx. an. dñiuz q̄
raf. p eo ē. ff. e. l. cū
qui in si. j. rñ. B. cō-
tradicit. ar. ff. de iu-
re iurau. si r uo. §. j.
r. C. de prescri. xxx.
an. si q̄ emp. in p̄n.
r est ar. pzo. B. ff. d̄
pig. act. l. j. §. cū pre-
dñi. r. C. d̄ pig. l. vsu-
capio. r qd̄ hic dicit
tur in his modis re-
feras fm. B. ad vsu-
ca. nñ p quā h̄z iōēs
dominiū. querit. vt
C. de pac. l. traditio
nib⁹ vel qd̄ dicit do-
miniū ponit p̄prie
q̄ntū ad vsuca. ipoz-
pue vero q̄ntū ad p̄-
scripti. hoc ē. p effe-
ctu dñi. s. vt possi-
dentes habeam⁹ ex
ceptionē. nō posside-
tes habeam⁹ act. vt
ff. de acquir. re. do.
rē in bonis. r. C. de
p̄scrip. xxx. an. si q̄s
emp. in prin. r ē rō q̄
re vsuca. magis do-
miniū querat qz mo-
biliū rez vilis ē pos-
sessio. vt. ff. de acq.
pos. si rem.

c Iusta cā. vel q̄si
vt dicem⁹. §. e. §. er-
roz.

d Sed nullo. tpe

ctā. lx. an. vt. C. de prescrip. lon. tem. que pro lrb. do. l. fi.

e Sacra. nisi desinant esse sacre vel religiose. qd̄ fieri pōt.
vt. ff. de reli. cū loca.

f Del seruū fugitiuū q̄ facit furtū suū p̄sius. vt. C. d̄ seruū
fugitiuū. l. j. sed nūquid. xxx. an. fugitiu⁹ vsucapit. Rñ. hō
cū possessio retineat. vt. ff. d̄ acquir. poss. l. j. §. p̄ seruū. r. l. rē
q̄ in si. ergo nō currit vsucapio possident. vt. C. de prescri.
xxx. an. l. male. nisi ex tūc qñ ab alto icipiet possideri l̄ stete-
rit diu. qz extunc desinit possideri. vt. ff. d̄ acquir. pos. l. iij. §.
si seruus. r. l. p̄ eū. §. per seruū.

g Furtie res. vi expulsua n̄ cōpulsua. vt. C. q̄ met⁹ cā. l.
si. vi. vt̄ metu. h Nec si p̄dicto. s. triennij. l. x. l. xx. an. s̄z
xxx. l. xl. an. p̄nt. vt. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. omnes. r
l. sicut. r de an. ex. l. j. §. ad hoc.

i Possunt. nisi purga. o vitto. vt. §. aliquando.

k Furtuaz. s. his rō qz lex vult. vt. §. q̄ manu. nō pos. i p̄n.
Un illud. sic volo sic iubeo sit. p rōe voluntas. r est alia rō
qz res vitiose sunt. vt. §. e. §. nouissime.

l Cū possessarum. scilicet si expulsi r possedit nec sufficit ex-
pulsio. vt. ff. e. sequit. §. si tamen vi.

m Quod autē pertinet. s. tantū.

n Nā his. s. possessouib⁹ violentis r furiosis.

o Alia ratione. nota q̄ p̄ualer generalis ratio specialit sic.
s. de nup. §. affinitatis. r §. socrum. ar. contra. ff. edē. quecā

r his mōis nō^a solū i italia s̄z
etiā i oī terra q̄ n̄ro iperio gu-
bernat dñiūm rerū iusta cā
possessionis p̄cedēte acq̄rat.

Sz aliqñ etiā si maxie q̄s bo-
na fide rē possederit. nō tñ illi
vsucapio vllō tpe p̄cedit. ve-
luti si q̄s liberū hōinē vel rez
sacra^a vel religiosam vel suū
fugitiuū possideat. Furtiue⁹
quoqz res r q̄ vi possesse sunt
nec⁹ si p̄dicto lōgo tpe bona
fide possesse fuerint. vsucapi
p̄nt. Nā furtuarū rerū lex
xij. tabularū r lex antia inhi-
bēt vsucapionē. vt rerū pos-
sessarum lex iulia r plauca.

Qd̄ aut̄ dicitur est furtuaruz
r vi possessor rerū vsucapio-
nē p̄ leges p̄hibitā esse nō eo
p̄tinet vt necipe fur q̄ve p̄ viz
possidet vsucapere possit.

Nā his alia rōne vsucapio
nō p̄petit. qz. s. mala fide pos-
sident. Sz necyllus ali⁹ q̄uis
ab eis bona fide emerit vt̄ ex
alia cā accepit vsucapiēdi ius
habet. Unde^a r in reb⁹ mobi-
libus nō facile p̄cedit. vt bo-

p Sed nec vllus. C. q̄ me. cā. l. s̄. vt̄ me contra. So.
hic de impulsua s̄z cōpulsua. q̄ voluntatē licet coactam
habet in se. vt. ff. q̄ me. ca. si mulier. §. pe.

q Unde r in reb⁹. quia in reb⁹ mobilib⁹ alienis fit furtuz
contractando. vt. §. de ob. que ex delict. nas. §. j. r ex eo fit furti
ua. r sic nō vsuca. vt
§. p̄xi. vnde sequit
q̄ in re. mo. rē.

ne fidei possessorib⁹ vsucapio
cōpetat. Nam qui sciēs alie-
nam rez v̄diderit vel ex alia
cā tradiderit. furtū eius com-
mittit. Sed tñ id aliqñ aliter
se habet. Nā si heres rē de/
fucto cōmodatā aut locatam
aut apud euz depositā existi-
mās hereditariā esse bona fi-
de accipiēt vendiderit. aut
donauerit aut dotis noie de-
derit. quin is q̄ accepit vsuca-
pere possit dubiū n̄ ē. Quip-
pe euz res ea in furtū vitū nō
cecidit cū vitqz heres q̄ bo-
na fide tāqz suam alienauerit
furtū nō cōmittit. Itē si ille
ad quē ancille vsufruct⁹ p̄ti-
net p̄tū suū esse credēs v̄di-
derit aut donauerit furtum
nō cōmittit. furtum enī sine
affectu furandi non cōmitti-
tur. Alijs quoqz modis ac-
cidere potest vt quis sine vi/
tuo furti rem alienam ad ali-
quem transferat et efficiat. vt
a possessore vsucapiatur.

Quod autē ad eas res que
solo cōtinentur expedit. ius

r Cōpetat. s̄z v̄de
q̄ culpa auctoris n̄
cōmittit. l. nō sequa-
tur accipiēt. vt. ff.
de diuer. r tempo.
p̄re. l. an vitū. r. ff.
de excep. do. l. apd̄
§. si cū legitima. rñ.
si vitū est rei cōmit-
tat. vt h. si p̄sone cō-
mittat i vitū sū suc-
cedentē. vt. C. d̄ aq.
pos. l. si in rē singu-

larem succedat. nō cōmittat. vt. ff. d̄ exceptio. do. l. apud. §.
de actoris. r. C. de peri. r cō. reiuen. l. dolū. nisi quādo v̄te-
tur accessione temporis eius. vt. ff. d̄ acquir. pos. l. pom. §. fi.
s̄z hodie vitū p̄sone nocz singulari successor p̄ auct. malefidel
s̄.

Si heres. sic. ff. e. potest. r. l. sequente.

Accipiēt. an ipse heres vsuca. ti. p̄ herede. Rñ. nō. vt.
ff. de diuer. r tē. p̄re. l. cū heres. alij p̄tra. si vellet ex sua p̄so-
na p̄tinuare pos. vt. C. de p̄. lon. rē. l. j. qd̄ falsuz est. quādo er-
go locū h̄z vsuca. pro herede. cū nec in suis hereditib⁹ locum
habeat. vt. ff. p̄ here. l. ij. §. filij. r. C. p̄ herede. l. nihil. Rñ.
quādo defunct⁹ retinebit aliqñ rem credens suā vel non
vsucapiebat. quia deficiebat. ti. r heres est extraneus.

Dotis pro filia. vel alia. nam r hic iustus est titulus. vt
ff. pro vote. l. j.

Item non committit. r ita vsucapitur. sed nōne fuit i iu-
re erratum. vt. §. de rerum di. in pecudum. ergo vsuca. non
p̄cedit. vt. ff. e. nunqz. in prin. r. l. si fur. §. j. rñ. hic errauit
tradens. ibi accipiens ex illis. l. colligitur. vel non prodest
vt̄ ibi. sed nō nocet vt̄ hic.

Furtū em̄. s̄z p̄bo q̄ sine affectu furtū nō. cōmittit. nā in
interdicto vnde vi incidit sine affectu qd̄ simile est furto. ere-
go r furtū fit sine affectu. vt. C. vñ vi. querebat. ibi r gñali.
r ibi cū talis rē. Rñ. in interdicto est affectus. licet nō p̄tra
p̄sonam certā. sed hic suam esse credebat.

Non committitur. sic. §. de ob. que ex delict. nas. §. placuit.



¶ Alijs. vt si iusto errore credā me heredē cū nō sim. vt. ff. c. potest. Item mihi legatū cum sit ademptū. vt. ff. de act. §. si quis agēs. sic. ff. p. legato. l. iij. in fi. z al. vbi cū quis pu- tar rem suam.

¶ Ad aut ad eas res. huc vsq de vsu rez mobilū dicitur est. nūc pcedit ius i- mobilū.

¶ Vacātis. locus in tū pleni vt q pos- sident in tū semiple- n. vt ille i q aliq ē cā legator vt rei ser- uade cā vt. ff. d. acq. pos. l. iij. §. fi. z d. act. emp. l. ij. §. j. in tūz vacū. z h. m. b. mo- vis. vt h. sic. ff. d. acq. pos. l. si id qd.

ita pcedit q si qd loci vacāt^o possessioez ppter abntiā aut negligētā dñi aut qz sine suc- cessoze decefferit. sine vi nāci- scat. qui qñus ipse mala fide possidet qz intelligit se alienū fundum se occupasse tñ si alij bona fide accipiēt tradiderit poterit ei lōga possessioe res acqri qz neqz furtiuuz neqz vi possessū accepit. abolita ē. n. quozū dā vetez snia. existimā tiū etiā sūdi lociue furtū fieri z coz vtilitati q res soli possi- det principalib^o z stitutōib^o pspiciat. ne cui lōga z idubita ta possessio deat auferri. Ali- qñ etiā furtiua vt vi possessa res vsucapi pōt. veluti si i do- mini ptatē reueria fuerit. tūc

¶ Prop abntiaz. s. b. v. d. falsuz q p- pter abntiaz amitta- tur possessio. vt. ff. d. acq. pos. clam. §. qui ad nū dmas. S. z rñ. B. ppter effectū absentie d. z. f. obliuionē vt qz lōgo tpe abfuit psumit q p derelicto habuit. tps eniz inducit obliuionē. etiā obliuione amittit. vt. ff. de dā. infec. l. si finita. §. nō aut. qd tps erit in iudicj arbitrio vt. ff. d. iure deli. l. j. §. fi. z. l. se. dūmō lōgū sit z obliuionē inducat z aim retinendi habere desinat. vt. ff. e. l. furtū. §. j. z. ff. d. acq. pos. quemadmodum.

¶ Aut negligētā tāā vt respuat rei pos. qd facile sit. vt. ff. de acq. pos. si quis vi. §. j. z. §. differētia.

¶ Successore. idē z si cū successore dūmō nō fuerit appre- hēa. vt. ff. de acq. pos. cū heredes.

¶ Lōga. s. x. vel. xx. an. s. h. c. §. duab^o rōnib^o ē hodie cor- rect. nā psumit hodie tal possessio violēta. vt. C. vñ vt. con- querebat. §. nō hz locū hec pscptio. vt. §. §. furtiue. Itē alta rōne. qz bona fides desiderat ab vtraqz pte als. xxx. an. tñ pscptio currit. vt in auē. vt spon. lar. §. rursus.

¶ Accepit. vere nō furtiue.

¶ Abolita. i. pempta. inde abolitio. i. accusatōis pemptio

¶ Locū. i. partj fundi. sed fund^o tot^o d. z. vt. ff. d. ver. sig. l. locus.

¶ Furtū. z ē s. ff. e. l. qñ. S. z. ff. de fur. si qd vxozū §. si furturarie. z. l. si certe. So. ibi nō loci sed terre q exime- bat furtū fiebat. z qd s. h. c. i. z. coz zc. sic pstrue z pspi. pñ. cō. ne cui coz q so. res lon. zc. z sūt be pncipales psti. vt. C. de pscip. lon. tem. p totū tñ.

¶ Aliqu vsucapi. duab^o rōnib^o stare nō pōt qd h d. z. Pri- ma qz desinit cē vitiosa. vñ nō erit mirabile qd videt velle inducere p id qd ē. s. e. §. furtiue. Rñ. dic furtiua vt vi pos- sessa. s. quondā. Sēda qz dñs nō vsucapit cū sua sit. nec ali^o ab eo accipiēs. cū trāseat dñū. vt. ff. c. seqt. §. lana. Sed nñ vsucapi pōt. i. vsucapibil^o est vt si ab aliq nō dño alienat nō cōmittēte furtū ei^o vsucapiat emptoz.

¶ Dñi. vt qñ vt tutorj vt creditorj si alienā rē debitoz ob- legauit. vt. ff. c. seqt. §. si pupilli. z p soluto. l. si. aliud si suaz. vt. ff. c. seqt. §. si rem. Accur.

¶ Reueria. vt qñ. vt. ff. de fur. qñ. z ita q nō possit ab- co auelli. vt. ff. c. seqt. §. exiūc.

¶ Res fisci. i. imperij.

¶ Nō pōt triētio mobil^o vel. x. vt. xx. an. imobil^o. idē in pa- trimonialī pncipis. vt. C. ne rei dñice vt tēp. l. j. idē in re ec- clesiastica. vt. C. de

eniz vitio rei purgato pcedit ei^o vsucapio. Res fisci nostri vsucapi nō pōt. S. papinia nō scripsit bonis vacātib^o si/ sco nō dū denūciat^o. bona si/ de emptozē traditā sibi rē ex his bonis vsucapere posse. z ita diu^o p^o z diu^o seuer^o z an- tonin^o rescripsit. Nonissime sciēdū est. rē talē eē debere vt in se nō habeat vitū vt a bo- ne fidei emptozē vsucapi pos- sit vel q ex alia iusta cā possi- det. ¶ Error autē false cause vsucapionem nō parit. velu- ti si quis cuz non emerit emis- se se existimans possideat vel cum ei donatū non fuerit qua- si ex donatione possideat.

¶ Diutina possessio que pro

ff. de fundo. do. si fundum.

¶ Bonis. s. alicui^o moriet^o sine herede cui succedit fise^o nō idē in ciuitate. vt. C. de bo. va. l. j. z. l. vacātia li. x.

¶ Denūciat^o. ab aliq cū varie sint cause ex qb^o ad fiscū de- nūciatio fieri solet. vt. ff. de iure. fil. l. j. in pñ.

¶ Traditā. i. ab eo q accepit pos. hoz bonoz.

¶ Usucage. s. triētio. vt. x. vel. xx. an. cū hēat tñ. si aut tñ. nō hz z vult ex tpe dilatois sibi cōputare tps hz. iij. an. vt ff. d. iure fil. l. j. §. diu^o. z de diuer. z tēp. p. l. inf. §. j. s. j. ex tē- pore ex q cepert ad fiscū puenire. xx. an. hz. vt. ff. de iure fil. l. j. §. pscptio. z hec vera sūt siue i re singlarī siue in vniuersi- tate. z sic loqē. ff. d. peti. bef. l. si putatoz. §. si qd a fisco.

¶ Nouissime. i. in vltimis vt breuit^o dicā. sic. s. d. suspc. tu. §. nouissime.

¶ Vitū. vel qñ. vt. s. pxi. §. s. j. aliqñ. sūt aut vitia. vt qz fur- tiua vt vi possessa. vt. s. c. §. furtiue. nūqd pcaria possessio ē vitiosa. Rñ. nō. ar. ff. cōi. di. l. cōia. §. interp. nūqd ē litigiosa. Rñ. nō. vt. C. d. pscp. lō. tē. l. j. Nūqd clādestina. Rñ. nō dē res clādestina aliq. l. s. possessio. qdā tñ dicit oia supdicta esse vitia rez vt. ar. ff. de acq. pos. pomp. §. cū quis.

¶ Error. d. errore facti loqē. idē mag^o in errore iuris. vt. ff. c. l. nunq. s. h. error facti qñqz pdest vt. ff. p emp. q vulgo. z. ff. p legato. l. p lega. z. ff. p soluto. l. iij. z. ff. p suo boiem. in qb^o casib^o dicit qdā locū hēe tñ. p suo z tātum in his z i alijs q a. l. spālter inueniunt. vt. ff. de iure do. l. pculus fm Azo. nos idē fm Bo. in oib^o z de his gra exēpli posuit. l. et ti. emp. vt simili vsucapies. nō p suo tantū vt tñ in emptozē iustiozē errore extigam^o. vt. ff. p emp. l. ij. z. iij. in pñ. Itē qd si nō errat sed cit. Rñ. nō pōt sibi cām possessiōis mutare vt. ff. de acqui. pos. l. iij. §. illud. z. ff. c. nō sciam. z. §. q vul- go. Accur.

¶ Diutina. s. x. an. inf. pñtes. vt. xx. inf. ab hñtes. l. triētiū. vt. ff.

de sa. san. cc. l. si. prescri- büt tñ dicte res spa- tio. lx. an. excepta re mobil^o ecclasiastica nō sacra q triētio vsuca- pit. vt. C. d. pscipr. xxx. an. oēs. z i auē. de ec. ti. §. p tpalib^o col. ix. z. ti. hec psti- tutio inouat consti. col. viij. Itē exceptj publicj q i vsu publi- co deputata sunt. vt ff. d. via pub. l. viam Itē res pupilli non vsucapit. vt. ff. d. ac- qui. rez do. bo. fi. §. nec infest. Itē res filij a pfe alienata nisi xxx. an. a tpe q ē sui iur. vt. C. de annali. ex. l. j. in fi. z in auē. de nup. §. si do expe- tet. Itē res data p- sidi p. l. iul. repe. vt ff. ad. l. iul. repe. q p. l. itē fund^o dotal^o vt

Vertical text in the left margin, likely a commentary or index, partially obscured and difficult to read.

qui et a quibus. s. c. u. fidei. s. aristo. et s. e. in prin. huius tituli. et c. e. l. diurna.

b. Et heredi. heres iure civili bonorum possessione iure pretorio. ut in d. bo. possess. s. qd. aut. Accur.

c. Continuat. nisi ipsi heredi tradita sit possessio. ut ff. e. c. al. heres.

d. Sciat. ff. de acquir. rer. do. q. s. i. u. m. s. d. ibi heres sciebat re esse ei. q. cam a testatore h. ut legatarij qd. nocet. at hic alteri sci ebat qd. no nocet ad vsucapio.

e. Nostra p. s. t. u. r. o. ut c. de vsuca. tras for. l. j.

f. Similiter. no solū in p. s. c. r. i. p. t.

desse ceperat defuncto et heredi et bonorum possessioni continuatur. licet ipse heres sciat predium alienum. Quod si ille initium iustum non habuit. heredi et possessori l. 3. ignoranti possessio non potest. qd. nostra constitutio similiter et in vsucapionibus obseruari constituit ut tempora continentur. Inter venditorem quoque et emptorem coniungi tempora diu. seuer. et antonin. rescripta seruat. Edicto diui marci cauetur eum qui a fisco rem alienam emit si post venditionem quinque annorum preterierit. posse dominum rei exceptione repellere.

Constitutio autem bone memorie zenonis prospexit bene his qui a fisco per venditionem aut donationem vel alium titulum accipiunt aliquid. ut ipsi statim quidem securi fiant et victores extant siue experiantur siue conueniantur. Aduersus autem sacratissimum erarium vsq. ad quadringentum liceat his intendere. qui pro domino vel hy-

g. Inter venditorem quoque et emptorem. s. ut continetur in hoc differt. q. in. ti. singulari vsq. scz emptorem et venditorem bonae fidei h. e. oportet. ut ff. p. emp. l. ij. s. si ea re. al. s. pra. secus in vniuersali. t. ut hic. et est r. q. si heres non adiret hereditas completeret. ut ff. n. u. s. s. v. acul. et q. est eadem persona. ut in aucten. d. iureiu. a mo. pre. et cocor. cu. h. s. p. emp. l. ij. s. emptori. et s. si defunct. et sit hec constitutio ad lucrum et ad damnum. ut ff. quae ad modum serui. am. l. si alia. s. tempus.

h. Edicto. i. p. cepto generali. al. s. p. toz. dicunt edicta. ut q. metus. ut ff. q. me. cau. vel. l. si mulier. et filies.

i. A fisco. ut a procuratore imperialium rex. nam de patrimonio dicit. i. e. in fi. Accur.

k. Emit. s. a fisco vendente ut sua. a quo edicto res minorum excipiunt. ut c. si aduer. si. cum. l. si. si autem ut aliena. ut quia cessatum est in solutioe tributorum tria exigunt. ut q. sit debitum et q. cessatum. ut c. si aduer. fisci. l. si. et c. si ppter pu. pen. l. si. et ij. r. n. forte b. i. e. n. o. ut ff. loca. et con. l. quere. s. inter. Tre tertio q. res subhastet. i. p. conisef. ut c. si ppter. pu. pe. l. si. l.

l. Demonie. ut c. de quadri. prescrip. omnes.

m. Bene prospexit. corrigendo edictum diui.

n. Statum. ut ff. de pe. here. nec vlla. s. ite. si quis. s. Sol. ibi in vniuersitate. hic in re singulari loquitur. alij dicunt q. hic corrigit et eodem modo. s. pmo et n. scdo. R. n. ad. l. d. c. here. v. l. j. Tre ibi erant res fisci.

o. Quadringentum. nisi sit minor vel repu. ca. absens. ut c. de resti. m. l. ij.

p. Actiones. sed que. R. n. codi. ex hac lege fm Jo. s. p.

in rem dabitur hinc domino contra dominum.

q. Nostra constitutio. c. de quadri. pre. bene a zenone.

r. A nostra. i. priu. ra nostra substantia. sed. s. de fiscali ob. xii. ut c. de quadri. pres. bene a zenone.

De donatione causa mortis. R. n. b. r. i. c. a.

poteca earum rerum que alienate sunt. putauerint sibi quasdam petere actiones. Nostra autem diuina constitutio quam nuper promulgauimus etiam de his que a nostra vel venerabilis auguste domo aliquid acceperint. hec statuit que in fiscalibus alienationibus prefate zenoniane constitutionis continetur.

De donatione causa mortis.

Et aliud genus acquisitionis donationis. Donationum autem duo sunt genera. mortis causa. et non mortis causa. A mortis causa donatio est. que propter mortis sit suspensionem cum quis ita donat. ut si quid humanitatis et pietatis habere is qui accepit. Sin autem supervixerit is qui donauit acciperet. vel si eum donationis penitus uisisset. aut prior decesserit is cui donatum sit. De mortis causa donationes ad exemplum legatorum redactae sunt per omnia. Nam cum prudentibus ambiguum fuerat utrum donationis an legati instar causa obtinere oporteret. et

Et autem acquisitionis. s. de iure ci. na. per stipulationem in praesentia habent. s. donatio que stipulatio est. de iure ci. s. hodie nudo sit pac. ut c. e. si q. s. fi. et ij. de act. s. de constituta vel diceas esse de iure ci. approbatione non inuentione. sed iurege. ut s. de reru. di. s. p. traditione. vel dicat origo fuit de iure ge. vno modo. s. p. traditione. ac postea de iure ci. fuit ille modus approbatus. et alio adinuerit. s. p. stipulatio. tertio per iustinianum additus est. tertius pura nudum pactum.

Et non mortis s. large hec duo membra accipiuntur. et i. textu nullo deest et proprie ponit genera. nam multae species sub qualibet continentur et h. apporbo. vel ac

cipe stricte per duas species in donationum. s. simplicis inter viuos et simplicis causa mortis et addo al. s. donationes. ut legatum. ut ij. de le. in prin. Tre donationes propter nuptias. ut ij. de s. est et aliud. Tre et qd. est. ij. s. fi.

t. Mortis. s. instantis. vel future. ut ff. e. l. ij. et ij. et v. et vj. si quidem ubi mors timenda est cum ei dies incertus sit. ut ff. e. senatus. s. mortis. et de condi. et de. l. j.

v. Si quid habuerit. s. mortis. ut ff. de x. sig. in vulgari. s. fi. et vj. h. exprimit al. s. non est mortis causa donatio. ut ff. e. scia. s. fi.

x. Supervixerit. i. conualuisset. et ita tribus modis reuocatur. ut hic subiicit. et ff. si cer. pe. no. oes.

y. Penitus uisisset. q. voluntas est ambulatoria. ut ff. d. adime. le. l. ij. in fi. et q. donatio est ob causam. sci. teet si moriar. et sic possum penitere. ut ff. e. senatus. s. j. in fi. et ff. de condi. causa. da. l. ij. s. ij.

z. Ad exemplum legatorum. q. tum ad vim et potestatem qua sicut legata morte confirmantur. ita donationes causa mortis ut reuocari non possunt. Accur.

a. Per omnia. subaudi fere. ut statim dicit. nam in multis differunt.

b. Donationis. scilicet simplicis et inter viuos al. s. nulla est ser. h. n. o. i. distinctio. cum omne legatum sit donatio. ut patet ex r. i. s. i. n. i. t. i. o. n. e. c. i. u. s. ut ff. t. e. l. c. ij. i. legatum.

Debebat. s. donatio ca mort. na cuz donatio int viuos habeat insignia vt sit liberalitas cu legato vt morte pfirmetur. vt retrahat falcidia. vt. C. ad. l. fal. l. si.

Retraheretur. subaudi z alij z aliud.

Sere. legat. sere. qz in qbusda discrepat a legatis ecce si em donas i anos sin

glos donatio vna e, s; legata pla vt. ff. d dona. ca mor. senatus. s. si. Itē legatus ab herede semp tradit donatio vt ab B vel alio. vt pz ex dif finitōe. s. de le. in pn. Itē i donatōe obligat donans. in legato nō. Itē si testamē tū accuso pdo legatū nō donatōez. si tñ accuso vt falsum. vt ff. de his q. vt indig. p legatū. s. q mort. Itē alit distinguitur legatū scdm qdam. vt. ff. d dōa. ca mor. si cui mors. z d le. ij. vt heredit. Itē si i uita. donat. s; nō legat vt. ff. e. tā bis. et s. q. nō est pmit. fa. tel. i pn. Itē in legato tria tpa p d. rāf. vt sit capax legatari us. vt. s. d here. q. et dif. s. in efnis i dona. nō vt. ff. d dona. ca. mor. l. in mortis. Itē qz p legato dat mēdicū qz le. nō p donatōe qd dicit vt in sum. C. qz leg. l. i. s.

Vtriusq; cause qdaz habebat insignia z alij ad aliud genus eā retraherēt. a nobis cōstitutū est p oia sere legatis cōnumerent z sic pcedat que ad modū nra pstitutio eā forma uit. **E**t in sūma mortis causa donatio est. cū magi se qz velit habere qz eū cui donat. magis eū cui donauit qz here dē sū sic z apd homex thelemach^o donat pirtho. **A**lit aut donatōes sūt q sine vlla mortis cogitatōe sūt. quas inter viuos appellam^o q oīno nō cōpanē legatū q si fuerit pfecte temere reuocari nō possunt.

Derficiūt aut cū donator suā volūtatez scripti aut sine scripti manifestauerit. **E**t ad exemplū veditōis nra pstitutio eas etiā in se hre necessitate traditōis voluit. vt z si nō tradant habeāt plenissimū et pfectū robur. z traditōis necessitas incumbat donator.

Et em cū retro principium dispositōes insuuari eas acti interueniēt^o volebāt. si maiores ducetoz fuerāt solidoz

Et i sūma. i. vt breuit d hac dona. expediam^o vt. ff. e. l. i. s.

Elit. i. yellet.

Habere. s. si supuiterit. vt. ff. e. senatuscō. s. j.

Sic z apd. i. sic z recitat poeta homer^o qd thelemach^o dicit s; bis expsis donauit.

Alit. nūc psequit aliud gen^o.

Donatōes. viciū est de donatōe ca mort. nūc d donatōe simplici. id est inter viuos dicit.

Temere. iō dicit temere. quia qnq; reuocant. vt. ff. e. s. sciendum.

Volūtate. etiā nudo pacto. vt. C. e. si qz ar. s. si.

Manifestauerit. s. p vbi futuri tps. vt dabo vel dona bo ad instar sū. vt. ff. d. ob. l. v. s. stipulatio. vl pñis tps. vt do vel dono cū nudo pacto fiat. z pactū etiā fiat p verba pñis tps. vt. C. e. si qz ar. si. z. ff. de pac. tale. Accur.

Veditōis. ex s; vbo dicebat. M. veditorez pise teneri ad rē tradendā. sic. ff. de v. ob. vbi afit nō apparet in si. Jo. s. i. vt inesse dādo liberet. vt. ff. de act. emp. l. j. z silitudo q p fit est in B vt sic necessitas imponit veditōi ad aliqd. sic z donatū. l. a pñapio null^o cogebat als tenebat. vt. C. de act. z ob. sic. s; nūc d donator d euterōe tenet Rñ. si incepta traditōe. nō vt. ff. e. l. aristo. in si. si a pacto. sic vt. C. de iur. p. l. j.

Cōstitutio. vt. C. de dona. l. si qz. ar. s. si.

Et si tradat. i. si tradere noluit donator.

Necessitas. p cond. ex. l. q stricti iur. est. C. e. cū q. z. C. e. si qz. ar. s. si. Accur.

Dispositōes. i. eoz qui an nos fuerit z nra etiāz pma vt C. e. sancim^o in si.

Cōstitutio. vt. C. e. l. pe. in si.

Insinuatio. i. scriptura facta in pñtia publicaz psonaz. et in actis vbi supñū ē testes adhiberi cū publica monumeta sufficiant. vt. C. e. l. data. z. l. i donatōibus.

Pstitutio nra eā quantitatem vsq; ad qngentos solidos ampliauit. quā etiā stare sine insinuatioe statuit. **E**t quāsdā donatōes inuenit q penit^o insinuatōem fieri minime desiderāt sed z in se plenissimaz habent firmitatez. **A**lit^o insuper multa ad vberiorē exituz donatorū inuenim^o que oīa ex nris pstitutōib^o quas sup his exposuim^o. colligenda sunt.

Sciendum est tamen q si plenissime sint donationes si tamen ingrati existāt homies in quos beneficiū collatūz est donatoribus p nram constitutionem licentiam pstatimus certis ex^o causis eas reuocare ne illi qui suas res in alios cōtulerint. ab his quāndā patiantur iniuriā vtiacturā scdm enumeratos in nostra cōstitutione modos. **E**t z aliud genus inter viuos donatōis qd z veteribus quidem prudentibus penit^o erat incognitum. postea autem a iunioribus diuis principib^o introductū est. qd ante nuptias voca

Inuent. s. nra cōstitutio vt si donet^o redēpro e; captiuoz vel a in gfo militum

Donēt militib^o. vel in resecōne dom^o donet alicui. vt. C. e. l. pe. id ē z si donet impator vel ei donet. vt in auc. d nō ali. s. si min^o col. ij. z in auc. vt nō fiat. py. s. si. col. v. **I**dē in dona. ppter. nup. vt i auc. vt spon. lar. colla. ix. in pn. **I**dē i remissioe vsuraz futuri tps. vt. ff. e. modestin^o.

Minime. s; qngentoz solidoz sūmā excedat.

Alit. als alia veluti ne ples donatōes diuersis tpsib^o face coarccruent. vt. C. e. l. sancim^o. s. si qz aut. **I**tē vt h; q pecuniā recipiūt in redēptionē captiuoz iurēt se ibi bona si de expēdere. Itē vt sacrasito domini dom^o questio dirimatur. vt. C. e. l. pe. in si.

Sciendum. p; nostram constitutionem. vt. C. de reuo. do. l. si. Accur.

Ex caus^o qng. s. vt si atroces iurias cū effūdat. vl ipias man^o inferat. vl graue dānū in bonis. vl vite periculū inuilit. vl si legi pice donādo nō pueit. vt. C. d reuo. do. l. si. s; donatio libertoz facta solo obsequio nō pñito reuocat. alio in libertate. vt. C. de reuo. do. l. j. z de li. ca. l. solo. z est h; ar. p dño vt his causis possit reuocare feudū. sic in aucten. vt libe. de ce. s; hac aut. z de ag. li. l. alimēta.

Et z aliō introductū. vt. C. d dona. an nup. p totū n.

Habebat. z hodie h; si fiat donatio pñ^o. nā z postea sig fi pōt. vt. ff. e. s; si pater. Accur^o florent. n^o.

a Insecutum. de iure et de facto. **b** Ad. s. matrimonii.
c Sed p. sic. quibus non est pmiss. fa. test. s. ceatus.
d Cum augeri. i. cum hoc est.
e Tale. puta qz augeatur dos etia ante se.
f Permissit. s. diu iustinus. vt. C. de dona. an nup. l. pe.

g Et psequencia. als concuientia. sic. C. de epi. et de. l. decreuit m. et de offi. p. vt. l. j. in fi. et de defen. ci. l. defensores. ar. ptra C. de psti. pec. l. q. s. pe. et ff. de adimen. le. l. iij. s. peditio.
h Constitutum. C. de dona. an nuptias l. fi.

i Exquent. si de nouo fiat donatio dos post matrimoniu vel vet augeat est eqlitas. vt. C. de dona. ante nup. l. fi. s. si igit dote. si an mrimoniuz poterat esse et inequalitas. vt C. d. pac. co. l. ex morte. s. hodie est eqlitas an et post m pstruendo et in pactis lu croz vt qru dar vt or ia dor. tamu det i donatoe ppe nup. marit. et sicut h fit dñs dor. sic illa do n atons. ppter nup. vsumfructuz in ha beat marit. ne accedat mutrimoni one ribus dor. no serut re. na eqlitas sugge rit q dos debeat ee sibi vbi sut onera ma trimoni. vt. ff. de iure do. l. dotis fruct. et l. pleriq. s. serui. cu tantudez reddat vxori. ex qua dona toe psumit mlieri. so. ma. si res dotales no existant. et qz non ponit alienare ma

ritus etia ea colentierte. vt. ff. ti. pti. in prin. l. 3 als iure hypo thece possit rensciare. vt. C. ad vel. l. etia et l. iubemus. et in au. siue a me. et sicut dos vxori. sic et talis donatio iure red dit viro so. ma. cu sit eqlitas. vt i au. d. eqli. do. s. j. col. vij. est et spofalicia largitas qñ spofus sponse p verba de futuro vel ecotra donat pure. no in respectu dotis. qñ silt cond. mri monij hz. vt. C. de dona. an nup. l. cu vetez. et l. si a sponso.

k Et pto. hodie h corrigi i au. de qli. do. col. vij.
l Exemplo. sic. C. de proba. l. exemplo.
m Nostram pstitutione. C. de seruo coi ma. l. j. s. ne alit. s. sin autem loci os.
n Quis fauore. s. libertatis.
o Aes. s. vt libertates. p. l. fal. no minuaf. Itē vbi no va let testamentu. libertates no reuocaf. vt. ff. de inoffi. te pag. s. s. an et libertates. et s. fi. Itē. et ff. de fideico. l. l. generaliter. s. si quis seruo.

bat. et tacita in se pditione ha bebat vt tuc rati esset. cu ma trimoniuz fuerat insecutum. Ideoqz ante nuptias apella bat qd an matrimoniu efficie bat. et nusqz post nuptias cele bratas tal donatio pcedebat. **S**z prim. quide diu iusti nus p. n. cum augeri dotes et post nuptias fuerat permis sum. si quid tale euenerit etia ante nuptias au geri donatoz et costante mrimonio sua psti tutione pmisit sed tn nomen inconueniens remanebat cuz an nuptias quidem vocabat post nuptias aut tale accipie bat incrementu. **S**ed nos plenissimo fini tradere san ctiones cupientes ei psequen tia noia reb. esse studetes. co stitutum vt tales donatones no augeat m. sed etia pstate matrimonio inuituz accipiat et no an nuptias s. ppter nu ptias vocet. et dotib. in hoc exequentur. vt quemadmo dum dotes et constante ma trimonio non solum augen tur sed etiam fiunt. ita et iste donationes que propter nu ptias introducte sunt. no so lum antecedant matrimoni um. sed eo etia ptracto auge ant et constituentur. **E**rat olim et ali. modus ciuili ac

p Distinctus. C. de coi ser. ma. l. j. s. ne at. et s. sin aut soci.
q Accipiente. vel eo deposito. vt. C. d. coi ser. ma. l. j. s. ne aut. et s. sin aut soci. **E**t no. qz copellit vendere. qd est specta le regulā. vt. C. de cotrah. en. emp. inuisti. et C. de iure deli. l. nec emere. qd plene no. in aucten. de fideinf. s. pe.)

r Quibus. aliena re l. vel no l. subau di. l. no sint dñi. vt i lra declaraf.

quisitionis p ius accrescendi qd est tale. **S**i comunez ser uum hñs aliquis cu ticio so lus libertatem ei imposuerit vel vindicta vel testamento. eo casu ps eius amittebatur. et socio accrescebat. **S**ed cu pessimum fuerat exemplo et libertate seruuum defraudari. et ex ea humaniorib. quidem dominis damnū iserri. seueri orib. at dñs lucrū crescere hoc quasi inuidie plenuz pio remedio p nostram constitu tionē mēderi necessarium du xim. et inuenimus viam per quam et manumissor et socius eius et qui libertatem accepit nostro beneficio fruatur li bertate cuz effectu pcedente cuius fauore et antiquos le gislatores multa et contra co munes regulas statuiffe ma nifestum est. et eo qui eam li bertatem imposuit. sive libe ralitatis stabilitate gauden te et socio indemn conserua to preciumqz serui fm patrez domini quod nos distinum accipiente.

Quib. alienare licet vel no.

Accidit aliqn. vt q dñs rei sit. aliēare n̄ possit. et ptra qui dñs rei non sit alie nande rei potestatem habeat

Accidit aliqn. sic pti nua supra dictu ē quō qd efficit tur dñs iure gentiu vel ciuili. h tractare intendit. de quadaz specialitate q cōtin git s. eos q dñs re rū acqrit. gnale em est vt q dñs est pot alienare et q dñs no est. alienare no pos sit. hic et in speciali bus casib. cōtingit contrarium.

Cotra dotale. s. inextimatu. vt. C. de rei vro. act. l. j. s. et. cu lex. als si extimat. esset posset aliena ri. nisi extimatio fiat vt sciat quantū valet. vt. C. de iure do. quotiens. et l. si inter virū. et de fundo do. l. j.
Predium. dic dotale vel quasi. vt. ff. de fundo do. l. iij. et l. iij. quid si res mobilis est. Rñ. pot alienari si maritus est soluendo. vt. C. de ser. pi. da. ma. l. j.
Inuita. ergo ea volente poterat vt innuit quodl corrigi tur statim.
Prohibet. nisi puocet ad diuisione fūdi dotalis. vt C. de fun. do. l. fi. Itē nisi ex necessitate. vt. C. de li. ca. l. j. Item nisi cu vniuersitate. vt. ff. d. fun. do. l. j. Itē nisi vertat ad vti litatē mulieris. vt. ff. de iure. do. l. fi. **A**ccur.
Alienare. hoc large accptas siue dñiuz muref siue ius aliq pstituat. vt. C. de reb. ali. vel no ali. l. fi. et in aucten. dñ ali. s. alienationis. et ff. de fun. do. l. iulia. **A**ccur.
Ipsi. s. d iuregen. vt p traditoez. et ciuili. s. approbatio

ne fm Jo. Alij dicit de iure ci. f. fctioe non de iurege. vt. C. de iure do. in reb. s. qd ibi dr de iure naturali vxore dñaz esse. vep ee pmeuo iure quo dr. qdqd calcauerit pes tu' rē. nō naturali. i. iurege. s. rez dña dr q ad spē r qstū ex eis su- stētē sicut filij dicunt dñi rez pñaz. vt. f. de ber. q. r. dif. g. sui. r. C. de sur. l. q- uis r. C. re. amo. l. f. vel dña est inspecto exru sicut filij dicit dñs vt. ff. d. li. r po- su. l. in suis.

nā dotale pdiū marit' iuita' mlire p legē iulīā phibet' ali enare q̄uis ipi' sit dotis cā ei datū. Qd nos legē iulīā cor/ rigētes i meliore statū dedu/ xim'. Cū em lex iulīa i solis mō reb' locū hēbat q̄ itali- ce fuerāt r alienatōes inhibe bat q̄ iuita' mlire fiebant. hy- pothecas aut eaz rez etiā vo lēte vtriq' eaz remediū po/ suim' vt etiā i eas res q̄ i puī ciali solo posite sūt indicta' si at alienatio vel obligatio. vt neutri eoz neq' p̄sentēibus mlirib' pcedat ne lex' mulie bris fragilitas in' p̄niciē sub/ stantie eaz p̄uertat'. Ecōtra' aut creditor pign' ex pactōe q̄uis ei' ea res n̄ sit. alienare' pōt. s. hoc forsitā iō videt' sic ri q' volūate debitor' intelli gis pign' alienari. qz ab initio p̄tract' pact' est vt liceret cre ditor' pign' vendere si pecu/ nia nō soluat. s. ne creditor' ius suū p̄leq' impedirent' ne/ q' debitor' temere suaz rez

- a **Corrigentes.** in duob' capis r i ali is nō.
- b **Deduxim'.** vt. C. de rei vxo. act. s. r cū lex.
- c **Lex. i. iulīa.**
- d **Italice. i. i. italice.** phibeat alienatōez r b erat primum ei' vitium.
- e **Inuita.** s. ea volēte p̄cedebat r b erat scdm vitū.
- f **Volēte.** siliter phibeat.
- g **Utriq'.** i. vitio.
- h **Indicta.** qd si fiat. Rñ. vēdicat marit' p̄stāte m̄imo no p̄ factū suū veniēs cū fuerit p̄ legē. vt. C. de ag. r cē. quē admodū r d̄ reuēci. l. vote. s. dissoluto eo. mlir repetit. vt. C. d̄ iur' do. l. i reb'. idē i plato ecclie alienāte rē ecclie. qz p̄t eā repetere p̄latura durāte vt eē de rebus ec. nō alie. s. si q's p̄el byteroz.
- i **Neq' spāle.** vt suo fauori nō possit renūciare qz citaz rei pu. inest. vt. ff. so. ma. l. f. sic. ff. de pac. do. l. d̄ oīe.
- k **In p̄niciē.** i. destructionē.
- l **Quertat'.** silia sūt vbi etiā dñs nō alienat. vt. ff. ad. l. iul. ma. l. fi. r. C. de here. r ma. l. manicheos s. pe. r. C. d̄ pdi. cu rialiū. l. fi. li. r. r. f. e. s. n̄ sic admonēdi.
- m **Ecōtra.** i. ecōtrario.
- n **Alienare.** idem in iudice. vt. ff. si ex nox. ca. aga. l. ū. r. f. d̄ of. iudi. i. si. idē i flumie. vt. ff. d̄ aq. re. do. g. s. alluio. ydez i i p̄atore r augusto. vt. s. d̄ vsuc. s. pe. ydez i p̄lat' eccliaz. vt i aut. b̄ ius porreū. idē i tutorib' q̄ dñoz locū obrinet. vt. ff. de sur. in d̄ h. s. q̄ tutelā. ydē i p̄curatorē q̄ b3 liberam

administratōz. vt. s. d̄ rez dī. s. nihil at. ydē i fuis hñtib' libe rā peculij admistōz. vt. ff. d̄ pig. act. si p̄uenerit. s. fi. r. l. se. o. nō soluat. f. tpe p̄sturo. p̄ Impedirent. nisi eēt pactio de pignore vēdēdo. q' Temere. i. nimis cito. vt. s. d̄ vsuca. in prin.

dominiū amittere videāt nra p̄stutōe p̄sultū ē. r cert' mo dus imposi' ē. p̄ quē pigno/ rū distractio possit p̄cedere. cui' tenore vtriq' pti credito/ rū r debitor' sat' habunde p̄ uisuz est. Nūc aut ad mo/ nēdi sum'. neq' pupillū neq' pupillā vllā rē siue tutor' au ctoritate alienare posse'. Iō q' si mutuā pecuniā sine tuto/ ris auctoritate alicui d̄derit'. nō p̄trahit obligatōez qz pe/ cuniā nō facit accipiēt'. iō q' vēdicari nūmi p̄nt vbi extāt. S3 si nūmi quos mutuo mi/ nor d̄derit. ab eo qui accepit bona fide p̄sumpt' sūt p̄dici p̄nt. si mala fide ad exhibēdū d̄ his agi pōt. At ex p̄trario oēs res pupillo r pupille sine tutor' auctoritate recte dari p̄nt. Iō q' si debitor' pupillo soluat. necessaria est debitori tutor' auctoritas. Alioquin si non soluit cum auctoritate tutoris. non liberabit'. Sed hoc etiam euidentissima ra/

- r **Cōstitutōe.** C. de iure do. ipe. l. fi. s. j. r. ū.
- s **Cert'.** vt si actū sit d̄ vēdēdo iusta cō uētōe vēdere possit. s. si nihil fuit dictuz d̄ b̄ nūciabit sel. r tē claplo b̄ntō vēdet. vt. C. d̄ iur. do. ipe. l. fi. s. j. r. ū. si s̄t dictū fuit vt nō vēdat ter nūciabit. r tē vēdet. vt. ff. de pig. act. si cō uenerit.
- t **Tenore.** f. p̄stōis vllā. neq' rōe p̄ p̄trata' neq' rōe pos sessiōis q̄ aīo retinet l3 corpalē sine tuto/ re p̄dere possit. ff. d̄ aq. rez. do. l. pupill' r d̄ acq. pos. l. posses siōz. Quid i adulto. Rñ. si nō h3 curato rē. p̄t alienat e q̄ fua do p̄uari n̄ p̄nt si h3 curatozē silis est p̄ d̄ ḡio. vt. C. d̄ i m̄te. resti. mi. l. si curatoz r p̄ posse. s. d̄ auc. tu. i pn. r d̄ sol. l. q̄ si forte. i. fi. r. l. pupillo r. ff. si cer. pe. l. n̄ oēs s. fi. y. Dederit id est d̄derit cū dare sit accipiēt' facere vt f. de act. s. sic itaq' si

- poneres pprie nō h̄ret locū qd scq̄ iōq' vendicare.
- 3 **Obligatōez.** f. p̄sonalē ex mutuo.
- 7 **Pecuniā.** bona est rō. vt. f. q̄. mo. re p̄. ob. in pn. r. ff. si cer. pe. l. appellata.
- 3 **Sac.** qd ē n̄cēe qz d̄ mutuū. qz d̄ meo fit tuū. vt. ff. si cer. a. Bona fide. credēs cū maiorē. vt. ff. p̄ emp. pe. l. s. l. ū. s. si a pupillo v' etiā errās i iure. l3 sit. ar. p̄. vt. ff. p̄ emp. l. ū. s. si a pupillo.
- b **Cōsupti.** qd sit extendēdo vel cū alijs imiscēdo. vt. s. de vsu fructu. s. p̄stituit. r. ff. de sol. si alient.
- c **Cōdici.** i. p̄ditōe certi ex mutuo recōciliato p̄ p̄sumptōz. vt. ff. si cer. pe. si a furioso. r. l. se. Itē stipulatōe recōciliat vt C. si cer. pe. l. q̄uis. Itē vsucap. vt. ff. de iure do. p̄culus. ex no. f. quib' mo. re cōtrahi. ob. in prin. Accur.
- d **Ad exhibēdū.** qz tenet qui dolo fecit quo min' possit ex hibere. vt. C. ad exhi. l. ad exhi. r sic iurat' in litē ex eo q' inf est pupilli citi' pecuniā redditā esse. vt. ff. de in litē iuran. l. in act. r. l. m̄mim'. Accur.
- e **Recte.** vt res fiet accipiēt'. nō vt debitor' liberef. r b̄ se quif.
- f **Dari.** ex quacunq' causa.
- g **Liberabit'.** i. debitor' pupilli. S3 p̄. ff. d̄ solu. si stipulat' fuero. Rñ. ibi pupillus erat adiect' nec q̄cōq' sibi debebat. cū ad solutōez n̄ ponat. vt. f. e. ti. de solu. q' si stipulat' r. l. qui res. s. ac tibi.

o **Constitoe.** vt. C. de adm. tu. l. sancimus. Accur.
o **Debitore.** ex mutuo. vel sibi ea. no ex pensione vel reddi-
tu. vt. C. de adm. tu. sancim. 2. l. constitutoez.

b **Contra.** s. interlocutoria qua pceptu vulgariter appella-
mus. vt si dicat decerno vel pcepto tibi soluere vel deponere.
vt. ff. de minor. l.

c **Sine omni.** vel spozulaz vel pcoz tabell. s. nuqd debi-
tor p sua parte sol-
uet. R. n. no. vt. C. d
fruc. 2. li. ex. l. fi. 7 fa-
sic. C. de epi. au. l. ta
demetis. s. fi. 7 i au-
ct. d. san. epi. s. spoz
tularum.

d **Permittat.** no. q tutor 7 iudex ne-
cessarij sunt fm. p.
S. fm nos sol. iu-
dex sufficit. vt. ff. de
mior. ait ptoz. s. qd
m. 7. l. q si minor. in
fi.

e **Securitas.** vt nec restitutio det se-
cus i padio aliena o-
cu decreto qz empto
ex voluntate. So. de
necessitate sit. vt. ff.
d minor. ait ptoz. s. qd
m. 7. l. q si minor
in fi. 7. C. de pdi. mi.
siquide.

f **Si at solutio** vt soli pupillo vl adul-
to curatore hnti snt
co. vn ipso iure no li-
berat. vt. i. ibi. mbil
pderit 7c.

g **Locupletior.** qd e 7 si no est fact. pauperior. vt. ff. de solu. in pupillo. cu q
b **Perat.** 7 sic e d pda sollicit. vn no audif. vt. C. p ep. l.

i **libil.** apper q ipso iure n e liberat. si aut cu auctori-
tate tutoris ipso iure liberaret s. tuc restitueret minor pdi
ta pecunia. vt. C. si aduersus sol. l. j.

k **Damnabit.** i. ipso minore petere. vel alio suo noie. no ex
trajeo. vt. ff. de solu. l. fili.

l **Soluerit** circa hanc materia distingue cu debitor pupil-
lo soluit aut sequit plenā. aut pleniorē. aut plenissimā secu-
ritatē. si soluat pupillo sine tutoris auctoritate 7 pupill. i. ha-
beat saluā pecuniā. vel ex ea locupletior e liberat no ipso iu-
re. s. p exceptioez nisi esset adultus sine curatore. vt hic 7. ff.
de solu. l. in pupillo. si aut soluat tutore auctore. ipso iure li-
berat. pot m in integrū restitui si no habeat rē saluā. vt. C. si
aduersus so. l. j. nisi in. iij. casib. vt. C. de adm. tu. sancim.
2. l. constitutoez. qd em legitime factū est ex euentu retractari
no dz. vt. C. ad se. co. trebel. sancim. plenissima est si iudex i-
teruentat cu. tu. vl sine eo. vt hic. 7. ff. d mior. ait ptoz. s. qd
m. 7. de hac materia ibi plene no.

m **Ex diuerso.** no pnt. distingue aut id qd erat soluendū no
poterat alienari sine decreto. quo casu decretū interponen-
dum est in soluendo. vt. ff. de reb. cre. s. si pupillus. als non
tenuer. 7 pot vendicari qd solutū est. nisi consumperit credi-
tor. vt hic. 7. ff. si cer. pe. non oēs. s. si aut poterat. quo casu
sol. sufficit tu. vl cu. vel adult. n hns cur. nec restitunt cu

non sint decepti. si sine tutore soluerit non liberatur. nec do-
minium transit nisi per cōsumptionē. vt hic. 7. ff. si cer. pe. non
omnis. s. si. 7 hoc qm debitū erat ciuile 7 naturale. Si autē
naturale tm per restitutionē poterit repetere si legitime sol-
uit. als suo iure condicet. vt. ff. de cond. inde. interdū.

Per quas personas
nobis acquirif. Ru-
brica.

tate tutoris non pnt soluere
qz id qd soluit alicui n sit ac-
cipiet. cu. s. nulli rei alienatō
eis snt tutor. aucte pcessa est.
Per quas personas nobis
acquiritur.

A **Equirit** nobis nō
solum per nosmet/
ipsos sed etiam p
eos quos in pote/
state habetis. **I**tem p eos
suos in qb. vsumfructuz ha-
betis. **I**te p hoies liberos 7 p
suos alienos quos bona fide
possidetis. de quib. singul. di-
ligentius dispiciem. **I**git
liberi vti vtriusq. sexus quos
in potestate habetis. olim q/
dem quicquid ad eos perue-
nerat exceptis videlicet castrē
sibus peculij hoc parentib.
suis acquirebant sine vlla di-
stinctione. et hoc ita paren-
tum fiebat. vt etiam eis licen-
tia esset qd p vnū vel vnā ac-
quisitum est. alij filio extra-
neo donare vel vēdere quo-
cunq. modo voluerāt appli-

n **Est mod.** i reb.
snt certi deniq. sinef
qs vlt. citroz neqz
p sistere fctū. Nā lz
mult. mōis res nob
acqra. vt i illo. s. il-
lo singloz d rez di-
vsq. nūc traditū est.
m certi snt hoies p
qs acqrit. 7 snt. vj.
s. p nos p filios p s-
uos nō os p alienos
in qb. vsumfru. hē-
m. p alios qs bona
fide possidem. p lī
bez hoiez quē bona
fide possidemus. se-
ptim. s. ille. i q nūc
vsū hēm. ē octau.
cūq. vt liber hōi. p

curator de qb. h ti. dicit. differt aut a quodā alio. vt. j. p qs
p. no. acqui. qz ibi de ob. acquirif. hic de reb. tractat.

A **Acqrit.** nō solū hētis. vt. j. e. s. j. 7. s. ite nob. **I**te vtu-
fr. j. e. s. d hētis. qd si nudū vsū R. n. ex re nra acqrit
nō aut ex opa. vt. ff. d vsu. 7 ha. p vsu. 7. j. p. q. p. n.
ob. ac. s. p eū q. p **O**na fide. vt. j. e. s. dē placz q bona
fides in possidēre nō possessio requirit. vt. ff. d acq. pos. cuz
heredes. s. si. 7. ff. de stip. ser. l. si pu. ex test. 7 de acq. re do.
hō lib. in pn. exigit 7 bona fides in pncipio possessionis. 7 cō-
tinua in libero hoie quo ad aliqd acqreduz p eū. nō in vsuc.
qz nō vsucapit. vt. ff. de a. q. re. do. l. q bona fide. s. j. 7. C. de
pser. lō. tē. q. pli. l. sola. s. in seruo sufficit. 7 quo ad vsuca. 7
quo ad fruct. in inir. o bonam fidem habere. vt. ff. de vsuca.
q. scit. s. vl. 7. C. de vsuc. transfor. l. vna. s. h. mōdo.

q **Igit.** qz de singulis dicere vult. de filijs vt de digniori-
b. pmo dicit. fa. e. j. ff. de edēdo. i. l. argēta. in. s. edi.

r **Olim.** anticitatē primo recitat. 7 hoc ideo vt nihil anti-
quitatis penit. ignozet. vt. j. r. pri. in prin. nam id quod tol-
litur vel reformatur non debet esse incognitum. vt. C. de ca-
du. tol. l. j. in fi.

s **Castresib.** idē i qsi castrē. etiā iure ve. vt. ff. de col. bo. l.
j. s. nec castrense. nō solū nouo iure. vt. C. de bo. q. li. cu opoz-
ter. s. excepti. 7. s. obseruādo. est autē castrē qd filius fa-
a quolibet in castris acqrit nō acqritur. al. vt. ff. de cal. pec.
l. si forte. 7. l. castrense. qsi castrē est. quod m gti liberalium

artū clerici z aduocati de publico acquirunt. vt. C. de inof. re. l. si. z. C. de epi. z. cle. sacrosancte. z. l. cū lege. Distinctōe. aduenticiū. vl. pfecticiū. ppricrat vel vsufu. v. Alij. s. fratri. quid grauius esse videt. vt. C. d. bo. que li. cum oportet. §. j. a Konstōe. vt. C. de bo. q. li. cum oportet. Accur.

b Ex re. large pone. i. pp̄ rem vt fructus ex reb? patris vel occasione patris quocunq; mō. q̄sita vt. ff. d. i. cē. rui. nau. l. j. §. ij. z. ff. de vsuf. l. fideicō. §. cū polli. dius. et de vul. sub. §. z. si plures. §. i. ar. rogato. z. de castrē. pec. si forte. et. l. si ca. strense. nisi et alium. de filius sit habitus. rus p. se. vt. ff. de iu. re do. l. v. §. si pater sic ponit ex re. ff. de acqui. be. aditio. i. si. ar. ptra. ff. de pecu. eo tpe. in si. ar. filij §. ff. de act. emp. iul. §. si quid suo.

c Inuidia. est. scz filio qui acq̄sivit. d Reuerri. q. d. nulla.

e Ususfructum. que habet in aduenticijs nisi remisit. vt. C. de bo. que li. cū oportet. §. si finit res. vel nisi ab aliq̄ sibi det aliquid vel relinquatur hoc pacto vt ad patrē non

ptineat vsufu. vt in auten. vt li. ma. et. a. in prin. coll. vij. vel nisi succedat filius vna cū patre in hereditate fratris v forous. vt in auten. de here. que ab intef. de. §. si vero coll. ix. vel nisi seruus donec filiofa. eo pacto vt manumittat statim. vt. C. de bo. que li. vl. ad si. vel nisi q̄s pater noluit cōsentire filio adēssi hereditatem aliquā. vt. C. de bo. q. li. l. si. in. si. §. j. z. ij. vel nisi parente minus legitime diuertente bona filijs applicent. vt in auten. vt nulli. in. §. qz vero quedaz coll. ix. Itē quando pater p̄traxit incestas nup. vt in auten. de incef. nup. §. j. coll. iij.

f Prospera. quid dicemus in dubio. vñ puenerit. Rūdet quidā ex bonis p̄tis p̄sumit habuisse. sicut si vxor bz presu mitur ex bonis mariti. vt. C. de dona. inter vi. et vxor. l. etiā et. ff. de dona. inter vi. z. vxor. l. quintus. Nos §. z. distingue an filius sit diligens vel diues et pater inops. vel cōtra. vt ex bonis diligentis al. diuitis quesitū fingam. vt. C. ar. tu. si defunct. z. ff. de here. vē. veditoz. ex hereditate. ibi p̄ciuz eni hōis zē. z. ff. ad. l. fal. si heres institutus in prin.

g Procedat. collige peculū. aliud castrense. aliud q̄s ca strense. aliud rusticanū siue paganū. qd̄ dimidiē in pfecticiuz et aduentitiū. vt. C. de inoff. te. l. si. in prin. in quib? omnib? dicit hac lege quid iuf. sit. z. C. de bo. q. li. l. cū oportet.

h Hoc §. vt parentib? honozē fuemus. z. filijs pcamus. i Dispositū est. C. de bo. que li. cū oportet. §. cū autem. k Specie. i. causa. l Ubi. i. in quo.

m Per acq̄sitiōez. i. patri nō acquirant quantū ad p̄p̄tate. sed scdm q̄ tpa locū beat qd̄ hic dicit scdm antiqua nō

care. Qd̄ nobis inhūanū vsū est z generali p̄stōe emissa. et si liberj pepcam? z p̄rib? honozē debitu? reseruamus.

Sancitū etenī a nobis ē. vt si qd̄ ex re p̄ris ei filio obueniat hoc fm antiquā obfuarōez totū parenti acquirat q̄ enī inuidia ē. vt qd̄ ex p̄ris occasione pfectū ē. hoc ad eū reuertit.

Qd̄ autē ex alia cā sibi filiūfamiliā acq̄sivit. huius vsufu ctū p̄ri quidez acq̄ret: dñium autē apud eū remaneat. ne qd̄ ei suis laborib? vl' p̄spera fortuna accesserit. hoc in aliū p̄ueniēs luctuosū ei p̄cedat.

Hoc quoq; a nobis dispositū est z in ea spē vbi parēs emācipādo liberū ex reb? q̄ acq̄sitionē effugiūt. sibi tertiā p̄tez

retinere si voluerat licentiā ex anteriorib? p̄stōnib? habet at quasi p̄ p̄cio quodāmō emancipatōis. Et inhūanū quidem accidebat. vt filius reruz suarū ex hac emancipatōe do

qz sola castrētia z q̄si nō acquirebant de quib? nihil detinebat pater. vt. C. de bo. que li. cum oportet. §. j. fm moderna vero nō. qz non erat adhuc statutū in aduenticijs. vt non acq̄rant patri. tpe huius legis antique qui recitat hic. Rū. iij. iura hic successiue p̄siderari antiquissimuz q̄ sola castrensia

minio p̄ pte tertia defraudet. z qd̄ honozis ei ex emācipatōne additū ē. q̄ sui iuris effectū ē hoc p̄ rez diminutōez decre scat. Ideoq; statuim. vt p̄rens p̄ tertia pte dñij quā retinere poterat. dimidiā non do minij rez sz vsufu? retineat

Ita etenī res intacte apud filiū remanebūt. z p̄ ampliori summa fructū pro tertia dimidia potiturus. Itē vobis acquiri quod serui vestri ex traditōe nāsciscunt siue q̄dem stipulent ex donatōe vel legato siue ex qualibet alia causa acquirunt hoc enim vobis z ignorantibus z inuitis obuenit. Ipse enim seruus q̄ in potestate alterius est. nihil suum habere potest. Sed si seruus heres institutus sit. nō alias nisi vestro iussu hereditatez adire potest. Et si vobis iubentibus adierit vobis hereditas acquiratur perinde ac si vos ipsi heredes instituti esse

vel quasi nō acquirunt. vt. §. j. anti. quū. vel tpe constātim q̄ res materne z ex materna linea de late vt nō acquirat patri statutū est. vt C. d. bo. ma. l. j. z. ij. et. iij. tertiu? qd̄ hic recitat vt pater emācipando filiū de his maternis tertiā teneat p̄ p̄mo. quartū q̄ cauet vt oīa aduenticia acquirant filijs quantū ad p̄p̄tatez. patri quantū ad vsufu. ex quo corrigat illud qd̄ iure antiquo cautuz erat vt hic. z. §. j. z. C. d. bo. q. li. cū oportet n. Konstōib? .i. cōstantini ante iustinia nuz vt recitat. C. de bo. q. li. cum oportet. §. penul.

o Decrescat. ar. §. s. de le. pa. tu. p. totū. z. C. de adu. tol. §. p. scdo.

p Dimidiam. quā semp̄ retinet nisi exp̄sse remittat. vt. C. de bo. q. li. cuz oportet.

q Pro tertia. i. loco tertiē quā habebat olim in bonis maternis rōne p̄p̄tatis. habet hodie dimidiā vsufu. in omnib? aduenticijs. vt. C. de bo. que li. cū oportet. Accur.

r Item stipulent. et ita obligationez dñio querit. vt. §. per quas p̄so. no. acqui. circa prin.

s Ex q̄libet. vt p̄ occupatōez vel specificatōem vel inuentionē. vt. §. de rerū di. §. fere. z. §. cū q̄s. z. §. thesaurus.

s Inuitis. sic. ff. de acq. re. do. etiam inuitis sic. z. ff. de ob. seruū vetante. ar. §. ff. de dona. hoc iure. §. non potest.

t Suū. i. ad suā vtilitatē. sz ad dñi vtilitatē p̄t. vt. §. de si pu. ser. §. cū factū q̄ est §. imo etiā ad suā vtilitatē q̄nq; vt si dñs seruo legatū relinquat. vt. C. de necessarijs ser. quidaz §. illo. Rū. illud de equitate nō rōne d̄: qz in alimenta erat relictū. vt. C. d. le. l. fuū. z. ff. d. alimen. z. ci. leg. l. fuos. alias aut nō tenetur. heres nisi velit.

y Si heres. nō. in hereditate adēūda seruo tria esse necessaria iussus vt hic et q̄ p̄cedat. vt. ff. de acq. here. si quis mihi. §. iussū. et sui volūtas. vt. C. de he. insti. cuz pponas. et in trebell. resti. fuo facienda solius dñi sufficit voluntas. At in bo. pos. fuo delata fuū p̄sentire et dñm velle siue an siue p̄ oportet. vt. ff. ad trebell. seruo inuito. et rem ra. ba. l. pe. in legato n̄ est op? iussione cū emolumentū tm̄ p̄tineat. vt. ff. man. si hereditatem. Audierit. scz seruus.

y Perinde. q̄nq; non p̄inde vt si filio meo substituam eos q̄s mihi heredes fecerim. nā vocant. ex substitutione qui p̄ se non q̄ p̄ fuos heredes sunt. vt. ff. de vul. z. pu. sub. qui l. b̄ris. §. hec v̄ba. Itē alibi. vt. ff. de le. j. cū filio. §. ipsi vero.

et §. ideo

a **Acquiri.** siue fuus tm̄ velit. siue dñs tm̄. vt. ff. de dona. ca. mo. l. i. fi. et de adimē. le. l. fuo.

b **Non solū. adepti.** scz iuste fm̄ quosdā. vel aliter qđ dic vt diximus. §. de his sui sunt sui vel alt. iur. §. j.

c **Videmini.** etiaz ignorātes. vt. ff. de acqui. pos. l. iij. §. sal tus.

d **Vsucapio.** in re bus pecularibz statim. nā in dominicis postqđ dñs scit. vt. ff. pro soluto. l. iij. et de vsuca. l. labeo.

e **Prescriptio.** i. pre scriptio que est affe ctus lōge possessio nis. vt. ff. de vsu. l. iij.

f **De his. tantūmo do.** vt. ff. de dona. ca. mo. l. vi. et de adimē. le. l. fuo.

g **Vsumfructū.** d eo in quo vsum tm̄ modo hēmus dic qđ ex opibus tm̄ nō ac quirat. qđ ope fui in fructu sunt. vt. ff. de vsu et ha. p. seruum.

h **Ar. re. expone.** vt. §. e. §. j.

i **Proprietatis.** nī si p̄emplatōne fru ctuarij sit institutus vel aliud sibi datuz fuerit. qđ casu ex re ei. scz fructuarij sic sibi questuz esse videtur. vt. ff. de vsu fru. le. §. et si quid. nī tm̄ fructuarij iustus sufficit ad adundā hereditatē. vt. ff. de acquirē. here. l. aditio. §. p̄terea.

k **Ne quid. id est aliquid.**

l **Idem placet.** scz quo ad acquisitōez vt statim sequit. nam in alio differt. vt. §. co. §. sed bone fi.

m **Is lit. r. h. c. dic qđ diximus.** §. e. in prin.

n **Causa.** uti si fuerit heres institutus vel legatū fue rit ei aliquid. vt. de donatum.

o **Si liber est.** p̄ter possessionē qđ sibi queri nō pōt. cū ipse ab alio possideat. vt. ff. ad. l. iij. de adul. sic eueniet. Itē p̄ter vsucapionē que sibi nō querit sine possessione. vt. ff. de acqui. re. do. hō liber. §. quicquid. et de vsuca. l. sine. §. in here ditate p̄ libez hominē mibi querēda sex sunt necessaria. qđ si quid defuerit nō querit. i. vt mei p̄emplatōne instituatur Itē vt sciat p̄ditōez suā institutus. Itē qđ iussu meo adeat. Itē qđ volens adeat. Itē qđ velit mibi querere. Itē qđ bona fide possideā. bñ dico oportet vt sciat p̄ditōem suam. vnde ignarus sue p̄ditōis nulli acqrit. sibi enī non. vt. ff. de acq. here. qui putat. §. qđ bona fide. et l. vj. §. j. et qđ se obligare nī voluit. Itē possessoruz si nō interuenit iustus. vt. ff. de acq. here. si qđ mibi bo. §. iustum. Idē et si interuenit. vt. ff. de ac qui. here. l. vj. §. celsus. et §. j. nam et fuili necessitate credif

tis et cōuenienter scz vobis le gatum per eos acquiritur.

Non solum autē p̄prietas p̄ eos quos in potestate habetis vobis acquiri: sed etiam pos sessio. **Quisq̄** enim rei possessionem adepti fuerint: id vos possidere videmini. **In** de etiam per eos vsucapio v̄l longi temporis possessio vobis accidit. **De** his aut seruus in quibus tantūmodo vsum fructum habetis ita placuit vt quicquid de re vestra vel ex operibus suis acquirat vobis id adiiciatur. **Quod** vero extra eas causas persecuti sit id ad dñm p̄prietatis pertine at. **Itaqz** si is seruus heres institutus sit. legatumue quod vel quid ei donatuz fuerit nō vsufructuario sed domino p̄ p̄prietatis acquiritur. **Idēz** placet et de eo qui a vobis bona fide possidet. siue is li ber sit siue alien⁹ seruus. **Qđ** enim placuit de vsufructuario idē placet et de bonofidei pos sessore. **Itaqz** quod extra istas duas causas acquiritur id v̄l ad ipsum pertinet si liber est vel ad dominum si seruus est.

Sed bonofidei possessor cū vsuceperit seruuz quia eo mo

hoc fecisse. vt. ff. de ne. ge. l. at qui. §. si libero. quare nō p̄t ac quirere. vt. ff. de here. insti. homo liber. in prin. Si sciens cō ditōem suā volens q̄rere mibi querit sibi. sed restituit mibi i possessori per p̄ditōez sine causa cuius intuitu fuit institutus aut nō valens q̄rere possessori cuius intuitu fuit institutus

do dominus fit ex omnibus p̄ cum causis sibi acquirere po test. fructuarius vero vsucape re non potest primum quia nō possidet. sed habet ius vtendi fruendi. deinde quia scit ser uum alienum esse. **Non** so lum autem p̄prietas per eos suos in quibus vsumfructum habetis vel quos bona fide possidetis aut per liberam p̄ sonam que bona fide vobis p̄ uit vobis acquiritur. sed etiaz possessio. **Loquimur** autē in vtriusqz persona fm̄ distinctō nem quam proxime exposui mus. id est si quam possessio nem ex re vestra v̄l ex suis ope ribus adepti fuerint. **Ex** his itaqz causis apparet per li beros homines quos neqz ve stro iuri subiectos habetis. ne qz bona fide possidetis. **Item** per alienos seruos in quibus neqz vsumfructum habetis ne qz iustam possessionez nulla ex causa vobis acquiri posse. **Et** hoc est quod dicitur per extra neam personam nihil acquiri posse excepto eo quod per li berā personam acquiritur ve luti per p̄curatorem. **Et** pla cet non solum scientibus: sed et ignorātibz vobis acquiri

iussu ei⁹ adeundo q̄ rit s̄ sine eius p̄p̄ platōne nihil sit. vt ff. de acq. rerū do. l. liber hō. in prin. Itē pōt dici qđ ignarus querit sibi. vt. ff. de acqui. here. l. qui in aliena. in fi. et §. cuz autem.

Dñs fit. sic. C. de pacti traditōibus.

Quia scit. vnde non vsucapit cū ma lā fidem habeat. vt §. de vsucap. in pn. Accursi.

Habetis. sic. ff. de acqui. pos. l. j. §. p̄ eū. sic. ff. qui satisda. co. l. sciendū. §. ij.

Nō possidetis. scz ciuilit s̄ natura liter. vt. ff. de acqui. pos. l. naturalit. vñ vtile interdictuz vñ v̄l sibi dat. vt. ff. de vi et vi ar. l. iij. §. vnde vi.

In vtriusqz. no. de trib⁹ vtriusqz di. ci. v̄l meli⁹ dic. vtri usqz fructuarij et bo. pos.

Proxime. vt. §. e. §. de his. et. §. j. idem placet.

Ex his. apparet scz argumento a p̄rario sensu sumpto nam si tm̄ per dictos homines acquiri. et non per alios. vt ff. de offi. eius cui māda. l. j. in prin. et. §. de tutel. in prin.

Acquiri. fallit in tu. et cu. et similibz p̄sonis. vt dicem⁹ §. de iuri. sti. §. si quis alij.

Prescriptionem. C. de acqui. pos. l. j. et ff. de acqui. poss. possessio quoqz. §. et si possessio.

Constitutōez. que est. C. p̄ quas perfo. no. acqui. l. j.

Per hanc. ita qđ et per p̄curatorem. namqz sola posses sio cum res inanimata sit mibi non querit. nam et per tradi tionem res mibi querit et possessio. sed illa eadem et per me acquiritur. vt. §. de rerum di. per traditionem. et §. e. in pn. Alij dicunt. vt Azo. per solam possessionem queri domini um. vt hic et. C. eo. l. j. sed sibi nō dicit simpliciter excepta pos sessione. sed dixit excepta causa possessionis. id est dominio. quod est causa possessionis secūda post vsuca. vt. ff. de vsuca. l. iij.

Handwritten marginal notes in a smaller script, likely from a commentary or gloss, partially visible on the right edge of the page.

a Prescriptioes nobis scientib⁹. vt. C. de acqui. pos. l. j.
b Pactenus. admonuisse. s. de renu. di. s. singuloz.
c Acquirant. per nos et alios. vt in ti. isto.
d Legatoru. Rn. ra cite obiectio q fieri posset de singu-
 laribus acquisitionib⁹ legatoru.
e Referemus. vt
 f. de le. p. totuz. et f.
 de singulis re. per fi
 deico. re. per totum
f Si sui heredes.
 scz de iure ciuili. vt
 f. de here. insti. vsq
 ad ti. de bo. pos.
g Honoru. scz de
 iure pto. et f. de bo.
 pos. per totu ti.
h Arrogaueritis.
 f. de acqui. p. arro.
 per totu.
i Suerint. f. de eo
 cul. l. ca. adi. p. totu.
k Ex testamento.
 de qbus vsq ad ter
 tu libru dicitur.

De testamentis.

Testamentu.
 appellatur.
 ponit ety-
 mologiam. vt dicit
 lapis quasi ledes pe-
 dem. et argumentuz
 quasi argute inuen-
 tum sic et mutuū qd
 ex meo tuū sit. vt. ff.
 si cer. pe. l. ij. s. ap-
 pellata et fm hoc co-
 dicillus pot dicit te-
 stamentum. Diffinit
 autem sic testamen-
 tu est voluntatis no-
 stre iusta snia de eo
 qd quis post morte
 sua fieri voluit. vt. ff.
 e. l. j. et est addendū.
 cum instōe heredis.
 vt. f. de le. s. ante he-
 redis. qz sine here-
 dis instōe nullum
 dicitur testamentū. vt. ff.
 de iure. co. l. si. et f.
 de fideico. heredi. i.
 p. inci.
l Sed. vt. C. d. ca-
 du. tol. s. et cū tripli-
 ci. ar. f. eo. ti. s. in
 p. non scriptis.
m Qd kalathis.
 id ē bonis inuicis vt
 bonis conuentib⁹. kalos enī bonum intēptatur. comicie sūt
 puentus. vel a calon qd est voco. qz vocatio psonarum fie-
 bat. vnde kalendē dicte sunt.
n Exrituri. de domibus.
o Procinctū. eo forte qz succincte fiebat. et in his duob⁹
 testamenti heres erat. vt. f. e. s. sed neqz.
p Accessit. similiter de iure ciuili. Accur.

possessione fm diui seneri cō
 stōem⁹ et p hanc possessionem
 etiā dñum si dñs fuerit q tra/
 didit vt vsucapionē aut longi
 tps pscriptioez si dñs nō sit.
Pactenus tantisp admo-
 nuisse sufficit quēadmodū sin-
 gule res vobis acquirantur.
Mā et legatoru ius et quo ipō
 iure singule res vobis acqran-
 tur. itē fideicommissoz vbi sin-
 gule res vobis relinquuntur.
 oportuim⁹ inferiori loco refe-
 rem⁹. **U**ideam⁹ itaqz nūc
 qbus modis p vniuersitatem
 res vobis acquirunt: **S**i cui
 ergo heredes facti sitis siue cui
 ius bonoz⁹ possessionē petie-
 ritis vel si quē arrogauerit
 vel cuius bona libertatū pser-
 uandarū causa vobis addita
 fuerint. eius res oēs ad vos
 transeūt. **A**c prius de heredi-
 tatib⁹ dispiciamus quarū du-
 plex est pditio. nā vel ex testa-
 mento vel ab intestato ad vos
 ptinent. **E**t prius est vt de his
 dispiciam⁹ q ex testamento vo-
 bis obuenuit. qua in re neces-
 sariū est initiū de ordinandis
 testamentis exponere.

De testamentis.

Testamentu ex eo ap-
 pella⁹. qz testatō men-
 tus sit. s. vt nihil anti-
 qtatis penitus ignoret. scien-
 dū est olim quidē duo testamē-
 toz genera in vsu fuisse quozū
 altero in pace et ocio vtebant⁹
 qd kalathis comicijs appel-
 labat: altero cū in preliū exitu
 rī essent. qd pinctū diceba-
 tur. accessit demū tertium ge-
 nus testamentoz quod dice-

q Per es. ppiūm nomen testamenti. Accurfi.
r Tenditōe. sic. s. q. modis ius pa. po. sol. s. pterea.
s Et libripende. id est estimatore qui libripendeat vel est
 mabat familiā vno nūmo. deinde manumittebat totam fami-
 liam cum omnib⁹ bonis.

batur p⁹ es et libraz scz quia p
 emancipatiōz id ē imaginari/
 am quandā venditiōez age-
 bat quiqz testib⁹ et libripēde
 ciuib⁹ romanis puberib⁹ p/
 sentib⁹ et eo q familie emptoz⁹
 dicebat. **S**z illa quidē priora
 duo genera testamentozū ex
 veterib⁹ tpb⁹ in dissuetudinē
 abiit. **Q**d vero p es et libraz
 fiebat lz diutius pmāsit. attū
 partim et hoc i vsu esse desijt.
Sz pdicta qdez noia testō/
 rū ad ius ciuile referabant
Postea vero ex edicto preto-
 ris forma alia faciendorum te-
 stamentozū introducta est iu-
 re enim honorario nulla e/
 mancipatio desiderabatur. s. z
 septem testium signa sufficie-
 bant cum iure ciuili signa testi-
 um nō erant necessaria. **S**z
 cum paulatim tam ex vsu ho-
 minum qz ex constitutionum
 emendationibus cepit in vnā
 consonantiam ius ciuile et pre-
 torium iungi. constitutum est
 vt vno eodemqz tempore qd
 ius ciuile quodammodo exi-
 gebat. septem testibus adhibi-
 tis et subscriptiōe testium qd
 ex constitutionibus inuentuz
 est. et ex eo edicto pretoris si/
 gnaculā testamentis impone-
 rentur vt hoc ius triperitum
 esse videatur. vt testes quidē
 et eozum presentia vno cōtex-
 tu testamenti celebrandi gra-
 tia a iure ciuili descendant.
Subscriptiones autem testa/
 toris et testium ex sacrarū cō-
 stitutionum obseruatione ad/
 hibeantur. **S**ignacula autem
 et testium numerus ex edicto

t Romanis. i. libe-
 ri hominib⁹. vt. f. de
 liber. s. fi.
v Puberib⁹. s. q.
 b⁹ mo. tu. fi. in pñ.
x Familie. i. here-
 ditatis. vt. ff. de d.
 sig. pronunciatio. s.
 familie.
y Emptoz. q erat
 loco heredis. vt. f. e.
 s. sed neqz.
z Liberam. i. ade-
 quarā. i. estimatam
 rem. et dicitur libra here-
 ditatis qz sicut libra
 diuidit m. xij. vnci-
 as. ita et hereditas.
 vt. f. de here. insti.
 s. hereditas. vñ dicitur
 adequata libra. i. he-
 reditas estimata.
a Partim. qz nu-
 merus testiu remā-
 sit.
b Ad ius. i. quia
 ius ciuile inuenit.
c Postea. i. de me-
 dia iuris prudentia
d Honorario. i. s. de iure
 naturali. s. pretor.
e Quodammodo
 quia cōputato libri
 pēde et emptore. vñ
 erant.

f Et subscriptiōe.
 vt subscribant se te-
 stamento affuisse. et
 cui⁹ sit. vt. ff. e. l. pe.

g Constitutionib⁹. vt. C. de testa. hac pult. s. ma.
h Contextu. i. nullo accu interposio nisi nec. essario natu-
 re. vt. ff. e. heredes. in fi. et. C. e. cum antiquitas.
i Testatoris. si potest. vt. C. e. iubemus.
k Testium. si nō potest testator scribere. sed hodie in dñi-
 cte per aliu scribere potest nomen heredis. vt in auten. vt
 spon. lar. s. qz vero. col. vij.

a Tenore. est aut tenor si pot scribere faciat al's dicit corā testib⁹. et scribet p aliū vel per aliquos de eis al's nō valēt imo falsi pena tabellio tenef. vt. C. e. iubemus.

b Anulo. s. hñte characteres qui signatorius dicitur. et sic ē in eo sigillum. non autē alio signo. vt. ff. eo. ad testium. §. signū et de ver. sig. l. signa

torius. §. signare.
c Testamentū. vel etia linteū. s. q̄ iuo- lutū est testamū. vt ff. eo. ad testium. §. si. d. C. i. hñte. hac rōne et cū tribus v' pau- ciorib⁹ v' pluribus pot signari testamē. ar. j. mā. §. is q̄ exeq̄ tur. alij dicitur tantuz cū. vj. vel vno debe- re signari.

e Testes. factio passue h accipe. vt bona sit exceptō ac. sed neq̄ mulier rē. alias etiā accipit ac- tiue. vt. j. de here. q̄. et dis. §. testi.

f Mulier. in alijs aut casib⁹ oibus re- cipit pter q̄ in testa- menti. vt. ff. e. qui te- sta. §. mulier. rō est. vt. C. de fideicō. l. fi. vt est timor falsitarj Quid de hermafro- dita. Rñ. si pualet i masculino sexu reci- pitur. vt. ff. de sta. ho. queritur et de te- sti. l. repetidaz. §. j.

g Impubes. quid de eo qd̄ vidit in pu- pillari etate. Rñ. a- lias. i. pter q̄ in testamento posset testificari sicut et seruus vt. ff. de h. sig. l. notione. §. instroz. et C. de here. et manich. qñ. in fi. sed hic nota. qz facit ad subam testamenti vt h dicitur.

h Furiosus. nisi habeat dilucida interualla. vt. ff. e. q̄ te- stamento. §. nec furiosus. Accur.

i Mutus. qui nihil loqui vel audire potest. vt. j. qui testa- fa. licet. §. item surdus.

k Interdictū. vel a lege vt qz pmissit in. l. iul. ma. vt. ff. ad l. iul. ma. l. fi. vel a iudice. vt. ff. e. is. qui. in fi. j. rñso.

l Instabilē. vt de crimine famoso damnatus vel multe- bia passus. vt. ff. e. is. cui. §. fi. et l. cū lege. ff. de testi. ob car- nem. in prin.

m Sed cū libertate. s. putatiua. et sic v3 plus qd̄ est in opi- nione q̄ q̄ est in veritate. sic. ff. de. le. j. l. iij. §. j. et si qua. et ff. de of. pre. l. barbari. ar. j. de le. §. si quis rem suam.

n Signare. quidā hoc intelligunt generalr veruz vt siue ostendat testamētū in scripti. p̄ditum siue nuncupatiū de- bear ei credi siue deserint testes esse siue non. et sic se habet p̄suctudo. vt ar. C. d. edi. di. hadri. tol. nūcupatiuo. et l. fi. et C. d. dona. i. do. et ar. tu. l. fi. Nos p̄. i. nūcupatiuo d̄ iure. et

pretoris. **S**ed his omnib⁹ a nostra constitutiōe ppter te- stamentorū sinceritatē vt nul- la fraus adhibeatur hoc addi- tum est. vt per manus testato- ris vel testiu3 nomen heredis exprimatut vt et omnia secun- dum illius cōstitutionis teno- rem pcedant. **S**unt autem omnes testes et vno anulo si- gnare testamentum. **Q**uid enim si septē anuli vnius scul- pture fuerint fm q̄ papimāo visum est. sed et alieno quo- q̄ anulo licet signare testamē- tum. **T**estes autem adhi- beri pnt hi cum quibus testa- mēti factō est. sed neq̄ mulier neq̄ impubes neq̄ seruus neq̄ furiosus neq̄ mutus neq̄ surdus neq̄ is cui bonis inter- dictum est. neq̄ is que3 leges iubent improbum instabilē- q̄ esse possunt in numero testi- um adhiberi. **S**ed cum a- liquis ex testibus testamenti quidem faciendi tempore li- ber estimabatur. postea aute3 seruus apparuerit tam diuus hadrian⁹ catonio vero q̄ po- stea diuus seuerus et antoni- nus rescripserūt subuenire se ex sua liberalitate testamento

qd̄ dicitur h in testamento p̄dito in scriptis loquit. in nunci- patiuo cui si pferat nō debet credi sine testib⁹. cū in eis con- sistat nñ suba testi ipsum tñ v3. licet p̄batio deficiat. vt. ff. de test. tu. l. duo. Quid si seruus factus est vel infamis velit recognoscere sigillū suū. Rñ. non admittitur. vt. ff. de car. co. carbonianum. §. cause.

vt sic habeatur firmuz ac si vt optebat factū esset cum eo tpe quo testamentū signaret oim p̄sensu hic testis liberoꝝ loco fuerat. neq̄ quisq̄ esset q̄ ei qd̄ nem stat⁹ mouissz. **P**at nec nō is qui in p̄tate ei⁹ est. **I**tez duo frēs qui in eiusdē p̄ris po- testate sūt vtriq̄ testes in vnū testamentū fieri possunt qz ni- hil nocet ex vna domo plures testes alieno negocio adhibe- ri. **I**n testibus aute3 nō de- bet esse is qui in p̄tate testato- ris est. si filiusfamilias de ca- strensi peculio post missionem faciat testamentuz. nec pat ei⁹ recte adhibetur testis. nec is q̄ in potestate eiusde3 patris est reprobatum enim est in ea re domesticū testimoniū. **S**z neq̄ heres script⁹ neq̄ is qui i potestate eius est. neq̄ pater eius qui in potestate habet eū neq̄ fratres qui in eius pote- state sunt testes adhiberi pos- sunt. qz hoc totum negocium quod agitur testamenti ordi- nandi gratia creditur hodie i- ter testatorē et heredem agi li- cet enim totum ius tale contur- batum fuerat. et veteres qui- dem familie emptorem et eos

o Consensu. no. er- rorem p̄desse. vt. ff. de sup. le. l. iij. in fi. et. C. de lat. li. tollē. §. j. qz. et. ff. de of. pre. barbarus.

p Alieno. aliud si in suo. vt. j. pri. §. et

ff. de testi. testis.

q Sed filiusfamilias. missionē. i. remissionem. aliud si ante. vt. ff. eo. qui testamenti. §. p̄ prium. Accur.

r In ea re. idem et in alijs. vt. C. de testi. l. j. Sed quis est domesticus. Rñ. colonus ascripticius. vel similes. vt. C. d. bis qui ad ec. consu. l. fi. §. sane si seruus. et C. de quest. l. pri- dem. **I**tem vxor marito rē. vt. s. de vsu et ha. §. item is. **I**te seruitentes siue dapseri. vt. ff. de pen. l. respiciendū. §. furta.

s Sed neq̄ pater. no. q̄ bis tribu. modis dicitur quis cōtin- gere me per p̄tatem.

t Adhiberi. quia eorum negociuz est cum etiam lucrum et damnū ad eos p̄tineat. vt. ff. qñ ag. sit. l. j. §. in ppria. et ve- re eorum. qui rē.

v Agi. caute ponit agi. et non dicit geri cū sit generalissi- mum. vt. ff. de h. sig. l. labeo. in prin. et l. h̄boz. habet enī se ad ius testandi et p̄tractus.

x Conturbatū. nā oli heres duob⁹ p̄mis generalib⁹ te- stamētoꝝ poterat esse testis. **I**n tertio hō ille q̄ erat loco he- redis n̄ poterat esse testis. et sic erat turbatio iurū. et ad eius similitudinē verus heres hodie testis non erit vt sequit.

7 Familie eptoz. d: ille q pstituebat heredes p es z libra. 3 heredi. q erat z primis duob? generib? testamentoz. a abuti. sic. C. d cadu. tol. s. j. z. ff. si. fa. fur. fe. di. l. fi. z. s. qui ma. non pos. s. j.

b Legatarijs. discrepant hi iure veteri a fideicom: s: rarijs. vt. j. de fideico. bere di. s. p: terea. sed ho die no. vt. j. de le. s. s. non vsq. qdaz. s. huc intelligit qn le gatu fuit repetitu a succedentib? ab ino testaro. vt tuc no vt deat ferre testimoni um in testō iur. quia iur. successor est qui in quota pre heres institutus est.

c Non iuris. sed rei z sine onere. v. ff man. si hereditate.

d Konstōne. greca vel de illa q est. ff. e. qui testō. in pn. q est iustitiani per appro bationē. vt. C. de ve teri iure enu. l. j. s. merito. pma verior e potestate. Itē tabellioni. vt. ff. eo. domicius.

f Domus. C. de te sti. oibus ptra. So. hic agitur de virib? testamenti inter be redē z aliū agentem ptra testamentū. ali as pūctus pūctio no feret et minus le garari? ali. et f. n. B falso hic sumit ar. q socius in causa socij admittit in testimo niū. vel dic hoc spe ciale. vt pūctus p pūctio admittatur quasi in re sua fauo re testamenti z vltis me voluntatis. qui dz dominari si legitima est. vt. C. de le. cū questoz. in fi. et erit bonū ar. s. dicitū. Sed ptra ar. est. C. de testib?. qm in fi. s. rñ. finis illius. l. nō referē ad totū qd erat dicitū. distingue tñ an lucrū redeat ad cū sociū vt tunc nō ad mittat. alias sic. vt. ff. quādo ap. sit. l. j. s. impropria.

g Libil. in chart. sic assignant ptra ar. s. de rez di. s. lfe.

b Et vnum. sic. ff. eo. l. vnu. Accursi.

i Interdū. scz vt fiat pluribus codicibus.

k Imminēt. sic in autē. de pfang. et vte. fra. s. sic igit coll. vj. Sed nūquid ex his exemplis pbat. Rñ. non sine auten tico. vt in auten. vt spon. lar. s. z hoc insup. col. ix. z. C. de fi. instru. quicq. z. ff. de bo. pos. fm ta. l. ij. s. si tam diu. fm hoc ambo sunt principalia.

l Si quis. septem testibus. qnq nullus vocat. vt si miles moriatur in bello. vt nota. C. d mi. testa. l. milites. qnq vn? vt impator. vt. C. eo. omniū. qnq duo inter filios. vt. C. eo. bac cōsultissima. s. ex im pfecto vel si in tentorio faciat testa mentū miles. vt. ff. d mili. te. lucius. qnq tres vel quattuor vel pauciores. vt. C. e. si non specialī. qnq quinq vt in testō rustici. vt. C. e. l. si. s. finautem. quandoq septem. vt genera

liter. vt hic. z. C. e. hac consultissima. qnq. vij. vt. C. qui te sta. fa. pos. hac consultissima.

m Adhibitis. i. rogatis. vt intersint et sint attentī. vt. ff. e. heredes. s. pe. et in anten. de testibus. s. et l3 in fi. s. coll. vij. n. Coram. s. palam mominādo heredes. vt. ff. c. l. heredes

o Nuncupata. a. l. las notificata. inde dicitur nūcupatiū testamentū.

testamentū plurib? codicibus conficere quis potest. fm obti nentem tamen obseruationez omnib? fact. qd interdū etiā necessariū est. veluti si qs na uigaturus z secū ferre z domi relinquere iudicioz suoz cōte statōem velit. vel ppter alias innumerabiles cās q humanis necessitatib? iminent. S3 hec quidē q de testamētis que in scriptis pficiuntur sufficiūt. Si quis aut sine scriptis vo luerit ordinare testamentū iu re ciuili septem testibus adhi bitis? z sua voluntate coram? eis notificata? sciat hoc perfe ctissimum testamentū iure ciui li firmūq pstitutum.

De militari testamento.

Upradicta diligens obseruatio in ordinā dis testamentis militi bus propter nimiam imperiti am constitutionibus principa libus remissa est. Nam quis neq hi legitimū numerum te stiu z adhibuerint. neq aliā te stamentoz solēnitatē obfua uerit. recte nihilomin? testant videlicz cū in expeditōib? oc cupati sūt qd merito nra psto itroduxit. Quoquo. n. modo

p De militari. te stamento. Rubri.

Est autē miles q iu rauit a signis nō re cedere. vt. ff. ex. qui ca. ma. l. pe. et scrip tus est in maticula vbi z aliū milites scri pti sūt. vt. ff. e. l. pe. p totum ti. Sunt et alia quinq necessa

ria vt quis sit miles. vt diximus. ff. quibus ex ca. ma. l. fi. et in auten. de man. prin. s. fi. coll. iij. Item miles dz a malo qd sustinet p alijs. vel a mille qz ex numero mille hominū eligi tur. vt. ff. eo. l. j. s. miles.

Upradicta. que consistit in quattuor vbi est in scrip tis testamentū pditum vel in sola nuncupatione be redis coram septem testibus. vt. s. ti. j. s. sed cum. et s. fi. et. ff. de here. insti. l. j. s. qui neq. Et dico q sex sunt ne cessaria in milite. q sit de genere militari. C. de nego. ges. l. nemini. et. l. j. Itē q examinat. C. qui mili. non pos. l. j. Itē q prester sacramentum q mortem non euitabit pro re publi ca. ff. de mi. l. pe. et de his qui no. infra. l. ij. s. miles. Item q ense signatur. s. de testa. mili. l. pe. Item q stigma id est nota publica brachijs inscribatur. C. de fabri. l. iij. Item in nu mero alioz poni dicitur et inscribi. ff. de min. l. ex eo tem. et talis habet priuilegia militibus concessa. A30.

r Imperitiam. C. de iur. et fac. ig. l. j.

s Solēnitatem. scz certa sigilla et subscriptiones.

t Introduxit. sed tunc demum cuz in militia sunt habent priuilegium. vt. C. eo. l. pe. et hic subiicit. Accur.

Allis autem pro sed. **B** Adiuuant. et ita nota qd cessante causa cessat effectus. et pot hie sumi ar. sic. C. de epi. et cle. l. generaliter. qd cessante clerico ab ecclia cessat prebenda natura. s. arg. ff. de positi. l. j. s. sexu. qd calphurnia de dit causam edicto. vñ cessante causa cessare dicitur. quod est veru. s. h. vltimu generale est dca im pulsua dca. pñm d finali sine q res esse non potest.

Et si filij. s. h. a. alias no pbibeantur vt. j. ti. j. in prin. et ff. de dona. ca. mo. l. tam his.

Rot. s. quo ad solentatez. no q ad h vt def querela ptra eius testamentu sic in alio veterano qui sui iuris est. vt. C. d. inof. te. l. si. s. in his et ff. de inof. te. l. pa. s. si qd i malicia. Itz hoc est vez qñ est domi reuerfus. sic. s. pxi. diximus. alias sicut miles ali us vñ specialit iure sic et iste. ar. ff. eo. ex militari. s. j. et. l. testa menta eoz. s. si.

Paganor. a pa gos qd est villa dñ qñ diceret n militu. **P**lane. rescripsit vt. ff. e. diuus.

His g. hoibus saltem duob. vt. ff. e. luci. et ff. de testi bus. l. ybi. et hoc qñ est in tentorio. si aut in pñctu belli nullo etiã teste vocato. vt C. e. milites. si autz est domi iure comu ni. vt. s. e. s. illis **E**terez. pmonibus forte causa demonstradi vt magister discipulo. vel lu di causa. vt. ff. d. ac. et obli. l. obligatio nũ suba. s. si. vel affectiois. vt. ff. de co dicit. littere.

Nec villoz. sic. j. ad. l. fal. circa prin cip. sic. C. de rescin. ven. l. ratas.

Quinimo. habet priuilegium circa solentatem quini mo et circa subam testamenti vt qd alias testari non possit. hic tamen possit. vt. ff. e. l. iij.

Et mutus. siue natura siue casu. vt sit priuilegium aliqd vt. C. qui tes. fa. po. l. discretis. et hoc iure militari. vt. ff. e. iure militari. s. dum est in militia.

Sed hactenus. qdam dicit hic non esse. s. et asserunt qd omne priuilegiu qd habet miles perdit cu redit de militia. s. j.

voluntas eius suprema. siue i scriptura iueniat siue sine scri ptura valet testamentum ex vo luntate eius. **A**llis autem temporibus per que citra ex peditionu necessitatez in alijs locis vel suis edibus degunt: minime ad vendicanduz tale priuilegiu adiuuantur. **S**ed testari quidem et si filij. s. sunt ppter militiam conceduntur. iure tamen communi eadem obfuatione et in eozu testame tis adhibenda quam in testa mentis paganorum proxime exposuimus. **P**lane de te stamentis militum diuus tra ianus statilio seuro ita rescri psit id priuilegiu qd militanti bus datu est. vt quoquo mo do facta ab his testamta rata sint sic intelligi debet vt vtiq prius pñtare debeat testamen tum factu esse quod et sine scri ptura a no militantiq quoq fieri potest. **I**s ergo miles de cuius bonis apud te querit. si conuocatis ad hoc hominib. vt voluntatem suam testare. ita locutus est vt declarat que vellet sibi heredem esse et cui libertatem tribueret. potest vi deri sine scripto hoc modo esse testatus. et voluntas eius ra ta habenda est. **E**terum si vt plerunq sermonibus fieri solet dixit alicui. ego te here dem facio. vel bona mea tibi relinquo non oportet hoc pro testamento seruari. nec villo rum magis interest qd ipsoz quibus id priuilegium datuz est eiusmodi exemplum no ad

nos dicitur. s. hic esse. et distinguitur inter priuilegiu qd habet vt testet qui als testari non potest. vt filij. s. et mu. vt illud dicit post reuerfione. vt. s. pxi. s. j. sed testari. et ff. e. ticius. in prin. alia no priuilegia. qd b3 in testando suman tur. vt hic. et s. eo. s. illis autem.

Alloquin non difficul ter post mortem alicuius mili tis testes existerent quia affir marent se audisse dicentem a liquem se relinquere bona cui visum sit. et per hoc iudicia ve ra subuerterentur. **Q**uinim mo et mutus et surdus miles testamentu potest facere. **S**z hactenus hoc illis a principa libus constitutionibus conce ditur quatenus militant et in castris degunt. **P**ost mis sionez vero veterani vel extra castra si faciant adhuc militan tes testamentu communi om nium ciuium romanorum iu re id facere debent et quod in castris fecerint testamentuz non communi iure sed quomo do voluerint post missionez in tra annum tantum valebit.

Quid ergo si intra annum quis decefferit. conditio autē heredi ascripta post annuz ex titerit. an quasi militis testam tum valeat. et placet valere quasi militis. **S**z et si quis ante militiam non iure fecit te stamentu et miles factus et in expeditoe degēs resignauit il lud. et quedam adiecit siue de traxit vel alias manifesta est militis voluntas hoc valere volentis. dicendum est vale re testamentum quasi ex vo luntate militis noua. **D**e niq et si in arrogationem da tus fuerit miles vel filij fami lias emancipatus est testamen tum eius quasi ex voluntate noua militis valet: nec vide tur capitis diminutione irritu

in pig. ha. l. vl. et fa. ff. e. quod dicit. et l. qd constitutum. qd resignauit. i. sigilla aperuit et remouit. vt. ff. eo. cum su mus. s. cum quis.

Adicit. vt. ff. de iure. co. l. conficiuntur. s. si miles.

Ex noua. no. quod ab initio non valet. ex post facto tam

Deniq. his de causis manentibus va conualefcit. let quod resignauit postea. vel dic sicut nunc de nouo facere potest. sic vetus n rescindit et pñm hoc dic noua voluntate s. j.

Hoc illis. s. mili titio. vt reliq puile gia. s. de nifero testi um hēant in testado et sic no refertur ad pxi. s.

Post missione. honestaz. s. finto te pore militie vl cau saria si ante tempus ex necessitate neces sit si at ignominosa ē missio desinit stati valere. vt. ff. e. testa tor eoz. et. C. eo. l. ex test. s. si miles de ca pitali crimine dāna tus fuerit. si qdez d comuni vt homici dio et simili n. pote rit ammodo testari. ff. de vete. suc. l. j. in fi. si at militari. vt q alienauit arma vl si milia q numerant. vt. ff. de re. mil. l. ij. et ij. et idē etiã de fide rup. n pot testari. vt ff. e. l. ex militari. ali as poterit in castris sibus m si et hoc in sententia pmissuz fu erit. als no. vt. ff. de inust. rup. te. si qd exheredato. et. s. s. et si quis capite. et d leg. ij. si quis miles in pn.

Valere. qd pñtio retrahit. vt. ff. d pi. et co. rei ven. l. ne cessario. s. j. et qd po.

in pig. ha. l. vl. et fa. ff. e. quod dicit. et l. qd constitutum. qd resignauit. i. sigilla aperuit et remouit. vt. ff. eo. cum su mus. s. cum quis.

Adicit. vt. ff. de iure. co. l. conficiuntur. s. si miles.

Ex noua. no. quod ab initio non valet. ex post facto tam

Deniq. his de causis manentibus va conualefcit. let quod resignauit postea. vel dic sicut nunc de nouo facere potest. sic vetus n rescindit et pñm hoc dic noua voluntate s. j.

racita, aliud in pagano. vt. quibus mo. tes. infir. §. alios.
v. Leges. l. digestoz. vt. ff. de col. bo. l. §. nec castrense
r. Constitutiones. vt. C. de affesso. l. velut. z. C. d. aduoca.
diuer. iudi. l. fori. z. alie plures.

q. Quibusdā. vt. p. subibus et pfectis legionū. et presidibus
punciarū qui sunt
filij. vt. C. de inof.
fi. re. l. fi.

Constitutio. sic
C. de inof. re. l. fi.

a. Tantūmodo. s.
castrensi. z. quasi. nā
in aduenticio nō po
test. lz. habeat. p. p. ric
tatem. vt. C. de bo.
queli. l. fi. §. filiuffa.

b. Cōmuni. nisi sit
miles in castris. vt
s. e. in prin. Item ta
le testamentū nō ex
pugnā per quere
lam inof. vt. C. de
inof. re. l. fi.

fieri. Scienduz tñ est q ad
exemplū castrens peculij tam
anteriores leges q̄ principa/
les p̄stōes quibusdā quasi ca
strētia dederūt peculia. ex quo
rū quibusdā p̄missum erat eti
am in potestate degētib⁹ testa
ri qd̄ nostra p̄stō latius exten
dēs p̄misit oibus in his tantū
modo testari peculij quidez
sed iuri cōmuni cuius p̄stōis
tenore p̄specto licētia est nihil
eoz que ad p̄fatum ius per
tinent ignorare.

**Quibus non est permillum
facere testamentum.**

Non tñ omnibus lz fa
cere testamentū. statū
eniz hi qui alieno iuri
subiecti sūt testamēti ius faciē
di nō hnt. adeo quidē. vt quā
uis p̄ntes eis p̄miserunt ni/
hilomagis iure testari possūt
exceptis his quos antea enu
merauim⁹ z militib⁹ p̄cipue q̄
in p̄tate parentū sūt. quib⁹ de
eo qd̄ in castris acquisierunt p̄
missū est ex p̄stōib⁹ p̄ncipū
testamentū facere. qd̄ quidez
ius ab initio tñ militatib⁹ da
tū ē. tā ex auctoritate diui au/
gusti q̄ nerue necnon optimi
impatoris traiani postea vero
subscriptioe diui hadriani ē
dimissis a milicia id est vetera
nis p̄cessuz est. Itaqz siquī
dē fecerint de castrēsi peculio
testamētū p̄tinebit hoc ad eū
quē heredē relinqueit. Si
vero intestati decesserit nullis

c. Quibus non est
permillum facere te
stamentū.

Non tamen.
videbatur
quelibet ser
uātem supradicta
posse testari lz p̄tra
rium est in. xij. cast
bus qui in. isto. p
parte dicunt. z hoc
est qd̄ dicit non tam
z. et no. §. e. §. fi.

e. Statim. i. p̄mis. vel statim. i. eo ipso.

f. P̄miserunt. lz cā mortis filius donare p̄t patre cōsen
tente. vt. ff. de do. cā. mor. l. tā. his in fi. z ratio diuersitatis.
qz testamentū ex libero non alieno arbitrio d̄z p̄cedere. vt
ff. de here. insti. lli. institutio.

g. Nihilomagis. i. nō ideo magis. z h̄z in se negatiuam si
cut nihilominus affirmatiuam.

b. His. i. castren. vel q̄si castren. pec. h̄ntib⁹. vt. s. ti. p̄f.
i. Constitutionib⁹. extrauagantibus. = §. j.

k. Quod quidē ius. i. posse testari in castrensibus.

l. Augusti. quoz dicta non habemus.

m. Subscriptionē. cuius v̄ba non habemus.

n. Ueteranis. i. siuffa. de quib⁹ hic loquitur

o. Ad parentes. nā libere defuncti militis z fratres patrē
excluebant. vt. C. communia de suc. l. fi. hodie soli liberi
milit. vt in aucten. de here. q̄ ab intest. de §. si igit̄ defunct⁹
p. Iure cōi. non hereditario. lz tanq̄ occupan = coll. ix.

liberis vl̄ fratrib⁹ supstitibus
ad⁹ parentes eoz iure cōi p̄ti
nebit. Ex hoc itelligere pos
sumus qd̄ in castris acquisierit
miles qui in p̄tate p̄ris est. ne/
q̄ ipm patrē adimere possene
q̄ patris crēditores id vende
re vel aliter iquietare neq̄ p̄re
mortuo cū fratribus cōe esse
lz scz p̄p̄riū ei⁹ esse id qd̄ in ca
stris acquisierit. quāq̄ iure ci
uili oim qui in p̄tate parentū
sunt peculia p̄inde i bonis pa
rentū p̄putant ac si seruozum
peculia in bonis d̄nozū nu/
merant. exceptis videlicet his
que ex sacris constōib⁹ et p̄ci/
pue n̄ris p̄pter diuersas cau
sas nobis scz patrib⁹ non acq̄
runt. Adter hos igit̄ q̄ ca
strense peculū vl̄ quasi castrē
se habēt si quis alius filiuffa.
testamentū fecerit inutile est lz
sue p̄tatis factus decesserit.

Adterea testamentū face
re non possunt impuberes qz
nullum eozū animi iudiciū
est. Item furiosi non possūt
quia mente carent. nec ad rem
pertinet si impubes postea pu
bes factus autem furiosus po
stea compos mentis factus fu
erit z decesserit. Furiosi au
tem si p̄ id tempus fecerint te/
stamentum quo furor eozū in
termisus est. iure testati esse
videntur certe eo q̄ ante furo
rem fecerint testamento valē/
te. nā neq̄ testamentū recte fa
ctū neq̄ vllū aliud negociūz

vsuca. l. in vsucapōib⁹. secus in p̄scriptionib⁹ odiosis. vt
ff. de act. z ob. l. in oibus. Item secus vbi est fauor eius qui
vult p̄rogare vt in contractibus a minore factis. vt. ff. de
minore. l. iij. §. minorem.

z. Iudicium. i. discretio. vt. ff. de iudi. cum p̄tor. §. non
autem. q̄q̄ ponitur p̄ snia. vbi rei iudicate standum est. vt
C. de re iudi. l. j. q̄q̄ p̄ instantia cause triennij. vt. C. de iu
di. p̄perandū p̄ totum q̄q̄ p̄ actione vt iud. famē. her. vel
cō. di. vt. §. de offi. iud. §. si fami. her. et. §. fi.

z. Furiosi. hac rōne idē in mente capto dico. vt ar. ff. de
ver. ob. a. ticio. in fi.

a. Testati. C. e. furiosum in prin.

ri peculium p̄fectici
um. vel aduenticiuz
vt. ff. d. castrensi pe.
l. ij. hodie videt etiā
iure hereditario. vt
in aucten. de here. q̄
ab inte. §. si igit̄ d
functus. col. ix.

q. Cōmune. sic. s.
per quas. p. no. ac.
ac. §. j.

r. Iure. i. antiquo
sic. s. p. quas. p. no.
ac. §. j.

s. Peculia. scz ad
uenticia. z p̄fecticia
nam castrētia vel q̄t
etiam iure veteri nō
acquirebant patri.
vt. ff. de col. bo. l. j.
§. nec castrense.

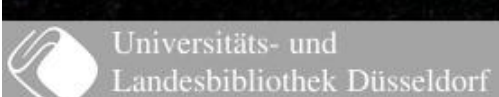
s. Nostris. et alie
ne et nostre sunt. vt
C. de bo. ma. z. C. d
bo. q̄ li. per totum.

z. Inutile. quia qd̄
ab initio nō valet ex
tractu t̄pis non con
ualefcit. ar. §. r. j. cir
ca prin. ar. p̄tra. C. d
nup. et si p̄tra. So.
ibi non valet matri
monium ex primo.
sed ex nouo post ma
trimonium.

v. Decesserit. idō
de seruo testante si
fideicō. sit relictum
valet si durat volū
tas. vt. ff. de le. iij. l.
i. §. j.

x. Impuberes. sed
ex quo tetigerūt de
ultimo die. xij. vel
xij. anni. satis est fa
uore testamenti. vt
ff. e. l. qua etate. idē
in vsucap. vt. ff. de

x. Impuberes. sed
ex quo tetigerūt de
ultimo die. xij. vel
xij. anni. satis est fa
uore testamenti. vt
ff. e. l. qua etate. idē
in vsucap. vt. ff. de



b **N**egotii. vt vsuca. inchoata. vt. ff. de vsuc. iusto. §. euz
vel possessione quesita. vt. ff. de acqui. pos. si is qui animo. sic
ff. de pecul. l. q̄ tuberonis. in prin.

a **P**rodigus. pdigus est qui neq; sine neq; moduz habet
in expens. vt. C. de cur. fur. l. j.

b **I**nterdicta. si di
cas a iudice planuz
est. si autē a lege. vt
qz in crimen. l. Zul.
mate. comisit multo
minus testatur. sed
tunc prius sc̄i r̄u
pitur vt. C. ad. l. iul.
maie. l. fi.

c **R**atū. quid si fi
at interdictio. cū tñ
nō sit pdigus. Rñ.
forte nō valet inter
dictū ar. ff. de tu. cu
ra. da. ab bis. l. seie.
sz prius verū est cū
sit facta p̄ ius litiga
toris tñ nō p̄ ius le
gis. vt. ff. q̄ sen. sine
ap. re. l. j. in prin. et
§. j. et. C. qñ puo. n̄
est ne. l. ij.

d **S**emper. sz quā
doq; p̄t fm d̄istū.
sequentem.

e **U**tiq; sit. j. de in
uti. sit. §. n̄rum.

f **E**t eruditi. scz in
moribus.

g **A**mittit. z max
ime impj̄ aduocati

h **C**onstitutio. vt
C. q̄ te. sa. po. discre
t̄s.

i **C**ert̄. vt mur⁹ z
surdus casu. vt mu
tus tñ siue natura
siue casu. si scribere
nouit. sua manu scri
bat testamentum. si
at p̄ aliu scribere ve
lit imp̄t̄et h̄ a prin
cipe. vt. ff. e. si mur⁹

ztem si surdus tñ casu est vel etiā natura testet si vult si po
test loqui articulate. vt. C. e. discrē. si alit natura est surdus
et mutus. nō p̄t nisi sit miles. vt. s. ti. j. §. quinimo.

k **S**i quis. sic. s. e. §. preterea. z §. furiosi.

l **S**ecus. naturaliter. vel casu z orbatuz vtroq; lumine. se
cus si vno tñ. vt. C. de excu. ru. l. frater.

m **O**bseruatoez. s. vt corā. vij. testib⁹ et tabellione v̄l alio
loco eius si nō inuentat tabellio dilucid⁹ volūtatem suam
delect. z in hereditatib⁹ z in legat̄ et oia in scriptura refe
rantur. vt. C. e. hac p̄sultissima.

n **P**arris mei. sic. s. de dona. §. est et aliud.

o **H**ostes. scz. vt captus. vel obses. vt. ff. e. obsides.

p **V**alēt. qz serui sunt vel quasi. vt. s. de iure p̄so. §. fut. z
ff. de li. ho. exi. l. ij.

q **P**ostliminij. qd̄ fingit eū semp in ciuitate fuisse. vt. s. q̄.
mo. ius pa. po. sol. §. si ab hostib⁹. nō aut. l. cor. ita fingit. et
quod d̄. C. de cap. l. j. et. l. captum. impropie ponit. l. cor
ne. p̄ iure postliminij. **r** **S**uerat. ante captiuitatem.

s **E**x lege cornelia. q̄ fingit cum prima hora captiuitatis

mortuū. z sic liberti. vt. ff. e. l. cor. aliō esset si nulla esset fictio
vt suo pene facto. vt. j. qui. mo. te. infir. §. nō tñ. Ultimo no.
xij. esse p̄sonas q̄ testari non p̄t. filiussa. vt. ff. e. si fili⁹. Itē
fuius. vt. s. e. in prin. Itē impubes. Itē furiosus. Itē me
te captus. Itē pdigus. Itē mutus. Itē surdus. Itē ce
cus. vt. s. e. §. pre
rea. z §. itez fur. osi.
§. itē pdigus. §. itē
surdus. et §. cecus.
Itē damnatus ad
mortē naturalem v̄l
ciuilē. vt. ff. e. l. eius
q̄ §. j. v̄lq; in fi. Itē
obses. vt. ff. e. obsi
des. Itē de crimie
famoso dānatus. vt
ff. e. is cui. §. si. et. l.
cū lege. Itē de sta
tu suo dubitantes.
vt. ff. e. q̄ de statu. et
l. qui in dñi. Itē mo
nachus. vt autē. de
mo. §. id quoq; coll.
j. §. illud. sed ho
die fm quosdā cor
rigit. vt in auten. de
fan. epi. §. si qua mu
lier. Itē is cui iterd̄
cit bonis a lege. vt
C. de here. et ma. l.
manicheos. et ad. l.
tul. maies. l. vlti.

valet iure postliminij q̄uis
redierit. sz qd̄ dū i ciuitate fue
rat fecit siue redierit valz iure
postliminij. siue illic decesserit
valet ex lege cornelia.

De exheredatione liberorū.

Non tñ vt oino valeat
testamentum sufficit
hec obseruatio quam
supra exposuimus. sed que si
lium in potestate habet cura
re debet vt eum heredem insti
tuat. vel exheredem nomina
tim faciat. alioquin si eū silen
tio p̄terierit inutiliter testabit
Adeo quidem vt si viuo pa
tre filius mortu⁹ sit. nemo he
res ex eo testamto existere pos
sit. quia scz ab initio nō cōsti
terit testamentū. Sed non ita
de filiabus z alijs per virilem
sexum descendentibus liberis
vtriusq; sexus antiquitati fue
rat obseruatum. sed si nō fue
rant scripti heredes scripture
vel exheredati exheredateue
testamentū quidem non infir
mabantur. Jus autem accre
scēdi eis ad certā portōem p̄
stabat. Sz nec nominatim eas
p̄sonas exheredare parentib⁹
necesse erat. sed licebat iter ce
teros hoc facere. **N**ominatim

De exheredatio ne liberorū.

Non tamē
licz dicta
obserua
tio. s. de
test. ordi. solēns sit.
non tñ zē. vel sic. s.
de ea obseruatione
que est circa fides et
p̄bationem satis di
ctum est. nunc de ea

que est circa pietatē dicendū est. et lz ea obseruatio q̄ circa fi
dem est satis diligens sit. non tñ zē.

r **S**upra. s. in ti. de tes. ordi.

v **S**ilium. etiam militem. vt. ff. de lib. z postbu. filiusfam
lias.

x **P**rate. secus emancipato iure ciuili. sed idem iure pre
torio. vt. j. e. §. emancipatos.

y **I**nstituatur. vel eis aliquid quoquo t̄. reliquat. quartam
iure veteri. vt. C. de inof. re. l. cum querit. hodie semis vel
triens. vt. C. de inof. testa. aut nouissima. Et hoc si fiant co
dicilli. quia si testamentum fiat tunc necesse habet iure insti
tutionis. aliquid relinquit. vt in auten. cum de ap. cog. §. ali
ud. Accursi.

z **P**reterierit. s. nec instituēdo nec exheredādo. vt. j. de be
re. q̄ ab inte. §. nec eadē. nec ipso iure v̄z. vt. C. de li. pre. l. ma
a **A**deo. scz inutiliter testabitur.

b **N**emo. ff. de iniust. rup. te filio. §. si. j. So. ibi filius vi
uit hic non. vel hic iure stricto ibi equo.

c **N**ō p̄stiterit. aliō si p̄stiterit lz postea rumpatur. et iterum

moritur vt in posthumo. vt. ff. de iniusto rup. re. posthum. in prin. et ff. de posthum. l. i. qd. nec est miru. qz si ab initio rumpit agnatione posthumi eo mortuo pualescit. ar. ff. de reg. iur. l. qd. ab initio.

Sed no ita. nota ex vna parte ponit filios rñ. ex alia filias et oēs ex masculis et feminis descēdētēs.

Infirmabat. ff. esto. ff. sed femini. So. vt ibi.

Portionē. s. dimidia ei qd. ab intestato habituri essēt vt. C. de li. pte. maximū. circa mediū. ibi. cū emi. ta. rē.

Sed nec h. ē scda dca inter pdictas personas. **E**t ceteros. s. h. mō vñ de filiis meis exheredo vt vno instituto p. sic dico reliqs exheredo. nā nisi diceret ceteros exheredo lz dicit filiu meū exheredo. cū plures habeat. nemo exheredo vt videt. vt. ff. de li. 2. posthu. l. ij.

Aut quis exheredari videtur siue ita exherede. titius filius me. exheres est. **D**. siue ita filius meus exheres esto non adiecto proprio nomine scilicet si alius filius nō extet.

Posthumi quoq. liberi vt heredes institui debēt vel exheredari. et in eo par omniū cōditio est. qd. r. i. filio posthumo pterito r. in quolibet ex ceteris liberis siue feminini sexus siue masculini. **I**n pterito valet quidē testamentum. s. postea agnatione posthumi siue posthume rūpit. et ea rōe totū infirmat. **I**deoq. si mulier ex q. posthum. aut posthuma sperabat abortum fecerit. nihil impedimēto est scriptis heredibus ad hereditatē ad eundam.

Sed feminini quidez sexus psonae nominatim vt inter ceteros exheredari solebant. dū tamē si inter ceteros exheredarent aliquid eis legitur. ne videant per obliuionē pterite esse. **M**asculos vero posthunos id est filios et deinceps placuit nō aliter recte exheredari nisi nominatim exheredent. hoc aut modo qui cumq. mihi genitus filius fuerit exheres esto. **I**n posthumo

Exter. itez alijs modis vt oēs liberi sint exheredari. r. sic vñ m. instituat. vt ff. de li. 2. posthu. l. titius. in prin. **I**te si dixerit talia vba qcuq. dūmodo certū vt ff. si cer. pe. l. certū. r. ff. de iniust. rup. test. lpo. s. h. m. s. noia

tim. et. ff. de li. 2. posthu. l. j. r. ij. **S**ed secus si dicat filiu meum instituo. ceteros liberos exheredo vel seipsum extraneū instituo. liberos aut exheredo. r. hic non dicit omnes vt nō contradicat prin. glo. nam dico. exheredare filium inter ceteros quia mixtio fit cū ceteris in remotioribus gradibus constitutis. vnde non valent cum debeant exheredari noia tim. vt hic dicit.

Institui. ista institutione ex pñi matrimonio nasci vñ r. ex futuro institui vidēt. vt. ff. de li. 2. posthu. l. placet. r. l. ideoq. **Q**uid in exheredatione posthumoz an oēs siue hi q. sunt in vtero rñ. an alij qui sunt nascituri ex presenti matrimonio vt futuro intelligunt exheredari. **R**ñ. non cū masculi debeāt noiatim exheredari. vt. ff. de s. masculos

In eo. s. qd. sequit. quod r. in filio rē.

Omnium. s. posthumoz ex se nasciturorū r. ex filiis suis lz in tam natis non sit par conditio. vt. s. e. s. sed non ita.

Masculini. s. siue ex masculo siue ex femina.

Agnatione. i. natiuitate. sic. j. quibus mo. test. infir. s. j.

Rumpit. si vero exheredat de inofficioso age. vt. j. s.

inoffi. testa. s. posthumi. hodie vero exheredari nō possunt vt. C. de inoffi. testa. l. si quis. s. legis. **I**nfirmat. hic adde qd. ē. ff. de testa. mili. l. si fili. **A**bertū. qd. est p non nato. vt. ff. de r. sig. l. q. mortu. et. C. de posthu. l. j.

Rum aut loci sunt hi qui in sui heredis locū succedendo quasi agnascendo sunt parentibus sui heredes. vt ecce si qs filium suum et ex eo nepotem neptemue in potestate habet. quia filius gradu precedit is solus iura sui heredis habz q. uis nepos quoq. et neptis ex eo in eadem potestate sunt. sed si filius eius viuo eo moriatur aut qualibet alia ratōe exeat de potestate ei. incipit nepos neptisue in locū eius succedere. et eo modo iura suozū heredu quasi agnatione nascunt.

Ne ergo eo mō rūpat eius testamentū sicut ipm filiu vel heredē instituere vel nominatim exheredare dz testator ne nō iure faciat testamentuz. ita r. nepotē neptēne ex filio necesse est ei vel heredez instituere vel exheredare. ne forte eo viuo filio mortuo succedēdo i lo cū eius nepos neptisue quasi agnatione rūpat testamentuz **I**dq. lege iulia velleia prouisum est in qua similis exheredationis modus ad similitudinem posthumozum demonstratur. **E**manipatos liberos iure civili neq. hēdes instituere neq. exheredare necesse

Personae. s. posthume. nāz tā natis feminis nō erit necē legari. vt. C. de li. p. r. l. maximū. in fi. r. s. e. sed non ita.

Inter ceteros hodie p cōstitutōez oēs noiatim. vt. ff. s. nostra. s. nouissimo iure non. cū nō sint i grati. vt in autē. cū d. ap. co. s. aliō. col. vij. **P**osthumoz. sic. ff. de iniust. l. rup. test. posthu.

Loco. nō tñ veri posthumi sūt. vt. ff. de s. hoc in fi.

Heredis. j. d. bere. q. r. dif. s. sui.

Agnascendo. s. subitus vt postea nascendo sicut posthumus verus. n. enim nascitur cū natus sit vt. s. d. adop. s. j. vt dic agnascendo. i. incipiēdo eē agnati. ad effectū succedēdi

Parentibus. s. masculis. nā testa. mentū femine nō rūpit. p. l. vell. vt. ff. de li. 2. posthu. l. gal. lus. s. nūc. r. dele. j. nam si ita verba sūt sed per querelam ir

ritat. vt. C. de inof. testa. l. ij. et. ff. de s. mater. **N**ecessesse. causatiue scz ne rumpat testamentū vt sequitur nō pēsc. vt. C. de adop. l. penul. s. q. i. filiu. **V**iuo. secus si post vt. ff. de iniust. rup. test. si qs filio. r. in hoc differt a vero posthumo. **I**te differt ab ascēdētib. vt. ff. de inof. test. p. filiū e. **I**dq. velleia. nomē ē cuiusdā noue. l. sed ius galli aquilij antiquius est. r. loquitur in vero posthumo. vt statim dicaz vt. ff. de libe. et posthu. l. gallus. s. si quis filium.

Similis in veris posthumis talis erat modus. vt si me mortuo nascetur mihi filius infra decem menses. vt. ff. d. li. et posthu. l. gallus. j. rñ. r. s. j. ij. r. iij. sic ergo r. hic r. per l. vell. si suus heres desierit suus esse se viuo. vt. ff. de li. et posthu. l. gallus. s. videndum. r. in hoc habet locum. l. vell. sic etiam ē paritas ab intestato. vt. ff. de here. q. ab intesta. s. cum autem.

Iure. sic. ff. de here. q. ab intest. s. emancipati.

Necessesse est. nam nihilominus tenet testamentū. aliud i eo qui est in potestate. vt. s. e. in prin.

Vertical marginal notes on the left edge of the page, partially cut off.

a **S**eminini. l. in suis e. t. d.fferētia inter masculos 7 femi-
nas iure ci. vt. s. e. s. j.

b **H**eredes. supple qz desierūt eē heredes sui. als nō eēt
bona rō. cū filiū necesse hnt p̄res instituere. l. nō sint patres
sui heredes ad filios. fili^o aut emancipatus p. ca. di. desinit
agnatus eē. 7 rema-
net cognatus qui n̄
cognoscit a iure ciui-
li. vt. j. de here. q̄ ab
inte. de. s. emācipa-
ti. 7. s. de leg. ag. tu.
s. fi. 7. ff. de bo. pos.
s. cū patron^o. s. j.

c **E**xheredati. scz
rite. als at exhere-
dato dat^o p̄ ta. vt. ff.
de bo. pos. p̄ ta. l. nō
putauit. in. s. n̄ quis
p̄re etiā institutis da-
tur p̄ ta. si ali^o p̄mit-
tat eis edictū. vt. ff.
p̄ ta. l. iij. s. plane
et. ff. de le. p̄. perita
bonoz pos. p̄ ta. l. si
duo. **d** **H**abēt
q̄ ad adoptiuū p̄rez
e **I**nstituendū. ab
adoptiuo patre.

f **I**uslū qd scz ius
ciuile quo notantur
sui adoptiuū ad he-
reditatē alio iure ci-
uili. s. per emancipa-
tionem sublatum ē
qd esse p̄t. s. d. ag.
le. ru. s. fi.

g **A**ttinet. qz vo-
cat emancipatos. vt
s. p̄ri. s. 7. ē rō qz de
sint esse filij. l. 3. na-
turales nō p̄t desin-
nere eē filij p̄ eman-
cipationem. vt. j. de
here. que ab intest.
s. minus aut.

h **E**xtraneoz. ff. d.
p̄ ta. l. j. s. 7. sui iuris
i **P**atre. ff. d. p̄ ta.
emancipatus. s. s. pe.
in fi.

k **S**ed hec. l. sup̄
dicta a principio ti.
vsqz ad. s. emanci-
patos.

l **U**ctustas. id est

media iuris prudentia vt statim sequitur.

m **I**ntroducebat. l. d̄ram sexus 7 gradus 7 modi exhere-
datōis. vt. s. s. j. 7. s. posthumū. 7. s. s. femininū. n̄ aut dicit d̄
his que postea vsqz mō dca sūt a. s. illo emancipatos.

n **C**onstitutio. C. de libe. pre. vel exhere. l. maximū.

o **I**n hoc. als em̄ multe d̄re sunt. vt. ff. de sta. ho. in mul-
tis. **p** **I**nteresse. i. auē. q. mo. na. effi. sui. s. non autem.

q **Q**uia prima ratio.

r **O**fficio. i. sili officio. vna em̄ indiget altera ad p̄creatio-
nem sobolis. 7 hec est prima rō legis. xij. ta.

s **A**ntiqua. argumentat̄ ex iure antiquo. sic. s. qui ma-
pos. s. pe. 7 hec est sc̄da ratio.

est. quia nō sunt sui heredes.

Sed p̄tor oēs tā femininū
sexus q̄ masculinū si heredes
n̄ instituānt exheredari iubet
virilis se x^o noiatiū. femininū
vero inter ceteros qd si neqz
heredes instituānt. neqz ita vt di-
rim^o exheredati p̄mittit eis
p̄tor p̄tra tabulas testam̄ti bo-
noz possessionē. **A**doptiuū
liberi q̄diu sūt i p̄tate patris
adoptiuū eius dē iuris habēt
cui^o sunt iustis nuptijs acqui-
siti. **A**taqz heredes institu-
endi vel exheredandi sūt fm̄
ea que de naturalibus expo-
suimus. **E**mancipati vero a
p̄re adoptiuo neqz iure ciuili
neqz qd ad edictū p̄toris atti-
net inter liberos p̄numerāt.

Quia rōne accidit vt ex di-
uerso quod ad naturalē parē-
tem attinet q̄diu quidez sint
in adoptiuā familia extraneo-
rum nūero habeātur. vt eos
neqz heredes instituere neqz
exheredare necesse sit. cuz ve-
ro emācipati fuerint ab adop-
tiuo patre tūc incipiunt in ea
causa esse in qua futura essent
si a naturali patre emācipati
fuisent. s. hec quidem vetu-
stas introducebat. **N**ostra
vero constitutio inter mascu-
los 7 feminas in hoc iure ni-
hil interesse existimās. quia
vtraqz p̄sona in hominum p̄-
creatione similiter nature of-
ficio fungitur. **E**t lege antiq̄
xij. tabularum omnes simili-

Vident. s. dando filie bo. pos. p̄ ta. in totū licet nō pos-
sit dicere nullum vt 7 suus. vt. C. de libe. p̄re. l. maximum.
ibi et si p̄teritus zc. 7 est hec tertia ratio.

Simplex. ad differentiam antique constitutionis als
distinctionis. vt. s. e. s. j.

ter ad successiones ab intesta-
to vocabantur. quod 7 p̄reto-
res postea secuti esse vident^r
et iō simplex ac simile ius 7 i
filijs et in filiabus 7 in ceteris
descēdētibus per vtilē sexuz
personis non solum iā natis.
s. 7 posthumis introduxit. vt
omnes siue sui siue emancipati
sunt vel heredes instituānt vel
nomiatim exheredētur. 7 eun-
dē habeāt effectuz circa testa-
menta parētum suorum infir-
manda et hereditatē auferen-
dam. quē filij sui vel emācipa-
ti habent siue iam nati sint. si-
ue adhuc in vtero constituti
postea nati sunt. **C**irca adop-
tiuos autē certam induxi-
mus diuisionē. que in nostra
constitutione quā super ado-
ptiuos tulimus continetur.

Sed si in expeditione oc-
cupatus miles testamentuz
faciat. 7 liberos iam natos v̄
posthumos nomiatim nō ex-
heredauerit. sed silentio p̄te-
rierit. non ignorans an habe-
at liberos silentiū eius p̄ ex-
heredatione nomiatim facta
valere constitutionibus prin-
cipū cautum est. **P**ater vel
auus maternus necesse nō ha-
bēt liberos suos aut heredes
instituere aut exheredare. sed
possunt eos ommittere. nam si-
lentiū matris aut aui mater-
ni 7 ceteroz p̄ matrē ascēden-
tiū tātū facit q̄tum exhereda-
tio p̄ris. neqz enī matri filiuz

Per viriles. qd
de descendētibus
per femininū sexum
rū. admittuntur. s.
cum diminitioe ter-
tie partis. vt. j. d. he-
re. que ab intest. s.
diui. 7. C. d. col. bo.
l. illam.

Pabeant quo
ad cōmodum. diuer-
so tamen iure. nam
siuus p̄teritus 7 dic-
it nullum 7 contra-
ta. habet si non vult
dicere nullum quan-
dō p̄teritus est. s.
emancipatus m̄ hz
contra ta. vt. C. de
libe. p̄re. maximum.
s. sancim^o itaqz. zc.
et. ff. de libe. p̄re. is
qui. **S**i autem exhe-
redentur habent q̄-
relam oēs. vt. ff. de
p̄ ta. l. non putauit.
s. non queuis. 7 de
inof. testa. l. papi.

Postea qui ex-
heredari non possūt
vt diximus. s. e. s. j.
posthumū.

Constitutio. C.

de adop. l. cum in adoptiuis. 7 recitatur. s. de adop. s. sed
hodie.

Occupatus. quid si non est in expeditione. **R**ū. iure cō-
muni obtinet. vt. s. de testa. mili. s. illis.

Ignorans. si em̄ ignorat nō valet testamētū. vt. C. d. te-
sta. mili. l. sicut certi iuris. nisi fuerit ei^o animi. vt si filiū ha-
beret esset exheres. vt. ff. de testa. mili. l. qui iure militario.

Sacta. iōqz querela inof. te. agitur. sed hoc eū miles est
paterfamilias. nam tunc non potest habere locū castrense
pec. si em̄ esset filius. nō haberet locum querela. vt. C. de
inof. testa. l. fi.

Idē itelligo in silentio liberoz ad m̄nā lincā. ff. de

inoffi. testa. l. cu filiu. f. De iure. qz no bz eos in pos. vt. f. de here. q. et dif. s. ceteri. s. Edicto. q emacipat vo-

l. fi. i. Paulo. vt. f. de inof. test. p. ro- m. k. De here- vibus instituēdo. i. q pnt institui. vt. f. e. vsq ad. s. si plures. et. s. si. qz qz de beas institui. vt. f. e. s. si plures. vsq ad. s. si.

Heredes i- stituere qsi dicat dnos intus in bonis suis facere. na heres id e dno. vt. f. de here. q. li. et dif. s. j. qz do dicit intus qz tra sub intrat heres in do- miniu reru defuncti ac si eade eēt psona vt in auē. de iureiu. a mo. pre. s. j. colla. viij. r. ff. qui. ex ca. ma. l. cu miles. m. Permissum. f. a iure. n. Pro- prios. f. seruos. o. Alienos. sic. ff. e. no mirus. p. Constitutoe. vt. C. de neces. ser. her. insti. l. cu qdaz q. Hos. f. pprios seruos.

Heredes instituire per- missum e ta liberos homines qz seruos. r ta pprios qz alienos pprios aut olim scdm pluriu senten- tias si aliter qz cu libertate re- cte istituere licebat. hodie ve- ro et sine libertate ex nra psti- tutoe heredes eos instituere pmissu e qd no p innoua- tionē induximus. sed quonia equius erat r anticio placuisse paulo suis libris quos ta ad massuriu sabinu qz ad plauci-

Proprietate. vt. si liber r heres necessarius sit. vt. s. e. j. r. s. m. vsufructuarii p inde vref ac si esset seru? adhuc vt. C. comu. de ma. l. j. s. sin autē pprietarius.

Constitutioe. f. greca qua no habem? v. Rufus. f. co- stitutiōis. hec sūt verba q sequunt. f. Maculatu. i. ac- cusatu. na als e in lra accusatu vbi de vbo ad verbu sūt ista q hic dicūt. vt. ff. e. his verbis. s. interdū. similis expositio dicit in libro Sapientie de ioseph. Maculauerūt me impij et alibi in diuina scriptura mendaces oñdit q maculauerūt eū. id est accusauerunt eum.

Manumissum. f. videt vt postea subiicit. r dic ma- numissum simpliciter non institutum ex hoc infert qd seq- tur q nec cum institutione fieri solet liber r subiicit. quare sequit rē. 3. Postulata. i. accusata ex eodem adulterio cu seruo pprio comisso p quo grauis puniē vterq. vt. C. de mu. q ser. p. se imif. l. j. in prin. Quid si cū extraneo comisit

adulteriu. Rñ. nec tunc manumittit vsq ad. lx. dies. vt. C. de adul. l. iij. r. ff. de adul. si postulauerit. s. iuber. Itē quid si adulteriu tale comisit non tñ accusat adhuc. Rñ. bñ pot manumittere. s. in crimine lese maiestatis e speciale. vt post comissum tale crimē non possit manumittere vel testari. vt

C. ad. l. iul. ma. l. ff. et. ff. de dona. l. post contractu. r. l. dona- tiones. s. fi.

um scripsit refert. Propri- at seruo is intelligit in quo nu- da pprietate testator bz alio vsufructu hñte. Est aut cas- in quo nec cuz libertate vtili- ter seruo a dno heres instituit vt pstone diuoz seueri r an- tonini cauef. cui verba sunt hec. Fuu adulterio maculatu no iure testamēto maumissu ante sentētia ab ea muliere vi- deri q rea fuerit eiusdem cri- minis postulata rōis est. qua- re sequit. vt in eundē a domi- na collata hñdis institutō nul- lius momēti habeat. Alien- seruus etiaz is intelligitur in quo vsufructu testator bz Seruus aut a domino suo heres institutus. siquidem in eadē causa manserit. fit ex te- stamēto liber heresqz necessa- rius Si vero a viuo testatore manumissus fuerit. suo arbi- trio adire hereditatem potest quia non fit heres necessarius cum vtrūqz ex domini testa-

Habeat. quia si valeret institutō va- leret libertas. vt. s. e. j. r. s. q. ma. ac. no pos. s. j. r. ita no. ar. q. vbi aliqd. phi- bef fieri directo silt- et p obliquit. phibe- tur. sic. ff. de pdi. in- sti. q sub pditōe. s. si- ds. Itē ar. q. castato pncipali castat quic- qd seqtur ex eo vel ex his. vt. C. de le. r

Testator. r id no pot eū cu libertate instituere. vt. ff. e. si alienū. in pn. s. pdicit adhuc. s. ff. d. bo. au. iu. pos. l. in venditōe. Sed certe quo ad alia e loco dñi n- q ad hec vt possit fieri liber. s. cu als manumissus a fructua- rio simpliciter sine institutione erit tanqz liber quāstu dura- turus erat vsufruc. vt. C. comu. de ma. l. j. s. sin autem fru- ctuarius. nunquid r hic erit tanqz liber. licet vere liber non sit. Rñ. non. quia ex morte testatoris protinus erat futur- quasi liber si valeret hoc quod ageretur. vt. j. d. here. qua. et dif. in prin. Item et tunc erat vsufructus perdendus. vt. s. de vsuf. s. finitur. vnde sic esset quasi liber donec du- raret vsufruc. quia nihil daret post mortem testantis nihil valet talis institutio vt sit liber sed suo dno hereditatem q- rit. vt. j. e. s. alienus. Sed quid si erat vsufruc. repetitus in persona primi heredis vel etiam vltierus quod potest. vt. ff. quemad. serui. amit. l. repeti. in prin. Rñ. tunc erit quasi liber toto illo tpe. vt in dicta. l. C. comu. de ma. l. j. s. sin au- tem fructuarius.

Causa. i. seruus eiusdem domini. Jo. vt. ff. si ex noxa. ca. aga. l. j. s. j.

Liber. nisi aliq lex ipediat libtate. vt. ff. e. l. si no lex vt- pditō. vt. ff. e. l. qtiēs. s. fi. vl. qz ex. l. puenit ad libertatem. vt. ff. e. l. testamēto fm Jo. Itē fit liber a semetipō. nisi insti- tutus fuerit ita cum quis nisi heres erit sicibus liber r he- res esto. na tūc a coherede accepit totā libtate. ff. d. acq. be- re. l. ex pre. Itē r ignorās fit hñs r lib. vt. ff. si cer. pe. l. eū q- c. Utrūqz. i. bñditatē r libtate. na liber fit r heres necessa-

rius hec duo consequi dicitur ex testamento dñi. vt. ff. de here. et quali. dis. §. j. a **Q**uod si alienat^r liber. directa em liber-
tas in seruo alieno no pot hñe locu. s. institutio pot hñe effe-
ctu vt hic. s. aliud in legatis q adimunt hoc ipso q alienan-
tur serui. vt. ff. de adm. leg. l. seruo cu libertate. z e ro qa
in legato spectatur
dies q cedit. no aut
an sit manumissus.
vt. ff. qñ di. le. ce. si
post. §. si cum. Acc.
b **A**lienauerit. s.
alicui hñti factione
testamenti. vt. ff. e.
l. serui meū. in fi. j.
rñ. z i h nisi redima-
tur ab eodē testato-
re q eum instituit. z
postea eū alienauit.
tūc em reuiscit li-
bertas. vt. ff. d ma-
numis. testa. l. verū.
et. ff. e. qñtis. §. si. z
l. si non lex. z. l. ante
pe. c **A**lienus. q
sic institui pot cuz li-
ber sit prius non vt
ff. de codi. insti. fu-
alien^r. z. l. quā.
d **I**ussu pcedente
aditione. vt. ff. d ac-
q. here. l. si qñ mibi
bona. §. iussus. z ita
dño qñt. als si ser-
uus nolit adire qd
pot eē etiā dño iube-
te nō qñt. vt. C. e. l.
cū pponas.
e **T**estatore post
iussu ei^r añqz m ad-
ret. vt. ff. de acq. he-
re. antistius. §. j.

Dñi. hoc ē in hereditate. vt illi acquirat q tpe aditionis
est dñs. vel sibi si liber est tūc. sed in legato spectat dies ces-
sionis. vt si tpe mortis legatis sit me^r. s. alienē. m mibi de-
bet legatū. vt. ff. qñ dies le. ce. l. si post. §. ij.
g **A**rbitrio. sic. d. e. §. si vero.
h **S**eruus. mortē vba legis sūt oia. z fm hoc planū est
vel testatoris. qz si dicat instituo serui herede post mortem
dñi. z pbat hec lectio scda. ff. e. qñ filio. j. rñ. Nec ob. q vt
deat in die hec institutio. vt. ff. e. §. heres. qz incertus ē dies
mortis. vt. ff. de pdi. z de. l. j. vñ valet. z. ff. e. l. in tps. i. pñ.
i **F**actio. s. passue nō actiue. vt. ff. de here. qñ. z dis. §. testa-
menti. z iussio heredu spectat. si mō cū defuncto fuit. s. cū he-
rede instituto nō sit testamēti factio. vt. ff. e. si seruo heredi-
tarius. k **M**ōdū. bñ dico fūū hereditariū posse insti-
tui. qz nō est nullus sed alicui^r. s. hereditatis q vicē defun-
cti obrinet. l **D**efuncti. z ē forte rō. qz defunct^r ē cert^r
q fuerit s. nō sic de herede. qz z si cert^r sit institutus pote-
rit esse q nō adeat hereditatē. qz pot desistere multis d cau-
sis. vt. ff. q. mo. te. infir. §. posteriori. z facit ad hñc. §. j. d sti-
pu. ser. in prin. z. ff. de acqui. re. do. l. in eo. in fi. z. l. se.
m **R**ecte. cū p nato sit habēdus quo ad cōmodū. vt. ff.
de sta. ho. l. qui in vtero. z. ff. e. l. etus. §. j.
n **Q**uō. s. dñs. o **A**b extraneo. si vero ab altero ex
dñs sit institut^r acqñt ceteris socijs hereditas. qd dicit vt
ff. p socio. l. verū. §. si seruo coi.
p **I**ussu. z dic q sufficit vna aditio z vna iussio s. sint plu

res dñi. vt. ff. de acq. here. l. seruus duo. z. l. in acqrendo
q **I**nstitutū. qd ergo si institua oēs hoies qcuqz sunt i m-
do. videt nulluz eē cū effectuz hñe nō possit. puto m valere
vt hic sed m nō poterit cōfirmari aditio ppter nimā diffi-
cultatē vel impossibilitatem. r **V**elit cū sua volūtas sit

defuncti cum etiam eius qui
in vtero est seruus recte he-
res instituitur. **S**eru^r au-
tem plurium cum quibus^r te-
stamenti factio ē ab extraneo
institutus heres. vnicuiqz do-
minorum cuius iussu^r adierit
pro portioe dominij acquirat
hereditatem. **E**t vnum ho-
minem et plures vsqz in infi-
nituz^r quot quis heredes ve-
lit facere licet. **H**ereditas^r
plerumqz diuiditur in. xij. vn-
cias. que assis appellatione^r
continentur. habent enim et
he partes^r ppria noia ab vn-
cia vsqz ad assem. vtputa hec
sestuns sextans quadrans.
triens. quinquens semis se-
ptuns bes dodras dextas
deuns. as. **N**on autem vti-
qz. xij. vncias esse oportet.
Nam tot vncie assem effici-
ent quot testator voluerit. et
si vnum tantum quis ex se-
mis. verbi gratia heredem
scripserit totus^r as in semisse
erit. **N**eqz enim idem in par-

tā signat hereditatis portionē. sestuns dicit em qñi semi vn-
cia z vncia. z est tertia lfa eius. s. non. x. sextans. qz sextam
partem signat. i. duas vncias. quadrans. qz quartam. z ita
tres vncias signat. triens quia tertiā partē. et ita quattuor
vncias signat. sequentia vero noia etymologiam hñt ex eo
q certū numerū vnciaz signat. dicit em quinquens nō qa
quintā partē hz. sed qz quinqz denotat vncias. semis qa ser
et sic de singulis per ordinem. **I**te no. q nō oēs vncie que si-
gnanter p ista noia cōtinenti asse s. hoc innui videat. sic em
ptinet as. lxxvij. vncias z dimidiā. iō aut as ponit has par-
tes. qz quilibet potest in asse ptineri. hac rōe z hō dr risibi-
lis z actio. l. aquil. penalis dr. vt. ff. ad. l. aquil. §. his verbis
Ite no. ista noia. as. pondus. libra idem signare. **I**te qñqz
as ponit p obolo. vñ illud. **N**ōne duo passerēs asse vene-
unt. vñ d. as. obolus pondus. as ē possessio tota. i. heredi-
tas. vt hic. sed z pondus large dicit omne qd ē in statera po-
situm. sed hic stricte accipit p pondere. xij. vnciaz. vñ di-
pondiū qñi duplex pondū. s. xxij. vnciaz. vt. ff. e. si plures. z
facit ad hunc. §. ff. e. l. serui. meū. §. si.
y **S**extans. i. due vncie.
z **Q**uadrans. i. tres vncie.
a **T**riens. i. quattuor vncie.
a **Q**uinquens. i. quinqz.
c **S**emis. i. sex vncie.
d **S**eptuns. i. septem.
e **B**es. i. octo.

lex. vt i auē. d. nup.
§. disponat. col. iij.
s **H**ereditas. ple-
rūqz ideo dicit ple-
rūqz. qz qñqz i ples
vt. ff. e. §. si ples. qñ-
qz i pauciores diui-
dit. vt. ff. e. §. nō aut.
t **Q**ue. s. vncie sit
collece. r **A**p-
pellatōne. i. signifi-
catōne. v **P**ar-
tes. j. posite in qñta
te differētes. vt die
meli^r he pres. s. vn-
cie. xij. ad pres reda-
cte. ē em ad supiora
facienda relatio.

Sestuns. als ser-
tans. i. vncia z dimi-
dia. vt. ff. de inof. te-
sta. pa. §. qñ quar-
ta. s. qñ nō posu-
it nomen qd vnciaz
signaret. **R**ñ. qz plu-
ra sūt negocia q vo-
cabula. vt. ff. de pl.
d. l. nā nafa. **E**t no-
ta q pñmum z scdm
tertiu. et quartū no-
mē interpretacionem
sumit ex eo q fm q-

[Marginal notes in a smaller script, partially illegible]

Dodrans. noue. **S**extas. i. decē. **H**erens. vndecim. **I**ns. i. duodecim. **K**otus. nam in te- rō psumit instituisse defunctus cū aliuz n̄ instituit vt hic. z ff. e. l. interdū. §. j. idem quoq; psumit in milite. vt. C. de te- sta. mili. l. iij. Ergo nisi. qd̄ hic sequit nō ad hoc superi? p ximuz. rñ. sed ad id qd̄ sequit referē scz neq; enī zē. sed si fec̄ miles testamētū i ca- strisib? p̄t decedere intestatus i pagani- cis. vt. C. de re mili. l. j. Accur.

Decedere imo vt det q; sic. vt. ff. de i- offi. testa. l. nam z si parentib? §. pe. q̄ ē p̄ hoc ē veruz ab initio. sed ex postfa- cto pōt. vt. C. de in- offi. testa. l. cū duo- b? Et no. hic idē iu- ris nō ēē in pte q̄ ad prem qd̄ ē in toto q̄ ad totū. ff. fa. her. l. in hoc iudicio. ar. §. ff. de pac. l. iuregen- tū. §. adeo. z. §. se. et facit ad hūc. §. ff. de re. iur. l. in testam- tis. m. **M**iles. nā miles vñ p̄ p p- te testat? decedere p pte intestatus. vt C. de testa. mili. l. iij. **Q**uātas cūq; id est q̄tas. z fac. ff. e. l. interdū. §. p̄ fia. z l. se. vsq; ad. l. ex fa- cto. o. **D**istribu- tio. i. assignatio p̄tū quas partē velit te- statōr quēlibet h̄re.

te testatus z in pte intestatus decedere pōt. nisi sit miles. cuius sola voluntas in testādo expectat. **E**t ecōtrario pōt q̄s i quātas cūq; voluerit plu- rimas vncias suā hereditatē diuidere. sed si plures institu- ant heredes ita demuz in hoc casu p̄tū distributio necessa- ria est si nolit testator eos ex equis p̄tibus heredes esse. sa- tis enī cōstat nullis p̄tibus no- minatis ex equis p̄tibus eos heredes esse. **P**artib? aut in quozūdā p̄sonis expressis si quis alius sine pte nominat? erit. si qd̄ aliq; p̄s assis decrit ex ea pte heres sit. z si plures sine pte scripti sūt. omnes i eā dem pte cōcurrūt. **S**i vero to- tus as cōplet? sit in dimidiā partē vocat? z ille vñ illi oēs in alteram partem dimidiam nec interest primus an medi- us an nouissimus sine parte heres scriptus sit. ea enī pars data intelligitur que vacat. **V**ideamus si pars aliqua va- cet nec tamen quisq; sine par- te sit heres institutus. quid iu- ris sit. veluti si tres ex quartis partibus heredes scripti sūt.

Ex equis p̄tibus. facit. ff. e. l. quotiēs. §. heredes. **H**eres sit. eadē ē rō in dipondio. vt. ff. e. l. sabinus. z. §. e. §. si plures. **I**tem est h̄ verū si testator nō ignorat. vt. ff. e. q̄ loco. §. j. que est contra. **D**imidiā. aliter enī si ex asse expleto scripsit. ex reliqua pte heres esto. tūc enī cū nihil re- liquū sit ex nulla pte heres institutus est. vt. ff. e. l. itē q; sa- binus. §. sed si asse. **V**ocant. s. illi qui erāt instituti in tota hereditate parti- bus expressis. **O**mnes q̄ erant. vñ erant instituti sine p̄tibus. **N**ec interest. h̄ referē nō ad p̄ximū casū. s; ad supiorē. s. qn̄ ps vacat. idē n̄ in sedo. sed nō haberet locus rō q̄ reddat. ea enī zē. vel dic q; ad p̄ximū. z statim cū sic sit institutio. intelligitur ps vacare. z facit ad hoc. ff. e. l. q̄ lo- co. j. rñ. **V**ideam? ff. e. l. interdū. §. paterfa. vsq; i fi. l. **D**ipondio. dicit autē dipondii pondus siue hereditas in. xxiij. vncias diuisa. sic enī pondus dr̄ ea que in. xij. diuis- ditur in tripondiū que i. xxxvj. z quadripondiū qd̄ i. xlviij. et sic de singulis. **A**lq; erit. i. qd̄ dixim? si q̄s exple- to asse fuit institutus heres in dimidiā vocat? vel non exple- to asse in vacantem pte vocat?. vt. §. e. p̄tib? autē. vel trans- cendente in vacantem vsq; ad dipondii. idem est etiā si di-

pondiū sit expletū. sed §. ff. e. itē sabin. in fi. l. vbi dicit exple- to dipondio nō habere ptem vacantē vsq; ad tripondium. sed certe imo dicit q; sic si recte illa l̄ra intelligit. z ita cōcor- dat. **I**tem videt? §. ff. e. l. ex vncijs. vj. sed certe z illa p̄cordā- tia si recte ibi fiet cōputatio vnciarū. sed magis videt? p̄tra.

z constat vacantē partes singu- lis tacite pro hereditaria par- te accedere. et perinde haberi ac si ex tertijs partibus scripti essent. **E**t ex diuerso si plures heredes scripti in portionib? sunt. tacite singulis decrescere verbū gratia. vt si quattuor ex tertijs partibus heredes scri- pti sunt. p̄inde habeātur ac si vnusquisq; ex quarta pte scri- ptus heres fuisset. **E**t si plures vncie §. xij. distribute sunt. is qui sine parte institutus est quod dipondio deest habe- bit. **I**demq; erit si dipondi- us expletus sit. que omnes partes ad assem postea reuo- cantur? quibus sint plurium vn- ciarum. **H**eres et pure et sub conditione institui potest ex certo tempore aut ad cer- tum tempus non potest. ve- luti post quinquennium q̄ moriar vel ex kalendis illis vel vsq; ad kalendas illas heres esto. dicitq; adiectum haberi pro superuacuo pla- cet. et perinde esse debet ac si pure heres institutus es- set. **I**mpossibilis condi- tio in institutionibus et lega-

C. de le. l. cū questio vbi dicit nō fieri trā- sū ad dipondium vel tripondium sed trā videri adimi. p̄i- mo q̄tū p̄ferē sedo. s; distigue aut volu- it testator excedere assem. vñ dipondii qd̄ pōt. vt. §. e. §. nō aut. z ita hic intelli- git. aut noluit. z tūc habeat locū lex con- traria. **I**tem z tūc q̄s dubiū ē s̄r̄ locū ha- beat. l. cū q̄stio. q̄ est §. **A**lq; dicit h̄ac cor- rigi p̄ illā. **R**e- uocāt. hereditas enī nō iō auget q; i plu- res diuidat vncias sic z libra l; p̄ solidū vñ alitū numerū diuis- dat. z iō q̄tā ptem q̄s dz h̄re i dipon- dio totā pōt pte ha- bere de asse vt hic. z ff. e. ex vncijs.

Ex certo sed in die incertū quis p̄t institui heres. puta cū ip̄e potuerit cape- re ex testamēto. vel cū ip̄e moriet. vel titi?

moriet. vt. ff. e. l. in tempus. z. l. qui filio. j. rñ. z. ff. de li. et postbu. filio a p̄te. j. rñ. z. C. e. l. extraneū. miles aut potest etiā extraneū ex certo tpe. vñ incertū tps instituire. vt. ff. d. mili. te. l. miles. z facit ad hūc. §. ff. e. hereditas. ar. rñ est §. ff. de re. iur. l. actus. sed ibi nō ē de hoc actu. s. factionis te- stamentū. vñ interpretandū ē vt magis valeat q̄ p̄reat. ff. de rebus du. l. quotiēs. Accur.

Impossibilis. tribus modis potest dici cōditio impos- sibilis. vel de natura. vt si celum digito tetigeris heres esto vt. §. de iuri. sti. §. si impossibilis. **I**tem de iure. vt si patres ab hostibus nō redimeris vel similis. nam hoc facere nos non posse presumit ius. vt. ff. de condi. insti. l. conditiones. et. l. filius. z in his duabus habet locum iste §. impossibi- lis. **I**tem de facto. vt si montem aureuz dederis heres esto et hoc casu non valet institutio vel libertas. cum nec anim? dandi fuerit iur? p̄sumptione. vt. ff. de statu li. l. cū here- des. §. j. **I**tem est quedam quarta impossibilitas p̄pter p- p̄plexitatē q̄ vitiat. vt. ff. de cōdi. insti. si titius. q̄ lex est huic §. s; certe hic de impossibilitate nature dicit vt. §. d. iuri. sti. §. si ipossibil. s; certe idē videt. z in p̄mis duab? q; vitiet in

De vulgari substitutione.

stitutio. vt. i. de le. §. si. q. de. §. solue vt. sibi. Itē facit. ff. de le. j. si. mibi. §. j. r. ff. de p. sti. insti. l. j. a. Scripta. §. cur. sec. in p. scrib. vbi vitat p. tū impossibilitas. vt. i. de inuti. stipu. §. si. impos. r. ff. de ac. r. obli. l. nō. solū. Rñ. h. solū ē fauore v. t. me volūtatīs. b. Parēdū. si sit p. t. i. u. a. vt. hic. si. x. de

deris. v. l. mixta vt si iueris romaz. vt. ff. e. l. fu. §. puto ge. neraliter. si aut casu alis. r. tūc sufficit p. mā. existerē. vt. ff. de cōdi. insti. l. si. p. les i. stitutiōes. c. Se. patim. i. sub. disticti. ua. cōdi. idē i. legato. fua. qd. hie i. institu. tōne dr. §. si in diuer. sis. p. t. b. testamenti. i. seraf. nouissime. dz. ob. p. art. §. in libera. te. directa. cui. libet. ob. p. art. sufficit. vt. ff. de cōdi. r. de. sub. diuer. sis. in. fidei. cō. missaria. nouissime. vt. ff. de p. di. r. de. p. si. de. i. cō. mis. r. l. q. tra. ditū. fm. Jo. r. facit. ad. hūc. §. ff. de ver. ob. l. si. ita. q. s. stipule. tur. d. Filio. v. l. etiā. suos. suos. vel. quē. cū. q. aliū. vt. C. e. l. extraneū. e. Peregrinatos. puta. qz. visitauit. li. mina. sancti. iacob. l. sancti. petri. aliud. si. eēt. peregrin. i. de. portatus. tūc. enī. in. stitui. nō. pōt. vt. C. e. l. j. q. ē. hūc. §. ff. e.

l. §. si in p. ditōe. §. solem. Itē sunt r. aliū q. nō p. t. i. u. i. be. redes. v. l. habere. cōmodū. ex. testamēto. q. s. notauit. de. le. §. incertis. f. De vulgari substitutiōe. Supra. d. cū. ē. de. in. stitutiōib. p. m. is. vt. s. e. ti. j. nūc. de. scō. is. q. substitutiōes. di. cū. tur. siue. p. mo. gradu. v. l. alio. fiāt. vt. j. e. in. prin. r. qz. vulga. ris. ē. magis. cō. is. qz. r. a. q. libet. r. cui. libet. fieri. pōt. r. iō. de. ca. vulgari. p. m. it. r. Accur.

Proest aut in testamēto. In alia aut volūtatē q. in testamēto vt in codicillis vel aliq. alia nō fit. scz. hmōi substitutio vt directo valeat. sicut nec in testamēto fieri pōt. vt. j. de codicil. §. p. e. r. C. de co. dicil. l. hereditatē. sit. tñ. in codicillis. ex. certa. scia. vt. p. fidei. cō. saltē. dī. recto. substitut. p. hcc. vba. admittat. vt. ff. ad tre. bel. l. scēuola. j. rñ. sō. nisi. testator. putaret. se. facere. testamen. tū. r. facere. codicillos. nō. destina. sset. l. z. possēt. nā. tūc. substi. tut. in. hīs. nec. directo. nec. p. fidei. cō. admittat. l. z. possēt. vt. C. de codicil. l. j. r. fac. ff. e. l. potest. b. Gradus ad filitū. dī. nē. cū. graduū. sic. dī. cū. tur. q. faciūt. scalas. r. sic. dr. gradus. cō. sanguinitatis. vt. ff. de gradū. l. iure. cō. sul. §. gradus. i. In q. t. i. i. in. quot. k. Substituere. scz. p. t. i. u. i. Nouissimo. i. vltimo. sic. s. de. suspec. tu. §. nouissime. §. i. nū. qd. in. alio. nisi. in. vltimo. fieri. pōt. Rñ. nō. cū. cū. i. p. e. ser. uus. oī. no. esse. he. res. cō. pellat. vt. hie. sub. j. c. i. r. de. here. q. et. dis. §. j. pater. aliū. q. eēt. ei. substitut. nō. admitti. vt. C. e. l. post. aditā. m. Vel. p. saltē. n. Substitui. s. p. t. i. u. i. o. Pluriū. s. substitui. pōt. p. Inuicē. sic. j. ti. j. §. substi.

tis vel fidei cōmissis r. liberta. tibus p non scripta habetur. Si plures pditiones in in. stitutiōibus ascripte sunt si. quidem cōiunctim. v. t. p. t. a. si. illud. et. illud. factum. fuerit. oī. bus. p. a. r. e. n. d. u. m. est. Si. sepa. ratim. v. l. u. t. si. illud. aut. illud. factum. erit. cui. libet. conditio. ni. ob. t. e. m. p. e. r. e. s. a. t. i. s. est.

Mbi quos nūc testator vi. dit heredes institui possunt. veluti si fratris filios peregrī. nātes ignorās qui essent he. redes instituerit. ignorantia. enim. testantis. inutilem. in. stitutiōnem. non. facit.

De vulgari substitutione.

Proest aut quis in. testamēto suo plu. res gradus facere. heredum. v. t. p. t. a. si. ille. heres. nō. erit. ille. heres. esto. r. de. in. ce. p. s. in. q. t. u. i. v. l. u. t. testator. sub. stitui. r. pōt. r. nouissimo. lo. co. in. subsidiū. v. l. seruū. neces.

tuit. q. Sunt. s. p. t. i. u. i. r. Disparibus. puta. vnum. in. lex. vicias. alium. in. quattuor. alium. in. duas. in. stitui. p. o. n. a. s. nā. si. nō. adeat. institut. in. v. j. vicias. q. t. u. o. r. accrescūt. hūi. q. t. u. o. r. r. due. habēti. duas. vt. hie. r. ff. e. l. si. ex. testamēto. r. l. si. p. les. r. C. e. l. j.

Expse. §. ff. ad. trebel. q. t. i. l. nū. q. s. sed. hic. cū. nō. exp. s. it. p. p. t. a. nō. i. a. ex. equis. parib. substitutos. dare. iussit.

Instituto. cas. ē. titius. r. sciūs. institu. ti. sunt. heredes. et. ti. rius. scio. substitutus. et. scio. fuit. substitu. tus. meūtus. p. mo. ti. tius. scdo. sciūs. res. p. d. i. a. u. i. t. admittit. aut. i. p. t. e. v. t. r. i. u. s. q. be. redis. vt. habet. ff. e. l. si. titi. r. l. co. be. redi. in. prin.

Heredi. s. scio. **S**uo. s. titio. **A**lius. s. meui.

fariū heredem instituere po. test. Et plures in vnius lo. cum pnt substitui v. l. vnus in pluriū vel singuli vel inuicē. ipi qui heredes instituti sunt. Et sic ex disparibus partib. heredes scriptos inuicē substi. tuerit. et nullam mentionem in substitutione habuerit par. tium. eas. videtur. in. substitu. tione. partes. dedisse. quas. in. institu. tione. expressit. et. ita. vi. uus. pius. rescripsit. Sed. si. institu. to. heredi. r. co. heredi. suo. substituto. dato. ali. sub. stitui. fuerit. diu. seuer. r. an. tonin. sine. distincōe. rescrip. serūt. ad. v. t. r. a. q. s. p. t. e. substitui. tum. admitti. Si. seruū. alienū. quis. patrem. f. arbitratu. s. heredem. rescripserit. r. si. he. res. non. esset. meuiū. ei. substitu. erit. is. q. s. seruus. iussu. domini. adierit. hereditatem. meuius. substitutus. in. partem. admit. titur. Illa. enim. verba. si. he. res. n. erit. i. eo. qdē. quē. ali. cō. iu. ri. subiectū. eē. testator. scit. sic.

Distinctōe. s. or. dinis. pupillar. v. l. vulgaris. substitutiō. nis. q. si. di. nō. distin. guit. si. fuerit. pupil. vel. vul. substitutio. et. q. fuerit. primo. facta. vel. institu. tio. v. l.

stitutio. r. idē. in. vulgari. §. hāc. reprobāt. qdaz. qz. dz. ibi. eē. ordo. vt. p. mo. p. n. c. i. p. a. l. i. s. r. postea. substitutio. fiat. vt. ff. de. vul. r. pu. sub. l. i. §. p. r. i. §. certe. ille. §. p. u. s. corrigē. p. se. q. n. §. v. l. q. i. si. dī. cte. l. §. ego. h. reprobō. qz. n. ē. hec. bul. l. rē. intē. tio. sed. hec. qz. sic. fuit. de. facto. q. nō. distin. xerunt. cū. z. ab. eis. q. r. e. f. est. tñ. distin. guendū. a. nobis. sic. r. al. s. ff. de. iudi. non. pōt. in. si. l. r. ff. de. postula. l. impator. in. fi. Itē. nō. dī. cte. hie. de. pupillari. sed. de. vulgari. tñ. vt. patet. ex. serie. tituli. p. qd. etiā. reprobāt. superior. s. n. a. s. qz. in. prin. glo. fuit. dictuz. fm. quosdā. nō. distin. guit. an. fuerit. pu. an. vul. substitutio. distin. guē. ergo. v. t. r. i. u. i. n. stitui. adierit. vel. coheres. vel. ambo. v. l. nul. lus. si. cū. v. t. e. r. q. s. adiu. i. t. substitut. repellē. si. coheres. tñ. s. sciūs. idē. s. qz. meuius. repellē. Itē. si. neuter. h. z. locū. qd. hic. dī. cte. s. qz. meuius. habeat. totū. si. aut. titius. tñ. s. prim. he. res. adeat. r. sciūs. in. p. t. e. repellē. s. meuius. Nā. in. p. t. e. repel. lit. quā. adit. titius. vt. C. e. l. post. aditā. r. ff. de. vul. substi. q. habebat. filiū. j. rñ.

Familias. i. liberū. hoīem. **I**ussu. quē. iussum. necessario. oportet. pcedere. vt. ff. de. acqui. here. l. si. q. s. mibi. §. iussum.

In. p. t. e. s. in. quā. Rñ. hereditas. in. duas. p. tes. diuiditur. et. iterum. vnus. semis. diuiditur. in. duas. partes. q. sunt. due. q. r. te. totius. r. vnā. hāz. p. t. i. c. u. l. a. z. h. z. dñs. institui. aliam. sub. stitutus. vt. ff. de. here. l. si. pater. f. in. prin. sed. de. alio. semis. se. qd. erit. Rñ. qdā. q. substitutus. h. z. inspecta. opinione. te. stāt. s. q. credidit. institutū. liberū. fuisse. r. ita. p. p. n. s. credidit.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible.]

Substitutus admitti si hereditate sibi institutus non acquisierit. vel alij cui iuri postea subiectus foret. ut in si. huius. §. si aliquid istorum duorum non contingit. ubi heres substituitur. secundum opinionem non testantis tota hereditate. sed quia non erat liber. ut testator crederet de equitate datur domino ipsius quarta hereditatis. et facta est per illud generale opinionem consideranda. et ff. de acq. hereditatis. l. is. qui putat. alij dicunt quod domino datur considerata veritate magis quam opinione quam vere servus est. ubi factus erat ille qui institutus fuit quod verius esse videtur veritate magis attendenda. ubi facit et illud generale veritate spectanda. ut ff. de leg. l. si quis re. d. Verba nunc mutata casu. nam si dicitur quod aliquid arbitrat testator et aliquid erat. in his autem duobus rursus que sequuntur idem est quod arbitrat. c. heres. sed ubi quod apponuntur in substitutionibus vulgaribus.

f. Scit. et verum scit aliquid. non diceret scire nisi sic esset. ut ff. de aqua plu. ar. l. ij. §. ite labeo ait. g. Erit. si liber factus. h. Alius. si si neque sibi si liber fieret vel domino suo vel patri vel etiam futuro querit. Accur. i. Effecerit. nam tunc quod non est aliquid istorum duorum admittit substitutus. k. Arbitrat. si testator subaudi. et verum arbitrat. l. Suspectus. puta quia vendidit se ad precium percipiendum. vel quia dedit se in arrogationem quod potest. m. Acquisierit. supple in littera. at in nostro casu primo. si huius. §. aliud est. et aliud arbitrat. ubi ibi in premissis admittit. ut ibi dicitur. et hec omnia sic distinguendo servavit princeps quod servus suus fuit institutus. et alius substituitur. ut hic dicitur et ff. de here. insti. l. et ita. collige quod tale distinctionem. quia cum herede aliquem instituo. et si heres non erit substituo aut scio liberum. aut scio servum. et tunc servat quod in. ij. et. ij. r. huius. §. dicit. aut puto liberum falso cum sit servus. et tunc subdistinguo. aut per eum volui aut nolui aliquid fieri herede. quia hoc expressum. et tunc servat mea voluntas. ut. C. e. l. cum proponas. quod est huic contraria. aut est dubium. volui vel non aliquid fieri herede per eum. et tunc servat quod in prin. huius. §. dr. si autem puto servum cum sit liber. hic casus indubitabilis est. quod erit liber heres.

De pupillari substitutione. Ru.

liberis. no. ex hac lra tria esse neceria. ut pupillaris substitutio teneat. Primum ut sic de liberis qui substituitur. nam extraneo substitui non potest. ut ff. de extraneo. Secundo quod sint impuberes. nam puberibus non potest substitui. ut ff. de masculo. Tertio quod habeat in parte ut in hac lra. probatur per ordinem. Emancipatis autem non potest substitui. ut ff. e. l. ij. §. j. Tertio est necessarium quartum quod filij sint instituti vel exheredari. aliquid nullum esset principale testamentum. ut ff. de exhere. l. in prin. et ff. e. l. j. in si. ubi nec pupillare valeret. ut ff. e. l. j. libris. et hec omnia similiter in nepotibus omnibus servantur si non

sint recasuri in sui patris parte. ut ff. e. l. ij. §. posthumus. alia cum sint recasuri non valet testamentum cum in eo casu sint ut eorum testamenta non valeant et si ipsi essent maiores. p. Supradiximus. s. vulgariter. s. ti. j. et hoc idem hic substituit.

la venerit id est ante quod pubes factus sit. tunc si eius heres esto quo casu siquidem non extiterit heres filius. tunc substituitur heres sit patri heres. si vero extiterit heres filius et ante pubertatem decesserit. ipse filio sit heres substitutus. Nam moribus institutus est. ut cum eius filij etatis sint in qua ipsi sibi testamentum facere non possunt pariter faciunt eis. Qua ratione exatam etiam postionem posuimus in nostro codice qua prospectum est. ut si qui mente captos habeant filios vel nepotes vel nepotes cuiusque sexus vel gradus liceat eis et si sint puberes ad exemplum pupillaris substitutionis certas personas substituire. Sin autem resipuerint eandem substitutionem infirmari. et hoc ad exemplum pupillaris substitutionis.

q. Dodo. hic can te no. quod primo ponit verba institutionis. secundo substitutionis vulgaris. tertio substitutionis pupillaris. r. Esto hec institutio non. s. Filius ecce vulgaris. t. Heres. ecce pupillaris. v. Pubes. huius factus quod exponit. alia inter duos. p. xiiij. annis inter duos. p. xv. an. ponit hec oratio. cum in sua tutela venit. ut ff. de leg. ij. l. cum filio. r. Quo casu supra dicto.

7. Heres. et solus patris habeat bona fm 230. 3. Silio. et masculinus patri. ut ff. e. p. r. a. et bona pupilli vnde cum q. sira sunt. ut ff. e. l. ij. l. ples

§. ad substitutos. nisi in duobus casibus ut in testamento militis et arrogatoris. ut ff. e. l. si ples. §. si in arrogato. et §. ad substitutos. i. ff. a. Dodo. alia maioribus. ut. C. de impube. et alij. sub. l. humanitas. b. Etatis. ut masculi ante xiiij. annis. femine aut ante xv. annis. ut ff. de test. l. qui erate. et s. qui ma. accu. non potest. §. cum ergo. c. Excitatio. l. nos. d. Constitutionem. C. de impu. et alij. sub. l. humanitas. e. Personas. s. filios metecaptos si habeat alia tunc freres metecapti. alia quoscumque vellet. ut de al. l. humanitas princeps f. Resipuerint. s. cum copotes metis vel fami facti fuerint. g. Ad exemplum. et ita hec vocat exemplaris substitutio. in ut plene de his habeas noticiam. distingue quinq. genera substitutionum. quia alia est vulgaris. alia pupillaris. alia exemplaris. alia breuiloqua. alia copendiosa. prima. s. vulgaris subdividit. quia alia expressa. ut qui fit verbis negatiuis. ut si heres non eris titius erit heres. ut s. p. xi. Alia tacita qui fit verbis affirmatiuis. ut hic vos inuicem substituo. ut ff. de here. insti. cum in testamento. §. j. Item hec quisque erit mihi heres sit filio meo impuberi heres. ut ff. e. l. qui liberis. §. hec verba hec vulgaris adita hereditate expirat. ut. C. e. l. p. adita Secunda autem pupillaris sibi subdividit. quia alia expressa qui fit verbis affirmatiuis ut hic si heres eris et morieris in pupillari erate. titius sit heres. ut s. p. xi. Alia tacita. s. si vulgariter non pupillo substituat. quo casu tacita subintelligit pupillaris. sic et sub pupillari tacita vulgaris intelligitur. ut ff. e. l. nam hoc iure. in prin. et. C. de impu. et alij. sub. l. quis. nam hec adueniente pubertate expirat. ut in si. huius. §. Tertia scilicet exemplaris sic idem dicitur quod ad exemplum pupillaris est inducta. ut hic dicitur in multis tamen differunt. quia hec etiam in maioribus fit. s. illa tamen in puberibus. Item versus ad certam etatem fit pupillaris. s. xiiij. an. i. masco. l. xij. an. i. scia. ut ff. e. §. masco vel etiam minus ipsa

certū nō mal^o. vt. ff. e. l. si ita q̄s substituerit. z. l. i pupillari. at hec exemplaris in incertū. Itē in hac scz exemplari certe p fone substituitur. vt. C. e. l. bñanitatē. in pupillari autē cullibet pōt substitui. Quarta autē. i. breuisloqua fit ita duobus heredibus institutis. vos inuicem substituo. z. si ambo pupilli sūt. nā quattuor substitutōnes hīs verbis breuib^o cōphendunt^r z appellat lex hāc reciproca substitutōem. vt. ff. e. l. nā h iure. §. j. Quarta. s. cōpendio. s. fit hīs dōbis aliq̄ istituto quicūq; decesserit tūc substituo. et siquidē hoc. stat a milite z a pupillo vlt nō pupillo valet iure directo quicūq; cedat istitut^o. vt. ff. de mili. testa. l. milites ita hñe. §. j. nisi mī sit i medio q̄ cāture fideicommissi v3 si pubes tā factus d cedat istitut^o. vt. C. e. l. p̄tib^o. si vero paganus siue nō miles faciat eā. valet iure directo si mortē istitut^o i ea cōte pupillari. si x̄o postea tūc aut p hec verba fit substituo illū. z tūc trahit ad fideicommissariā. vt. ff. ad treb. l. scuoia. aut p hec te istituto z si decesserit quicūq; tibi illū facio heredem. et hec nō valet. vt. ff. e. l. bis verbis. a **Que. s. pupillaris.** b **Adoleuerit** itē finit als infirmat arrogatōne impuberis. vt. ff. de ad op. l. nec ei. Itē si p̄tis nō fuit hereditas adita. vt. ff. e. sed si pupillares. §. sed si ex asse. Itē si nascit posthum^o testatorū. vt. ff. e. l. p̄ filiū. Itē p secūdu testamētū qd̄ tamē valeat. vt. ff. e. l. si quis eū. §. si. Itē si testamētū paternū rumpat p que relā i totū aliud si p pte. vt. ff. e. institutōe. z de inof. testa. l. pap̄. §. sed nec impuberis. sed ptra ra. bo. pos. mota non fac pupillare substitutōem cessare. qz ibi non loquit de virib^o testamenti. vt. ff. e. ex duob^o. §. si. z. ff. d̄ inof. testa. fili^o. §. j. c **Igitur. p̄fatam.** vt. s. e. in prin. d **Duo.** nota qz duo dicūt quo ad qd̄. qz duob^o fit. nam instituit heres duobus patri scz z filio. Itē duarū hereditatū. vnū vero dicūt quia ab vno factū. z facit ad hoc. ff. e. l. patris z filij. z. ff. de condi. z demon. l. hec scriptura. z. ff. d̄ bo. pos. §. m ra. si ita scriptū. §. si. z. l. vt bonoz. e **Si formidolosus.** i. dolosus multiformiter vel timidus f **Subijceret.** quibus insidijs eū subijceret substitutus vt haberet ei^o hereditatē vt fecit zacarelius. g **Substitutio.** s. i. cū ip̄a institutōe. nā hic ē ordo vt p̄t mo institutio. scdo vulgaris substitutio. tertio pupillaris fiat. vt. s. e. ti. in prin. h **Vocatur** que est pupillaris. i **Scribere** vel etiā alia cartha. qz et hoc fieri pōt. vt. ff. e. l. patris z filij. k **Lino.** linū appellat ip̄am cordulā que fit de lino. vt vi-

que^o postq̄ pupill^o adoleuerit infirmat. Igit^r z i pupillari substōe fm p̄uatū modū ordinata duo quodamō sūt testamēta. alter p̄tis. alterū filij tāq̄ si ip̄e fili^o sibi here dē instituisse. aut certe vnuz testamētū ē duarū causaz id est duarum hereditatum.

Sinautem quis ita formidolosus sit vt timeret ne fili^o eius pupillus adhuc ex eo qz palam substitutū accepit post obitum eius periculo insidiarum subijceretur vulgarez q̄ dem substitutōem palam facere z in primis testamenti p̄tibus debet ordinare. illā autem substitutione3 per quā z si heres ei extiterit pupillus z intra pubertatē decesserit substitutus vocatur separatim i inferioribus paribus scribere debet. eamq; partem proprio lino propriaq; cera cōsignare et in p̄iore parte testamenti cauere ne inferiores tabule viuo filio. et adhuc ipu-

dimus fieri in litteris dñi pape. in quibus cordulis testamēti apponebant. vij. sigilla de cera. ideo dicit proprio lino. q̄a si alieno vendicaret dñs. z ita aperiret. z cōsiliū legis nullum esset. vel dic proprio. i. sepato ab alijs p̄tib^o testamenti sed nonne magis insidiabatur substitutus cum tantam con-

structionem. i. inordinacionem videat et p̄t se. Rñ. hoc ignorabat an p̄pter se an p̄pter alius facta fuerat illa ordinatio. l **Cauere.** idē est z si hoc nō caueat dñm tamē separatim signet m **Adinus** quasi diceret dixim^o qz si caute fieri p̄t sed si nō ita fecerit. nunquid valet ideo min^o z. vt hic dicit. bere operiantur. **Illud** palā est non ideo min^o valere substitutionem impubes filij qz in eisdem tabulis scripta sit. quibus sibi quisq; heredē instituisse quis pupillo hoc periculosum sit. **Non** solum autē heredibus institutis impuberib^o liberis ita substituere parētes possūt. vt z si heredes eis extiterint z ante pubertatē mortui fuerint. sit eis heres is quem ipsi voluerint sed etiam exheredatis. **Itaq;** eo casu si quid exheredato pupillo ex hereditatib^o legatisue aut donatōibus propinquo3 atq; amico3 acquisitum fuerit id oē ad substitutum p̄tineat. **Quocunq;** diximus de substitutōe impuberum liberorum vel heredu3 istituto3 vel exheredatorum eadē etiā d̄ posthumis intelligim^o **Liberis** aut suis testamentum nemo facere p̄t. nisi z sibi faciat. nā pupillare testamētū p̄t z seq̄la ē paterni-

structionem. i. inordinacionem videat et p̄t se. Rñ. hoc ignorabat an p̄pter se an p̄pter alius facta fuerat illa ordinatio. l **Cauere.** idē est z si hoc nō caueat dñm tamē separatim signet m **Adinus** quasi diceret dixim^o qz si caute fieri p̄t sed si nō ita fecerit. nunquid valet ideo min^o z. vt hic dicit.

n **Tabulis.** s. aperitis. o **Non** solum exheredatis. s. substituere pōt. p **Itaq;** eo cāu quādo exheredato substituit. q **Suerit.** vt quia gratus erat h pu-

pillus. sic vt ei donaretur vel legaretur. r **Ad** omne. imo videt qz nō in eis bonis valeat substitutio que a patre puenerunt ad filiū exheredatū. vt. ff. de mili. testa. l. miles. §. exheredato. que ē huic cōtraria. **So.** ibi miles emancipato substituebat qd̄ in alio. s. pagano nō tolerat. vt. §. e. §. extraneo. z ideo cū vnū p eo inducat. s. qz p̄t substituere emancipato z aliud ptra eū inducat. s. qz nō p̄t substituere emancipato nisi in his bonis q̄ sibi dedit. vt ar. ff. de iur. iur. eū qui in prin. s **Substitutū.** qui substitutus nullo pōt grauari legato. etiā in eā rem que pupillo fuit relicta. vt. C. de le. cū qdam. sed ip̄e exheredatus sic in re sibi relicta. vt. ff. e. l. coheredi. §. cū filio in si. §. Et no. hñc. §. nō posse hodie hñc locum nisi talis sit impubes qui posset esse ingratus. vt. prin^o puber rati. vt. no. s. q. mo. te. infir. §. itē si in seruitutē. als nō p̄t exheredari. vt. C. de inof. testa. si q̄s in suo. §. legis. t **Instituto3.** vt. s. e. in prin. vsq; ad p̄ti. §. v **Exheredato3.** vt. s. p̄ti. §. x **Liberis.** z sibi. hic no. qz z si filiū exheredat cui substituit prius sibi deinde debet facere filio testamentum. si autē cum instituat tunc vel ante vel post valet institutio vel substitutio. vt. ff. e. l. ij. §. prius. z. §. et si quis. z. §. sed et si. §. si. y **Saciat.** hoc fallit i milite q̄ p̄t substituere pupillo lz i instituat sibi aliquē heredē. vt. ff. de vul. sub. l. ij. §. quisquis. z **Par.** sic. ff. quē ad. testa. apian. l. pe.

A valeat. s. a principio. vt qz fili' fuit pterit'. vt. ff. e. l. si q's eui i. l. v. l. al. s. l. no valeat testametu a pn. cu mlti sint moi qb' testamtu no valet. vt. ff. d. in ius. rup. te. l. j. idē etiā si ex post facto rupa' in totu. l. testamtu p'ris. Sec' si p pte tm. qz tuc substituto remanet. vt. ff. e. in substitutoe. z. ff. de inoffi. te. l. pap. s. s. nec. Item

hec sut vera si iur' ci uili expugnet testa- metu. aut si iure p'roxiou' si p' ra. ex pugnet testm qz remanet substituto. vt ff. e. l. ex duob'. i. si. z. l. sc. q. huc. l. p'rie sut. s. certe aliud est cu expugnat iure ci uili. vt h. aliud cu iure p'roxiou' vt ibi. naz p'etoz no pot facere ee nec desinere here de. vt. ff. de bo. pos. s. q's aut. Itē no. h q' de alienis reb' q's testat. vt p' d bonis filij sic z als. ff. d. do na. inē v'z z v'x. cum hec s. filies. z. ff. d. in ius. rup. test. si q's filio. s. s. z si q's filius est z alius casus fm q's dā. vt. C. de scdis nup. semie. s. fi. s. de iure coi alr est. vt. ff. de testa. l. el. q. s. j. z de codicillis. l. p'fici unē. s. si post.

Singul' pot em ee q' q's habeat plu- res filios z oēs impuberes si cuiuslibet substituere vult po- terit. si aut vltio loco moietri. z h pot vt h. z. ff. e. l. singulis. z h casu vno moietre deserf sua portio iure legitimo. l. p. l. xij. ta. ad fratres. vt h z. ff. de le. ag. suc. s. j. s. certe ex eo q' vl timo moietri substituit. videt eos inuicē substituisse vsqz ad vltimū. z ita iure substitutois mag' q' legitio inē eos succe- di videt. vt. ff. de le. iij. l. titia seio. in fi. s. que est p'ria huc s. z certe ibi dicit p' l. q' no alienarent qd testator eis dimitte- bat. z ex h d' ibi iure substitutois succedere no qz vltio tm substituit. vt. ff. de le. iij. l. is q' in fi.

Nouissim' i. in vltio puta his verbis q' ex liberis meis ipubes vltim' moiet' ei tiri' heres esto.

Substituit. l. pupillariter.

Noiatim. sic. s. de here. li. s. noiatiū.

Erit subaudi. sit heres filio meo.

Quib' i. generalib' v'bis.

Heredes. l. p'ris. sic. ff. de ex. li. l. j. s. noiatiū.

Extiter. s. libimet heredes. nā sec' si aliū q'rat vtputa p'fi vel dno. nā tales. l. dñs vel p' q' sut heredes p' filiu v' seruū ex his v'bis generalib' no admittit ex substitutoe. idem di cas de herede heredis. vt. ff. e. cu filio. z. l. libetis. s. hec ver ba. z. l. seqn.

Pro q. put em dilexit testator eos instituit eq'liter vel ineq'liter. sic z in substitutoe p'sumit vt h. z. ff. e. si pater. z. s. e. s. si ex disparib'.

Masculo. ad. xij. an. l. copleto nā pupilli esse desinūt. vt. s. q' mo. te. in fir. in pn. sed. f. hos ānos pot substitui. vt. ff. e. si ita quis. z. l. si plures.

Substitutio. l. directo. si tm aliq' v'ba inueniā fideico- mi. l. testamtu iur' fideico. valebit. vt. C. d. fideico. l. si p' tu'

testamtu adeo vt si p'ris testa- metu no valeat nec filij qdem valebit. **S**ingul' aut liber' vt ei q' eoz nouissim' ipubes moiet' substitui pot. Singul' qdē si nemine eoz intestatum decedere voluerit. nouissimo si ius legitimay hereditatu in tegz inter eos custodiri velit substituit autē ipuberi. aut noiatiū veluti tiri' aut gene- raliter. vt q's q's mihi p'ri heres erit quib' verbis vocant ex substitutoe ipubere mortuo si lio q' ei scripti heredes extite- rūt z p qua pte heredes facti sūt. **M**asculo' igit vsqz ad quattuordecz ānos substitui pot. scie vsqz ad. xij. ānos. z si hoc tps accesserit. substituto' euanescit. Extraneo vero vel filio pubere herede instituto. ita substituere nemo pot. vt si heres extiterit. et intra aliq'd

Comissu. qd semp fecisse videt cu dicit si fili' me' qncū- qz decesserit substituo ei vitalē qz v'bu substituo cu sit gene- rale v'bu z ad directā z ad fideico. substitutoe'z possit trahi z ad id restringet qd est rez apri'. i. ad fideico. qz directe no hz locū qncūqz decessit. z pbat h. C. d. impu. z alijs sub.

Tps decesserit ali' ei sit heres s. hoc solū pmissū ē. vt cu p si deico missū testator obliget' alij hereditatē ei' v' totā v' p pte restituere. qd ius quale sit suo loco trademus.

Quibus modis testamentū infirmetur.

Testamtu iur' factū vt qz adeo valet donec rupa' irritumue fiat Rupa' at testm cu i eodē sta- tu manēte testatore ipi' test' vis v'nat. Si quis aut p' fa- ctū testm adoptauerit sibi fili- um p impatorē eū q' ē sui iur' aut p ptozē fm n'ram pstituto- nē eū q' i p'ate p'ris fuerat te- stamtu ei' rupa' quasi agna- toe' sui heredis. **P**osteriore' vero testamtu qd iur' pfectū ē superi' rupa'. nec interest an extiterit aliq's heres ex poste- riorē testamtu an no. hoc em

l. p' ib'. s. si v'bo insti- tutio z. ff. d. vul. sub. l. cohered'. cu filie. z ff. d. le. z se. co. l. i. am bigua. forte idē si di- cat vital' heres esto nā trahat ad fideic. qz de hereditate res- tituēda rogasse v' de- cē. vt. ff. ad tre. l. ex facto. j. rñ. z. l. scuo la. s. s. est vt no. s. in distincōe. o. Obliget. rogan- do eū p fideicom. vt restituat. p. Tradem'. vt. ff. de fideico. h' p totū

Quib' modis testā infirmant. vsqz nūc qliter cōfirmen- tur testā. nūc qliter

infirmant. nā nll est adeo firmū qd no rupa' vt i auē. d. nup. s. distrabit. col. iij. Accur.

Testamtu. adoptauerit. l. arrogauerit.

Cōstitutōez. puta au' est q' adoptat. vt. C. de adop. l. cu in adoptiuis. s. d. adop. s. sed hodie.

Rupa'. si aut p' eū instituisse no rupa'. licz postea arroget. vt. ff. d. li. z posthu. filio. s. fi. si aut fuit exhe- redat' fili' emācipat' z postea arrogat' z tuc rupa' aut ex- trane' q' postea arrogat' z tuc rumpit. vt. ff. de p' tabu. l. no purauit. s. si q's emācipatū. extrancū aut nepotē accipe q' no est su' heres cu ali' cu pcedat. alias frustra. z tuc exhereda- retur. vt. ff. de ver. ob. quidā cu filiu. z d. li. z posthu. l. si q's posthum'. s. si filium.

Agnatōe. i. sic natiuitate alicui' posthumū. nā tuc certū ē rupa'. vt. ff. de in ius. rup. te. l. f. in fi. z. l. iij. in pn. z. l. vez. z h i masculi testō. sec' in testamtu femie. vt. ff. de li. z posthu. l. gall'. s. nūc de lege velleia. in fi. s. Et ē rō. qz p'critō matris h' p exheredatōne. vt. s. de ex here. li. s. si qd. s. de inoffi. te. agit talis posthum'. vt. C. de in offi. testa. l. iij.

Posteriore. rupa'. h vez scdm quosdā qn secūdu no cō- cordat cu pmo. als durat p'mū. vt. C. de test. scim'. s. certe hoc stare no pot. nā si valet scdm no valet p'mū. cu idē non possit duo testā facere. cu ex scdo tm adeat hereditas. econ- tra in suā. nā valet p'ina no scda ab eodē z sup codē lara. vt ff. de re iudi. l. iudex.

Existere. no. no p'siderari qd est sed qd esse potest vt bic z. ff. de here. l. si. l. pater filio. z. ff. de in ius. rup. test. cum in secundo. in prin. z. s. in futuz. sed contra. ff. de lib. z post. si filius n prima charta. Sol. ibi testamentum secundū no valuit etiam in prin. hic autem valuit licet ex eo no adeatur ff

hereditas. **¶** Tre no. qd id qd valet plus rüpit p id qd minus valet. sic. ff. de acmi. l. l. legatü sub cödi. §. j. ar. pra. ff. de rescin. vñ. si id qd in prin. r. §. si. dic vt ibi nota.

3 **¶** Institutus. heres in secundo testamēto. r. iste versus ē exemplū qñ valet fm testm r nō extitit in eo heres. r. vide tria exempla.

a **¶** Decefferit. qre nō trāmittit nec oñi nec hodie ad heredes. vt. C. de cadu. rol. §. in nouissimo.

b **¶** S. si qd. iste. §. est lex. ff. ad tre. r. in cāpit. si quis prior.

c **¶** Prior. no. arg. p inia appellatōnū vtū ex ea vel ex pma agat. §. 3. ar. C. de do. inter vt. r. vñ. l. ex verbis. r. simile potest notari i l. pe. ciufdē. ii.

d **¶** Reb. qz totuz bz licz ex certa re sit institutus. r. iō rumpit primū testamētū vt hic. r. ff. de here. insti. l. j. §. si ex fūdo.

e **¶** Iustim. hoc titulo statim.

f **¶** Aliud scilicet. qz expse pfirmari pōt primū in secundo r. alia vt patet in se.

g **¶** Imperatores. ecc. cc verba dicte constitutionis.

h **¶** Cāpano. scz rescripserūt salutē.

i **¶** In eo. l. secundo testamento.

k **¶** Rez. l. certaz. l. script. l. in secundo testamento.

o **¶** Suppleta. scz si res sibi date nō faciunt quartam.

o **¶** Expsum. nā restator voluit primū testamentum remanere. r. nō potuit nisi r iure fidēicom. ex tacta tñ volūta te que ex testmto pcepit remanet primū. vt si sic dicā in secūdo. iō instituo talē. quia mortuū est quē institueraz in primo nā si errauit remanet primū heres r legata ex vtroqz prestatur. l. a primo. vt. ff. de here. insti. l. si.

p **¶** Doc modo. l. trib. modis. p arrogatōez r p agnatōem vt. §. e. §. j. Trez r p secūdi testamēti cōpositionē. vt. §. eo. §. posteriore quoqz vsqz huc. Accur. j.

solum spectat an aliquo casu existerē potuerit. Ideoqz si qd noluerit heres esse aut viuo testatore aut post mortem eius antequā hereditatē adierit decefferit aut ante conditionem sub qua heres institutus est decefferit in his casibz paterfamilias intestatus moritur. Nam r prius testm nō valet ruptū a posteriore r posterius eque nullas hz vires cū ex eo nemo heres extiterit Sed si quis priorē testō in re pfecto posteri eā iure fecerit. etiā si ex certis rebz in eo testō heredē instituerit supi testm sublatum esse diuus seuerus r antoninus rescripserūt. cuius pstois inseri verba iussimus in nro codice cum aliud quoqz pterea i ea pstoē expsum ē. Imperatores quoqz seuerus r antoninus coccelo cāpano rescripserūt. testamētū secūdo loco factū licz i eo loco certaz rez heres scriptus sit iure valere. p inde ac si rez mētio facta nō eēt. S. teneri heredē scriptū vt cōtētus rebz sibi datis aut suppleta quarta ex lege falcidia hereditatē restituat his qui i priorē testō scripti fuerāt propter inserta verba scdo testō quibz vt valeret prius testm expsum ē dubitari nō oportet. r ruptū quidē testamētū hoc modo efficit. Alio quoqz mō testā iure scā infirmantur. veluti cū is qui fecerit testamētū capite diminutus sit qd quibus modis accidit pri

p **¶** Diminutus sit. licet minima capitis diminutione. vt. §. e. §. nō tñ. in si. vt. ff. de condi. l. cōf. c. unī. §. si post testm eius pra. §. de testa. mili. §. pe. S. illud spēale est in milite. Pōt r ali modus irritādi testm adijci. qz p legē qñqz cassat i duobus casibz. vt in aucten. vt cū de appella. cō. §. si quis de p. dicitis. r. §. s. j. vnum

ino libro retulimus. Hoc at casu irrita fieri testā dicūt cū aliqn et q rüpāt. irrita sūt et ea q statim ab initio n iure sūt irrita sūt. s. r. ea q iure scā sūt r postea ppter capitis diminutōez irrita sūt possum nō hilominus rupta dicere. Sed qz sane cōmodius erat singulas causas singulis appellatōnibus distingui. ideo quedam nō iure facta dicuntur. quedā iura facta rumpi vel irrita fieri. nō tñ per omnia inutilia sunt ea testamenta que ab initio iurē facta propter capitis diminutionem irrita facta sunt. Nam si. vij. testium singulis signata sunt. potest scriptus heres fm tabulas testm bonoz possessionē agnoscere si modo defūctus r cuius romanus r sue pātis mortis tpe fuerit. Nam si iō irritū factuz sit testamētū. qz ciuitatez vel etiā libertatez testator amisit aut qz i adoptionē se dederit r mortis tpe in adoptiuū pīs pātē sit nō pōt scriptus heres fm tabulas bonoz possessionē petere. Ex eo aut solo nō pōt infirmari testamētuz. qz p ea testator id noluerit valere vsqz adeo vt r si quis post factum prius testamentum posterius facere ceperit r aut mortalitate preuentus. aut quia cum eius rei penituit id non perfecisset diuī pertinatis oratione cautuz est. ne alias tabule priores iurē facte irrite fiant. nisi sequentes iure ordinate r perfecte fuerint.

f **¶** Tabulas. no. qz de iure ciuili nō admittit. cū sit irritū testamētū s. ptozo q ipecto n potuit infirmari qd erat factū cū circa talia ius ptozū hōdeat vi. vt. §. d. bo. pos. §. nos aut.

g **¶** Ex eo solo. bñ dicit solo. qz si pl. interueniat. s. nō sit pfectū. scdm tñ qñqz rüpū primū. vt i fi. huf. §. dicem.

h **¶** Noluerit. l. dicendo hec vba nolo testm qd feci valere i pfecte. imo qñqz r si sint impfecte scde rüpū primū factas. vt. C. de testamen. sancimus. que est contra. sed ibi

ex pñtibz. coll. vij. r. Retulimus. vt §. de ca. di.

s **¶** Casu. l. cū qd capite diminuit.

t **¶** Dicūt. l. p. pte.

v **¶** Causas. l. differentias.

r **¶** Alioqn. l. si improprie dicere veli r large.

y **¶** Singulis. l. de proprijs nominibz. r facit. ff. d. sup. le. l. labeo. §. si.

z **¶** Irrita. vt p ca. di. testatoris.

a **¶** Signata. sūt et postea testator capite minutus est.

b **¶** Romanus. vt qñ maximā vel mediaz cap. di. passus fuerit

c **¶** Pfectas. vt in minima.

d **¶** Suerit r aliq in dicio volūtatē primā retineat. vt. ff. d. scdis. ra. l. qz ex liberis. §. testamento.

e **¶** Libertatez. imo etiaz facto seruo testatore vt qz captus ab hostibz r ibi seruus moriat. nā tunc valet testamēt. vt. §. q. nō ē pmi. fa. te. §. fi. que est contraria.

f **¶** Illud est ppter fictionē. l. cor. vt ibi. r ff. de vul. sub. l. lex cornelia. Accur.

g **¶** Ex eo solo. bñ dicit solo. qz si pl. interueniat. s. nō sit pfectū. scdm tñ qñqz rüpū primū. vt i fi. huf. §. dicem.

h **¶** Noluerit. l. dicendo hec vba nolo testm qd feci valere i pfecte. imo qñqz r si sint impfecte scde rüpū primū factas. vt. C. de testamen. sancimus. que est contra. sed ibi

ta ex cursu decennij q̄ mutatoe volutaris illud euenit no so-
la mutatoe. Itē ff. de testa. m. l. ei. multu. §. milita missus
S; ibi p̄mū erat min? solene iure col inspecto. vñ facile po-
tuit. Itē ff. de iniu. rup. te. l. ij. S; ibi scdm lz n̄ sit p
fectu iur col est tñ pfectu iure militari. vñ r̄p̄t p̄mū. Itē p.
C. d. testa. hac cōsul.

§. si q̄s. Itē. lz ibi in
scdo huc ut instituti
q̄ r̄ alias ab intesta-
to successuri erant.
vñ facile r̄p̄t p̄mū
testu in q̄ c̄met sunt
instituti. r̄ facit? ad-
mittit venietes ab
intef. vt. ar. ff. d. vul.
r̄ pu. sub. l. si filius.
Itē p. C. de testamē-
tis. l. n̄tam. r̄ ad idē
l. ff. si ta. tes. nllē ex
l. j. §. si heres. lz istis
legib? pl? fecerat te-
stator. vt r̄p̄eret p̄-
mū. qz icidit qd ma-
gi est q̄ si aliō testm̄
facere voluisset. vt
ar. ff. de his q̄ in tes.
delet. l. ij. Itē p. ff. d.
acqr. here. l. claud?

nā impfectū testam̄tū sine du-
bio nllm̄ ē. Eadē orōne exp̄s
sit diu? p̄tinax nō admissuz se
hereditatē ei? q̄ lit? cā p̄nci/
p̄ reliq̄rit heredē neqz tabu/
las nō legitie factas i qb? ip̄e
ob eā cām heres institut? erat
pbatuz neqz em̄ ex nuda vo-
te heredis nomen admissuz?
neqz ex vlla scriptura cui iur?
auctoritas? d̄sit aliqd adeptu
rū. S; hoc diu? seuer? r̄ anto-
nū? sepiissime rescripser̄. licz
em̄ inq̄unt legib? soluti sim?.
attamē legib? viuim?.

De inofficioso testamento.
Quia plerūqz p̄tes si
ne cā liberos suos ex-
heredat vl? omittunt
inductū ē vt d̄ inofficioso testa-
mēto agere possit liberi q̄ cō-

redē nō hz. vt. ff. de his q̄ in tes. dele. l. p̄cie. nec potuerit eā
trāsmittere suo heredi ad eādā. vt. C. de cad. tol. §. in nouis-
simo. Itē p. C. de his quib? vt indig. l. hereditas. lz ibi dixit
talia vba q̄ heres erat indign? vel filia q̄ pl? faciūt q̄ si sim-
pliciter diceret nolle p̄t? valere. vl? q̄ si scdm cepisset facere.
r̄ iō ibi recedit a p̄mo. vl? dic illd qd h̄ d̄r eē vez d̄ iur? dire-
ctio vt nō r̄p̄at p̄mū. lz tñ aufert ei hereditas. vt indigno vt
ibi. cū h̄ cōgitauerit testator. vt. ar. ff. de p̄di. insti. l. qdā in fi.
k Nullū est. no. nihil eē qd pfectū n̄ sit. C. ad fill. l. cū fill.
in fi. S; p. ff. quēadmodū tes. ap. l. ij. §. testam̄to. lz ibi abusi-
ue d̄r aliqd qd nō erat pfectū. Itē p. C. d. testa. l. hac p̄sul. §.
ex impfecto. S; illud sp̄ale est fauore liberoz vt ibi d̄r. sic r̄
aliud est sp̄ale in illis vt difficult? r̄p̄at testator illd in q̄ ip̄i
instituti sūt. vt in auc. de tes. imp. §. p̄c.
l Reliquit. l. in solēni testam̄to qd facit vt duriorē faci-
at aduersariū suis aduersarijs q̄ institutio est odiosa r̄ inut-
diola. vt. ff. de here. insti. l. p̄cul.
m Causā. l. litis. nā si legitimas nō pbat. l. p̄nceps multo
min? p̄babit nō legitimas.
n Probatuz. l. cōmēdataz.
o Admissuz. l. nisi solēnter sit institut? nollet etiā nomen
heredis habere.
p Auctoritas. vt qz aliqd d̄sit p̄pter qd testm̄ nō valz cū
m̄ta sint in ei? factōe necessaria. vt. s. de testam̄t. §. j. r̄ ij.
q Rescripser̄. vt. C. de testam̄t. l. ex impfecto.
r Inq̄unt impatores.
s Soluti. vt. ff. de le. r̄ se. con. l. p̄nceps. r̄ facit. C. de iur
fisci. l. fiscus. §. fi.
t Viuim? . l. viuere volum? . vt hic. r̄ ff. de le. r̄ se. cōsul. l.
dig. r̄ fa. ff. d. le. ij. qd p̄n. r̄ l. se. r̄ ff. de le. ij. l. impfecto. r̄ ff.
de inoffi. tes. l. pap. §. si impator.
v De inofficioso testam̄to. Qualr ip̄o iure testā infirmant
s. n. j. dictū est. nūc aut qualiter officio iudicis. l. per sniaz tu
dicas intentata querela.

Quia exheredat. h̄ refer̄ ad eos q̄ ascēdūt p̄ line-
am masculinā r̄ femininā. lz seq̄ns clausula resp̄t
cit tñ feminā.

Uel omittit. h̄ tñ ad feminā lineā refer̄. nā
illaz p̄teritio p̄ exheredatōe h̄. vt. s. de exher. l. §. mater.

q̄rūt? aut inq̄ se exheredatos?
aut inq̄ p̄teritos? hoc colore
quasi n̄ sane mēt? fuerit cū te/
stam̄tū ordinauer̄. S; hoc d̄r
si quasi vere furiosus sit. lz re-
cte qdē fecit testamētū nō aut
ex officio pietas. nā si vere fu-
riosus ē nllm̄ testm̄ ē. Itō at
liber? tātū p̄missū ē testm̄ pen-
tū iofficiosū accusare. vez eti-
am liberoz? pentib? Soroz?
aut? r̄ ff turpib? p̄sōis scripti
heredib? ex sacri? p̄stitutōib?
plati sūt. Itō ergo cōtra oēs
heredes agere p̄nt? vltra? fref
igit? r̄ sorozes cognati nllō mō
aut agere possūt aut agētes?
vincere. tam aut naturales? li-
beri q̄ secundū nostre p̄stitu/
tōnis diuisionē adoptati ita
demū de inofficioso testam̄to

si aut aliq̄s de linea
masculina omittit?
filii in p̄tate. nulluz
ip̄o iur? esset testm̄ si
emācipatum filium
omitteret valeret lz
p̄ r̄ ta. r̄p̄it. vt. s. d̄
exhere. l. in p̄n. r̄ §.
emācipatos. hodie
etiā emācipat? p̄teri-
tus p̄t dicere nullū
ip̄o iure vt. s. de ex
here. l. §. noiarim. r̄
C. de li. p̄. maximū.
3 p̄nt. l. ab adita
hereditate. §. anque-
ritū. vt. C. e. sancim?
§. si. r̄ l. si qd filii i fi.
r̄ ff. e. pap. i. si. r̄. C. i
qd? . c. i integ. rc. nō
est ne. l. ij. p̄posita q̄
dā p̄tōe ad h̄ vt te-
stamētū rescindat q̄
nō ē actio p̄sus nec
accusatio lz mediuz
tenet r̄ q̄nqz actio et
q̄nqz accusatio d̄r. lz
p̄p̄c d̄r q̄rela. vt no.
ff. e. posthū? . §. si q̄s.

- a Qui. scilicet liberi.
- b Auferuntur. i. conuincuntur.
- c Exheredatus. a qualibet linea.
- d Preterit? . ab aliquo de linea feminina.
- e Testm̄. vt. s. qd? nō ē p. fa. te. §. ita furiosi.
- f Liberoz. l. ē p̄missū accusare filij ti. qn̄ sūt ab eis exhere-
dati. r̄ h̄ accipe i filio pagano emācipato. als si eēt miles nō
subiiceret q̄rela. vt. C. e. l. pe. i. ff. itē si eēt i p̄tate testm̄ ip̄o iu-
re n̄ valeret. vt. s. q̄ n̄ ē p̄mis. fa. tes. i. p̄n. r̄ fa. ff. e. l. nā r̄ si p̄-
g
- g Soroz. h̄ accipe in p̄sanguineis r̄ vterinis vel q̄nqz?
p̄sanguineis tñ. nā vterini nō p̄nt. vt. C. e. l. fratres.
- h Aut. duo d̄r iste. §. p̄mū q̄ frat? r̄ soroz p̄nt agere q̄rela
scdm q̄ vez ē q̄n turpes p̄sone institut? heredes.
- i Turpib? . l. ifamib? ip̄o iur? vl? p̄ sniaz vel etiā d̄ facto.
- k P̄clati sūt. i. admissi sunt.
- l Nō ergo. h̄ refer̄ ad primū responsuz.
- m Possunt. l. de iure.
- n Ultra hoc. ad scdm.
- o Agentes vincere. l. que de facto agentes non vincerent
melius ergo facerent si se sumptibus inanibus nō vexarēt.
vt. ff. e. l. j. Sed p̄tra. ff. e. posthumus. §. si quis ex his. lz ibi
nemo repellit agentē repelli tñ potuit. vt vic. S; an filij fra-
trū agant. videt ex hac l̄ra eos excludi. sed cū hodie vocen-
tur ab intestato r̄ fratrib? equipant? forte r̄ ip̄is querela da-
tur. vt in auc. de here. que ab inte. r̄ in auc. vt fratrū filij. §.
relictū col. ij. que est in. C. de le. here. auc. cessante. r̄ ar. ff. d̄
inoffi. te. l. posthum? in p̄m. lz r̄ndent qdā q̄ nō admittun-
tur ad querelā. r̄ tñ vna cū eo q̄ p̄t agere admittit ab inte-
stato. vt. C. de in offi. te. fratres. r̄. C. cōia. de suc. auc. itaqz.
vel posset r̄nderi q̄ admittit iure diuerso. nā frater agit q̄re-
la r̄ rumpit. r̄ filij alteri? fratris cū sit ruptū testamētū ad-
mittit ab intestato.
- p Naturales. l. r̄ legitimi. nō naturales tñ nō agūt in bo-
tis patris lz matris. vt. ff. e. si suspecta. §. j.

a **D**istinctione. ut ab vno paterno vel materno.
b **A**doptari. i. arrogati q̄ hñt quartā ex p̄tōe dñi p̄. vt ff. e. pap. §. si q̄s impubes. Itē adoptari si auo paterno tati sunt. vt. C. d. adop. cū in adoptiuis. §. de adop. §. hodie. z hoc p̄dicit.

c **V**eniūt. i. ventre p̄nt. vt iur. legati vt donatiōis. vt. ff. e. §. pe. vel qz eoz filij vt serui sūt instituti. vt ff. e. nihil.

d **P**artē. s. quartā. si autē min⁹ tunc ad supplementū agit vt. ff. p̄. §.

e **P**osthumū. s. ex hereditate. naz si p̄teriti ipso iure r̄p̄it testm̄. vt. §. de exher. re. li. posthumū. sed hodie nō p̄t exheredari. vt. C. e. si quis in suo. §. legis.

agere p̄nt. i. nullo alio iure ad defuncti bona venire p̄nt. **M**ā q̄ ad hereditatē totā vel p̄tē ei⁹ hereditatis alio iure veniūt de iofficio agere nō p̄nt **P**osthumū quoqz q̄ nullo alio iure venire p̄nt d̄ iofficio agere p̄nt. **S**z hec ita accipienda sūt si nihil eis p̄nt a testatorib⁹ testō relictū ē. qd̄ n̄a p̄tō ad verecūdiā nate intro duxit. si vero quantūcūqz p̄s hereditatē res eis fuerit relicta d̄ inofficio q̄rela q̄scēte id qd̄ eis deest vsqz ad quartā l̄tūe p̄tis repleat. lz n̄ sue rit adiectū boni viri arbitratu debere eā cōpleri. **S**i tutor noie pupilli cui⁹ tutelā gerebat ex testō p̄tis sui legatū accepit. cū nihil erat relictu ip̄ si tutori a p̄e suo. nihilomin⁹ possit noie suo d̄ iofficio patris testō agere. **S**z si extraneo pupilli noie cui nihil relictu fuerit d̄ iofficio egerit. z

f **T**estō. s. iure illitu rōis. cū testm̄ factū. vt ff. auē. vt cū d̄ ap. co. §. aliud. lz si aliā voluntatē facit sufficit q̄quo relinquat t̄. vt in auctē. de trien. z. se. §. j.

g **C**onstitutio. vt. C. e. oimodo.

h **E**is. s. exhereditatis vel preteritis.

i **F**uerit adiectū. vt. C. e. sancimus in p̄iunct.

k **S**i tutor. testator eñcū instituit z filiū exheredauit z cuius pupillo exñti in tutela filij sui legatum reliquit qd̄ p̄t̄r̄ filij us noie pupilli sui. nō tñ iō repellit a querela suo noie. **S**ed p̄. ff. e. l. si. j. n̄. lz sibi certe aduocat⁹ vel p̄curator sp̄te faciebat. cum illa officia sint spontanea. vt. ff. man. §. mandatum at hic ē ex necessitate suscipiē. vt. ff. d̄ tu. z. cu. da. ab h̄is. l. necnon. z necessario geritur. vt. ff. de adm̄. ru. l. j. in p̄in.

l **N**ihilominus. nam videbat paternum iudicium approbasse z sic nō posse postea querela agere. lz n̄ nihilominus potest. vt hic dicit.

m **P**atris. i. ipsius tutoris. imo erat exheredatus.

n **S**ed si eod̄rario. hic testator illū suū pupillū exheredauit z tutori quē ip̄emet pater filio dabat legatum dimisit. lz cet ergo agat de inoffi. noie pupilli z succunbat. n̄ ad legatū admittit. z ita no. ar. ex hoc z supiorū r̄iso q̄ q̄s agit aliquid interdum. non vt ip̄e. sed vt alius. simile. ff. de adopt. si p̄. §. q̄ duos. z. ff. e. si heres. §. si. z. l. aduersus. §. j. z. C. de adm̄. tu. cū quedā. z. ff. de cōpen. l. pe. C. de dolo. l. j.

o **I**git. forma ex eo qd̄ h̄es. §. e. §. sed hec ita. vbi dicit ēt si minus quarta h̄z nō agit querela. sed ad cōplementū. **S**o. hic loquit ante iustinianū. vt. C. cū querit. z. ff. e. pap. §. qm̄ an quartā. als. §. fm̄ iustinianū r̄pa. p. l. C. e. oimodo. et illud qd̄ est hic ponit inceptiue nō illatue. sic. ff. de iusti. z. iu. ius.

p **L**egati. sed hodie iure institutionis. si facti testamentus vt in auctē. cū de ap. co. §. aliud. si vero aliā sit voluntas sufficit quoqz relinquit titulo vt in auaten. de trien. z. se. §. j.

q **V**iuos. s. data ea p̄ditē. vt hec donatio iter viuos i q̄r tā cōp̄tē. vt. C. e. l. si qm̄. z. §. ḡn̄alr. et hoc subicit.

r **S**ubstitutionē. vt dicit cā z donatiōis. p̄pter nuptias. vt. C. de inoffic. test. qm̄ nouella.

supat⁹ est ip̄e tutor qd̄ sibi in testō eod̄ legatū relictū ē n̄ a mittit. **I**git⁹ quartā qd̄ h̄re vt d̄ iofficio agē n̄ possit. siue iure hereditario stue iure legati vt fideicommissi l̄ si mortis cā ei quarta donata fuerit sint viuos vt his tātūmō ca sibi quoz mētōz fac̄ n̄a p̄tō vel alijs mōis in n̄tis p̄tōi b⁹ p̄tinet. **Q**d̄ at de quarta dixim⁹ ita intelligēdū ē. vt si ue vn⁹ fuerit siū p̄les qd̄ age re de inofficio testō p̄mittit vna quarta eis dari possit vt pro rata distribuatur eis. i. pro virili portione quarta.

De heredum qualitate et differentia.

Heredes autē aut necessarij dicuntur aut sui z necessarij aut extranei. **N**ecessarius heres ē seru⁹ heres institut⁹. **I**ōqz sic appellat⁹. qz siue velit siue nolit. oino p̄ mortē testatoris p̄tinē.

Quod autē dicitur vt. §. p̄. §.

p **P**ortione. vt. s. quilibet habeat q̄rā hui⁹ p̄tis quā habetur⁹ erat ab intestato. vt. C. e. l. paritib⁹. z. l. cū querit. h̄ in est hodie iure auctēricoz mutarū. lz ad trientē. vt d̄t̄ tertia si sūt quattuor vel pauciores. si vero plures sūt filij exheredari. hñt dimidiaz. vt in auctē. de trien. z. se. §. j. que est. C. e. auct. nouissima. **E**t no. in si. hui⁹ ti. q̄ quidā dicit hunc t̄. hodie nō h̄re locū nisi inter fr̄es turpib⁹ p̄sonis hereditib⁹ institutis. z hec fuit sn̄a. **N**. p̄ auct. que ē. C. de li. p̄teritis vel exhereditatis. auct. nō licet. z auct. ex cā. **S**z nos dicam⁹ qd̄ h̄z locū. z olim qd̄ plene dixim⁹ in auct. vt cū de ap. co. §. aliud in si. z dicta auct. ex cā. nisi q̄ quedam capitula in dicta auct. circa querelā sunt innouata. vt qz olim nō transmittēbat ad heredē etiā suū nisi eēt p̄parata. vt. ff. e. posthum⁹. §. si. z. l. se. hodie sic ad suū heredē. vt. C. e. sancim⁹ in si. **I**te olim filij se gratos esse pbabāt. hodie heredes pbant ingratos vt. C. e. oimodo. **I**te no. hūc titulū loq̄. de gratis filijs. si em̄ essent ingrati. nil tenet p̄ eis d̄mittere. vt in auct. de here. z fal. §. exheredatos. z i auct. de imensil do. in si. §. si. z sūt cāe ingratiudin̄. r̄iij. qd̄ filij exheredant. z seprē qd̄ pater a filijs. vt in auct. vt cū de ap. cog. §. cās. z. §. h̄ diximus. **E**t tres qd̄ frater a fr̄e. vt in auct. de nup. ingratiudinē.

v **D**e heredū q̄litate z d̄tia. qz heredes d̄ qd̄. §. dicitur est diuisi sūt. iō d̄ eoz d̄tia z q̄litate. i. differēti q̄litate vidam⁹.

h **H**eredes autē necessarij. s. tantum. **E**xtranei. de his aut oibus hic titul⁹ dicit p̄ ordi nem. vt. ff. p̄. §. sui. z. §. ceteri.

¶ Necessari^o. ad hoc vt sit necessari^o est necesse vt sit seruus testatoris tpe testi. vt hic z. ff. e. si alienū. in prin. l. itē z tpe mortis. vt. s. de here. insti. §. seruus. Item q^o nō sit alter legat^o. tunc enī legatio quereret hereditatē. et ipse eius cēt nisi idē seru^o sibi substituit^o esset heres et liber. vt. ff. de pu. sub. l. si. §. i.

a Protinus. i. statim. et siquidē pure institutus est a scipso libertatem concessus videtur. vt. ff. de acq. here. ex pte. et. ff. de here. in sti. si sub cōditione. §. si. et etiā ignozās vt. ff. si cer. pe. eius qui. et. ff. de testamētis qui iudiciū.

b Et necessari^o nisi sit institutus sub hac cōditione si vellet. que verba faciunt cū voluntariuz sed in extraneo nil operantur. vt. ff. de condi. insti. verba. et. ff. de here. insti. cornelius.

c Unde quia necessarius.

d Suspectas vt q^o sciunt se non esse soluendo. et facit. s. q^obus ex ca. ma. nō pos. in prin. et. s. de vul. sub. in prin.

e Fiat. s. ab hoc scio herede et libero instituto.

f Heredis. i. serui instituti. et hoc ne de functus iniuria afficiatur. vt. s. e. qui bus ex cau. ma. nō pos. §. i. in fi.

g Incommodo quia inuitus hereditati astringitur.

h Prestat. sic et al^o inueniunt in multis locis. vt q^o in vno casu graua^o i alio debet releuari. vt. ff. de iurei. l. eū q^o i pn.

i Post mortē. s. ante aditā hereditatē. vt. C. ad fill. l. cu^o fil. l. cū filiano. alio casu loquitur.

k Patroni. i. qui esset patronus si cēt liber in vita illius

l Reseruent separationē ipetrata. si bona patroni nō attingat. i. non inceptit administrare. vt. ff. de sepe. l. i. §. si. alias si i ceperit administrare non poterit postea impetrare separationē. nisi sit minor. vt. ff. de mi. ait pretor. §. non solum. quo casu tantū. s. cū est minor separationē impetrabit etiam si iam atigerit hereditatē. non autē vt ab hereditate se absteat. vt. ff. de acq. here. l. necessari^o. §. si.

m Non veniunt. id est non venduntur.

n Sui autē. in pte. alias si sunt emancipati extranei sunt

o Deserit. improprie ponit q^o viuo vt. §. e. §. ceteri. patre nō fuit heres. s. dicit^o desinere quātū ad id quod futurū erat. sic et al^o. vt. ff. de vsufru. quēadmo. ca. l. iij. §. desi

p Interceptus. scilicet filius.

q Ratione veluti emancipatiōe vel deportatione. vt. s. qui. mo. ius pa. po. sol. §. preterea. et. §. cum autem.

r Liberatus emancipatione.

liber z^o necessari^o heres sit vñ qui facultates suas suspectas hñt: solēt seruum suum primo aut secundo aut vltiori gradu heredē istituere: vt si creditozib^o satis nō fiat pot^o eius heredis bona q^o ipsius testatoris a creditorib^o possideant vel distrahan^t vel iter eos diuidant. Ad hoc tñ incommodo illud ei comoduz pstat^o. vt ea que p^o mortē p^onu^o sui sibi acquisierit. ipi reseruent z q^ouis bona defuncti nō sufficiāt creditorib^o iterū tñ ex ea cā res ei^o quas sibi acquisierit nō^o veniūt. Sui autē z necessarij heredes sūt. veluti fili^o filia nepos neptisq^o ex filio z deinceps ceteri liberi qui i pte moriet^o s^o mō fuerit. Sz vt nepos neptisue sui heredes sint nō sufficit eā cūuei pte aui mortis tēpore fuisse s^o op^o est vt pater ei^o viuo pte iuo desi erit^o suus eē heres aut morte interceptus^o aut qualibet alia rōe^o liberat^o a pte p^oris. tñc n. nepos neptisue in locū p^oris

s Succedit. ita vt etiam filius emancipatus repellatur z nepos qui remansit in potestate ex eo vel alio filio natus admittatur. et hoc iure ciuili quod nō cognouit emancipatos q^o erāt capite minuti. vt. §. de here. que ab intest. de. §. emancipati. de iure autem pretorio soli filij emancipati ad

sui succedit^o Sz sui quidē heredes iō appellant^o: q^o dome stici heredes sūt z viuo quoq^o pte quodāmō dñi extimant^o. Cū etiā si quis testat^o moriatur prima cā est in successiōe liberorū. ¶ Necessarij vero iō dicūt^o: q^o oio siue velint siue nolint tñ ab intestato q^o ex testamto: ex lege. xij. tabu. he redes sūt^o s^o is p^otor p^omittit^o volētibus se abstinere ab hereditate: vt potius parentis q^o ipsozū bona similiter a creditoribus possideant. Ceteri qui testatoris iuri subiecti nō sūt extranei heredes appellā tur^o. Itaq^o liberi quoq^o nostri qui in pte nostra nō sūt heredes a nobis instituti extranei heredes nobis videntur. Qua d cā z qui heredes a matre instituunt. eodem numero sūt. q^o scie i pte liberos nō habēt. seruus quoq^o heres a domino institutus pōt testm scm ab eo manumissus eodez numero habetur^o. In heredibus autem extraneis illud ob

mittuntur nō nepotes. ut dicto. §. emācipati. s^o per edictū de cōiungendis cū emancipatis liberis eius admittitur sit filius et nepos. vt. ff. de cōiungendis cum eman. l. i. ij. rñ. quod id est q^o simul nepos cū patre vt fratre patris admittatur locum hodie non haberet cū sit sublata omnis differentia que fiebat occasione emācipationis. vt in auc. de here. qui ab intest. de. §. i. col. i.

t Sed sui appellatur. s. supra dicti filij z nepotes.

u Quia domesticū nota filium domesticum patri. sunt et alij multi domesticū. vt. C. de his qui ad ecel. con. l. presenti. §. sane.

x Extimantur. s. ex artificio iuris ciuili quod fingit eandem personam patrem et filium. vt. C. de impu. et al. sub. l. si. Item eandem vocē vtriusq^o §. de inutil. stipu. §. et qui Item z ideo videtur dominus. quia in illis bonis patris alitur sicut ipse pater. z sicut vxor domina dñi scilicet dicitur z habere. pos. vt. C. de iure do. in reb^o. z. C. qui po. in pte. l. si. ita z possessionem viuo patre habere videtur filius. vt. ff. pro herede. l. ij. in fi. Pinc est q^o sola administratio dicitur transire ad filium cum pater moritur. vt. ff. de li. z posthu. l. in suis.

y Liberozū vt. §. de here. que ab intest. §. i.

z Dicuntur. scilicet dicti filij.

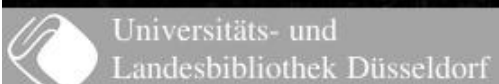
a Sunt. scilicet iure ciuili inspecto aliud de pretorio. vt subijcit quod preualet.

b Permittit. scilicet liberis in potestate positis non habeant necessitatem adire pretorem. sed sufficit si se non imisceant. vt. ff. de acq. here. et qui se. et. C. si vt se ab here. ab. l. i.

c Appellantur. sic. C. de rei vxor. ac. §. extranei.

d Non habent. vt. s. de adop. §. femine.

e Habetur. s. vt sit heres extraneus. nāz non sequit^o iste vtrūq^o. scz libertatem z hereditatem ex dñi testō quod est



necesse ut sit necessari⁹. vt. s. de here. insti. §. si do a viuo ac.
a **S**actio. et tunc accipit. i. vt possit capere ex testō qd pōt
quilibet exceptis qbusdā quos no. §. ti. pxi. §. legati.

b **C**orum. nam seruo instituto domini psona inspicitur.
vt. s. de here. insti. §. seruus.

c **I**d. s. q. sit capax

d **D**uob⁹ tēpo. s.

b⁹ alias tril⁹ s. tū

tria subijciuntur tem

pora vt subijcit.

e **M**utatio. vt qz

medio tempore effi

ciatur nō capax. tū

his tribus tempori

bus bene inuenitur

capax vt hic. r. ff. d.

here. insti. s. si in cō

ditione. §. solemus.

et. l. si alienum. §. in

extraneis. Sed cō

tra. ff. de acqui. he

re. si seruus eius q.

Sed certe q. seru⁹ i

seruitutez non dice

batur capax vt ibi

ex psona dñi pñci

paliter erat. naz do

minus erat non ca

pax. vnde eo manu

missio non nocet ei

manumissio. cū pre

sum. f. nunc q. et tūc

furat capax. Itē sūt

ar. ptra. ff. p emp. l.

ij. in prin. et in auē.

vt cuz de ap. cog. §.

generaliter.

f **T**empora. scz in

extraneo herede. s. z

in suo et necessario

exigitur vnum fm

30. scz temp⁹ mor

tis vt. s. c. sūt. y. fm

230. etiam tempus

testi inspicitur. tem

pus autez adire he

reditatis non inspi

citur. qz statim sunt

heredes patre mo: tuo scz d iure cluili. vt. ff. d. suis z le. i. su

is. In necessarijs autē tantum duo tempa inspicuntur. scz

testamenti et tempus mortis. vt. ff. de here. insti. si alienus

l. rñ. et. l. seruum.

g **T**esti. videtur. s. in actiua significatione.

h **A**cquirere. s. potest.

i **A**ctionem. in passiuā significatione.

k **S**ibi. si sunt sui iuris. l. Alij. si sūt in aliena potesta

te vt hic r. ff. de testis. l. filiussa. r. fa. ff. de flu. l. i. §. si.

m **E**xtraneis. abstinēdi. vt est suus heres cui dā abstinē

di facultas per ptozem. vt. s. c. §. necessarij.

n **A**deūda. nota hic quattuor. pportionalia. s. immiscere

et abstinere que duo pñt ad suos heredes Itē adire r re

pudiare. q. duo pñt ad extraneos vt hic d. sed qñq. su

us d. adire et repudiare. vt. C. de legi. here. defunctus.

o **D**eliberare. 3. annū deliberationis petito tpe r indulto

ab impiali culmine a nris aut iudicibus. 3. ix. menses. r non

nisi sel peti pōt. vt. C. de iur. deli. sancim⁹. §. et hoc quidē.

p **Q**uoniam. nisi sunt vti iure cōi. vt. ff. de mino. l. verū. §.

seruat: vt sit cū eis testamtu fa
ctio siue heredes ipsi istuā/
tur siue hi qui i ptāe eorum
sūt. r id duob⁹ tēporib⁹ ispi
ci testamēti qdē facti tēp⁹ vt
pñterit instō. mori vero tpe
testatoris vt effectum habeat
hoc āplius et cū adierit here
ditatē esse dz cū eo testi factio
siue pure siue sub pditione he
res institutus sit. nā ius here
dis eo maxie tpe inspiciendū
est quo acquirit hereditatem.

Medio autē tpe inter scñ
testm et mortem testatoris vel
pditionez instōnis existentez:
mutatio iuris non nocet here
di. qz vt dixim⁹ tria tpa inspi
ci debēt. **T**estamēti aut fa
ctionē nō solum is hre videt
qui testm facere pōt: sed etiaz
q. ex alieno testō vel ipse cape
re pōt vel alij acquirere licet
nō potest facere testm: r ideo
furiosus et mutus et posthu
mus et infans et filiussa. r ser
uus alien⁹ testi facti onez hre
dicunt. licz eni testm facere nō
pñt attamen ex testō vel sibi
vel alij acquirere pñt. Extra
neis aut heredib⁹ delibera
di ptās ē: de adeūda heredi
tate vel si adeūda. S. siue is

item nō restituit. Itē nisi iurauerit a dultus super cōtractu
vt in. l. frederici hac edictal. et in auē. de pace tenēda. §. sa
cramenta.

q **S**uccurrit. vt. ff. de mino. ait ptoz. §. si hereditatem.

r **S**ciendū. maiori. s. cuidā p pñuilegio veniā obtinenti.

cui abstinēdi ptās est imiscue
rit se bonis hereditat. siue ex
trane⁹ cui de adeūda heredi
tate deliberare l. adierit po
stea relinquēde hereditat. fa
cultatez non hz nisi minor sit
xxv. annis. Itā hui⁹ etaz ho
minibus sicut in ceteris oib⁹
causis decepti ita et si temere
dānosā hereditatē suscepit
ptoz succurrit. Sciendū est
tū diuū adrianū etiaz maiori
xxv. ānis veniā dedisse: cū p⁹
aditā hereditatez grandē es
alienū qd adire hereditatē tē
pore latebat em. risset. Sed
hoc qd diu⁹ adrianus cuidaz
spāli bñficio pñt. diu⁹ autē
gordianus postea militibus
tantūmō hoc extēdit. s. z nra
beniuolētia cōe oib⁹ subiecti
impio nro hoc pñt bñficiū
et pñtem nram tam equissi
mā q nobilēz scripsit cuius
tenorē si obseruauerint hoies
lz eis adire hereditatē r in tñ
teneri inqñtū valere bōa here
ditatē ptingit. vt ex hac causa
neq. deliberationis auxiliū
fiat eis necessarium nisi omi
sa obseruatione nostre consti
tutionis et deliberanduz exi
stimauerint et se se veteri gra

s **G**rade. sic. ff. de
condi. inde. l. ij. §. si
quid. r. l. ij.

t **G**ordianus. sed
vbi sunt leges isto
rum imperatorum.

rñ. non habemus
sed habetur mentio
earum. C. de iure d
li. sancimus in prin
cipio.

v **P**restitit. alius
prestauit. scz vt ali
quis non grauetur
propter improuisi
debitū vl enā pui
sū si est nō sufficiēs
hereditas. vt. C. de
iu. de li. sancimus.
§. ex omnib⁹ r hoc
facto inuentario si
res presentes sunt.
3. tres menses. si ab
fuerunt inter anna
le spatium. vt. C. d
iure deli. sancimus
§. sin autem dubius
r §. sin autē in locis

r **C**onstitutionem. vt. C. de iure delibe. sancimus.

y **E**quissimā. quantum ad tractatum.

z **N**obilem. quantum ad sententiam.

a **C**onstitutōis. q. de cōpositiōe denti inuētarij loquitur.

b **G**rauiamini. sed qd erit grauiamen. rñ. tenebat insoli

dum oibus creditoribus et legatarijs etiaz si excedant mē

suram hereditatis. vt. C. de iure deli. l. si. §. si vere postq.

Si aut pecijt tēpus ad deliberandum. r fa. etia inuentariū

creditoribus quidē tenetur insolidū. sed delegatis detra

hit falcidiam siue adierit hereditatem. 3. deliberationis tē

pus siue non recusauerit. sed si non fecisset inuentariū om

nibus insolidū teneretur. vt. C. de iur. deli. l. si. §. si autez

hoc aliquis r. §. si quis autem.

c **I**tem ad legitimam. s. iure ciuili. aliud iure pctorio.

tunc enim necesse habet coram pctoro agnoscere. vt. L. de

iure delibe. l. puberem. et. l. suum. r. C. qui admit. ad bo

pos. l. vlti.

d **H**uda. oz tñ q extrinsec⁹ declaref. si qd ergo p here

de velut heres gessit vt hic dicit tūc voluntatem illam de

datat nisi prester se no nisi vt herede facere vt h et. ff. de ac qui. here. l. p herede. in pn. 7. l. gerit. 33 id qd dicit h nuda voluntate est. C. de iure. deli. potuit. sz certe est necessaria voluntas 7 act? si ab actu incipias. sic 7 alias. ff. de acq. pos. quemadmodu.

Pro herede. i. fa cis ipis geredo pro herede.

Objisse. als entz nisi h sciat no p iudicat sibi aditio. nam non videtur adire. vt h 7. ff. de acq. heredi. si is ad que 7. l. eu q duobus.

Pro herede ee. etia pure. na si sub p ditione no pot an exntez p ditionez adire. vt. ff. de acq. here. is q be res. sunt 7 alia neces saria. i. vt sit liber et sui iurj q adit. als n poterit nisi iussu patris vl dñi pcedere. vt. ff. e. si qd mibi. s. iussu. 7. l. qñes. Itē optz q sit copos me tis vt in fi. h? ti. Itē q sit maior. xliij. an. als no pot adire vt C. de iur. deli. potuit 7. l. si infanti. itē q sciat mortuū ee testa tore. als no p adire vt. ff. de acq. here. is qui heres. s. si qd du biter. 7. l. q heredita te. 7. l. nemine. 7. l. q supstitit. Itē certus de p ditione testator ee vs. ff. de acq. her. l. heres s. fi. 7. l. se.

Pro dño. vii he res. i. dñs. vt. ff. ad. l. acq. itē mela. s. l. aq. Itē dicit teuto ni. i. heri. i. domini.

Destinatōe. dūmodo 7 h actu extrinseco dedaref. ar. nū 7. ff. de pecul. le. l. no statim.

Intelligit. no ergo demēs vel furiosus.

De legatis. Rubrica.

Dist hec. i. que dixim? s. de testamētis ordi. huc vsq.

Pars. i. q est circa legata 7 lōga est. vt ptz. ff. p mltas rubricas.

Prepositā. s. p qd pso. no. ac. s. fi.

Loqmur. i. locuti sum? 7 sic tps. p tpe ponit. vt. C. d. l. fa. si possidomū. vl loqmur. i. loq debem? si materiā. pscqre mur. sic in auē. de p sang. 7 affi. s. si igit coll. vj.

Siguris. i. pnb? vel formis. q. iij. sūr. p successionē ciuile. p ptozā. p arrogatoz. p adiectoz pseruāde libertatē cā vt. s. p qd pso. no. ac. s. fi.

Omnino. i. diligētissime.

Testamētis. vt. s. de testa. 7 trib? sequētib? ti.

Sequi qz nec debet nisi in testamēto relicta. 7 p? here dis institutionē. sz hodie 7 in vtroq. vt. ff. de fideicō. here. s. p terea. 7. l. e. s. 7. l. no vsq. 7. s. an. Accur.

Legatū. ff. e. legatū. sz aliter diffinit. vt. ff. e. legatū

Quedā donatio. sūr em tres donatōes. ff. e. l. j. 7 differt

uamini aditionis supponere voluerit. Itē extrane? heres testamto institut? aut ab intestato ad legitimā hereditatē vocat? pot aut p herede gerendo vel nuda voluntate suscipiēde hereditatis heres fieri. Pro herede autez gerere qd videt. si reb? hereditarijs tāq heres vtaf. vl vēdendo res hereditarias aut pdia colēdo locādoue 7 quoquo mō si voluntatē suā dclaret vl re vl verbo de adeūda hereditate dūmō sciat eū in cui? bonis p herede gerit testatū intestatū ue objisse 7 se ei herede ee. p herede em gerere est p dño gerere. veteres em heredes p dñis appellabāt. Sicut autē nuda voluntate extrane? heres fit. ita p traria destinatōe sta tim ab hereditate repellit Eū q surd? vl mur? natus est vel postea fact? nihil phibet pro herede gerere 7 acquirere si bi hereditatem si tñ intelligit quod agit.

De legatis.

Post hec videam? de legatis que ps iuris extra ppositā quidē materiaz videt. Nā loquimur de his iuris figuris quib? p vniuersitatē res nobis acquiruntur sed cū oīno de testamētis 7 d heredib? qui in testamto institunt locuti sum? no sine causa sequenti loco pot hec iur? materia tractari. Legatū itaq ē donatio quedā a defūcto relicta ab herede prestāda. Sed olim quidē erāt legator? genera quattuor p vēdicatōnez p dānatōez sinēdi mō. p pcepti onē. 7 certa qdā verba cuiq? generi legator? assignata erāt p q singula genera legator? significabāt. Sz ex pstitutiōnibus diuoz principū solēnitaf h mōi verbor? penur? sublata est. Nā aut pstitutiō quā cū magna fecim? lugubratione defūctor? voluntates validiores esse cupientes 7 non verbis sed voluntatib? eoz fauentes disposuit. vt omnib? lega

re. v. ff. mā. si hereditate. 7. argu. ff. de edēdo qdā. s. nil. 7. Quedā dō. vt dicat legatario ven dica tibi rē talem vl hereditate dāno te illū ere alieno libera re. vt. ff. e. s. 7. 7 tale itē si dicat limite illū hēre talē rem. itē si dicat viii herēduz. p d ptozē illā. i. an ptez capito. vt. ff. e. l. si in plib? i scōa charta. 3. dōstitutiōib? qd no habem? a. Sulara ē. i. du dū retro. b. dōstitutiō. C. cō munita. dele. l. j.

Lugubratōe. i. vigilatōe maxie nocturna. nā fm phos luna dī hēre radios lugubres. sz sol claros. sic i auē. vt iud. sine quoq? suf. in pn.

Validores. inēdū no est voluntas validior scriptura. vt ff. d. vsufr. l. alij. 7. ff. de suppel. le. labeo. 7 fa. ad h qd i textu dī. l. q voluntas sit validior scriptura. qd n est vtz. vt. ff. de le. ij. cū p s. cū ipsecta. 7 de le. j. l. iij. fm Jo. 7 h nisi sit impossibilis vl pbiosa. s. e. s. fi. vl inepta. vt. ff. e. l. fuo. alieno. s. fi.

Cupietes. quā dō solēnitaf.

Legatis. i. oī genere legator?.

Natura. quantū ad h vt debeant. sūr tñ qdā fauorabilis ordi alij. vt. ff. de ob. q ex qd pctu. s. fi.

Verbis. aptis tñ ad h. sic. ff. de p sti. pec. q autē in fi. 7. l. i.

Personales. f. ex testamēto. sequenti.

Per rē. i. p rei vēdi. nā recta via trāsit dñium in legatarium tra legatē. vt. ff. de fur. l. a titio.

Prothebentia. i. in reb? alijs que fuerit defuncti. Et no. q si legatum sit in specie 7 sic res testatoris cōpetit ille tres actiones si in genere vt seruuz cōpetunt due. i. test. 7 hypo. sed in casu tñ vna. actio. f. ex testamēto. 7 vna exceptio cōpetit. vt si lego debitori liberationem. vt. ff. de liber. le. qd mibi. 7. ff. vt in pos. le. l. j. s. si debitori. si autez sit res aliena due tñ cōpetant. f. psonalis 7 hy. vt. C. cōia. de le. l. j. non tñ oib? agit. i. a. r. in rē 7 ex testamto sed vna quā elegerit. vt. ff. de le. ij. cū fili. s. varijs. sz l. legatari? sit dñs qualr psonali agit vt. ff. de acti. s. sic itaq. Rū. rōne possessionis. vt ff. de p diti. l. ij.

a **P**erpenſu. i. deliberati. **condi. tr. l. ij.**
b Ad ea. i. no sum? pteri. f. dicta pſtoe. imo z alia facim? p
ſſa z eade materia. vt. C. coia. dele. l. ij. pma m remouet dif
ferentiā quattuor genez legator. f. in quo erat differentia in
ter ſe. ſecūda] vero remouet; differentiā in legata z fideicō.

c **S**trictē. i. ſtrictio
tur ſic vt ex teſtam
to m̄ debeat. vt. f. d
fideicō. here. f. pte
rea.

d **M**agis. f. q̄ le
gata vt ab inſtato
etiā debeant. vt. f. d
fideicō. here. f. pte
rea. Vel dic ex volū
tate magis q̄ ex ſo
lūitate teſtamti.

nis vna ſit natura z quibus/
cūq; verbis aliqd̄ derelictuz
ſit liceat legatarijs id pſequi
nō ſolū p actiōes pſonales ſz
ēt p in rē z p hypothecariam
cui? pſtois ppenſū modū ex
ipſius tenore pſecutiſſime acci
pere poſſibile ē. **S**z nō vſ
q; ad eā pſtoz ſtādū eē exiſti
maim? Cū em̄ antiquitatē
inuenim? legata q̄dez ſtrictē
pcludētē. fideicōmiſſi aut̄ q̄
ex volūtate magis deſcēde
bāt defunctor pinguiorē na
turā indulgentē neceſſariū eē
duxim? oia legata fideicōmiſ
ſis exequari vt nulla ſit inter
ea oria ſz qd̄ deest legat. hoc
repleat ex natura fideicōmiſ
ſoz. z ſi quid āplius ē i lega
tis. p hoc creſcat fideicōmiſſi
natura. **S**z ne i p̄ris legū
cunabul p̄mixte de his expo
nēdo ſtudioſis adoleſcētibus
quādā introducām? difficul
tatē opep̄ciū eē duximus in
teri ſepatim p̄ius de legatis
z poſtea de fideicōmiſſis tra
ctare vt natura vtriuſq; iuris
cognita facile poſſint p mixt

e **E**xequari. quā
tū ad ſniaz z tracta
tū. nō q̄tū ad d̄bz
nā nō dic̄. hodie le
gataria libertas. ſz
fideicō. appellat.
Itē ppter legatū n̄
cogit̄ q̄s adire ſz p
fideicō. vniūſalez ſic
vt. f. ad. l. fal. f. ex vt
uerſo. z. ff. ad tre. qz
poterat. z. f. de fidei
cō. her. f. ſz ſi recuſz

f **D**eest. in trib? em̄ deest. vt. f. e. f. poſt mortē. z. f. de fidei
cō. here. f. p̄trea. z. f. de ſingultis re. p fideicō. re. in p̄m.

g **A**mplius. f. vt neceſſitate qd̄ non erat in fideicō. vt. f.
b **S**ed neq; cunabilis. i. b̄ de fideicō. here. in p̄m.

i **O**perep̄ciū. i. pulchrū videre vt dic̄ in ſaluſtio. eoz.

k **I**nteri. i. añq; ventam? ad illaz pſtoez vbi tractant̄ cōia

l **D**e legatis. vt hoc n̄. z duob? ſeq̄ntib? vt in fideicō. he
re. z alio ibi p̄ort. it.

ll **C**ognita. f. ſepatim. **m** **E**ruditū. ſic. s̄. de iuſti. z iure.
f. his generaliter.

n **N**ō ſolū. res z in his nihil refert ſi ſcierit vel ignorauerit
hoc defunctor. vt. f. e. f. ſi quis rē ſuā. z. ff. dele. ij. l. vñ ex
familia. f. ſi q̄s rē ſuā. idē d̄ re cōi legata ſz Jo. vt. ff. e. l. v. f. f.
f. z. ij. ſz certe ibi nō valz legatū niſi p ea pte. p q̄ n̄ eſt error.

o **A**liena. etiā hoſtiū. vt. ff. e. etiā ab om̄ibus. f. etiam ſim
Jo. ſtē ab hoſtib? capta. vt. ff. e. ſeruus ab hoſti. z. l. ad qd̄.

p **P**oreſt. ſic. z. s̄. de iuſti. z iu. f. his iſt.

q **R**edimere. ſp̄ale ppter p̄cep. teſtatoris. ſic. ff. cōdi. cōi
diuidūdo. f. ſi regulariter. vt. C. de p̄de. em. inuitū.

r **R**edimere villo mō. quā non vult vendere. vel ſi p̄t n̄
viniū perit p p̄cio. vt. ff. e. nō dubium. f. ſi. z. de le. j. apd̄ iul.
f. conſtat.

s **C**ōm. r̄tū. i. nō p̄t ſup̄ ea re p̄tractus haberi.
t **A**dip̄ſci paſſ uē accipe eximatio. ſi apud eos nullū ē cō
m̄rū. vel etiā eſt ſz cū grandī difficultate nō valz legatum
vt. ff. e. l. apud iul. f. ſi. niſi teſtator voluerit p̄trariū ma
niſte. vt. ff. e. l. ſi q̄s in q̄lin. os. niſi in alto caſu vt ſi liber. hō le

tionē eoz eruditū ſubtiliori/
b? auriū accipe. **U**ō ſoluz
oāt teſtatoris vñ heredis res
ſed et aliena legari p̄t. ita
vt heres cogat red. mere eaz
z p̄tare. vñ ſi eā nō p̄t redi
mere eſtimatiōez eius dare

Sz ſi tales res ſit cuius cō
merciū n̄ ē nec adipiſci p̄t.
nec eſtimatio ei? debet veluti
ſi cāpū marciānū l' baſilicas
vel tēplayel que publicoy ſui
deſtinata ſunt legauerit. naz
nullius momēti tale legatū ē
Qd aut̄ diximus alienā rem
poſſe legari. ita itelligēdū eſt
ſi defunctor ſciebat alienā rē
eē nō et ſi ignorabat forſitan
em̄ ſi ſciſſet alienā rē eē nō le
gaſſet. z ita diu? pius reſcri
pſit z verius? ē ipm̄ qui agit
id ē legatariuz p̄bare. optere
ſciuiſſe alienā rē legaiſſe deſu
ctū nō heredē probare opoz
tere ignoraiſſe alienam qz ſem
per neceſſitas probādi incū
bit illi qui agit. **S**ed et ſi
rem ſuam obligatam credito
ri aliq; legauerit. neceſſe ha
bet heres eam luere? z in hoc

geē q̄ fuerat redēp
t? ab hoſtib?. q̄ cāu
a pignore eximif. vt
ff. e. ſenar? . f. ſi. ſi at
cōmertū ē in cōi. ſz
nō ē ei ſz a q̄ relinq
tur valz vt ipſū deſ
vel eximatio. vt. ff.
e. l. mortuo boue. f.
labeo. ij. r̄n. z ſic itel
ligit. ff. e. in. p̄. ſed ſi
res. ſi aut̄ m̄ ei nō ē
cui p̄tare d̄z ſi p̄p
ſuū delictū vel ſecte
diuerſitatē. vt in iu
deco et mācipio p̄p̄ia
no. vt. C. ne iudeus
p̄p̄i. mā. l. j. nō valet
nec eſtimatō daf. vt
ff. d̄ le. ij. mortuo bo
ue. f. labeo. j. r̄n. z d̄
x. obli. m̄l̄tū iureſt
ſz p̄p̄ ſtat? p̄ditōez
vel corpis vitū. vt
ſuo malicia p̄cto le
geē ſp̄edū curioſ
ſi eſtator ſcit vitū
ſneē daf eſtimatō
aſ nō. vt. ff. d̄ le. ij.
fideicō. ſi ſeruo. f. a
lieno. z. ff. e. l. filiū
fa. f. ſi qd̄ alicū.

v **B**aſilicas. baſil
grece latine domus

regis dic̄.

x **D**eſtinata via publica.

y **I**gnorabat. q̄ ignoratia nocet niſi cōiuncte pſone ſit re
lictū. vt. C. e. cū alienā. z niſi cū relinquit libertas ſeruo alic
no. vt. ff. d̄ fideicō. li. paul? . R. qd̄ ſi res legata fuerit euita
Rn̄. ſi in ſp̄e nō teneri heres de euit. vt. ff. de euit. l. heres. z
ff. d̄ le. j. l. ſi a ſubſtituto. f. heres. ſz ſi in genere ſiue. extra iu
dicū ſiue in iudicio tradita fuerit legatario. nō ſtipulanti de
euit. agit ac ſi nihil ſibi dātū eſſet. ſi eſt extraneus ſcilicet iſte
legatariuz. vt. ff. dele. j. l. ſi dom? . f. j. z. l. n̄ quecūq; z. de l.
ij. qui cōcubinā. f. ſi heres. z. ff. de euit. ſi heredes. ſi de p̄ſ
ctis eſt legatari? . vt ſi vni de fratrib? eſt p̄legatū non agit
nec creſcat inuidia cōtra eos. vt. C. de bo. que libe. cū optet.
z. ff. d̄ le. ij. cū pater. f. euit. ſz ſi oib? eſt p̄legatū oēs agit ſi
ue diſtributio p̄legatorū ſit p iudicē facta. ſiue p ptes. Si at
a teſtatore excipiēdo ſeruant non agendo. vt. C. cōia vtriuſ
q; iudi. l. ſi fratres. z. ff. dele. ij. cū pater. f. euit.

z **S**i ſciſſet. in eo caſu quo ignorauit.

33 **S**erius ē. vt. ff. de proba. veri? . C. de rei ven. res. z. C. d̄
eā. qui aculare volunt. C. de excep. ſi quidē. f. de inter. f.
cōmode. C. de act. z obli. l. negantes. z. C. de pbat. actor.

a **Q**ui agit niſi q̄ negat neget ius z niſi p̄ſmet us p actore

hic pbat re negas. vt. ff. de pba. ex ea pte. r. ff. de do. inter. vi. r. vro. qntus.

Hic si luere. tribus casibus luit heres. si sciebat testator re esse obligata vt b. Itē si ignorabat s3 reliquit p iuncte psona. vt. C. de fideicō. li. l. obligata. als. est. l. p dia. vt si p rāto erat res obligata qntū va let vel p maiori sum ma. vt. ff. de leg. j. si res obligata.

Cius. l. rei. d. l. uo. idēz est r. si p mouē. vt ar. r. c. s. si cui.

quoq; casu id ē placet qd f re aliena vt ita demū luere neces se habeat heres si sciebat de/ functo re obligatā esse. r ita vi ui seuer^o r antonin^o rescripse rūt. **S**i tñ defūct^o voluerit legatariū luere. r hoc expse/ rit nō d3 heres eā luere. **S**i res aliena legata fuerit. r ei^o rei viuo testatore legatarius dñs fact^o fuerit si qdē ex cau/ sa emptōis ex testamti actiōe p cū pseq^o pōt. si vero ex cau/ sa lucratiua veluti ex donatō ne vlex^o alia lucratiua sūll can sa agere nō pōt. **N**ā traditū est duas lucratiuas cās in eū dē hoīem r eādē rē r currere nō posse. **H**ac rōe^o si ex duo/ bus testamti eādē res eidem debeat. interest vt rē an esti matōez ex testamti psecutus ē. **N**ā si rē h3 agere nō pōt qz

Cōseq. nō caute pōnt. pseq. nā p cūz petere nō pōt s3 rē q tām est i obligatōne fm nos extitio tñ

dat ppter defectū rei. vt. ff. d. h. ob. si seruū. s. effect^o. Sed p nos est. ff. de le. iij. si res mibi. rñ. ibi ppter defectū iur/ pe tēdi r p sūpta volūrate defūcti re legatā legatari^o amittit. sed hic nō ex volūrate defūcti amittit emēdo. qdā tñ dicunt estia tione esse i obligatōe. vt. ff. de p d. fur. in re furtiua. s. s3 vtz in si. r. nō. qntuoz casus qd^o peto id qd habeo. **P**rim^o ē vbi res mibi data pōt auferrī vt. ff. d. so. si rē. r. l. q res. j. rñ. Itē si habeo ex alia cā qd debeā hē vt qz nō videar hē cū p cū ab sit vt b. Itē si aliqd iuris rei dēt ad huc est tradendū. vt ff. de so. etiā. r d. h. ob. iul. s. si. Itē si res deterior ē dolo dā tis ex cā stricti iur/ dat de dolo s3 habeat rē. vt. ff. de do. et elegant^o s. nō solū. s3 in bo. si. agit ex pmo p cū. vt. ff. cōmo. l. iij. als. iij. s. si res.

Ex alia vt legat. vt. ff. mā. si hereditatē nō dōs. pmissio ne. vt. ff. de ac. r ob. l. ex pmissiōe dōs.

Nō pōt. etiā si sua postea esse desinit. vt. ff. de lega. ij. l. meū. s. duob^o.

Traditū a iure. vt. ff. de ac. r ob. oēs. r. ff. e. l. si seru^o le. s. stichum.

Hoiez. ff. e. in. l. si seru^o. s. j. s. so. ibi p obliquū currūt nō directo vt b. ar. ff. de vul. sub. q liber. s. si.

Rē. l. spēm. al. d si qntitatē. vt. ff. d. le. ij. titio seyo i pñ.

Nō posse. s3 cur sec^o qñ emiē. **R**ñ qz nec rē hē videt cū p cū ei ab sit r loco rei successerit. vt. ff. d. pe. bere. si rē. r qd me. cā videam^o. r. l. si. i p a.

Rōne. l. si p dēte regule. **A**cur.

Testamti. s. duoz boim. si. n. vni^o cēt p m p scdm corrū gū. vt. s. q. mo re. infir. s. postioroz. **Q**uid si i eodē his lega ut. **R**ñ. dislignē ipēm a qntitate. vt. ff. de le. j. plane. s. si ea dem. vsq; ad illū. s. si pūcti.

Nō pōt. vt. ff. de le. j. plane. s. s3 si duoz p vt seq^o ex co

dem testamēto. so. illa intelligit fm h^o. s. distinctionē.

Agere. ff. de le. j. h. s. j. s. **S**ol. ibi testatoris r heredis testat^o ē eadē psona. vt in auē. de iureiu. a mo. i pñ. col. v. vt ibi in. ij. legato cōmodū repñtatōis p mī legatū relictū videt vt. r. c. s. ex pūo. qz nō videt legari bis i duob^o testamēti. r iō nō habebit nisi se mel.

H3 eā ex cā lucratiua si estiatōz agere pōt. **E**a quoq; res q in rez natura nō ē. si mō futura est recte legat veluti fruct^o q i illo sūdo nati est aut qd ex il la ancilla natū crit. **S**i eadē res duob^o legata sit siue p iun cti siue disūcti si ābo pueni ant ad legatū scindit^o inter cos legatū **S**i alter deficiat. quia aut spreuerit legatum. aut vi uo testatore dcesserit. vt alio quoquo mō defecerit totum ad collegatariū pñnet. **C**ōiū cti aut legat veluti si qd dicat titio r seyo hoiez stichū do le go. **D**isūcti ita si qd dicat titio stichum hoīem do lego seyo stichū do lego. **S**ed si ex pserit eūdem hoīem stichum eque disūctū legatum intel ligitur. **S**i cui fundus alie nus legatus sit. et legatarius

Quā. sic. ff. d. le. iij. l. qd in rē. in pñ. r. **M**ō. si autē nec fuit res. nec ē in rez natura nō crit vt ebi mera. vt fuit s3 nō ē vt hō mortu^o nō pōt legari. vt. ff. de iur. i. si. in pñ. **S**i ar ē du bīl an sit aut nō sit r rez natura cauet hō res d. pseqūda r re situēdo. vt. ff. de le. j. seruo legato. s. si. idē i suo legato q su gerat an testm. ali d in co q fugerat p^o. s. testm. q. s. est piculo legatariū. vt. ff. e. j. l. tā seru^o. r. l. si seru^o legat^o. j. rñ.

Natū. r tūc. cō pete sibi exactio. vt ff. d. h. ob. interdum j. rñ.

Si eadē duob^o. **Q**uid si dicat illi aur illi lego. **R**ñ. duo rei supulādi eē videt. vt. ff. e. ti. l. iij. s. si titio aut seyo.

Cōiūctim. s. p p iunctōez copulatiuā. vt. ff. de her. iust. si ita qd.

Disūctim. i. separi. vt. r. p r. s.

Scindit. vñlūter nisi sū duo pūcti cēt q locū vni^o ob tiner vt. ff. d. here. iust. iij. r. l. interdū.

Viuo. nā si testatore mortuo legatarius decedat ad he redē sūū legatū trāsmittit. vt. C. de cadu. tol. s. cū igif.

Testatore. p^o testm tñ vt differat a seqnti.

Defecerit. s. legatari^o vt p morte ciuile. vt dic legatū qd trib^o casib^o deficit r accrescit legatario pter duos q ponit b. **P**rim^o si nō ē collegatari^o in rez natura ipe testamēti. vt C. de cadu. tol. s. j. in pñ. **S**cds si mibi r posthumo q abort erur postea. vt. ff. e. si duob^o. s. si. **T**ertio si mibi r heredi suo legat. vt. ff. e. l. plane. s. si duob^o. r sic sūt. v. casus. ecōtra sūt tres casus qd^o deficit legatū s3 collegatario nō accrescit. **P**ri m^o si mibi r suo suo legat. vt. ff. e. l. plane. s. si pūcti. **S**cds si mibi r tibi res tua legat. vt. ff. e. l. h^o. s. si titio. **T**ertius si mibi r nō capaci legat. vt. ff. de le. ij. l. si titio.

Cōiūctim. s. re r hōis. vt. ff. de le. iij. l. re p iunctim.

Disūctim. s. hōis tñ nā re sūt p iuncti.

Legato. s3 nōne dādo seyo adimit titio. vt. ff. d. pu. sub. si qd cū r de ali. le. sic. **R**ñ. sic si pbat testatorē b. s. adimere titio. r dare seyo voluisse nō als. vt. ff. e. si plib^o. s. j.

Disūcti. s. hōis tñ re tñ pūcti sūt. ff. de le. iij. re p iuncti sunt r ali^o re r hōis disūcti vt si dēa lego titio dimidiā ser ui semprompto lego dimidiā eiusdē serui vt. ff. eo. ti. l. pculo. nec obstat in eodē titu. l. meuo. in pñ. quia illa intelligitur quando vnam dimidiā vtriq; legauit. r in istis non habet locum accessio. i. ius accrescendi. vt. d. l. proculo. sunt etiam

Vertical text in the left margin, likely a commentary or index, partially obscured and difficult to read.

re disiuncti s; verbis coniuncti. vt si dico lego tibi et sempromio
 p equis vortois? sunt et alere et verbis p iuncti. vt. s. pxi.
 et coniuncti vtroq; mo pferunt disiunctis vtroq; vel altero m
 mo coniunctis. p iuncti do vno mo nū semel admittunt. s. re
 t n. coniuncti do cū verbis tñ coniunctis et disiunctis re et ver
 bis pferunt. vt. ff. d
 be. i. l. si ita q; s; he
 redes. et ff. de le. iij.
 l. re coniuncti. s. pe. et
 s. fi.
a Emerit. l. legata
 rius.
b Peruenit. l. s.
 mox usufru. vt ca.
 di. vt simili causa lu
 cratiua m. vt. s. de
 usufru. s. finit. et sic
 factus est causalis.
c Fundus. l. i. pprie
 tate plena. de iudi
 cis m officio aliter
 fit. vt. j. sequit.
d Petere. hic re
 pete quod dicitur
 s. c. s. h. res. qz dixit
 fundū peti et in ple
 na ppetate. Sed
 opponit plena pro
 ppetas pstat ex du
 obus. s. ex nuda pp
 etate et usufru. et iaz
 bz pte. i. usufru. ex
 cā lucratiua. quō s;
 peti fūd? in plena p
 petate. Rñ. usufru.
 h cā cū fūd? peti in plena ppetate nō obinet pte dñij s;
 vicē seruitutis pdialis q nō ē ps rei cū nō possit esse sine re.
 et iō nō videt peti ea ps rei q obuenit ex cā lucr. i. usufru.
 et hoc de rigore. s; ptra de eqtate vt subijcit
e Petitoe. l. tali. i. pdicta fundi p actōez ex restō als in m
 tis locū dñij bz. vt. ff. de dā. infec. qui bona. et s. supficiariuz
 et ff. d. bo. aut. in pos in venditōe. et ff. fam. hēre. et puro. s. ij.
 et ff. de usufru. l. iij. et v.
f Seruitutis. l. realis.
g Deducto. i. estimatōe usufru. quē. i. usufru. ex cā lucrati
 ua habet. et iō nō d; plus hēre. vt. s. e. s. h. res.
h Estimatoez. s. proprietatis.
i Prestari. l. ab herede suo.
k Legatū. vt. ff. de libe. leg. l. j. s. So. ibi liberatio relinq
 tur que nō erat debitoris.
l Pōt. sic. j. de ac. s. sic itaq; ff. d. le. iij. l. cū quis. j. rñ. et ff.
 de excep. rei iud. l. et an eadem. s. actiōes. et ff. de acq. pos. l.
 iij. s. ex pluribus.
m Alienauerit. ff. de re. ca. l. j. in fi. s. So. fm Ber. ibi vīuo
 testatore alienauit. hic postea vel hic pup fuit. ibi cōditio
 le fm Jo. ar. ff. e. cetera. s. ij.
n Quasi. i. credens alienā.
o Opinione. nō sic ff. de ma. vñ. si pater. s. quotiens. et ff.
 de iu. et fac. i. g. l. regula. s. qui ignorauit. Ar. s. ff. de acq. hē
 re. is q putat. So. ibi de re q pstitit in animo.
p Exitū. i. effectū. vt. ff. quēad. te. ap. l. negare. ibi publice
 em expedit supma hoim iudicia exitum habere. i. res talis
 legatario acquiri pōt. Accur.
q Si re alienauerit vēdendo. si donando indistincte videt
 admere. nec distinguit an valeat donatio pñ et si reuocet. vt
 ff. d. adi. l. e. l. cū suo. et l. re legatā. et l. legatū s; pditōe. s. j. si
 ex alia causa a donatione distinguit animū. vt hic et in dubio
 pbat heres mutatā volūtate. vt. ff. d. le. iij. fideicō. s. fi. et ff.

emerit ppetatē deducto vsu/
 fructu et vsufructo ad eū pue
 nerit et postea ex testō agat re
 cte eū agere et fundū petere
 iulianus ait. qz vsufructo i peti
 tione seruitutis locū obinet
 s; offō iudicij pnet vt deduc
 to vsufructu iubeat estiatōz
 pstar. S; si re legatarij quis
 legauerit. inutile est legatuz
 qz qd ppriuz ē ipsius. ampl
 us eius fieri nō pōt. et licet
 alienauerit eaz nō debetur
 nec ipsa res nec estimatio ei.
Si quis rem suam quasi
 alienam legauerit. valet lega
 tum. Nam plus valet quod
 in veritate. qz quod in opini
 one. Sed et si legatarij es
 se putauit valere constat. qz
 exitum volūtas defuncti ha
 bere potest. **S**i rem suam

e. l. lucius s. pe. et ff. de pba. eum qui.
 r Adimendi. or anim? ex hoc pbat qz si necessitate rei fa
 miliaris nō videt reuocasse alias sic. que distinctio in don
 tione nō cadit. vt. ff. de adi. l. e. l. re legatā. et no. C. e. qui post.
 s Deberi. l. re legatario. ar. s. e. s. nō solū. vbi ab initio fu
 it aliena.

legauerit testator p eaz eaz
 alienauerit. celsus putat si nō
 adimēdi aio vendidit. nihilo
 min? deberi idq; diu? seuer?
 et antonin? rescripserūt. Idē
 rescripserūt eū qui post testa
 mētū factū pdia q legata erāt
 pignori dedit ademisse lega
 tū nō videri et iō legatarium
 cum herede eius agere posse
 vt pcedia a creditore luanur
Si vero quis partē rei lega
 te alienauerit. pars que non
 est alienata omnimode debe
 tur. Pars autēz alienata ita
 debetur. si non adimēdi a/
 nimo alienata sit. **S**i quis
 debitori suo liberationem le
 gauerit legatum vtile est et
 neq; ab ipso debitorē neq; ab
 herede eius potest heres
 petere neq; ab alio heredis

et adq. l. iuris et
 vt idē. l. impatores.
 v pignori dicit qd
 si re obligatā credi
 tori debitor legauit
 rit. nūqd valet lega
 tū. Rñ. sic et nihilom
 min? poterit petere
 debitū nisi volūtas
 testatoris oñdat p
 volentis cōpensare
 vt. ff. de leg. ij. l. cre
 ditorem.

r Videt. nisi sub
 dicta distinctione. i.
 an habuit animū adimēdi vel nō. vt dicit nullo mo vt. b. et c.
 eo. qui post. et h qz primo valuit relictu. als s. vt. C. d. dona.
 inter vi. et vt. si marit. et ff. de dona. inter vi. et vxo. cum hic
 status. s. nullo.
y Si vero. no. de toto ad pte.
z Quis. l. testator. Accur.
a Legauerit. qd trib? modis fit. Prim? peti nolo l qd d;
 relinquo. vel act. remitto. et hic liberand? est legatari? ab oi
 debito. vt hic. et ff. de li. leg. l. si quis rōnes. et l. aurelio. j. rñ.
 Secūd? ē rōnes reddere nolo. et h ab oi liberaf nisi ab eo qd
 penes eū sit et ab eo qd dolo fecit. vt. ff. d. lib. le. aurelio. s. fi.
 Tert? si douauit herede ne exerceat actōes quo casu si bo
 nam causam h; testator litis euent? et sumptus ab aduersa
 rio facti legari vident. vt. ff. de liber. le. petitor. si malaz cām
 nihil videt legare. vt in. e. l. Accur.
b Utile. l; res sua sibi legari videat. vt. ff. de li. le. l. j. j. rñ. s;
 ē hoc verū nisi testatore vīuo exactio fiat. vt. j. e. i. s. tam aut
 et ff. e. l. fideicōmissa. s. h. rem.
c Pres. vel heres heredis. vt. ff. de libe. le. l. ij. in fi.
d Petere. eū effectū ppter excepti. vt. ff. de liber. le. l. iij.
 s. nunc de effectu. Accur.
e Peredis. sic ē bonoz possessio et fideicō. vniuersale. j. de
 bo. pos. s. quos aut. et de fideicō. here. s. instituta.
f Liberet. p acceptlatōez si sol? est debitor si h; cōreū so
 ctū idē. alias conreus siue socius pacto est liberat?. vt. C. de
 liber. lega. l. iij. s. nunc de effectu in fi.
g Tempus. vt. ff. de li. le. nō solū nrm. s. ij.
h Contrario debitor. secus si alius quia interest credito
 ris. plures reos habere. vt. ff. de libe. le. si quis descendens.
 s. fina.
i Svo. scilicet ciuilitet et naturaliter. et eum effectu et pu
 re alias valet. vt. ff. e. l. si creditor. et per totam legem. et l.
 sin autem.

k Amplius. sed nūquid hodie semper est plus cū habeat statim rei legato dominiū. ⁊ hypothecariā aliarū rerum defuncti. **Rñ.** non. vt. ff. de le. iij. l. iij. §. si re. qz plus tñ quatuor modis dicitur. vt. ff. de ac. §. plus. iste autē modus non est aliter. **l** §. s. creditor. quis de his.

m Legauerit. scz debitor.

n Nihilominus. ff. de le. iij. l. debitor in prin. §. vbi est inutil. So. hec corrigitur. vbi dicitur in utilis est cū et aliaz habeat act. p̄ tamē et ista agi vt hic.

o Constitit. i. valuit p̄. Auta. ratio illi⁹ false opinionis.

q Non potest. nota ar. p̄ vtraqz parte ad hanc regulā. vt ff. de ver. ob. existimo. ⁊ l. plurib⁹. §. si ⁊ si placeat. ⁊ d̄ his q̄ p̄ nō scrip. ha. l. si metallū. §. itē si suo ⁊ de hul. l. p̄ parte.

r Sed si vxori plenus. scz in cōmodo representacionis. cuz legatum statim dos vero annua bina tria die oliz hodie p̄ annum mobilia. sed imobilia statim. C. de rei vt. act. l. i. §. cum autē. ⁊ ff. d̄ do te. p̄. l. i. §. veruz est. Itē de dote daf̄ actō in quantū marit⁹ facere p̄t vel et⁹ heres. vt. ff. sol. ma. etiā am. i. rñ. Ad legatū in solidum nisi in falcidia p̄ beneficiuz inuentarij. vt in auē. de here. ⁊ fal. §. si ve ro non fecerit. col. i. Item si que pacta in p̄iudicium mulieris facta sunt beneficio legati tolluntur. vt. ff. de do. p̄. l. i. l. respon.

s Dotem. i. illam dotem quā non recepit legatarius.

t Instrumento dotis. i. in quo confessus fuit se recepisse dotem quam non receperit. vt. ff. de dote pre. l. si. ⁊ l. cum scriptum. §. item qui.

v In prelegando. i. legando. abundat. n. p̄c. vt. ff. de do te. p̄. l. i. rñ.

r Si res. puta seruus stichus.

y Facto. i. moza quo casu d̄ interitu tenetur. vt. ff. de verbo. ob. seruum. i. rñ. ⁊ de. l. i. cum res. §. si. vel quia sine causa occidit. vt. d. l. si seruum. aliud si cum causa. vt. ff. de leg. i. quid ergo. §. si heres. tenetur. n. de dolo et lata culpa ⁊ leui. vt. ff. c. si cū res. §. si culpa.

5 Perierit. vñ non comparcat. quo casu caueat heres de dando si ad cum redierit. et suis sumptibus recuperat quā do post mortem fugit. als. i. si in vita sumptibus legatarij. vt. ff. de leg. i. cum res. §. item si res. de le. iij. si quis seruū.

z Decedit. autā qui in specie tenetur eius interitu liberatur. vt hic et. ff. de h. ob. si ex legat.

a Sine facto. in hoc quoqz. i. seruo alieno potest admitti.

loco ē. s. ⁊ pōt a debitorē pueniri vt liberet eū. Pōt at q̄s vel ad tps iubere ne heres petat **Ecōtrario** si debitor creditori suo qd̄ debet legauerit in utile ē legatū. si nihil pl⁹ est in legato q̄s in debito: qz nihil āpl⁹ per legatū habet. Qd̄ si in diē vel sub p̄ditiōe debiti ei pure legauerit vtile ē legatū propter rep̄tatiōez. Qd̄ si viuo testatore dies venerit: vel p̄ditiō extiterit pamp. scripsit vtile esse nihilomin⁹ legatū: qz semel p̄stitit qd̄ et verū est. non. n. placuit sententia extimantiū extinctū esse legatuz quia in eam causaz peruenit a qua incipere non pōt. **Sz** si vxori maritus dotē legauerit valet legatū. quia plenius est legatū q̄s de dote actio. **Sz** si quā non acceperit dotem legauerit diui seuerus et. **An** thonus rescripsit: siquidē simpliciter ligauerit: inutile esse legatum. **Si** vero certa pecunia vel certum corpus: aut instrumenta dotis in p̄legādo demonstrata sunt valere le

ti culpa puta non certificauit heres dominum qui si scisset se posse vendere nō manumisisset. sed forte cum videret vel le manumittere. vt. ff. c. l. cum res. §. si alienus. ⁊ §. penul. ⁊ §. si. Item si fuit in moza emendi. vt. ff. de verbo. ob. si seruum. §. si aut alienus. et dic factio. i. culpa vel moza.

b Peredis. contra dele. pre. l. nāqz. **c** Danumissus. Nam manumissus similis est mortuo. vt. ff. de sol. si mibi alienum.

gatum. **Si** res legata sine facto heredis perierit legatario decedit. **Et** si seruus alien⁹ legatus non facto heredis manumissus fuerit: non tenetur heres. **Si** vero heredis seruus legatus sit: et ipse eū manumisit: teneri ipm Julianus scripsit. nec interest si scierit heres an ignorauerit a se legatū esse. **Sz** ⁊ si alij donauerit seruum ⁊ is cui donatus est euz manumiserit tenetur heres quamuis ignorauerit a se legatum esse. **Sed** si quis ancillas cum suis natis legauerit etiam si ancille mortue fuerint partus legato cedunt. **Idē** est et si ordinarij serui cum vicarij legato fuerint: licet mortui sint ordinarij tamen vicarij legato cedunt. **Sed** si seruus fuerit cum peculio legat⁹ mortuo seruo vel manumisso vel alienato et peculij legatuz extinguit⁹. **Idem** est si fund⁹ instructus vel cum instrumento legatus fuerit. **Nam** fundo alienato instrumenti legatum extinguitur. si grex lega-

d Tenetur. scz ad estimationem vt. ff. c. l. si quis iquilino. §. i. ⁊ ff. qui ⁊ a quibus heres. sed hic non dicit tenere manumissionez. sed dic quo minus valeat

legatum. i. quo ad estimationem.

e Nec interest. cur secus vbi seruum indebitum sibi solum quis manumiserit. vt. ff. de condi. indebi. in summa. §. si seruum que est contra Jo. **Rñ.** quia debuit scire cum factum suum censet. vt in auē. de iureiur. a mo. i. rñ.

f Donauerit. i. heres.

g Seruum. a testatore legatum. ⁊ erat heredis.

h Tenetur. ad estimationem. vt. d̄. p̄xi. dixi.

i Ignorauerit. i. heres.

k Suis natis. als suo nato.

l Si quis. cedūt. quia duo legata sunt separata. vt. ff. de pecu. le. l. iij. ⁊ l. si ancillā. sed contra. ff. de ven. inspi. l. i. §. ex hoc vbi dicitur qz ptus ē portio visceꝝ matris. **Rñ.** ibi loquitur donec in ventre est.

m Idem. sic est. ff. de pec. leg. l. iij.

n Ordinarij. qui sunt hi. dic vt. j. qd̄ cū eo. §. cū autem.

o Mortuo. i. viuo testatore. non si post. vt. ff. de pecu. le. tunc inutile.

p Extinguit. qz accessio ē. vt. ff. de pec. le. l. i. ⁊ ij. **Sz** qre non ita in supiori casu. **Rñ.** ppter hois dignitatē. qz nō ita accedit. vt. ff. de edi. edi. iustissime. in prin. Itē qd̄ si vicarij erāt tñ in peculio ⁊ legat⁹ est cū peculio. **Rñ.** idē vt expr̄ mere peculij noceat. vt. ff. de p̄di. ⁊ de. si in diem. in fi.

q *Ad est instruct?* huic p. io ar. f. dic. ff. d. fun. instr. sicut in fi. io. fm. 230. hic simplr. ppt. rudes sic loquit. vel dic qd sit idē qd in p. tu r vicarijs r qd sequit cū instrō. referat ad p. de peculio. v. subtili? refert in instrū fūdi qd pit sp pempto legato fūdi r instrū p. rissa. qd nō perit l3 legatū fū di peat. et hoc casu loquit lex f. r. i. i. e. t. l. i. ar. 5. ff. de fun. instr. l. q. situz. 5. l. 3. si fund. r. 5. si instru- cto. v. dic illam esse pauli f. i. i. 3. istā labe ontis a iustiniāno p. lata r sic corrigitur illa.

a *Instrō.* est autē instrūm appar. rerū diuini p. mensurā si ne qd nō possit ex- ceceri possitio. v. ff. de fun. istr. q. situz i. r. i. r sunt instra fū di colendi seruandi g. r. cōpata. v. ff. d. fun. instr. l. instrā. q. sunt illa ibi hēs.

b *Alienatio.* a tes- tatorē.

c *Si grex.* q. ex. r. ouib? cōstat l. ser. v. q. tuoz porcis. v. ff. de abigejs oues

d *Ad vna.* sic. ff. qd cuiusq. vni. l. si cut. 5. fi.

e *Pōt.* ff. qui mo. vsufr. amit. l. si. 5. so. facit pdit lega- tū vsufr. q. p. p. rie- tatis. v. ar. ff. c. ti. rēpeti. 5. rei mu. et. ff. c. l. 3. i grege. i. fi.

f *Legato.* sic. ff. e. grege. sic. 5. p. r. i. 5.

g *Corp?* tria. n. sūt corp a rez. Unū qū vno spū. i. elemen- tatione cōtinē v. homo lapis Scdm q. ex coherētib? con- stat. v. domus r armariū. Tertū qd ex distantib? corpib? v. grex r populus v. hīc. r. ff. de vsuc. rerū mixtura. 5. i. et ff. de rei ven. l. in rem. 5. ar. in hīs.

h *Cedere.* sed colūna vel tignū domus legare pure nō po- test. v. ff. de le. i. l. cetera. ne v. r. b. s. de format.

i *Suerit.* seruo vel extranco.

k *Peculio.* nam r futurū peculū legari pōt. v. ff. de pe- cul. l. e. i. quoq. r. facit. 5. ad hoc. p. r. i. 5. Accur.

l *Legatario.* idem manumisso.

m *Cedere.* nota tria tpa aū mortē testatoris r p? aū tū a- ditā hereditates. Itē r p? in p. rō tpe. i. quo inuenit cessisse dies legati oēs sūt legatarij pares. Nā qdqd eo tpe acqui- rit s. uas tal. ei cui hoc peculū est legatū acqrit siue ipi suo siue alio extranco sit relictū. qz nō cedūt legata. sūt in t. rō scz sūt pares. in sēdo distinguē extranco a suo v. hīc. Nā qd legatū cedit extranco a morte hic suo ab adita heredi- tate. qz nec libras sibi p. r? debēt. v. C. d. cadu. tol. l. cū igi- tur. r. 5. inouissimo. r. ff. qū di. le. ce. l. ij. inter quos legatuz seruo manumisso relictū est v. hīc conditionalia vel in- dīem incertū relicta. ex die vel cōditōne exnre cedunt. id ē trāsmittunt ad heredes. nā ante cōditōez v. die venientē. si deccdit legatari? nō trāsmittit. v. C. de cadu. tol. 5. sin aūt Nisi i trib? casib? . p. r. i. m. v. ff. de cōdi. r demō. cōditōes

Sed s. ff. e. l. ij. Tertio. ff. qū di. le. ce. si cū p. sūntōne. Item d. b. i. cedere. Itē cedere quātū ad trāsmittōez vt accipit C. de cadu. tol. per to. et in v. traq. parte pōt accipi.

n *Autia.* bona est ratio. si. n. p. i. cederet idē esset qd in ex- tranco est r alia rō. v. ff. de pecu. l. de- niq. 5. fi. vbi d. q. v. r. i. f. i. e. cū ei legat q. si p. r. i. m. i. s. ū. f. ū. ei legat. o *Peculū.* sic. C. de pecu. l. eius qui l. i. m. e. l. i.

p *Quamuis.* cur- ram varie. 5. r. n. q. a secundo casu. i. q. i. ter viuus operas e- ter viuus manumissor e- rat habiturus vnd cōuerfa donatio p. sumit fm 30. v. ff. man. si vero. 5. pap. v. fm. Pe. p. o. p. o. p. t. p. r. o. c. c. u. p. t. a. t. i. o. n. e. m. m. o. r. t. i. s. q. u. i. a. p. r. e. s. u. m. i. t. u. r. a. u. f. e. r. r. e. s. i. p. o. t. u. i. s. s. e. t. v. t. i. n. a. u. c. d. e. t. r. i. e. n. e. t. s. e. 5. i. l. d. q. u. o. q. 3. i. b. i. p. t. u. m. u. l. t. u. m. m. o. r. t. i. s. a. n. g. u. s. t. a. r. 5. r. z. c. q. d. t. e. f. . f. a. p. o. f. l. h. a. c. c. o. s. u. l. t. i. s. s. i. m. a. 5. i.

q *Legato.* scz ser- uo. et etiaz libertas fuit legata. aliud si extranco v. ff. d. pe- cu. leg. l. vi. 5. fi. r. l. si sticho.

r *P. r. i. t. i. o. n. e. z. n. i. s. i. t. e. s. t. a. t. o. r. f. u. e. r. i. t. h. u. i. u. s. c. o. n. s. u. e. t. u. d. i. n. i. s. v. t. r. e. d. d. e. r. e. t. s. e. r. u. o. q. u. e. s. i. b. i. d. e. b. e. a. t. v. t. f. f. d. e. p. e. c. u. l. e. g. a. d. o. m. i. n. u. s. s. t. i. c. h. o. 5. i. i. n. f. i. s. a. i. d. e. m. r. e. s. c. r. i. p. s. e. r. u. n. t. c. u. m. r. a. t. i. o. n. i. b. u. s. q. d. s. i. s. e. r. u. o. r. e. l. i. n. q. u. o. l. i. b. e. r. t. a. t. e. m. r. a. t. i. o. n. i. b. u. s. a. b. e. o. r. e. d. d. i. t. i. s. e. o. i. p. s. o. e. t. p. e. c. u. l. i. u. m. l. e. g. a. r. e. s. i. b. i. v. i. d. e. o. z. a. l. i. u. d. e. c. o. n. t. r. a. s. i. l. i. b. e. r. t. a. t. e. m. r. e. l. i. n. q. u. o. e. t. r. a. t. i. o. n. e. s. r. e. d. d. e. r. e. v. e. t. o. q. u. i. a. n. o. n. v. i. d. e. t. u. r. l. e. g. a. t. u. m. p. e. c. u. l. i. u. m. v. t. f. f. d. e. l. e. s. i. s. e. r. u. u. s. v. e. t. i. t. u. s. r. a. t. i. o. n. e. s. a. ū. t. r. e. d. d. e. r. e. d. z. q. u. a. d. o. a. m. o. t. o. d. o. l. o. e. t. f. r. a. u. d. e. r. e. d. d. i. t. v. t. f. f. d. e. f. i. d. e. i. c. o. l. i. l. t. h. a. y. s. 5. s. t. i. c. h. u. s. t. r. e. l. i. q. u. a. a. l. i. a. s. r. e. l. i. q. u. a. i. a. l. i. q. u. a. q. u. e. e. r. a. t. e. d. e. y. d. a. r. e. d. d. e. r. e. c. u. m. i. a. m. q. u. e. d. ā. r. e. d. d. i. d. e. r. a. t. v. e. l. e. t. i. a. m. s. i. n. i. s. i. l. v. t. f. f. d. e. v. e. r. o. b. l. c. e. t. e. r. o. z. u. m. v. i. n. f. e. r. r. e. r. e. p. e. t. e. i. u. s. s. u. s. e. s. t. r. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. e. s. i. a. c. t. i. o. n. e. s. r. s. e. r. u. i. t. u. t. e. s. v. t. s. d. e. r. e. b? c. o. z. e. t. i. n. c. o. r. z. f. f. d. e. l. e. i. l. i. r. l. c. e. t. e. r. a. i. n. p. r. i. m. p. r. e. s. t. e. t. s. i. n. e. c. e. s. s. i. o. n. e. t. ū. v. t. i. l. e. s. h. a. b. e. t. l. e. g. a. t. a. r. i. v. t. C. e. l. e. t. l. e. g. a. t. o. r. e. x. e. g. e. r. i. t. n. a. m. s. i. e. x. e. g. e. r. i. t. s. e. m. p. i. n. d. u. b. i. o. p. r. i. s. u. m. o. v. o. l. u. i. s. s. e. l. e. g. a. t. u. m. e. x. t. i. n. g. u. i. v. t. f. f. d. e. a. d. i. l. e. l. p. 5. fi. r. d. e. l. i. l. e. n. o. n. s. o. l. u. m. 5. l. i. b. e. r. a. t. i. o. n. i. s. i. n. f. p. e. t. u. r. f. r. i. u. m. v. e. l. q. z. d. e. b. i. t. o. z. v. l. t. o. o. b. t. u. l. i. t. e. o. n. o. n. p. e. t. e. n. t. e. v. e. l. q. u. i. a. e. x. a. c. t. ā. p. l. e. g. a. t. a. r. i. o. d. e. p. o. s. u. i. t. v. t. f. f. d. e. l. e. i. ū. l. f. i. d. e. i. c. o. m. i. s. s. a. 5. s. i. r. e. m. s. e. d. t. a. l. e. a. l. i. e. n. o. l. i. b. e. r. a. r. e. n. a. m. v. t. i. l. i. t. a. t. e. h. a. b. e. t. s. i. g. e. n. e. r. a. l. i. t. e. r. r. e. s. v. t. e. q. u. i. u. s. l. e. g. a. t. a. r. i. a. p. r. i. n. c. i. p. i. o. e. t. e. x. p. o. s. t. f. a. c. t. o. f. m. b. e. r. v. t. f. f. e. i. l. i. s. i. s. e. r. u. u. s. l. e. g. a. t. u. s. 5. c. u. m. h. o. m. o. s. e. d. r. e. s. p. o. n. a. p. r. i. n. c. i. p. i. o*

dabat electionem heredi si ex contumacia transferretur in legatarium. agu. ff. de serui. sicut. r. C. de so. l. j. Jo. distin- guit aut in genere generalissimo vel subalterno. vt substan- tia vel corpus v[el] animal q[ui] casu no[n] valet cum festuca v[el] mu- sca d[omi]no libere. v[el] eo genere q[ui] dialetici sp[eci]m appellat vt h[oc] r[ati]o. r[ati]o tunc sub[er]t signe. aut beat i hereditate suos. r[ati]o tunc legatari[us] eligi d[omi]no mo[n]si meliore vt h[oc] r[ati]o ff. e. j. l. legatari[us]. j. r[ati]o. r[ati]o. l. q[ui] duos. r[ati]o d[omi]no libe. le. l. ij. Aut no[n] beat. r[ati]o tunc heres eligi. vt ff. de triti. vi. r[ati]o oleo le. l. ij. j. r[ati]o. r[ati]o. l. iij. si aut testator ex certis relin[quit] q[ui] incertu[m]. aut ipse sensit de certo q[ui] p[er] expresso no[m]i[n]e ei[us]. et tunc eligi heres r[ati]o ei[us] voluntate interpretat. aut no[n] sensit r[ati]o tunc legatari[us] eligi. vt. ff. e. l. si quis a filio. s[ed] si p[er]les. r[ati]o. l. q[ui] duos. in domo aut in genere legata si h[oc] testator domos vna[rum] ex his eligi heres si no[n] h[oc] r[ati]o relinquit verfori- um e[st] legatu[m]. vt. ff. e. si dom[us]. i fundo i ge- nere legatari[us] dic[er]e va- lere legatu[m]. cu[m] vni[us] digiti possit fieri suu[us]. vt. ff. d[omi]no iur. do. cu[m] posthu[us]. s[ed] genere r[ati]o. ff. e. j. l. q[ui] d[omi]no i rez s[ed] q[ui] si quis.

vel illum ere alieno liberare. Si generaliter seruus v[el] res alia legetur electio legatarij est. nisi aliud testator dixerit. Optionis legatum id est vbi testator ex seruis suis vel alijs rebus optare legatarium ius- serat habebat olim i se condi- toez r[ati]o i[us] nisi ipse legatari[us] vi- uo optauerit ad heredem lega- tu[m] no[n] tra[n]smittebat s[ed] ex consti- tutio[n]e n[ost]ra r[ati]o hoc i meliore sta- tu reformatu[m] e[st] r[ati]o data e[st] licen- tia r[ati]o heredi legatarij optare suu[m]. l. j. vii[us] legatari[us] hoc no[n] fecit. r[ati]o diligenti[us] tractatu ha- bito r[ati]o hoc i n[ost]ra p[ro]stitutio[n]e ad- ditu[m] e[st]. vt siue p[er]les legatarij extiterit. q[ui] b[on]o optio relicta e[st]. r[ati]o dissentiat i corp[or]e eligendo. siue vni[us] legatarij p[er]les here- des sint. r[ati]o intra se circa optan- du[m] dissentiat alio aliud corp[us] eligere cupiente ne pereat lega- tu[m] q[ui] d[omi]no pleriq[ue] prudentiu[m] p[ro]tra- beniuolentia[m] introducebant. fortunam ee h[oc] optio[n]is iudicem. r[ati]o forte e[st] dirimendu[m] vt ad que[re] foris deueniat illi[us] snia in op- tio[n]e p[ro]cellat. Legari[us] aut illis solum pot[est] q[ui] b[on]o testam[en]ti fa- ctio e[st]. Incert[us] vero p[ro]-

Aditio[n]es. f. si eli- geret. Accur.
Et ideo bona ro. vt. C. d[omi]no cadu. tol. s[ed] sin aut aliqd.
Ex p[ro]stitutio[n]e. q[ui] e[st]. C. co[n]tra dele. l. si. in pn.
In n[ost]ra p[ro]stitutio[n]e. f. p[ro]dicta.
Cupiente. etia[m] alio aliud subaudi na[m] vtilitate h[oc]. vt. C. e. l. p[ro]stitutio[n]e. s[ed] qui. ff. de le. j. l. si. in prin.
Beniuolentia. i. s[ed] equitate. f. q[ui] pierut. na[m] d[omi]no iure stricto p[ro]- tre deberet. vt. ff. e. j. l. hui[us]. s[ed] si.
Et forte. vel cu[m] taxillis vel alio mo[do] sic. ff. de iudets i tri- b[us]. s[ed] q[ui]e iudex no[n] copellit eos ad p[ro]sentiedu[m]. vt. ff. e. h[oc] in si. B[on]o mo[do] copellit. v[el] ibi copellit i act. eligeda q[ui] da[ti] p[ro]iure. h[oc] aut no[n] copellit in eo q[ui] d[omi]no da[ti] r[ati]o testatore.
Sententia. vt in ceteris estimatoez p[ro]ster suaru[m] p[ro]t[est]u[m]. vt. C. co[n]tra. dele. l. si. in pn. Accur.
Legari. solu[m] r[ati]o ecotra id[em] sol[us] legat. vt. ff. e. j. l. ij.
Factio. in passiu[us] significato[n]e accipe. vt. s[ed] d[omi]no here. qua. r[ati]o disse. s[ed] testam[en]ti. s[ed] qui s[un]t isti q[ui] no[n] habent testam[en]ti fa- ctio[n]e. R[ati]o. incerta p[ro]fona vt. j. p[ro]xi. s[ed] ite peregrin[us] siue de- po[n]at. vt. C. de here. insti. l. j. It[em] in metallu[m] d[omi]natus. vt ff. de his q[ui] p[ro] no[n] scrip. ha. l. si metallu[m]. It[em] seru[us] d[omi]no adulterio cu[m] v[est]ra co[m]misso accusat. vt. s[ed] de here. insti. s[ed] ij. It[em] collegi- um nisi p[ro]bet licitu[m] vt. C. de here. insti. l. collegium. It[em] in-

cestuosi. vt in au[th]. qui. mo. na. ef. sui. s[ed] vlti. It[em] heretici ma- ioris heresis. vt. C. de here. l. manicheos. It[em] apostate. vt C. de ap[osto]ta. h[oc] qui sancta. It[em] mulier nubens j. annu[m] a t[em]p[or]e mortis mariti. vt in au[th]. de nup. s[ed] j.

o Incertis no[n] p[ro]cessus erat hodie p[ro]tra etia[m] ante. f. grecas inferior[em] in pauper[um] bus. vt. C. de epi. et cle. l. id q[ui]d.
nis neq[ue] legata neq[ue] fideicom- missa. oli relinq[ui] p[ro]cessus erat. Ita nec miles q[ui] d[omi]no icerte p[ro]fona potat reliq[ui]e. vt diu[us] hadri- an[us] rescripsit. Incerta at[em] p[ro]fona videbat qua[m] icerta opinio- ne testator a[n]i[m]o suo subiciebat veluti si q[ui]s ita dicat. q[ui]cu[m]q[ue] si- lio meo filia[m] sua[m] in m[er]ito m[er]ito d[omi]no d[omi]no. i. collocauerit ei heres me[us] illu[m] suu[m] dato. Illu[m] quo- que q[ui]d[em] bis relinq[ui]ba[m] q[ui] p[ro] testa- m[en]tu[m] scriptu[m] primi p[ro]fules de signati er[un]t eq[ui] icerte p[ro]fona le- gari videbat. r[ati]o deniq[ue] multe alie h[oc] i sp[eci]es s[un]t. Libertas quoq[ue] icerte p[ro]fona n[on] videbat posse dari. q[ui] placebat no[n] iate p[ro]fona liberari. tutor quoq[ue] in- certe p[ro]fona dari no[n] pot[est]. Sub certa vero dem[on]strato[n]e. i. ex certis p[ro]fona icerte p[ro]fona recte legebat veluti ex cognat[is] meis q[ui] nuc[un]c si q[ui]s vxore[m] filia[m] meaz duxerit ei heres me[us] illa[m] re da- to. Incert[us] at[em] p[ro]fona legata v[el] fideicommissa relicta r[ati]o p[ro] erro- re soluta repeti no[n] posse sacri p[ro]stitutio[n]ib[us] cautu[m] erat. Post humo quoq[ue] alieno iur[is] ante legebat. Est aut[em] alienus posthum[us] q[ui] natus inter suos

p[ro]tra Naz nec miles. cuius. f. militis volu[n]tas seruatur. p[ro] lege

all. vt. C. de testa. m[er]ito. l. j.
q[ui] Illud quoq[ue] designati in kalendis ianuarij sortiebat. f. incipieb[un]t honores administrare r[ati]o a[n]i[m]o p[ro] tres m[er]ses designa- b[un]t. vt. ff. d[omi]no p[ro]di. r[ati]o dem[on]strat. l. publi[us]. r[ati]o. C. de m[er]g[er]a. m[er]ito. l. j.
Libertas dari. vt si dicat ita. illu[m] libez ee nolo q[ui] capito- lu[m] primo ascenderit v[el] sile fecerit. vt. s[ed] p[ro]xi. s[ed] incertis. v[el] s[ed] s[ed] lib[er]u[m] esse nolo cu[m] habeat duos stichos. vt. ff. de ma. tes. cu[m] ex plurib[us].
Sub certa. sic. ff. d[omi]no lega. j. l. ij. s[ed] hoc ampli[us]. sic. ff. d[omi]no le. j. l. si seru[us] legat[us]. s[ed] hui[us]. sic. ff. de reb[us] du. l. quide[m]. sic. ff. e. j. l. leg. s[ed] j.
Incert[us]. repete q[ui]si naturale debitu[m]. vt. ff. de codi. inde. iul. r[ati]o l. frater a fratre. l. si d[omi]no. in si.
legebat. s[ed] nec iustituebat iur[is] ciuili. vt. ff. de li. r[ati]o posthu. l. gallus. s[ed] ille casus.
Suos. f. quoda[m] a[n]i[m]o emacipatoez vt sequit.
Suturus. f. heres.
S[ed] nec. q[ui] d[omi]no no[n] solu[m] i posthumo s[ed] oia sup[er]dicta ab illo. s[ed] incert[us]. correct[us] s[un]t. vt ar. ff. e. ij. l. h[oc] legatu[m]. j. r[ati]o. r[ati]o. l. ca m[er]ito.
P[ro]stitutio. qua[m] no[n] habem[us].
P[ro]fona. f. posthumo.

Vertical text in the left margin, partially obscured and difficult to read.

Tutor. p. nostrā. l. suprapictā cōstitutionē grecā. nec ve-
teri iure. vt. ff. de testa. tu. tutor.

Incertus. vt si ita dicebat. illū tutorē do qui prius de
tulcia venerit.

Posteritati. i. filijs.

Poterat. s. d. iu
re p̄torio non ciuili.

Pra. r. ff. de bo. pos. f. rñ.
p̄tra. r. ff. de libe. et
posbu. gall. s. ille.

Pro. i. romāo.
f. nō p̄t. s. q̄ ē il
la q̄ vxor eē nō p̄t.

Rñ. multe sūt ille.
vt. s. d. nup. dixim⁹
s. si adū. C. d. te. l.

Si q̄s sic.
C. d. te. l. si q̄s noie.

Si nomine. no-
me est gen⁹ s. p̄ponit
hic p̄ sp̄e fut vt alb-

Tus q̄ dicit p̄prium
p̄sone nomē. cognō-
mē q̄i cōe cognatō

Nis nomē. vt asmel-
lus. p̄nomē q̄d cau-
sa differentie ponit.

Vt si sint duo tulij v
ni supaddat marc⁹.

Vt dicat marc⁹ tu-
lius. nā marc⁹ est p̄-
nom. Agnomē ē q̄d

Imponit ab euentu.
vt african⁹ q̄ vict
africā. alamanic⁹ r
gotic⁹. vt. s. in ru-
bica p̄be. hui⁹ li.

Legatū. sic. ff. si
cer. pe. l. certū. C. e.
si fortidianū.

Heredib⁹. si erret
in eodē nomine.

Intelligant. s. a
testante. r. hoc in p̄-
p̄ijs. in appellatis
distingue s. Jo. an.

Paz erret vt libros
mēbranos appeller. q̄ casu valz maxime cū fuerit cōsuet⁹ sic
appellare. vt. ff. de le. iij. liberoz. s. q̄d nō cassi⁹. an multū er-
ret. r. tūc s. vt. ff. e. l. iij. r. de sup. le. l. labeo. in medio. l.

Interest. vñ liber hō sibi nomē mutare p̄t. l. z seruus nō
possit. vt. C. de mu. no. l. j. r. ff. de fal. falsi.

Cernā. verna est seruus ex ancilla testatoris natus.

Si de seruo empr⁹. idē r. si nō emit. vt ar. ff. de vsuca. nō
nūq̄. s. si. sec⁹ in venditōe. vt. ff. de cōtrahē. emp. si q̄s sūdū.

Longē. ideo dicit magis. qz verba false demonstratōnis
sunt de substantia ipsius legati vt cū dico stichū verna z do
lego. sed verba false cause nō ita. Itē qz cause legandi non
coherent legato. vt. ff. de condi. r. demō. cū tale. s. falsa cau-
sa. Itē qz hic dare p̄sumit. vt. ff. de p̄di. inde. in sum. s. et q̄.

Sed si conditionaliter. nō. conditio p̄ si apponit. vt h
ff. de cōdi. inde. qui p̄misit. r. p̄ cū. vt. ff. de ver. ob. quocū
j. nō solū. nisi in casu. vt. ff. de tute. l. muto. s. sub p̄di. mo-
uus p̄ vt. vt. C. de his que sub mo. l. ij. causa. p̄ qz. vt hic. de
monstratio fit ostendendo aliquid quod nō est. vt. s. p̄ri. s.
r. ff. e. si sit. s. j. circa hec quattuor sic dicas r. primo. falsa cā
nō nocet vt h. p̄ditio nocet si deficiat. vt hic. r. ff. si cer. per.
cū ad presens. r. l. itaqz. modus idē q̄d conditio operat ex-

cepto q̄ id q̄d dat sub modo etiā anteq̄ modus impleat p̄
titur cautōe tamē interpo. ita de mō implēdo q̄d nō est in cō
ditōne. vt. ff. de condi. r. demonstra. qui heredi. s. fina. r. de
adimen. le. liberto. s. luci. r. ff. eo. l. sicul. In demonstratōe
distingue. vt. ff. e. si sit. s. j. r. l. nō quecūqz.

cepto q̄ id q̄d dat sub modo etiā anteq̄ modus impleat p̄
titur cautōe tamē interpo. ita de mō implēdo q̄d nō est in cō
ditōne. vt. ff. de condi. r. demonstra. qui heredi. s. fina. r. de
adimen. le. liberto. s. luci. r. ff. eo. l. sicul. In demonstratōe
distingue. vt. ff. e. si sit. s. j. r. l. nō quecūqz.

Sundum. s. do
minū qui fit heres
per seruum quia ad
huc non est.

Vernā do lego. l. z. n. si verna
s. ēpr⁹ sit. si de suo tñ p̄staty-
tile ē legatum r. p̄ueniēt si ita
demonstrauerit. stichū seruuz
quē a seio emi. sitqz ab alio ē/
pr⁹. vñle ē legatū si d. suo cō
stat. Rōge magis legato fal/
sa cā adiecta nō nocet. veluti
cū q̄s ita dixerit. Ticio qz me
absente negocia mea curauit
stichū do lego. vt ita. ticio qz
patrocinio ei⁹ capitali armie
liberat⁹ suz stichū do lego. l. z
em⁹ neqz negocia testatoris vn
quā gesserit. Ticius neqz pa-
trocinio ei⁹ liberat⁹ est. lega/
tū tamē valet. s. si cōditio-
naliter enūerata fuerit causa
aliud iure ē veluti hoc mō ti-
cio si negocia mea curauerit.
fundū do lego. An suo he-
redis recte legam⁹ queritur
r. constat pure inutiliter lega-
ri nec quicquā proficere si vi-
uo testatore de potestate eius
heredis extiterit qz q̄d inuti/
le fuerit legatum si statim p̄
factum testamentum decessis-
set testator nō debet hoc ideo
valere quia diutius testator
vixerit. Sub conditione
vero recte legat seruo vt re/

Inutiliter. sic
C. de necessarijs s.
uis heredi. instit. quidā. s. illo contra. s. sibi nō imponit ne-
cessitas dandi vel in minimis loquit. vt. ff. de adimē. r. ciba.
leg. seruos. nā cū sit puz a morte testatoris cedit. vt. C. d. ca
du. tol. s. cum. igitur.

Legari. ppter cōfusionem hereditatis r. legatarij qz ei⁹
dem p̄sone sibi ipsi debere nō p̄t.

Proficere. qz actus morientium non possunt esse in sui
penso. vt. C. communia pre. l. fina. in fi. r. propter regulā ca-
tonis que sequit.

Exierit. seruo legatari⁹ qz hec regula est catoniana.

Valere. exceptis quibusdā casib⁹ vt cū res tua sit tibi
legata r. añ mortē testatoris alienata.

Heredis nō sit. nā si est adhuc seruus nō valet legatus.
alias valet. sic. ff. ad. l. fal. l. si a seruo. Accur.

Instituto seruo. l. domino ex persona serui. vt. s. per q̄s
per. no. acquit. s. item serui. sed idem dominus erit heres. cr
go non valet legatum. quia idē nō potest esse heres r. legata-
rius. vt. ff. de leg. j. legatū est. s. j.

Heres sit. i. dicere moruo testatore statim p̄ testū nō
ideo statim dñs serui erit heres p̄ seruuz r. legatarius p̄ se.
r. ita nō erit apud eū. i. eundez heredē hereditas r. legatum

Inutiliter. sic
C. de necessarijs s.

uis heredi. instit. quidā. s. illo contra. s. sibi nō imponit ne-
cessitas dandi vel in minimis loquit. vt. ff. de adimē. r. ciba.
leg. seruos. nā cū sit puz a morte testatoris cedit. vt. C. d. ca
du. tol. s. cum. igitur.

Legari. ppter cōfusionem hereditatis r. legatarij qz ei⁹
dem p̄sone sibi ipsi debere nō p̄t.

Proficere. qz actus morientium non possunt esse in sui
penso. vt. C. communia pre. l. fina. in fi. r. propter regulā ca-
tonis que sequit.

Exierit. seruo legatari⁹ qz hec regula est catoniana.

Valere. exceptis quibusdā casib⁹ vt cū res tua sit tibi
legata r. añ mortē testatoris alienata.

Heredis nō sit. nā si est adhuc seruus nō valet legatus.
alias valet. sic. ff. ad. l. fal. l. si a seruo. Accur.

Instituto seruo. l. domino ex persona serui. vt. s. per q̄s
per. no. acquit. s. item serui. sed idem dominus erit heres. cr
go non valet legatum. quia idē nō potest esse heres r. legata-
rius. vt. ff. de leg. j. legatū est. s. j.

Heres sit. i. dicere moruo testatore statim p̄ testū nō
ideo statim dñs serui erit heres p̄ seruuz r. legatarius p̄ se.
r. ita nō erit apud eū. i. eundez heredē hereditas r. legatum

qd erat supiori. S. imo ad B vt sit heres p fuis duo pcedere opret iustus dñi z obedientia serui z interu fuis pditō poterit variari sz legatū nñ interu hēbit dñs. sūt g sepata hereditas z legatū interu cū legatū apd dñm. hereditas apd nullū do nec fu? vl manumissus sibi vl iussu alic? dñi eā adeat.

b **I**ntelligit. nā ne mo est heres adhuc cū z dñi iussus z fuis debeat seq volūtas vt. C. d. here. insti. cū pponas. z lz heredi tatis dies cedat. ea addita nñ legatum a morte testatoris ce det. vt. C. de cadu. tol. s. in nouissimo. vñ apd dñm erit le gatum. sz hereditas apd nullm q poterit esse. vel apd hūc vel apd illū. si alienabit s. serui pu? vt seqt.

quiram? an quo tpe dies lega ti cedit. i ptate heredis nō sit.

Ex diuerso herede institu to suo qñ dño recte etiaz sine pditōe legef nō dubitat. Itā z si statū post factū testamētū decesserit testator. nō tñ apud eū q heres sit dies legati cede re intelligit cū hereditas a le gato sepata sit. z possit p eum suū ali? heres effici. si pu? qz iussu dñi adeat in alteri? ptate trāstat? sit vl manumissus ipe heres efficiet. qb? casib? vti le ē legatū. Qd si in eadē cau sa pmāserit. z iussu dñi. s. lega tarij adierit. euanesat legatū. **N**ñ heredis institutōez lega ba? iutilit. s. qz testamta vum ex institutōe heredū accipiūt z ob id veluti caput atqz fun damētū. intelligit toti? testa mēti heredū institutio. **D**ari rōne nec libertas añ heredis institutionē dari poterat. sed qz in ciuile esse putauim? scri pture ordinē qdē sequi qd et ipi antiq̄tati vituperandū fue rat visuz. sperni aut testatorf volūtatē p nram pstitutōez etiā hoc vitū emēdauim?. vt liceat z añ heredis institutōez z añ inter medias heredū in stitutōes legatū relinquere. z mltomag? libertatē cui? vsus fauorabilior est. **M**oz tē quoqz heredis aut legata rij simili mō inutiliter legaba tur veluti si quis ita dicat cuz

e **A**n. legaba? alt ud in tutore etiā oli vt. s. q. da. tu. pos. s. ad certū.

d **F**undamētū. cū sine illo nullm dicat. vt. ff. d. iur. pdi. l. si. z. f. ii. iij. s. i. pms. z d. bis q i testa. del. l. pe. ibi calpurni?

e **L**ūdē. s. dñm q sit heres p fuis. qz adhuc nō est. **O**rdinē. no. ordinē septure nō fuā dñi sic. ff. d. solu. nō em p. ff. de fidecomf. li. l. generaliter. s. qd g. z in auē. de hered. z sal. s. inordinatū.

g **V**olūtatē. repete vituperand? erat.

b **C**ōstitutōez. quā nō habem? fm qdā. vl dic veri? q lo quit de ea q est in. C. de testa. l. ambiguitates. z qd ibi dicit nō ex mēte referas ad alia nō ad hūc ordinē. **M**edias qz pē mū instituit heredē z postea legauit. z postea alijs heredez instituit z ita legat inter medias heredū institutōes.

t **S**auorabilior. nisi in duob? casib?. vt. ff. de ma. tef. cū ex

plurib?. z d. le. f. si q̄s a fi. s. pen. z. l. ferre. z ad trebel. l. si pa tron. s. sed si nō fructib?. **A**ccur.

k **C**orrexi. vt. C. vt ac. ab here. z s. here. l. j. **A**ccur.

l **L**egatio. in stipulatōib? idē. vt. d. l. C. vt ac. ab here. z s. here. i. caue nñ qz legatū incipit ab herede vl heredi dari qd

heres me? mortu? fuerit. do lego. **I**tem pridie qz heres aut legatari? moriet eodē fili mō z bec correxi? firmita tē hmōi legatū ad fidei cōmis soz similitudinē pstatēs ne i hoc casu deterior cā legatorū qz si deicōmissoz iueniat. **D**ene quoqz noie inutiliter legeba? z adimeba? vl trāsserebatur. **D**ene aut noie legari videt. qd coercendi heredis cā reli quit. quo magis aliqd? faciat an nō faciat veluti si quis ita scripserit heres me? si filiā su am i mrimonio cū titio collo cauerit vl ex diuerso si nō col locauerit dato decem aureos seyo. aut si ita scripserit. heres me? si suū stichū alienauerit vl ex diuerso si nō alienauerit titio. x. aureos dato. z intātū bec regula obseruaba?. vt p quāplūb? principalib? pstitu tionib? significet. nec princi pē qdem agnoscere? posse. qd ei pene noie legatuz sit. nec ex milit? qdē testamto talia lega ta valebāt. q̄uis alie milituz voluntates his ordinādis te stamti vald obfuabāt qneti am nec libertates pene nomie dari posse placebat. eo āplius nec heredez pene adijci posse sabin? estabat veluti si q̄s ita dicat. **T**iti? heres esto. si titi? filiā suā i mrimonio seyo col locauerit. seyo quoqz heres esto **N**ihil. n. itererat qua rōe

pmo nullo mō fuit. sz stipulatio fuit licz efficac. vt. ff. d. euc. q a pupillo. z. l. si p impudētā. s. nō m rum.

m **I**nuentā. vt. ff. e. l. j. z. s. e. ti. s. sed nō vsqz.

n **A**dimeba?. bec verba expone. vt. f. ti. j.

o **A**liqd. qd fieri vult fm Jo. B adte cto. s. in penaz here dis se cōmittere als est pditio z valet. vt ff. de his q pc. noie. l. j. z. ij. z instōe. qz p mo pōt legare rē et postea heredē insti tuere. **A**ccur.

p **N**ō faciat. qd si cri nō vult.

q **C**ollocauerit. s. qd fieri nolo. s. eam collocari.

r **N**on collocaue rit. s. qd fieri nolo. s. eam collocari.

s **A**lienauerit. qd volo alienauerit. nō vt alienat volo.

t **P**er. id est valde.

v **A**gnoscere. s. posse. vt. s. q. mo. testa. insti. s. fi.

x **O**bseruā. vt. C. de testa. mili. l. j.

y **C**ollocauerit. s. qd fieri intererat. **A**ccur.

a **C**ōstitui. vt. C. de his q pc. no. l. j.

b **I**mpossibilia. ff. eo. si. mibi. s. j. s. so. ibi nō erat ipossibi lis. poterat. n. eē q diu viucret. z. f. tridū p? id fieret qd vo lebat. **V**el dic q ibi voluit testator heredē pstituere se solu tuz si decederet. s. testator. f. tridū qd potuit nñ aut soluere **T**re p. s. d. her. insti. s. ipossibil. **S**o. qdā dicit nō valere sic testator voluit vt h. valet nñ pure vt ibi. **V**el distingue fm Jo. aut apponit pditio impossibil heredi aut legatario. si heredi nō valet legatū vt h. si legatario v3 vt ibi. z qre exē

de her. insti. §. hereditas. si §. fiat in triu de singulis por sic
ri sectio. i. quarte pris detractio et ipo iure pposita et reuic.
vr. ff. e. lineã in fi. j. rñ. z. l. plaucius. z. C. e. l. ij. taz §. nō est q̄
stio an heres possit retinere falcidiã in vna re. nã non pōt. vt
in dicta. l. plauer. sed aliud qñ quis legat ptem bonozũ. tũc
eni succurrũt here-

di. siue rerũ ptes si-
ue estimatiõez dare
maluerit. vr. ff. d. le.
f. nō ampli. §. j.
b. Et cũ. q̄stuz faē
ff. e. l. in singulis.
c. Supra mod. i. f.
§. quartam.
d. Adiuunt. als
minuat et sic reman-
ent ei tres vntie q̄
sunt quarta totius.
e. Qz his. f. sey?
f. Quartã ptem. i.
tres vntias.

g. Pabet. hoc inē
rogatiue lege. z po-
stca rñ. z placuit zc.
b. Acinere. f. q̄r-
tã ptem sue p̄t̄ quã
ture hereditario hz
nō aut datum cã ad
iplendũ p̄ditionis si
bi ab aliq̄ ipurabit
sibi in quartã nisi in
statu libero esset. da-
tum et d̄ pecunia be-
reditaria de qua ei
donare pmittit. vr.
ff. co. id aut. z de do-
na. cã mor. q̄ statu
liber. Itē nec legatũ
a coherede relictoz
sibi imputet. vr. ff. e.
l. qd̄ autē. j. rñ. er. §.
marcellus. Accur.

i. Quantitas. mor-
tis. s. de le. §. si peculium. contra. So. sibi remanet seruus q̄-
si peculij dominus.
k. Legauerat. f. tres ptes hereditat̄. z quarta remanet. ita
q̄ hz locũ fal. qz centũ habebat in bonis. vr. s. dictũ est.
l. Ex diuerso. legata dicunt̄ al. denf. h̄ locũ hz qñ res here-
ditarie non legate pierint. si autē legate peant. distingue. aut
erant pondere numero vel mensura. et tunc idē est qd̄ hic d̄z
aut non z tunc aut incertũ vtrputa hoĩem et tunc idem quod
hic. aut incertũ ex certis. vt vnũ de seruis suis. et tũc si om-
nes peant. legatarij damnũ est. vr. ff. e. in rōne. §. diligenter.
z. §. incerte. aut penitus certa. vt Stichus. et tunc perit lega-
tario. vr. ff. de le. §. si res legata.

m. Ea res. rñdet tacite obiectõĩ. q. d. nōne erit iniquũ com-
pelli adire et nō lucrari. et ita damnũ sentire.
n. Pascisci. i. aliquid oportet eos dare heredi vt adeat et
ita nota q̄ nō p cã et hodie sunt exequata fideicommissa lega-
tis. nã fideicommissarius cõpellit heredem scriptũ adire. et ni-
bil ei dat. vr. j. rñ. j. §. sed si recuset. sed illud est in generalib⁹
fideicommissis. hic in specialibus.

o. Cũ alienũ. etiã cũ ipsi heredi debebat̄ tpe mortis hz p̄su-
sione sit factũ indebitũ. vr. ff. e. qui fundus. z. C. e. irrituz nisi
expresse. phibeat. vr. ff. e. si debitor creditorum.
p. Funeris. non monumenti. vr. ff. e. l. j. §. si.
q. Seruorum. mos erat antiquitus. vt qui seruus non ha-
beat vnũ vel plures emeret. qui honoris causa fundus te-

is q̄ centũ aureozũ p̄rimonũ i
bonis hēat centũ z vfos lega-
uerat̄ nihil legatarijs p̄desse
si añ editã hereditatez p̄ suos
hereditarios aut ex ptu ācilla-
rũ hereditariãz aut ex fetu pe-
coz tñm accesserit hereditati vt
centũ aureis legatoz noie ero-
gatis heres quartã p̄t̄ here-
ditat̄ habitur⁹ sit. s̄ necesse ē
vt nihilomin⁹ quarta ps lega-
t̄ detrahãt. Ex diuerso si. lxxv
legauerat z añ aditã heredita-
tē in tñm decreuerit bona. incē-
dijs forte aut naufragijs aut
morte seruoꝝ. vt nō amplius
quã. lxxv. aureoz̄ substãtia v̄t
etiã min⁹ relinquaãt. solida le-
gata denf. Nec ea res dāno-
sa est heredi cui libez est n̄ adī-
re hereditatem. q̄ res efficit vt
sit necesse legatarijs ne destitu-
to testamēto nihil p̄sequantur
cũ herede in portioe pascisci.

¶ Cũ aut ratio falcidie legis
ponitur. ante deducit̄ es alie-
num. Item funeris impensa
et precia seruoꝝ manumis-
sorum. tunc demuz in reliquo

statoris p̄stati antecedent. quo facto statim intelliguntur
manumissi. et sic filioꝝ manumissoꝝ detrahatur precium. z fa-
cit ad hanc positionē. C. de lati. li. iol. §. s̄ z qui vñi. Uel dic
q̄ testator alicui. x. legauit vt alienũ suum redimeret legata-
rius z manumittere. de hoc eni legato non detrahatur falcid-

ita ratõ habeat. vt ex eo quar-
ta pars apud heredem mane-
at. tres vero partes inter lega-
tarios distribuantur pro ra-
ta scilicet portione cuius qd̄ cui-
cunq̄ eorum legatum fuerit.
Item q̄ si fingamus quadrin-
gentos aureos legatos esse. et
patrimonij quantitã ex qua
legata erogari oportz quadri-
gentozũ esse quarta pars sin-
gulis legatarijs debz detrahi
q̄ si trecentos quadraginta le-
gatos fingamus octaua de-
bet detrahi. q̄ si quingentos
legauerit. initio quinta deide
quarta detrahi debet. Ante
enim detrahendum est. quod
extra bonorum quantitã est
deinde quod ex bonis apd̄ he-
redem remanere oportet.

De fideicom. heredi.

Nunc transemus
ad fideicommissa
s̄ prius est vt de
hereditatibus si/
dei commissarijs videamus.
¶ Sciendum itaq̄ est omnia
fideicommissa primis tēporib⁹

t. Itaq̄ si fingamus. retento casu q̄ habeat in bonis qua-
dringenta.

v. Octaua. f. quadringentozum que est quinquaginta. z ita
habeat heres prima quinquaginta. z hic alia quinquaginta
detracta. et sic centũ. et sic quartam.

x. Quingentos. retento casu q̄ habeat in bonis quadrin-
genta. et sic legauit vltra q̄ haberet centum.

y. Detrahi. improprie ponitur detrahi quo ad id quod ex-
cedit. et pprie quo ad quartam que est in bonis. et sic semel
positum verbum pprie et improprie ponitur. vr. ff. de offi.
pcon. l. ij. Item nota q̄ hec falcid. cessat in multis casibus q̄s
dicas vt diximus in auē. de here. et fal. §. hinc nobis.

z. De fideicom. hereditariibus. Justinianus post tractatũ
legatoꝝ de le. fal. prius q̄ de fideicõ. tractauit. quia lex fal-
cidia in legat̄ prius fuit inuenta q̄ in fideicõ. fm. p. Uel sic
dictum est de le. sed quia de fideicõ. sumus polliciti dicere.
vr. s. de leg. §. sed ne in primis. z ideo de fideicom. tractem⁹
et quia de fideicom. aliud generale. aliud speciale. generale
vero dignius. de generali primo videamus. vr. j. co. in prin.
et j. rñ. j. in prin.

Nunc transemus. sciendum. quasi dicat tractatu
turis nobis de fideicõ. qz eoꝝ apud antiquos alr
se hēbat tractat⁹. ne qd̄ antiquitat̄ penitus igno-
retur. quare dicamus de fideicõ. generalibus et
sp̄ritualibus. vr. ar. s. de testa. in prin.

dia nisi de eo qd̄ su-
peresset forte facta
emprione. vr. ff. de
fideicom. li. l. decez.
et. ff. e. s̄ z si non ser-
uus. si aut vt suũ et
pprium legatarius
manumitteret. z tũc
nullã patitur falcidĩ
am legatari⁹. et ita
hec precia deducun-
tur vt falcidiaz non
pariantur. vr. ff. e. si
seruus. et. l. iul. Ac-
curfi.

r. Ratio habeat. scz estimatiõẽ reruz
non ex affectione s̄
pmuni estimatiõẽ.
vr. ff. e. l. precia.

s. Pro rata. vt ita
quartã detrahat he-
res. si nihil et dimi-
serat testator vel si a
liquid erat residuuz
penes eũ adhuc de-
trahit. ad suppletio-
nem vel quintaz vel
etiã millesimã. vr. ff.
e. in quãtitate. §. fi. z
facit ad hoc. C. e. l. ij
et. ff. e. l. plautius.

a Quibus. vt spuris. et in his nil innouat nam nec hodie valet fideicommissum. vt ff. de iur. fil. non intelligit. §. j. et. ij. et. iij. r. C. de naturali. li. l. j. r. ij. r. C. ad. l. fal. etiā. fm. 230. sunt r. alij q̄ cape non poterāt nec p̄nt. vt. s. de le. §. legari vj. xim. et in his oib⁹ nil innouat. vt i muliere q̄ transit ad secunda vota. §. rēpus luctus cui ab cōneo relinquit non pōt. vt C. de secū. nup. l. si quis incesti.

b Nullo. i. nulla occasione.

c Vinculo. i. actōne. sed p̄ effm̄ iudicis. vt. ff. de v. sig. pecunie verbum. §. actionis.

d Personarū. capacitiū dūtaxat. non eaz q̄ sunt non capaces de q̄bus. s. locutus est. et die p̄sena rum quarundam.

e Interponere. sez vt fideicō. p̄stet generalit̄ in oib⁹.

e Et populare. i. populio expediens.

f In assiduaz. i. vt assidue de h ius red datur etiaz ab alijs q̄ consulibus.

g Jurisdictionē. s. vt quotidie ius de hoc redderet.

b Eoz. fideicom. missariorū.

i Crearet. vt. ff. d. ori. iur. l. ij. §. post d̄ inde diuus. Recur.

k In primis. i. q̄ ius fideicommissorū exponitur sumus. qm̄ aut̄ fideicō. vniuersalia et singularia suā hnt̄ naturaz cōiter. igit̄ et de eo i primis notandū est sic r. d̄. p̄nuat̄. de le. §. sed in primis.

l Instituat̄. p̄. et ab intestato. vt. §. e. §. p̄terea. q̄ est p̄tra.

m Inutile. nō nō valere testamentum sine herede. sic. ff. de his q̄ in tes. de. l. prime. r. ff. de codicill. l. fi.

n Conditiōe. q̄ r. a quo sūt implende dic. vt. ff. e. facta. §. si sub p̄ditione. **o** Permanet. nō qd̄ semel est sp̄ erit. sic ff. de min. l. etiā si sine. §. s. q̄ pap. ff. de here. insti. l. ci q̄ soluē p̄. Aliq̄. i. fm̄ vñ ius. vt p̄ trebel. vt statim do in fi. dices. nam oia transiebant. **q** Aliq̄. i. fm̄ aliud nō erit loco heredis. s. legatarij. vt p̄ pegasianū. fm̄ qd̄ retinet insti tutus quartā. vt. §. e. §. sed qz. r. §. postq̄.

r Trebellio. r. hinc dicitū fuit trebell. se. cō. vt macedonia num a macedone. vt. ff. ad macedo. l. j. Accur.

s Consulibus. s. existentibus. **t** Omnes. immo nō omnes etiā per trebel. vt. §. e. §. ergo. **So.** licet hic dicat omēs non in dicit̄ tore. vel in totum. fm̄ 30. Uel dic q̄ qm̄ de toto erat rogatus. hēbat locū qd̄ hic d̄. si aut̄ retenta quarta est rogatus habet locū quod d̄ infra.

v Iuli. vel etiam pretorio dummodo tales sint pretorie que sunt transitorie vt sunt p̄secutorie. vt. ff. de act. et ob. in

infirma est qz nemo inuitus cogebat p̄fere id de quo rogat⁹ erat. **Q**uib⁹ enī nō poterāt hereditatē vll̄ legata relinq̄re: si relinq̄bant fidei p̄mittebant eoz qui cape ex testam̄to poterant: iō fideicōmissa appella/ta sunt: qz nullo vinclo iuris sed tm̄ pudore eoz qui roga/ bant p̄tinebant. **P**ostea vī uus prim⁹ august⁹ sel̄ iterū qz gr̄a p̄sonaz mor⁹ vll̄ qz p̄ ip̄i salutē rogatus q̄s diceret aut ob insignē quorū dā p̄fidia ius sit p̄sulib⁹ auctē suā interpone/ re qd̄ qz iustū videbat et po/ pulare erat paulanū p̄uersuz ē in assiduā iurisdictionē tan/ tusqz eozū fauor factus est: vt paulanū etiaz pretor p̄p̄ius crearet qui de fideicommissis ius diceret quē fideicommissari/ um appellabāt. **I**n primis igitur scienduz est op⁹ esse: vt aliquis recto iure testō facto heres instituat̄ eiusqz fidei cō/ mittat: vt eam hereditatem q̄/ lijs restituat alioquin inutile est testamentum in quo nemo heres instituit̄. **C**um igitur aliq̄s scripsit iustus tuus he/ res esto: pōt̄ adicere: rogo te luci tici vt cū primum poteris

bonerarijs. et. ff. e. l. j. §. q̄uis. secus in penalib⁹. vt. §. de act. §. penales.

r Hereditatem. nō facta cessione actionū. alias enī etiam directas habebat ex noie cedentis.

y Recusabant. sic. s. r. j. in prin.

3 Consulibus. sez existentibus.

hereditatē meā adire eā gayo seyo reddas et restituas. **P**ōt̄ at̄ q̄sqz r. de p̄teresti tu ē da heredē rogare r. libez ē vll̄ pure vll̄ sub p̄ditione relinq̄re si deicōmissū vll̄ ex certo die. **R**e/ situta at̄ hereditatis q̄dez q̄ restituit nihilomin⁹ heres per manet. **I**s vero q̄ recipit he/ reditatē aliqui heredis aliqui legatarij loco habebat. r. in ne/ romis q̄dez t̄p̄ib⁹ trebellio ma/ ximo r. anneo seneca p̄sulib⁹ senatuscōsultū factū est. **Q**uo/ cautū est: vt si hereditas ex fi/ deicōmissi cā restituta sit: oēs actiōes q̄ iure ciuili heredi et iu heredē p̄peterent ei r. in eū darent̄ cui ex fideicommissio re/ situta ē hereditas. **P**ost qd̄ senatusconsultum pretor vti/ les actiones ei r. in eum qui re/ cipit hereditatem: quasi here/ di et in heredem dare cepit.

Sed qz heredes scripti cuz aut totā hereditatez: aut pene totam plerūqz restituere ro/ gabant adire hereditatez ob nullum vel minimū lucruz re/ cusabant atqz ob id extingue/ bantur fideicommissa. **M**o/ stea vero vespasiani augusti tempore pegaso et pusione.

a Ex lege. i. dicere sicut per. l. fal. defal canf specialia lega/ ta. vt. s. r. j. §. cū au tem. r. §. j. ita et ge/ nerale fideicō. defal canf per pegasianuz se. co. vt hic. **E**t no. triplicē esse quartaz vna d̄ iure nature debita vt q̄ debet̄ filijs et filiabus et in/ feriorib⁹ r. superioribus r. quibusdam transversalib⁹. vt. C. de inoffi. tes. cū que ritur. r. l. parentib⁹ q̄ est aucta in auten. de trien. et se. §. j. et hoc d̄ debitu bono rum subsidiuz. vt. C. de inoffi. te. si totas plia que debet̄ iure institutionis. vt ex singularib⁹ legatis et fideicom. vt. s. r. j. alia que d̄ trebel/

litanica. vt. §. e. §. sed qz licet fuerit per pegasianū inducta. vt hic. **I**tem est quarta quedā vt que debetur ex constitutione diui p̄ filio arrogato. vt. s. de adop. §. cum auz. **I**tem est et alia. vt in auten. quibus mo. na. effi. le. §. si quis igit̄. col. vj. Accursius

b Permissa est. id est per se. cō. trebel. scilicet ab herede nō a legatario grauato alij dare vel restituere. vt dicemus. §. ti. §. j. Accursius.

c Post qd̄ sena. consultum. f. pegasianum.

d Sustinebat. sez omnia. Accursi.

e Partem. f. dodrantem. Accursius.

f Solebat. sez iure vetustissimo fm̄ pla. nam legatariuz non sustinebat onera. et ideo hec stipulatio interponebatur sed cum hodie legata fideicommissis sint adequata. vt. s. de le. §. j. in fideicommissio diuidantur onera inter heredem r. si deicommissarium. vt. §. pri. §. ergo. r. §. sed qz stipulationes patet qz hec legata vniuersalia seu particularia sine stipula/ tione debent transire cū onere. et facit ad hunc. §. ff. de le. ij. si quis seruū. §. fi. r. l. se. Accur.

g Interponi. puta qm̄ legabatur dodrans.

h Commune sic. sed hac stipulatione non interposita omnia onera erant heredis rogati occasione quartae quam retinebat. vt. f. eo. §. at si plus. Accursius.

i Ergo. quia tunc demum locum habet. se. con. pegasianum. quando vel totum vel ultra dodrantem heres rogatus est restituere. et

go. 72.
k Parte. s. e. §. re
stituta. contra So.
vt sibi.

l Antuerfa onera
nisi stipulationes su
p radictam interpo
suis. vt. s. e. §. post
quam. et hic sub i.
cit. Accursi^o florent.

consulibus senatus censuit vt ei qui rogatus esset hereditatem restituere perinde liceret quartam partem retinere. si cut et ex lege falcidia et ex legatis retinere conceditur.

Ex singulis quoque rebus que per fideicommissum relinquuntur. eadem permissa retentio est. post quod senatus consulto. ipse heres onera hereditaria sustinebat. Ille autem qui ex fideicommissum recipiebat partem hereditatis legatarij partiarij loco erat id est eius legatarij cui pars bonorum legabatur que species legatij partio vocabatur quia cum heres legatarius parciebatur hereditatem. unde que solebant stipulationes inter heredem et partiarium legatarij interponi eadem interponantur inter eum qui ex fideicommissum recepit hereditatem et heredem. id est vt lucrum et damnum hereditarium pro rata parte inter eos commune sit.

Ergo siquidem non plusquam dodrantem hereditatis scriptus heres rogatus sit restituere. tunc ex trebelliano senatus consulto restituebatur hereditas et in vtrunque actiones hereditarie pro rata parte dabantur. In heredem quidem iure civili in eum vero qui recipiebat hereditatem ex senatus consulto trebelliano tanquam in heredem. Et si plusquam dodrantem vel etiam totam hereditatem restituere rogatus sit locus erat pegasiano senatus

m Si vero restitueret. s. sponte. nam poterat quartam retinere per pegasianum. vt. s. e. §. post Accursi.

n Interponebatur facit. ff. de pecul. si creditor. 7. ff. ma. heredem. §. si.

o Sed si. damnosam licet causam non assignet quia varie sunt hominum voluntates. vt. ff. ad trebel. quia poterat.

p Cum casu. id est cum per trebell. restituatur tota. Uel

dic per pegasianum. scilicet in casu proposito. vbi coactus. adijt si vero non coactus sed sponte secus. vt. s. e. §. si vero totam. Accursius.

q Vtroque. scilicet trebell. quia nil retinebat. et pegasiano quia cogebatur. et ita quo ad sententiam concurrunt. quo

ad verba enim non concurrunt cum alio casu vni et alio alio loquebatur. Accursius florenti.

r Sed quia dixi interponi stipulationes ex se. co. pegas. et cetera. Accursi.

consulto vt et heres qui semel adierit hereditatem si modo sua voluntate adierit siue retinuerit quartam partem siue retinere voluerit. ipse vniuersa onera hereditaria sustinebat. Sed quarta quidem reuerentia quasi parti et pro parte stipulationes interponebantur tanquam inter partiarium legatarium et heredem. Si vero totam hereditatem restituere. empte et vendite hereditatis stipulationes interponebantur. Sed si recuset scriptus heres adire hereditatem ob id quod dicat eam suspectam esse quasi damnosam cauetur pegasiano senatus consulto vt desiderante eo cui restituere rogatus est. iussu pretoris adeat et restituat hereditatem. perindeque ei et in eum qui recipit hereditatem actiones dantur. ac si iuris est ex trebelliano senatus consulto. quo casu nullis stipulationibus est opus. quia simul et huic qui restituit securitas datur et actiones hereditarie ei et in eum transferuntur qui recipit hereditatem vtroque senatus consulto in hac concurrente specie. Sed quia stipulationes ex senatus consulto pegasiano descendentes. et ipsi antiquitati displicuerunt. et quibusdam casibus captiosas eas homo excelsi ingenij papinianus appellat. et nobis in legibus magis simplicitas quam difficultas placet ideo omnibus modis suggestis tam simili

s Casibus. scilicet propter solennitatem verborum vt dicunt. Uel tunc quando is cui restituta erat non erat soluendo. unde inutilis erat stipulatio. Uel verius hos captiosos modos nescimus qui sunt. Accursius.

t Simplicitas. nota simplicitatem amicam legis et facit delegatis. ag. suc. §. nos vero. 7. ff. de dolo. l. i. in principio. Accursius.

v Suggestis. hic nota quod in sententia sunt allegationes

repetende.

Red postea. quia prius fuit trebel. Accursius
Y Quartam. s. de bonis hereditatis. detracto tamen alie
no ere. vt. C. eo. sed sine scriptura.

3 Licet. etiam contra voluntatem defuncti iure isto. scz
institutionum. vt. C.
ad. l. falci. si. vt alle-
gatis hodie forte p
fm quosdam vt in
aut. de here. 2 fal. §
si vero expresse. Ac
cursius.

a Solutum. ppf
facti non iuris igno-
rantiam. vt. C. ad. l.
fal. error.

b Actionibus. s.
creditorum non lega-
torum. fm. b. vt. ff.
e. l. i. in fi. 2. l. apud.
l. rñ. sed et legatari-
us rñdet cum eis si
de commissaria por-
tio non sufficiat. sic
tamen vt totius he-
reditatis quarta si-
bi reseruetur. vt. ff.
ad tre. l. i. §. si is qui
fm 30. Sed 30. §.
C. ad tre. l. ij. sed il-
la fm supradictam
distinctionem intel-
ligitur. Accursi.

c Si vero restitu-
eret. que restitutio
fit re 2 verbo. re vt
si patitur res here-
ditarias a fideicom-
missario possideri l
totas vl aliquas ea-
rum hac mēte vt re-
stituatur hereditas
verbo autem sic. re-
stituo hereditatem
tibi licet corporaliter
rerum possessio-
nem nō tradā. et ex
tunc res sunt fidei-
commissarij in vtro-
q; casu. vt. ff. ad tre-
bel. facta. Sed nun-
quid etiam ante fa-
ctam restitutionem
est fideicommissarius
dñs. vt. C. cōia. de
le. l. i. §. sed qz. Rñ.
non quia ante resti-
tutionem omnia fa-
cit heres. et etiā ma-
numittit seruum he-
reditarium. quod nō faceret si alius esset dominus. vt. ff. ad tre-
bel. marcellus. §. res. et. l. si heres institutus. §. si heres. nec
obstat dicta. l. cōia dele. que dicit dari reuē. fideicō. gene-
rali. nam est intelligendum ex quo hereditas est restituta.
vel speciale in rebus alienatis. vt ante restitutam heredi-
tatem detur fideicommissario vtilis reuē. Accursius.

d Competunt. quia per omnia est vt heres. vt. ff. q cum
eo. l. si filius. §. si.

litudinibus q̄ differētis vtri-
usq; senatuscōsulū placuit ex-
ploso senatuscōsulū pegasia
no quod postea supuenit om-
nem auctoritatem trebelliano
sena. consul. prestare vt ex eo
fideicommissarie hereditates
restituātur siue habeat heres
ex voluntate testatoris quar-
tam siue plus siue minus si-
ue nihil penitus vt tunc quā-
do vel nihil vl minus quarta
apud eum remaneat liceat ei
vel quartam vel quod deest ex
nostra auctoritate retinere vel
repetere solutum quasi ex tre-
belliano sena. consul. pro rata
portione actionibus: tam in
heredem q̄ in fideicommissa-
rium competentibus. Si ve-
ro totam hereditatem restitu-
erit sponte omnes hereditarie
actiones fideicommissario et
aduersus eum competunt.

Sed etiam id quod preci-
puum pegasiani senatuscon-
sulū fuerat vt quando recusa-
bat heres scriptus sibi datam
hereditatem adire necessitas
ei imponeretur totam heredi-
tatem volenti fideicommissa-
rio restituere et omnes ad eū
et contra eū transire actiones
et hoc transponimus ad sena.
con. trebellianus: vt ex hoc so-
lo necessitas heredi imponat
si ipso nolente adire fideicom-
missarius desiderat restitui si-
bi hereditatem nullo nec dam-
no nec commodo apud here-
dem remanente. **N**ihil au-
tem interest vtrum aliquis ex
asse heres institutus aut totā

e Suerat. vt. s. e. §. sed si recuset.

f Apud heredem. cui etiam cauebit fideicō. de prestando
ei indemnem futurū occasione hereditatis. vt. ff. ad tre. cū
hereditas. et etiam pro futuris habet exceptionem. vt. ff.
ad tre. l. i. §. quāq;. Sed hec cautio de qua hic dicitur quā-

hereditatem aut p parte resti-
tuere rogatur: an ex pte heres
institutus aut totam eam ptez
aut ptem ptis restituere roga-
tur. Nam et hoc casu eadē ob-
seruari precipimus que in to-
tius hereditatis restitutione
diximus. **S**i quis vna ali-
qua re deducta siue percepta
que quartam continet: veluti
fundo vel alia re rogat⁹ sit re-
stituere hereditate: simili mo-
do ex trebelliano senatuscon-
sulū restitutio fiat perinde ac
si quarta parte retenta roga-
tus esset reliquam hereditatē
restituere. **S**ed illud inter-
est q̄ altero casu. id est cum de-
ducta siue percepta aliqua re
siue pecunia restituit heredi-
tas insolidum: ex eo senatus-
consul. actiones transferunt^r 2
res que remanet apud here-
dē sine vllō onere hereditario
apud euz manet quasi ex lega-
to ei acquisita. altero vero ca-
su. id est cum quarta parte re-
tenta rogatur heres restituere
re hereditatem et restituit scin-
duntur actiones 2 pro vobis
te quidez trauserunt ad fi-
deicommissarium p quadran-
te remanent apud heredem:
quinetiam licet vna re aliqua
deducta aut percepta restituere
aliquis hereditatem roga-
tus est in qua maxima pars
hereditatis cōtineatur: eque
insolidum transferuntur actō-
nes: et secum deliberare de-
bet is cui restituitur heredi-
tas an expediat sibi restitui.

Eadem scilicet interue-

vt. ff. de acqui. here. si suus. et. ff. de vsuf. qui scit in pñ.
ar. 3. ff. de cuius. ex mille.

b Si quis. quartam vel etiam minus quarta. sed tamen
agitur ad supplementū. vel retinebit. vt. ff. eo. l. i. §. si heres
ex percepto. in fi.

l Remanet. facit. C. de here. insti. quotiens.

k Actiones. s. creditorum. non legatorum. quod dicit vt
s. eo. §. sed quia in fi. Accursius.

liter sit. Rñ. per of-
ficiū iud. postulāte
eo cui est restituēda
hereditas. vel quo-
ta pars. non autem
sic si singulare fidei-
cō. sit relictus. vt. ff.
ad tre. l. nam quod
§. nō omnes. vl eti-
am postulante pro-
curatore eius cui sit
mandatum nec suffi-
cit cauere de rato.
vt. ff. ad trebel. qui-
daz. §. i. Accursi.

s Nihil diximus
vt. s. e. §. s. quia sti-
pulationes. et pro-
§. et nō. quod iuris
est i toto quo ad to-
tum. idem est in par-
te quo ad partem.

Iterea licet. i. quamvis. Accursius.

Rogare. in codicillis. Accursius.

Restituat. ideo potest ab his fideicō. relinquere. quoniam sua sponte relinquere legitimā hereditatē vñ nō instituendo aliū. vt. C. de iure. co. l. p̄ficiuntur. §. i. Accursius.

Valeat. s. quo

tūre hoc est vez. an

tiquo nō. vt. ff. d. le.

i. l. i. Itē nouo non.

vt. C. cōmunita d. le.

l. i. dic ergo antiqui

ori iure locuz habe

re qd̄ hic dicit. vel

dic q̄ dicta. l. de le.

l. fm̄ noua iura loq̄

tur. fm̄ que equipa

rara sunt legata fi

deicōmissis. vt. §. d.

le. sed nō vsq̄. Acc.

Eum restituat.

etiam quantum one

rat et honorari po

test. vt. §. ti. i. §. hoc

solum. Sed nunqd̄

quartam retinebit.

Rñ. §. ti. i. §. hoc so

lum.

niunt. et si duabus pluribusue deductis perceptisue reb⁹ restitueret hereditatem rogatus sit. Sed si certa summa pecunie deducta perceptaue: que quartam vel maximā partem etiam hereditatis continet rogatus sit aliquis hereditatem restituere idem iuris est.

Que autē diximus de eo qui ex asse institutus est eade trāsfertimus et ad eum qui ex parte heres scriptus est.

Interea. intestatus quoque moriturus p̄t rogare eū ad quē bona sua vñ legitimo iure vel onerario p̄tinere intelligit vt hereditatem suam totā p̄tmeue eius aut rez aliquā. veluti fundū hoiez pecuniā alicui restituat eū alioquin legata nisi ex testamento non valeant.

Eum quoq̄ cui aliquid restituitur potest rogare vt rursus alij totum aut partem vñ etiam aliquid aliud restituat.

Et q̄ p̄ia fideicōmissoruz cum abula a fide herede pendunt. et tā nomē q̄ substantiā acceperūt. id̄ diuus augustus ad necessitatem iuris ea detrahit nuper et nos eūdē p̄cipē supare p̄tēdentes ex scō qd̄

Sed quia. no-

men no. nomē conse

quens rei. vt. §. de

bona. §. est et aliud.

Detraxit. hec iu

ra sunt. §. eo. in p̄i.

Et facto. i. ex questione de facto. Accursius.

Constitutionē. vt. C. de fideicō. l. fi.

Legimus. nota testes quinq̄ in codicill. necesarios

ēē. vt. C. de codicill. l. fi. §. fi. et d̄ fideicō. l. fi. ibi. s. sine. v. et c̄

Jurauerit. nam in omni casu erat olim iurandum. et in

omni capitulo. vt. C. de iur. calū. l. i. i. p̄m. hodie sufficit sel turare. vt in auē. de his qui ingre. ad ap. §. fi.

Habere. sed nunquid hodie corrigitur hoc cū nulli de feratur iniurio. vt. C. de iureiur. l. fi. et. l. generaliter. §. sin. autem. **R**ñ. non quia hec est posterior iustitiani. vt. C. de fi

deicom. l. fi. et ita ē

iste specialis casus i

quo quis compelli

tur iurare.

Coartari. nō. p̄

pter contumaciā nō

iurantis eum condē

nari. vt. C. d̄ iur. ca

lump. l. ij. §. fi. **A**c

cursius.

tribunianus vir excelsus que stor sacri palatij suggestit constitutionem fecimus. p̄ quam disposuim⁹ si testator fidei heredis sui cōmisit. vt vel hereditatez vñ speciale fideicōmissum restitueret. et licet neq̄ ex scriptura neq̄ ex quinq̄ testium numero qui in fideicōmissis legitimis esse noscatur possit res manifestari. s. si vñ pau ciores q̄ quinq̄ vel nemo penitus testis interuenerit. tunc siue pater heredis siue alius quicunq̄ sit qui fidem heredis elegerit et ab eo restitui aliquid voluerit si heres perfidia tentus adimplere fidez recusat negando rem ita esse subsecutam. si fideicommissarius iusiurandum ei detulerit cum prius ip̄e de calumnia iurauerit necesse eum h̄re vel iusiurandum subire q̄ nihil tale a testatore audiuit vel recusantem ad fideicōmissi vñ vniuersitatis vel specialis solutionē coartari ne debeat vltima voluntas testatoris fidei heredis commissa. **E**adem obseruari censuimus et si a legatario vel fideicommissario aliquid similiter relictuz sit. **Q**uod si

Eadem. s. vt compellatur iurare vel soluere.

Quod si dixi quando contumax fuit non iurando nunc quando iurauit et per sacramentum fuit confessus vel etiā antequam iurer. s. prius negauerat relictum vt in si. huius. h. dicemus statim. Accursius.

De sig. re. per fideicō. re.

a Subtilitate, que est vt ex quo est voluntas nō solēns, non valeant ea que facta sunt. vt. C. de fideicō. l. veritas. 2. C. de testamentis. non dubiū. §. illud Accursius.

b Soluere cogēdus. sed quō coartat ex non solēni voluntate. sic ergo solūm ē inutiliter relicta. sicut vt vtiliter. qđ esse nō debet. vt. C. de fideicō. l. si veritas. qđ est §. So. qui dam dicit qđ vbi solēniter testari voluit et non fecit habet locum lex p̄traria al. si noluit testari solēniter habeat locum qđ hic dicit. vt ar. ff. d. codicillis. l. i. sed hec falsa est. qđ 2. hic de testatore loquitur qđ solēniter facit. vt ibi. si testator fidei heredis.

Alij vt. b. dicebant esse distinguendum an dicat heres non est verum tibi legatum esse in quo casu cogitur pbare esse verum 2. solēne vt in contrario. eo saluo vt si d̄feratur sacramentuz iuret. vt s. p̄ri. §. an dicat n̄ potest petere qđ est min⁹ solēne in quo casu cogere vt hic sed hoc nō valet. qđ fm hoc expedit ei negare. quod esse n̄ debet. vt. ff. de tri. illud. §. pe. d̄c ergo fm Jo. an ab initio confiteatur relictoz et tunc non tenetur ex non solēni voluntate. vt in. l. illa contraria. aut negauit. sed postea fuit p̄ sacramentū vel p̄ pbationes p̄uict⁹. vt delato iuramento p̄fiteat relicto. tunc iurare cōpellit. vt ita rōne sui mendaci teneat. vt hic 2. ar. in auē. de tri. en. 2. se. §. studium. 2. §. ad hoc c.

c De singul reb⁹ p̄ fideicōmissum relicto. De fideicō. generalibus. s. ti. i. dixit. nūc de specialibus dicit. Accursius.

d Test. singulares. non solum generaliter. vt. s. ti. i. Accursius.

e Vel legatariū. i. rogare vt aliquid alicui restituat.

f Non possit. antiquo iure inspecto. s. nouo iure aliter ē. nam potest aqualiter qđ p̄modū quocūq; modo h̄z legari et fideicōmitti. vt. C. cōl. de le. l. i. §. si. 2. hoc statim subiicit.

g Alterius. refert n̄ an leget rem extranei an heredis. p̄mo casu distinguitur an sciuerit alienam vel credidit suam secundo non. vt. s. de le. §. qđ autē. 2. ff. de le. ij. l. vnum ex familia. §. si rem. Accursius.

h Ipsius. scz legatarij.

i Inutiliter. facit. ff. de le. i. plane. ij. §. si. 2. l. videnduz. et ff. de le. ij. l. i. §. sciendum. 2. l. ij. §. iul. 2. l. legatariū. Sed p̄tra in dicta. l. plane. §. si cui. sed ibi stetit p̄ legatariū quominus meliorē accepit. vt melior videt esse quem elegerit. licet deteriorē elegerit. vt ar. j. de ac. §. p̄terea. Item ar.

is a quo relicto dicit postq̄ negauerat p̄fiteat quidē aliquid a se relicto esse s. ad legis subtilitatem deccurrat: oīno soluere cogendus est.

De singulis reb⁹ p̄ fideicō. re.

Potest autē qđ etiā singularares res p̄ fideicōmissuz relinquere. veluti fundum. hominē vestē. argentum pecuniā numeratam vel etiā ipsum heredez rogare vt alicui restituat vel legatariū q̄uis a legatario legari nō possit. **P**otest autē non solum p̄prias res testator p̄ fideicōmissum relinquere. sed heredis aut legatarij aut fideicōmissarij aut cuiuslibet alterius. Itaq; et legatariū et fideicōmissariū non soluz de ea re rogari potest vt eam alicui restituat que ei relicta sit. sed etiā de alia: siue ipsius siue aliena sit. Hoc soluz non obseruanduz est: ne plus quisq; roget alicui restituere q̄ ipse ex testō cepit. Nam qđ ampl⁹ est inutiliter relinquē. Cum autē aliena res p̄ fideicōmissum relinquatur necesse est ei qui rogatus ē: aut ipsā redi-

p̄tra. ff. d. le. ij. Impator. §. i. ibi eniuero 2. Sed hoc qđ hic dicit intellige qđ in quantitate legatur alicui et in quantitate onerat. ibi autē qđ quantitas dat in specie grauat. quo casu tñ videt estimasse spēm suam legatariū accipiendo quantitatē vt ex eadē lege colligit. Itē p̄tra. ff. ad. l. fal. s. et si nō

suus: in prin. sed et ibi eodē modo. Rñ qđ quantitas erat legata. 2. onus erat positū in faciendo. S. cū quantitas legata. et in quantitate grauat. sicut hic loquitur nunqđ quartaz iure. fal. p̄t oneratus retinere. siue sit legatariū. siue fideicom. qui sit grauat⁹. Quidam dicūt qđ sic vt. ff. ad. l. fal. penales. §. si. Nos p̄. vt i. e. r. lex fal. si cer. §. nunq; 2. de vul. subcoheredi. §. cum filie. Accursius.

mere et prestare. aut estimato nez eius soluere. **L**ibertas quoq; suo p̄ fideicōmissū dari p̄t: vt heres eū roget manumittere vt legatariū vt fideicōmissariū. Nec interest vtz de suo p̄prio suo testator roget an de eo qđ ipsius heredis aut legatarij vel etiā extranei sit. Itaq; 2. alien⁹ seruus redimi et manumitti debz. qđ si dominus euz non vēdat: si mō nihil ex iudicio eius qui reliquit libertatē recepit: nō statim extinguit fideicōmissaria libertas sed differ⁹ qđ possit tpe p̄cedente vbiq; occasio fui redimēdi fuerit prestari libertas. **Q**ui autē ex fideicōmissi causa manumittitur non testatoris fit libertus etiam si testatoris seruus sit sed eius qui manumittit⁹. Et is qui directo testamento liber esse iubetur ipsius testatoris libertus fit qui etiam orcinus appellatur. nec alius vllus ex directo testamento libertatem habere potest quam qui vtroq; tempore testatoris fuerit: et quo faceret testamentum et quo moreretur. **D**irecta autē

Kum autē libertas extranei lz etiā crediderit suum. vt ff. de fideicō. l. pau. l. rñ. ij. 2. l. alieno in prin. sed in pecuniario legato distinguitur vt si nozauerit rem alienam. vt. s. de le. §. qđ

autem. 2. §. non solum.

L Non vendat. vel etiā si vendat vltra iustum p̄ctum vendere vult. nam tñc perinde est ac si non vendat. vt. ff. de le. ij. non dubium. §. si. Accursius.

M Sed modo. interpositio est.

Nihil. si enim aliqd etiā modū cum relinquatur alicui vt vendat et ille legatum accepit cōpellitur vendere. vt hic et. C. de fideicom. here. debent. 2. l. si rem donatam. 2. C. ad l. fal. si ea cuius seruū.

O Receptit. scz dominus istius.

P differē. qđ differē non aufertur. sic. ff. de iud. cū furiosus ar. §. C. de inoffi. tes. sancim⁹. §. si. 2. ff. de vsufru. si vsufru. Itē nō qđ inspicit quod euenire p̄t sic. ff. d. iuris d. om. iud. si idem. §. si. 2. ff. de adimē. le. l. seruo.

Q Manumittit. i. heredes vel legatarij. vel fideicom.

R orcinus. sic dictus ab orco. i. manumissus ab eo qđ tendit ad orcum. i. infernum. vel ab orco quod est rectum. vnde orcinus. id est directe manumissus. vel ab orco qđ est capio. nam et inde archioztus. quia multa capiunt in testamento in quo multa sunt.

S Ex suo. non expectata manumissione ab alio faciendā.

Testamento. vel etiam codicillis testamento pfirmatis. vt. ff. de ma. tes. libertas. Accursi.

Copetere. q̄ ppetit hereditate adita. et ab vno ex pluribus heredib⁹. vt. ff. de ma. tes. l. testamentū. §. testamentū.

Uerba maxie. ideo h̄ dicit qz quibuscunqz vobis relinq̄ pnt. vt. s. d. le. in pn.

siue directis siue p̄ carijs. vt. C. cōta de le. om̄e vbum. z fa. cit. ff. ad trebe. l. sce. uola. Accursus.

De codicillis. Quia testamenta et eoruz accidentia di. eta sunt. nūc de codi. cillis. i. de puula v̄ de mīnima scripta volū. are. nā ideo co. dicilli dicunt. qz in breuiori chartula l' codice q̄ testamen. tum fiebat. et solum in eis quedā fidei. cōmissa relinquebat. F. z tales sunt ad testa. mentū qualis est sca. pha ad nauēz. Sed nunq̄d fm hoc p̄nt fieri sine scriptura.

Quidā dicūt q̄ non s̄ tū dico et sine scri. piura hodie fieri lz forte olim in scriptis nū fierent. vt. C. de bo. li. l. fi. in pn. Ac. cursus.

Ante. confir. mator hic no. q̄ quat. uor. modis codicil. li p̄ficiunt. aut enim in futurū pfirmant. veluti testam̄to pri⁹ facto in quo dictum est quicqd̄ dixerō in codicillis valere vo. lo. z postea codicilli facti sunt. aut in pre. teritū veluti codicil. li prius facti testam̄. to facto postea pfirmati sunt. Et hī duo casus sunt. C. e. sine insti. o. Tertio sunt cū testamento. veluti cū testator qui testa. mentū impleuerit nequiter. addiderit vt vim codicilloz habere. vt. C. e. l. fi. §. illud plane. ibi vt ille zc. Quarto sine testamento scilicet ab intestato. vt. ff. e. conficiuntur. z. j. e. §. non tantū. z. C. e. non idcirco. hic autem fuerūt pfirmati v̄ ante vel post.

Augusto. cui aliqd̄ relinquebat. b. Eius. scz augusti. Accursus.

Non debebat. qz legata nō debebantur nisi ex testamen. to iure antiquo vt diximus. s. ti. ij. §. preterea.

Non possit. propter impotentā facti vt quia nō habet. tor testes qui testamento p̄ficiendo sufficiebant secus si p̄. r̄er impotentā iuris. vt. ff. e. l. diuus. §. codicillos. que est cō. tra. et p̄batur hec solutio. ff. e. p̄ficiuntur. §. codicilli.

Non. tū pfirmantur. s. expressim. vel etiam si quoquo in. dicio retineatur prima volūtas vt. ff. e. ante testamenti tabu. las fm Jo. Sed hodie p̄tra. naz siue añ siue post fiant semp.

libertas tunc dari videtur cū non ab alio suum manumitri rogat. s̄z velut ex suo testō li. bertate ei competere vult. Verba autem fidei. cōmissoz hec maxime in vsu habentur. peto. rogo. volo. mādō. fidei. tue committo. que perinde fir. ma sunt atqz si omnia in vnuz cōgesta essent.

De codicillis.

Ante augusti tpa con. stat codicilloz ius in vsu n̄ fuisse. s̄z primus lucius lentulus ex cui⁹ p̄sona et fidei. cōmissa esse ceperūt co. dicillos itro duxit. nā cū dece. deret in africa scripsit codicil. los testamēto pfirmatos. qui. bus ab angusto penijt p̄ fidei. cōmissū vt faceret aliqd̄. Et cū diuus augustus volūtatē ei⁹ impleset deinceps reliq̄ eius auctoritatē secuti fidei. cōmis. sa p̄stabant. et filia lentuli lega. ta que iure non dēbat soluit.

Dicitur aut̄ augustus duo. casse sapiētes viros iter quos trebacū quoqz cui⁹ tūc aucto. ritas maxima erat. et quesisse an posset recipi hoc. nec abso. nās a iuris rōe codicilloz v̄ est. z trebacū suasisse angusto q̄ diceret vtilissimum z neces. sarium hoc ciuibus esse p̄pter

videntur pfirmari. vt hic dicit statim. z. ff. co. si quis tamen. §. si. et. l. ab intestato. Accursus.

Codicillis. neqz dari directo sed p̄ fidei. cōmissum. siue ab eo quē prius fecerat heredē siue a legatarijs bene pōt relin. qui. vt. ff. e. l. j. §. si. z. C. e. hereditatē. z. j. p̄xi. §.

magnas z longas pegrinatio. nes que apud veteres fuissent vbi si quis testamentūz facere non posset. tū codicillos possz. Adost q̄ tpa cuz labeo codi. cillos fecisset iam nemini dubi. um erat quin codicilli iure op. t̄mo admitterentur. Non so. lum aut̄ testamento facto pōt quis codicillos facere. sed in. testatus quis decedens fidei. cōmittere codicillis potest.

Sed cū ante testamētū factū codicilli facti erant papinian⁹. ait non aliter vires habere q̄ si speciali postea voluntate fir. mentur. S̄z diui fratres seue. rus et antoninus rescripserūt ex his codicillis qui testamen. tum precedunt posse fidei. com. missum peti si appareat eum q̄ testamentum fecit a voluntate quam in codicillis expresserat non recessisse. Codicillis au. tem hereditas neqz dari neqz adimi potest. ne confundatur. ius testamentozum et codicil. lozum z ideo exhereditatio scri. bi potest. Directo autem hereditas codicillis neqz dari neqz adimi potest. Nam p̄ fidei. cōmissum hereditas co. dicillis iure reliquitur. nec cō. ditionem hered̄i instituto co. dicillis adijcere neqz substitu.

Confundant. i. ne ille due volunta. tes sic miscēatur vt vna ab altera discer. ni nō possit. nā si idē significarent. quare diuersa noīa varent vt. C. e. si idē. Accu. b. Scribi. s. vt de iure valeat. Accur. i. Directo. relinq̄. tur. Sed q̄ act. hec hereditas v̄ etiā a. lia in codicillis pete. ref. Rū. quidā peti. tione. ex. l. vt. ff. de p̄di. ex. l. l. j. Ut dic. vtili act. i. testamen. to. cū ad instar testa. menti codicilli sunt iuēt. vt. ff. e. l. ij. §. j. k. Adijcere. cui cō. ditioni adiecte neces. se parere nō h̄z. s̄z in. ei⁹ p̄ditōis defectuz de. ademptōe here. ditatis cogitasse v̄. det. vt. ff. d. p̄di. l. i. l. pe. in fi. s̄z forte in. uanuz cogitauit. vt. ibi dixi. Accur.

Directo. si tamē substituerit videtur rogasse per fidei. cō. vt restituar vt. ff. ad tre. l. sceuola. Accu. m. Codicillos. plures pōt vt etiam omnes valeant nisi cō. trariam contineant voluntatem. vt. C. e. l. cū. pponas. aliō in testamentis. vt. s. qui. mo. tes. infir. §. posteriori. et fact. ff. co. diuus. §. j.

Et nullam. scz de illis quattuor que in testamento desi. derantur. vel. vj. testim̄ vel sigilloz. vel q̄ sua manu scri. bantur. vel q̄ subscribantur testes. vt. s. de tes. §. j. sed que. d̄z solemnitates hic desiderantur vt sint quinqz testes. vt di. cimus. s. ti. ij. §. fi.

De hereditatibus. que ab intestato deferuntur. Pec ru. bica est generalis ad omnes sequentes ti. vsqz ad titulum de bo. pos. vbi mixtim tractabit ex testamento et ab intesta. to. sed textus huius ti. loquitur tantuz de suis heredibus. z sic alias. ff. si cer. pe. et de rebus cre. vbi tractat de mutuo in specie tantum.

Intestatus. fecit. vel quia non vult vel quia nō po. test. vt pupillus furiosus licet hi impropr̄ie intes. ta. ti dicunt esse. z si vellent testari non possunt. vt. ff. gg. iij

Vertical marginal notes on the left side of the page, including fragments like 'liber...', 'testam...', 'codicil...', 'directo...', 'fidei...', 'hereditas...', 'substitu...', 'magnas...', 'longas...', 'pegrinatio...', 'vires...', 'habere...', 'speciali...', 'voluntate...', 'firmentur...', 'Sed...', 'diui...', 'fratres...', 'seuerus...', 'antoninus...', 'rescripserunt...', 'ex his...', 'codicillis...', 'qui testamen...', 'tum precedunt...', 'posse fidei...', 'commissum...', 'peti si appareat...', 'eum qui...', 'testamentum...', 'fecit a voluntate...', 'quam in...', 'codicillis...', 'expresserat...', 'non recessisse...', 'Codicillis...', 'autem hereditas...', 'neque dari...', 'neque adimi...', 'potest. ne confundatur...', 'ius testamentorum...', 'et codicillorum...', 'ideo exhereditatio...', 'scribi potest.', 'Directo autem hereditas...', 'codicillis neque dari...', 'neque adimi potest.', 'Nam pro fideicommissum hereditas...', 'codicillis iure reliquitur.', 'nec conditionem heredi...', 'instituto codicillis adijcere neque substitu...

de suis. et le. l. j. in prin.

b Aut non iure fecit qz caruit solemnitate testium. vel non habuit testamenti factionem et fecit.

c Ruptu. arrigatione vel agnatione posthumi. vt. s. qui mo. tel. infir. i. rñ. et no. q non est p oia idem qñ rumpitur ac si nullu factu essz cñ primo casu. s. qñ rñ pñ legatū vt ex codicillis non valeat. vt C. de codicillis. l. j. secundo sic. vt. s. de fideicō heres. s. pte tercia. et. ff. d iure codicilloz. si quiñ. in fi. j. rñ. et in. l. ab intestato. r. s. ii. j. s. n tantum.

d Irrituē. vt p capi. di. testatoris. vt. s. quib? mo. te. infirmant. s. nō tam et facit. ff. de v. sig. intestatus.

e Extitit. sunt et alij duo modi vt per querelaz vel p ptra tabulas testō reciso vt. C. d col. vt liberj

f Supra diximus s. de here. q. et disse. s. sui.

g Querunt. Item aliud ē necesse vt ne mo eos precedat vt ibidē d. vt. s. de here. qua. r. diff. s. sui.

h Filio nato. aliud si ex filia. vt. s. d pa. po. s. fi.

i Pronatus. i. pcul a me natus. qz i quarto gradu est mī hī q vocat abnepos vt. j. de gradibus. s.

tiij. vel dic cōposituz ponit p simplici. i. natū vel natam. r. sic pone p nepote predicto. Vel dic melius loquitur de oibus descendētibz vltētibz. et ideo dicit p natus qz vñ in infinitum succedūt. vt in auten. de here. et fal. ab intest. s. j. et sic pprie p natus. i. pculnatus. Accursi.

k Nec interest. naturales. i. legitimi.

l Adoptiu. q ad hoc vt sui dicant. nisi emancipati fuerint tunc cñ interest cū naturales emancipati iure pretorio succedunt. adoptiu nō. vt. ff. e. l. j. s. suos. r. j. e. s. minus.

m Quibus. scz suis hereditibus.

n Curijs. erat enī curia siue corpus in qlibet ciuitate q curia indigebat officialibz vt negocia expedirent. vt in autē. d de fen. et. s. nulla. in fi. col. iij. vñ quicūqz vellet naturalē suū filiū dare illi curie vel ipsemet filius post mortē pñ se offerre nō extātibz legitimis. vl pater testō illud dicat legitim? fiebat. vt in aut. quib? mo. na. effi. s. qd do. r. s. si quis igit sic fit remissio peccatoz bis qui vadūt vltra mare.

o Scdm diualium. i. principum. i. theodosij et leonis. vt C. de na. li. si quis. r. l. qm.

p Nec nō eos. scz necesse est cōnumerari inter suos.

q Constitutiones. C. de na. li. cum quis. et. l. nuper.

r Sustulerit. i. habuerit. Accursius.

s Instrumenta. in quib? pñtatur matrimoniu inter ticiū et berrā esse ptractū. et dotē datam esse q instrumenta dora-

ere directo pot. Codicillos aut r plures qs facere potest et nullam solemnitate ordinationis desiderant.

Explicit liber secundus
Incipit liber tertius
De hereditatibus que ab intestato def. untur.

Intestatus decedit q aut oino testamentuz non fecit aut nō iure fecit: aut id qd fecerat ruptu irrituē factuz est: aut si ex eo nemo heres institut? ē **I**ntestator autē hereditates ex lege. xij. tab. primū ad suos heredes pñent. **S**ui at heredes estimant vt supra dixim? q in pñte morientis fuerint. veluti fili? filiaue nepos neptisue. ex filio p nepos pneptisue. ex nepote ex filio nato p natus p nataue. **N**ec interest vtruz naturales sint liberi: an adoptiu. **Q**uibus? pnumerari necesse ē etiā eos. q ex legitimis infirmoijis nō sunt pgeniti curijs tñ ciuitatū dati fm principū diualiu pñtōnū

lia vel nuptialia dicunt. r si his duobus. s. scriptura r dote dixit. p n valere matrimoniu quia lex plerumqz de his dixit tali casu. vt hic. r. s. de nup. s. non aks. vt. ff. de reg. iur. nup. nos dicimus valere matrimoniu. vt. C. d nup. si vicin? et in aut. de nup. s. nuptias col. iij. sed nō fieri liberos legitimos. vt in auten. de tri. r se. s. fi. col. iij.

q sup his posite sunt tenorem heredū suoz iura nāciscūtur. **N**ec nō eos quos nre āplexe sunt pñtōnes? p quas iussim? vt si qs mulierē in suo p tuberno copulauerit: si ab initio affectōe pcedente r nuptialia iura r instrumta cū ea fecerit r filios vl filias habuerit: non solū eos liberos q post dotem editi sunt iustos dicimus et in potestate esse patris sed et anteriores qui et his qui postea nati sunt occasionem legitimi nominis prestiterunt qd obtinere censuimus r si non pgeniti fuerint post dotale instrumentū pfectū liberi vel etiā nati ab hac luce fuerit subtracti. **I**ta demū tñ nepos neptisue pnepos proneptisue suorum heredum numero sunt si pcedens psona defierit in potestate parentis esse: siue morte id acciderit. siue alia rōe veluti emancipatione. **N**am? si p id tps quo qs? moritur filius

mos. vt in auten. de tri. r se. s. fi. col. iij.

s Prestiterunt. s. pñti. naz et ob hoc retinet quidā prius p cubias vt experiat an ex eis possint filios habere vt postea accipiant eas in vxores vel repellāt qd. s. vt repellant in vxore phibitum est vt in aut. q mo na. effi. le. s. qm. col. vj

t Censum? q. d.

nō solum si nascant postea et viuunt cñ primis siue non nascuntur aliq. siue et si nascant aliq r moriant. vt. C. de dana. li. nuper. et nota q si etiā legitimos habeant ex vxore quandam tñ hec valent et siue ex libera siue ex liberta siue serua quam postea manumiserit et in vxorem duxerit hec seruantur in auten. de incestu. nup. s. fi. et i auten. de trien. et se. s. fi. et in auten. de filijs ante do. instrumenta natis per to. ti.

v Ita defierit. s. nunqd filius pcedit nepotē ex altero filio vno gradu. vt. j. de gra. cog. s. pmo gradu. r. s. ij. r tam nō excludit. vt. j. co. s. cū filius. rñ. nō videtur precedere cuz sui patris locum obtineat vt in dicto. s. e.

v Emancipatione. vel capitis dīminutōne maxīma vel media. non aut captiuitate. vt. s. quibus mo. iuspa. po. sol. s. si ab hostibus. r. ff. e. l. j. s. si filius.

x Nam si p id tps. ptra. j. e. s. cum aut queritur in prin. so. vt. j. ti. j. s. primus. Accur. Glozen.

y Quis. veluti auus. Accur.

z Eius. scz aut.

r Ex eo. scilicet auo

y Personis. cū omnes liberi appellētur lz post trinepotē improprie. vt. ff. de gradibus. l. iurisconsul. s. parentes. r. ff. de ver. sig. l. liberorum. Accursius.

z Posthumi. heredes cum habeant pro natis quotiens d eozum comodis queritur. vt. ff. de sta. bo qui in vtero. r no.